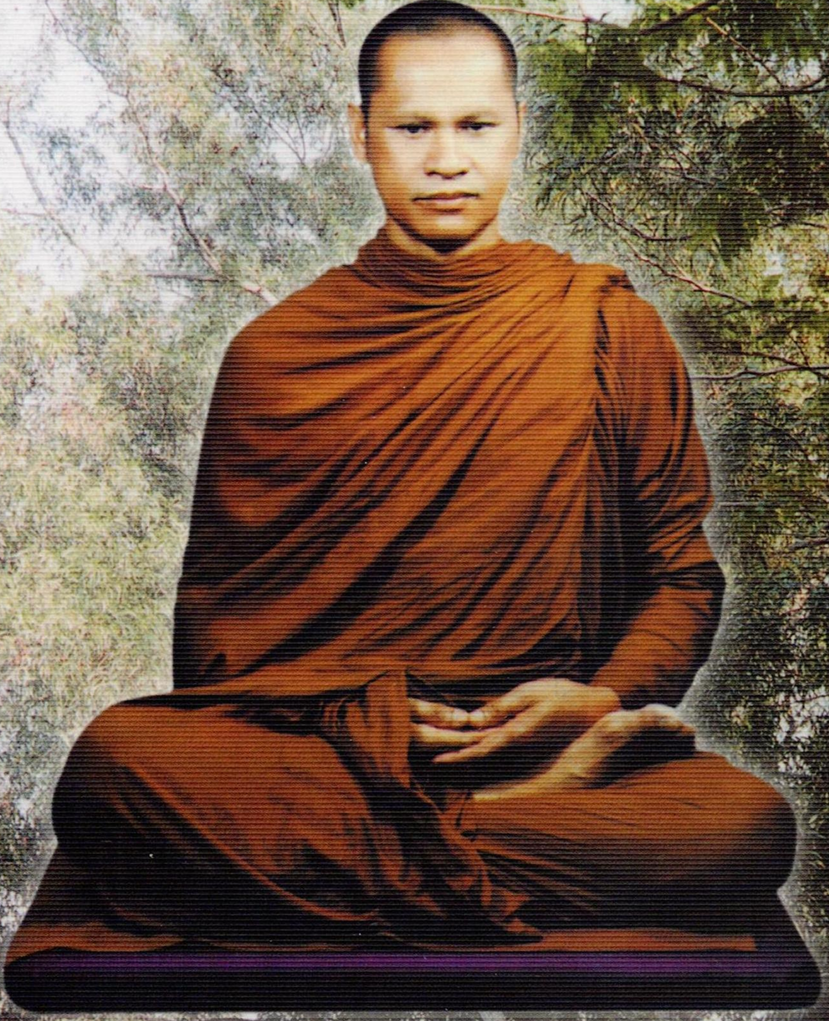

พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

ประวัติส่วนตัว การจำพรรษา และการออกธุดงค์

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง) ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

ประวัติส่วนตัว การจำพรรษา และการออกธุดงค์

พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

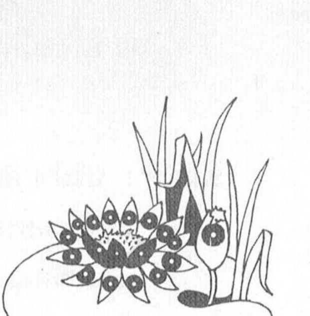
ประวัติส่วนตัว การจำพรรษา และการออกธุดงค์

จัดพิมพ์ถวายแด่

พระอาจารย์เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง)

ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

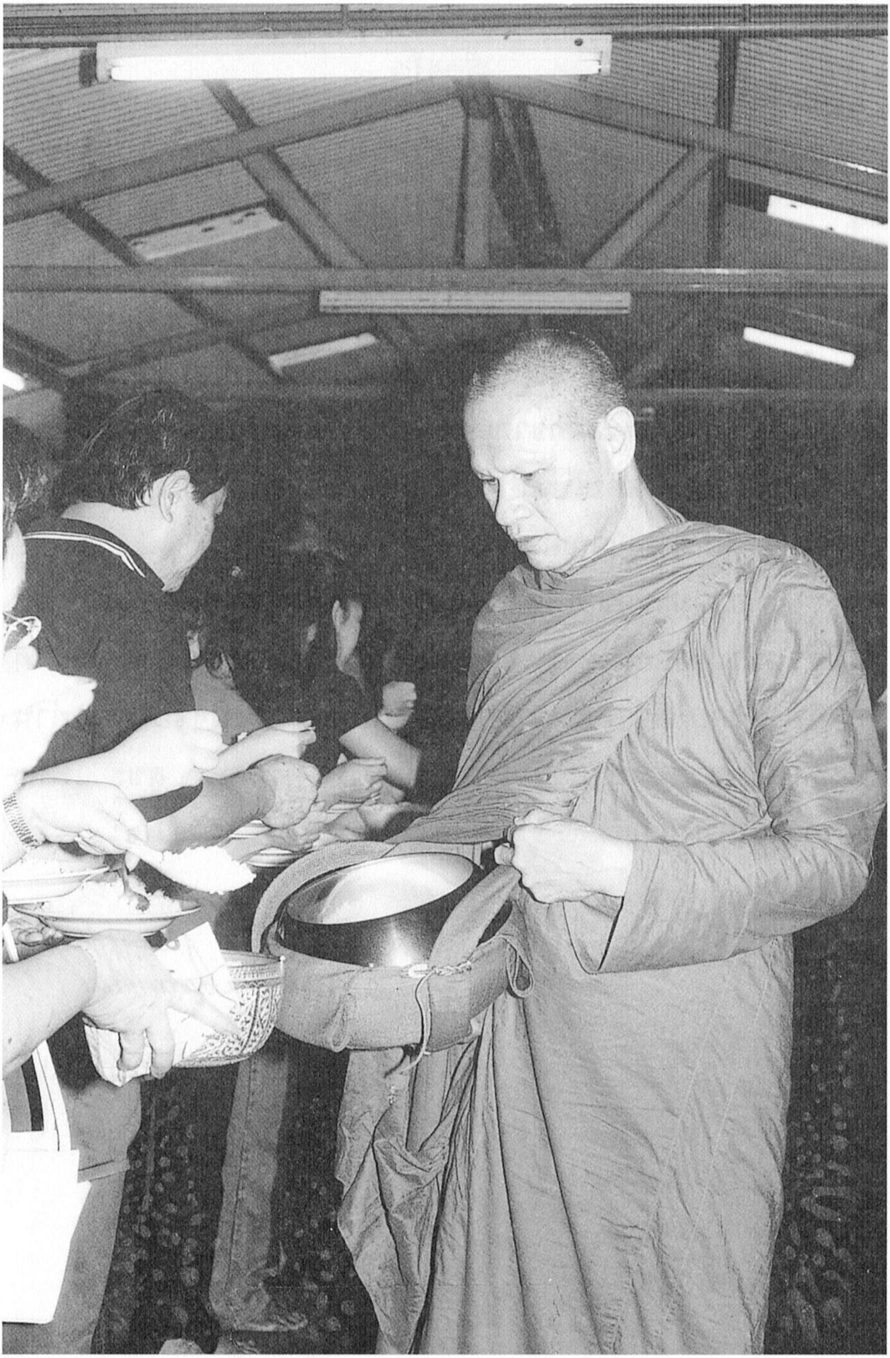
พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

ประวัติส่วนตัว การจำพรรษา และการออกธุดงค์

พิมพ์ครั้งที่ 2 : 16 พฤศจิกายน 2546
จำนวนพิมพ์ : 27,000 เล่ม
ISBN : 974-90925-7-0

สงวนลิขสิทธิ์ แจกฟรี ห้ามวางจำหน่าย

พิมพ์ที่ : บริษัท ศิลป์สยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด
49 หมู่ 1 ซอยเพชรเกษม 69 ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ
แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
โทร. 0-2444-3351-9 โทรสาร 0-2444-0078

คำนำ

หนังสือเรื่อง "ประวัติส่วนตัว การจำพรรษา และการออกธุดงค์" ของอาตมานี้ ได้เคยเล่าให้วารสารเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาฉบับหนึ่ง นำไปตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนแล้ว แต่มีรายละเอียดที่ผิดพลาดอยู่บ้าง ไม่อาจจะตามไปแก้ให้ถูกต้องได้

ในปีนี้คณะศรัทธาญาติโยม และคณะศิษย์ มีจิตศรัทธาจะพิมพ์ถวาย เพื่อเก็บเป็นประวัติที่ถูกต้องของพระธุดงค์กัมมัฏฐานองค์หนึ่ง และเพื่อแจกแก่ผู้สนใจ

อาตมาขอขอบใจผู้ถอดเทป ผู้บริจาคกำลังทรัพย์ และผู้มีส่วนช่วยเหลือให้การพิมพ์หนังสือนี้ ขออานิสงส์ผลบุญ ที่ท่านทั้งหลายได้ช่วยกันกระทำความดี จงเป็นปัจจัยให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ทุกทิวาราตรีเทอญ

(พระอาจารย์เปลี่ยน ปญฺญาปทีโป)

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง)

ต.อินทขิล อ.แม่แตง

จ.เชียงใหม่ 50150

สารบัญ

• วัดป่าดงบัง บ้านดงบัง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

ภาพถ่ายที่วัดอรัญญวิเวก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

• พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป
7 ตุลาคม 2519

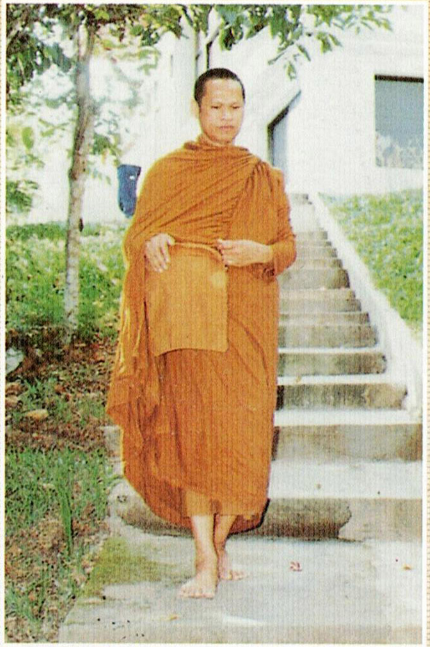
• ลูกไฟที่เกิดจาก เตโชกสิน

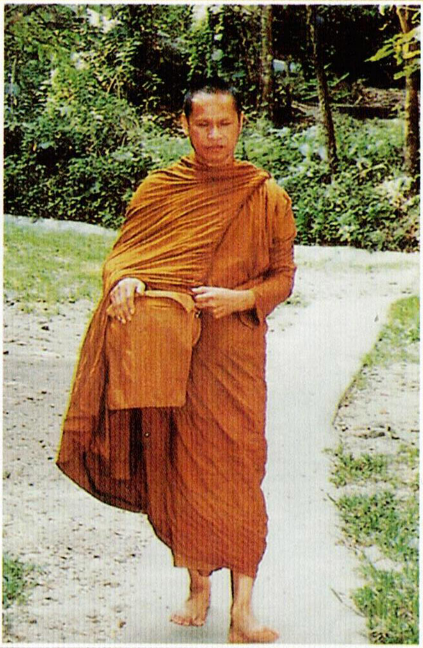

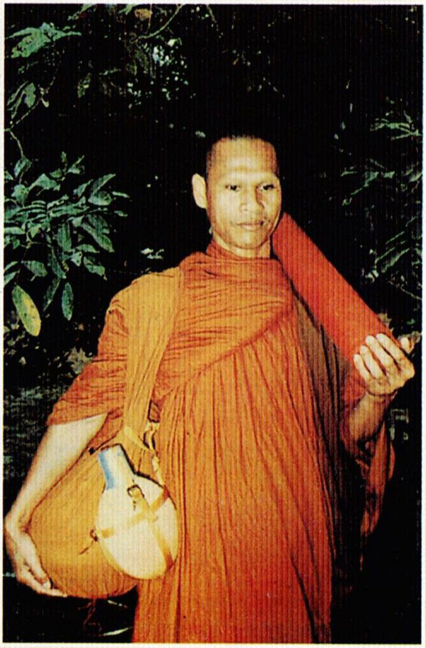
พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

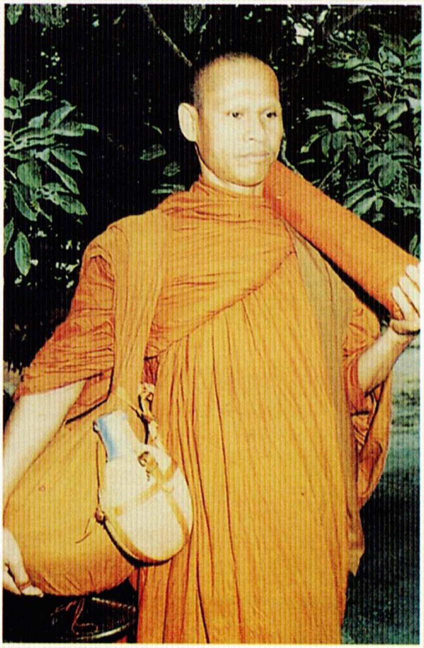
พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

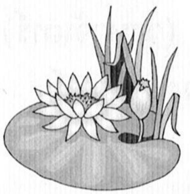
• ออกบิณฑบาต

• ออกธุดงค์

พระอาจารย์ เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

ประวัติส่วนตัว
การจำพรรษา และการออกธุดงค์

ประวัติส่วนตัว

พระอาจารย์ เปลี่ยน นามสกุลเดิม วงษาจันทร์ เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 ตรงกับวันพฤหัสบดี ปีระกา ณ บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร บิดาชื่อ กิ่ง มารดาชื่อ อรดี สกุลเดิม จุนราชภักดี บิดามารดาทำการค้าขาย มีฐานะดี คุณตาเป็นกำนัน อยู่ที่ ต.โคกสี ชื่อ ขุนจุนราชภักดี และคุณยายรักหลานคนนี้มาก จึงรับมาเลี้ยงดูตั้งแต่ยังเล็กๆ

ท่านมีพี่น้องร่วมบิดามารดา 6 คน เป็นผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 1 คน มีชื่อตามลำดับ ดังนี้

1. นายสมบิน วงษาจันทร์ (ถึงแก่กรรม)
2. นายคำปิน วงษาจันทร์ (ถึงแก่กรรม)

3. พระอาจารย์ เปลี่ยน ปัญญาปทีโป
4. นายเหรียญ (วงษาจันทร์) นันตสูตร ถึงแก่กรรม
5. นางหนูจีน (วงษาจันทร์) ธรรมจิตร ถึงแก่กรรม
6. นายถวิล วงษาจันทร์ ถึงแก่กรรม

การศึกษา

การศึกษาในระยะแรก ได้เรียนกับคุณตาคุณยายที่บ้าน เพราะระหว่างนั้น เกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา (สงครามโลกครั้งที่ 2) ต่อมาได้เข้าโรงเรียนบ้านโคกคอน เรียนจบชั้น ป. 4 เมื่ออายุ 11 ปี สอบได้ที่หนึ่งในชั้น ท่านอยากจะเรียนต่อ แต่มารดาต้องการให้ท่านมาช่วยทางการค้าของบิดา ท่านจึงต้องปฏิบัติตาม

การอาชีพ

ท่านต้องออกเดินทางไปซื้อของถึง จ. อุดรธานี โดยนั่งรถโดยสารบ้าง รถบรรทุกหรือรถขายถ่านบ้าง สินค้าส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ทั่วไป เมื่อถึงฤดูทำนาก็จ้างคนมาทำนา แต่ละปีเก็บเกี่ยวข้าวจากนาได้มาก จึงขยายกิจการไปค้าขาย ข้าวเปลือกกับโรงสีใหญ่ ๆ ด้วย

หลังผ่านการคัดเลือกทหารแล้ว ท่านหันไปสนใจการรักษาคนเจ็บป่วย ได้รับถ่ายทอดวิชาความรู้เรื่องยา การรักษาคนไข้จากหมอประจำอำเภอซึ่งเป็นญาติกัน คุณหมอจึงคิดจะส่งท่านไป

เรียนต่อที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งคุณตาก็สนับสนุน แต่มารดาไม่อนุญาต ต้องการให้ท่านดูแลการค้าต่อไป

โดยที่ท่านเป็นผู้รับผิดชอบในการงาน มีฐานะการเงินดี ญาติพี่น้องและผู้ใกล้ชิดจึงไว้ใจ ได้พากันนำเงินมาฝากท่านเหมือนหนึ่งเป็นธนาคาร ท่านก็เก็บรักษาให้เขาโดยไม่ได้อะไรตอบแทน ท่านทำให้กับทุกคนด้วยความรักและนับถือเหมือนกับที่เขาวางใจท่าน เนื่องจากยังไม่ได้บวช จึงยังไม่คิดแต่งงานหรือตกลงใจกับใครแน่นอน แม้จะมีเพศตรงข้ามมาสนิทสนมด้วยหลายคน

ก่อนบวช

พระอาจารย์เปลี่ยน มีโอกาสดีได้คุ้นเคยกับพระสงฆ์มาตั้งแต่อายุ 11-12 ปี เมื่อทางบ้านมีงานบุญ ท่านจะทำหน้าที่ไปรับพระที่วัด จึงได้เห็นวิธีเดินจงกรมของพระอาจารย์ลี วัดป่าบ้านตาล และเป็นผู้ที่ได้แนะนำให้ไปหาหลวงปู่พรหม จิรปุญโญ (ซึ่งบวชเมื่ออายุมากแล้วและติดตามหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ ไปปฏิบัติธรรมที่ถ้ำเชียงดาว จ.เชียงใหม่ ได้รับการยกย่องด้านการบำเพ็ญเพียรไม่ท้อถอย) หลวงปู่พรหมได้เดินจงกรมให้ดู และสอนให้เดินด้วย หลวงปู่พรหมจึงเป็นพระอาจารย์องค์แรกของพระอาจารย์เปลี่ยน

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ศึกษากับพระที่บวชกับหลวงปู่พรหมหลายองค์ ซึ่งสรรเสริญการบวชมากทำให้พระอาจารย์เปลี่ยนคิดบวชอยู่ตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่อายุ 12 ปี 14 ปี 16 ปี จนถึง 20 ปี แต่มารดาก็ไม่อนุญาตทั้ง ๆ ที่พี่ชาย 2 คนก็บวชแล้ว

ตัวมารดาเองก็ไปวัดถือศีลทุกวันพระ และบางครั้งเดินทางไปกราบนมัสการหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ ก็ตาม จนกระทั่งบิดาของท่านซึ่งป่วยด้วยวัณโรคถึงแก่กรรมใน พ.ศ. 2497 และอีก 5 ปีต่อมาคุณลุงก็ถึงแก่กรรมอีกคนหนึ่ง พระอาจารย์เปลี่ยนจึงใช้ความพยายามขอบวชอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทดแทนพระคุณพ่อแม่เหมือนกับพี่ชายทั้ง 2 คน เพราะยังไม่เคยบวชเลย ขณะนั้นพี่ชายได้สึกออกมาประกอบอาชีพแล้ว มารดาและคุณตาทนรบเร้าไม่ไหวจึงอนุญาตให้บวชเพียง 7 วัน

ครั้นทำการฌาปนกิจศพคุณลุงแล้ว วันรุ่งขึ้นท่านก็ถือโอกาสเข้าวัดเพื่อเตรียมตัวบวช หัดขานนาคพร้อมกับคนอื่นซึ่งมาอยู่วัดถือศีลอีก 2 คน ฝึกสวดมนต์เจ็ดตำนานได้เกือบหมดเล่ม ใช้เวลา 40 วัน มีพระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ เป็นครูผู้ฝึกสอน

การบวช

พระอาจารย์เปลี่ยน เข้าพิธีอุปสมบท ที่วัดธาตุมีชัย บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2502

- ได้ฉายาว่า พระเปลี่ยน ปัญญาปทีโป
- พระอุปัชฌาย์ชื่อ พระครูอดุลย์สังฆกิจ
- พระกรรมวาจาจารย์ชื่อ พระครูพิพิธธรรมสุนทร

เนื่องจากวัดธาตุมีชัย เป็นวัดฝ่ายมหานิกาย ดังนั้นเมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนบวชแล้วจึงย้ายไปอยู่วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน

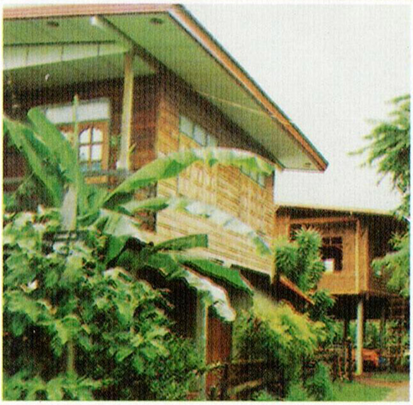
บ้านเกิดพระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

• บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร • บริเวณบ้านมียุ้งข้าว

• ปัจจุบันมีต้นไม้

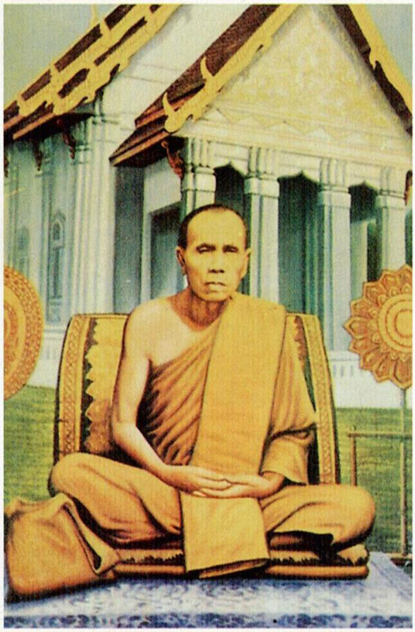

• บ้านปลูกใหม่

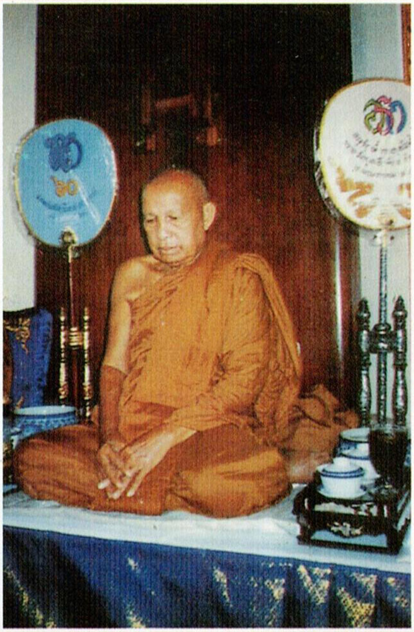

• โบสถ์วัดธาตุมีชัย (วัดร้าง)

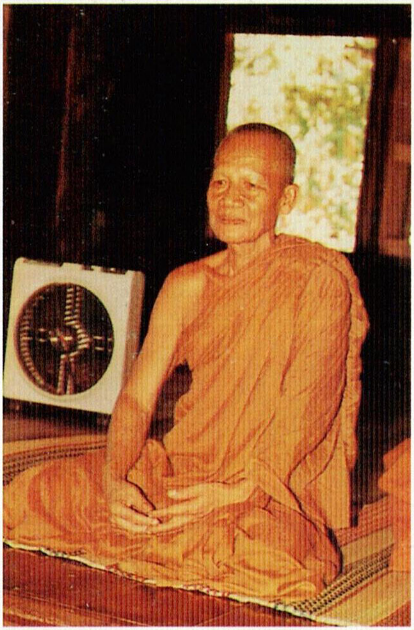
พระคณาจารย์ผู้ใหญ่

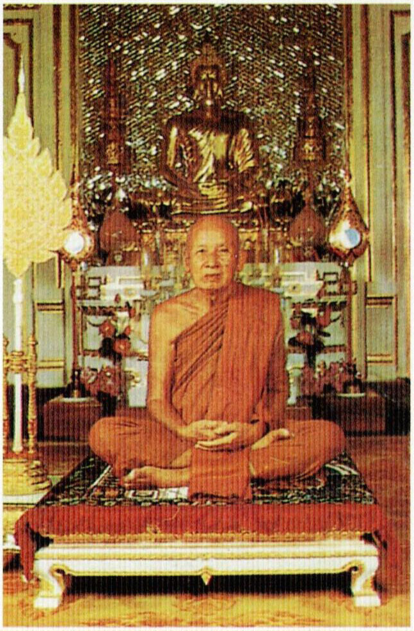
• พระครูอดุลย์สังฆกิจ

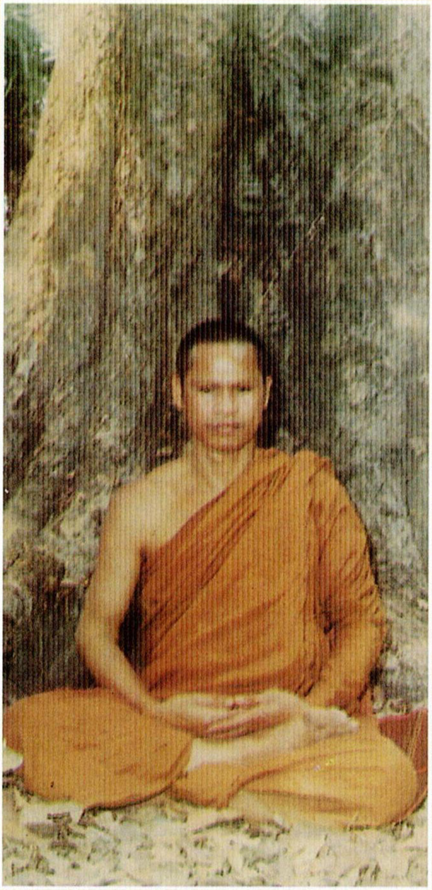
• พระครูพิพิธธรรมสุนทร

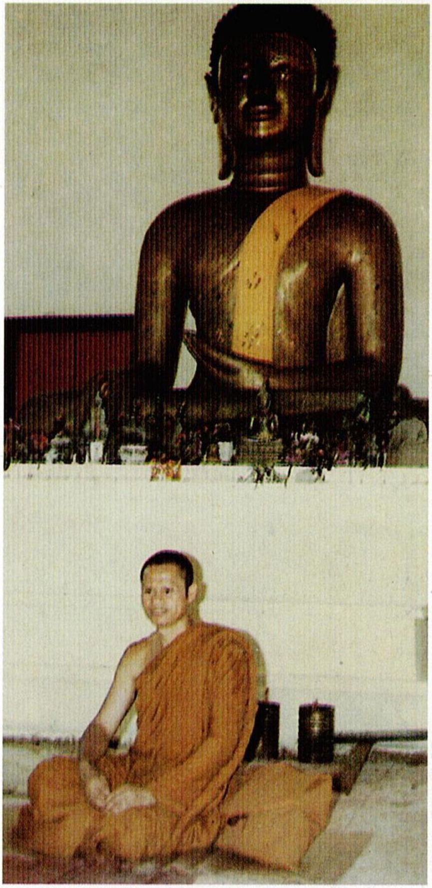

• พระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ

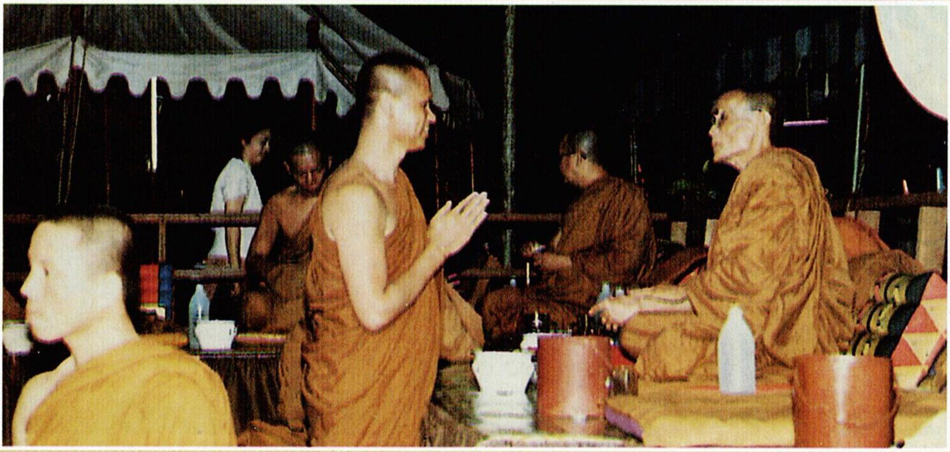
• พระราชนิโรธรังสี (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี)

• ณ วัดเชียงแสนน้อย จ.เชียงใหม่

• ณ วัดธาตุมีชัย จ.สกลนคร
สถานที่อธิษฐานก่อนได้บวช

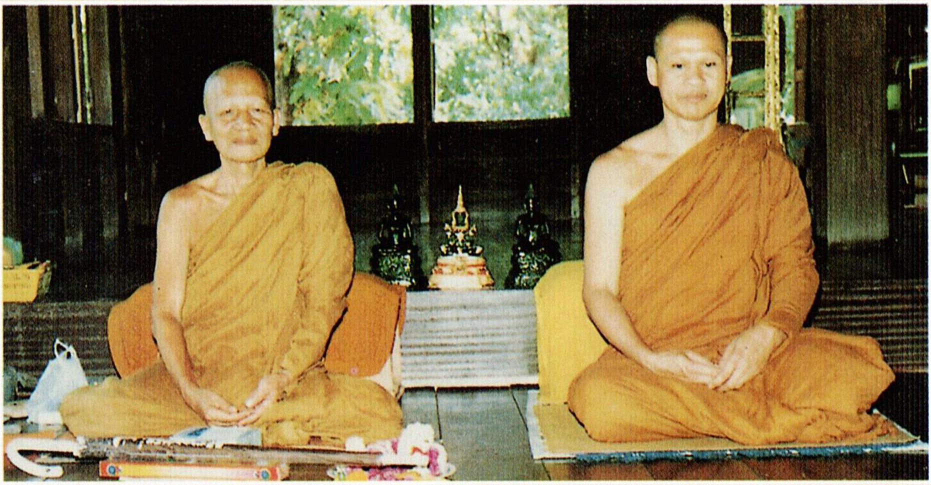
• กับหลวงปู่บุญ ชินวังโส

• หลวงปู่แหวน สุจิณโณ

• กับหลวงปู่แหวน สุจิณโณ ที่วัดดอยแม่ปั๋ง

• กับพระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ พระอาจารย์ผู้สอนขานนาค

ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ท่านมีความสบายกาย สบายใจมากเพราะได้ปล่อยวางภาระต่าง ๆ ตั้งแต่การรับผิดชอบเงินทองจำนวนมากทั้งของท่านเอง และเงินฝากของผู้อื่น ความกังวลในการค้าขายให้กับครอบครัวและญาติพี่น้อง รวมทั้งการดูแลรักษาไร่นา วัวควายและทรัพย์สมบัติอื่น ๆ ที่ท่านแบกอยู่ผู้เดียวมาตั้งแต่อายุ 12 ปี ครั้นบวชได้ 18 วัน โยมมารดาก็ขอให้ท่านสึก เพราะเลยกำหนดเวลาที่อนุญาตแล้ว ท่านจึงขอบวชต่อให้ครบ 1 พรรษา ทำให้โยมมารดาร้องไห้ด้วยความผิดหวังมาก

การฝึกปฏิบัติธรรมวันแรก

เมื่อบวชได้ 21 วัน ท่านนึกถึงคำปฏิญาณต่อพระพุทธปฏิมากรเมื่อวันบวช "การทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานเป็นหน้าที่ของพระทุกองค์ที่ได้มาบวชในศาสนา" พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเริ่มจัดทำทางสำหรับการเดินจงกรมโดยด่วน

วันแรกที่เดินจงกรม ท่านเดินติดต่อกันนานถึง 2 ชั่วโมง จึงเปลี่ยนอิริยาบถไปนั่ง ท่านนั่งทำสมาธิและจิตลงสู่ความสงบเป็นเวลานานถึง 3 ชั่วโมง โดยนั่งเก้าอี้พิงพนัก ตั้งสัจจะว่า "ถ้ายุงตัวใดจะดูดกินเลือด ก็จะถือเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา เพื่อปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้า แม้จะต้องเป็นไข้มาลาเรียตายก็ยอม รุ่งขึ้นเช้าไปบิณฑบาตมาฉันแล้วก็เปลี่ยนเป็นเลือดได้" เลยปล่อยวางจิตเข้าสู่สมาธิแล้วหายไปหมดทั้งร่าง ไม่รู้สึกอะไร เป็นความสงบครั้งแรกในชีวิตที่ยาวนานเกือบ 3 ชั่วโมงครึ่ง รู้สึกตัว

เมื่อเวลาห้าทุ่มยี่สิบนาทีเศษ พระอาจารย์สุภาพกำลังรอทำวัตรเย็น จึงได้เล่าอาการสงบของจิตให้ท่านทราบ นับแต่นั้นมา พระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินจงกรมและทำสมาธิให้ใจสงบทุกวันไม่เคยขาดเลย

หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ

ก่อนเข้าพรรษา พระอาจารย์สุภาพได้นำพระอาจารย์เปลี่ยนและพระในวัดทุ่งสว่าง พระอาจารย์ลี วัดป่าบ้านตาล พระอาจารย์อ่อนศรี วัดบ้านบึงโน วัดของอาจารย์ผางกับวัดธรรมยุติในละแวกนั้น ไปทำวัตรร่วมกับหลวงปู่พรหม จิรปุญโญ ที่วัดประสิทธิธรรม บ้านดงเย็น อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี เช่นเคยปฏิบัติมาทุกปี หลวงปู่พรหมได้เทศน์เรื่องปฏิสังขาโย เฉพาะทุกข์และสมุทัยเท่านั้น

เมื่อทำวัตรเย็นเสร็จแล้ว พระทั้งหมดก็แยกกันไปพักผ่อน บางองค์นอนในกุฏิ บางองค์นอนในกลด พระอาจารย์เปลี่ยนเดินจงกรมและทำสมาธิจนถึงประมาณสี่ทุ่มครึ่ง จึงเปลี่ยนอิริยาบถไปนอนสีหไสยาสน์ ในขณะนั้นท่านนึกถึงเทศน์ของหลวงปู่พรหมเมื่อตอนเย็น จิตลงสู่ความสงบ ปรากฏว่าตัวท่านไปนั่งอยู่ข้างหน้าหลวงปู่พรหมในกุฏิของท่าน หลวงปู่ได้เทศน์เรื่อง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคให้ฟังและเร่งให้ปฏิบัติมากๆ เดินจงกรมให้มาก นั่งภาวนาให้มาก ทำให้ทุกขณะ เมื่อภาวนาแล้วตัวจะเบามาก เหมือนลอยขึ้นไปในอากาศ ต้องระวังให้ดี เมื่อผ่านภาวะนี้แล้ว ขอให้เป็นผู้มีสติปัญญาแยกกายกับจิตออกจากกันให้ได้

พรรษาที่ 1 (พ.ศ. 2502) : จำพรรษา

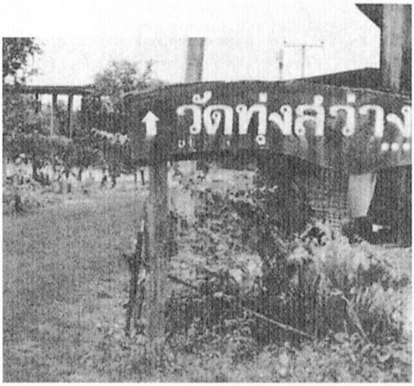
วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาแรกที่วัดทุ่งสว่าง มีพระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ เป็นพระที่มีอาวุโสมากที่สุดปกครอง ขณะจำพรรษาแรกนี้ หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ มาฉันที่วัดตามกิจนิมนต์บ่อย ๆ แต่พระอาจารย์เปลี่ยนก็ไม่กล้าไปกราบเรียนถามอะไร เพียงกราบนมัสการ ทำความเคารพเท่านั้น พระอาจารย์เปลี่ยนได้ทำความเพียรอย่างมากตลอดพรรษา และหลวงปู่พรหมจะมาสอนท่านในสมาธิอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง ทุกเดือน

วันออกพรรษาวันแรก โยมมารดาก็มาถามท่านถึงเรื่องการสึก พระอาจารย์เปลี่ยนจึงขอผลัดให้รับกฐินก่อน ระหว่างรอรับกฐิน พระอาจารย์เปลี่ยนได้เร่งทำความเพียรของท่านไปตามปกติและได้เตรียมเหลาไม้ไผ่เพื่อทำกลดสำหรับออกธุดงค์ ได้เย็บผ้าคลุมกลดและเตรียมอัฐบริขารอื่นที่จำเป็นสำหรับเดินทางด้วย

พอรับกฐินเสร็จพระอาจารย์เปลี่ยนก็กราบลาพระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ ออกธุดงค์ทันที เพราะเกรงโยมมารดาจะมาขอให้สึกอีกและเพื่อไปแสวงหาพระอาจารย์ที่จะแนะนำ แก้ปัญหาการที่จิตสงบนิ่งไปไม่รู้ตัว ท่านไม่กล้าถามหลวงปู่พรหมเพราะท่านเกรงกลัวหลวงปู่มาก

วัดที่อยู่จำพรรษาที่ 1

ถนนเข้าวัด

ทางเดินจงกรม

ศาลา

หอฉัน วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน

การออกธุดงค์ครั้งที่ 1 ภาคอีสาน

พระอาจารย์เปลี่ยน สะพายบาตรแบกกลด และอัฐบริขารที่จำเป็น เดินตัดท้องนาไปองค์เดียว ไปหาพระอาจารย์อ่อนศรี ฐานวโร วัดธรรมมิการาม บ้านบึงโน อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ซึ่งไม่สามารถตอบปัญหาได้ จึงเดินทางต่อไป มีพระที่วัดอาจารย์อ่อนศรีองค์หนึ่ง และพระที่บวชอยู่วัดทุ่งสว่างตามมาทันอีกองค์หนึ่ง รวม 3 องค์ ออกธุดงค์ไปด้วยกัน พระอาจารย์อ่อนศรีได้มอบโคมไฟให้พระอาจารย์เปลี่ยนไปใช้เดินจงกรมเวลากลางคืนด้วย

ท่านพระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ

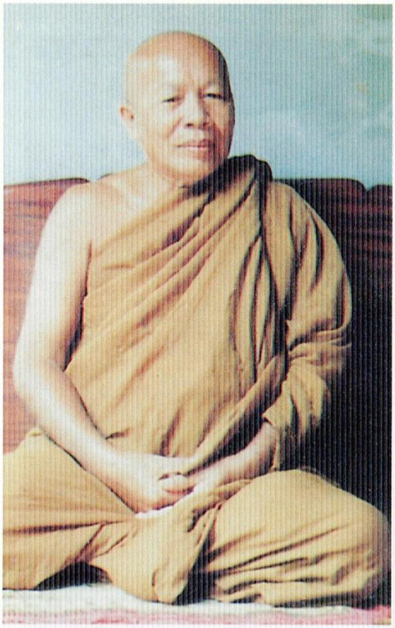
ทั้ง 3 องค์ออกเดินทางไป อ.บ้านม่วง จ.สกลนคร อ.หนองหาน จ.อุดรธานี ไปพบหลวงปู่มุกซึ่งบวชหลังพระอาจารย์เปลี่ยน พักอยู่สำนักสงฆ์บ้านม่วงได้ 10 วัน มีสามเณรติดตามไปอีก 1 องค์ มุ่งหน้าไปบ้านโพธิ์ บ้านผือ จ.อุดรธานี อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย ขณะอยู่บ้านโพธิ์ ได้ยินกิตติศัพท์ของท่านพระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ ว่าเป็นพระที่เคร่งและเอาจริง กำลังปฏิบัติธรรมอยู่ที่ดงหม้อทอง จึงออกติดตามไปทางดงสีชมพู บ้านโซ่ บ้านเซิม ต้องเดินบุกป่าทึบ มีช้างป่าและสัตว์ร้ายน่ากลัว จนถึงดงหม้อทอง ปรากฏว่าท่านพระอาจารย์จวนได้ออกธุดงค์ต่อไปแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงพักอยู่ในกุฏิของท่านพระอาจารย์จวน ได้ลงไปเดินจงกรมที่พลาญหินข้างล่างจนถึงเที่ยงคืน จึงเข้าไปภาวนา

ต่อในกุฏิอีก ท่านบำเพ็ญเพียรอยู่ 7 วัน ปรากฏมีพระจาก จ.อุดรธานี เดินธุดงค์มาอยู่ร่วมอีก 3 องค์ ทำให้สถานที่นั่นขาดความสงบ เพราะมาชวนกันคุยไม่ตั้งใจปฏิบัติธรรม ท่านจึงชวนพระร่วมคณะออกธุดงค์ต่อ ผ่านบ้านสงเปลือยจนถึงบ้านดงขี้เหล็กได้ทราบว่าท่านพระอาจารย์จวนเพิ่งจะเดินทางไปพระอาจารย์เปลี่ยนจึงคลาดกับท่านพระอาจารย์จวนอีกครั้งหนึ่ง

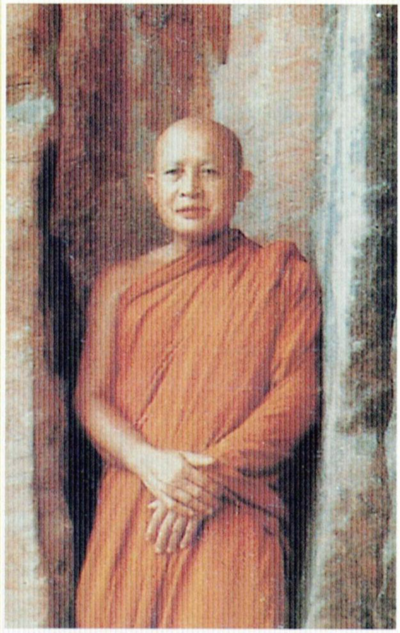
ที่พักที่บ้านดงขี้เหล็กเป็นสำนักสงฆ์ร้าง มีกุฏิพระอยู่ได้ 3 หลัง หลังที่ 4 อยู่ในป่าลึก ห่างจากหมู่บ้านมาก ชาวบ้านเล่าว่าเจ้าที่แรง พระบวชมาหลายพรรษาแล้วก็อยู่ไม่ได้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้พักอยู่ที่บ้านดงขี้เหล็กถึง 19 วัน ได้ปฏิบัติภาวนาทุกวันจนทราบว่าสถานที่นี้เป็นที่อยู่ของภพภูมิขอม ท่านชอบที่นี่มาก เพราะการปฏิบัติธรรมก้าวหน้าดีสมกับความตั้งใจของท่าน

พระอาจารย์เปลี่ยนและพระร่วมคณะ ออกเดินทางไปบ้านมายแล้วก็เดินทางต่อไปถ้ำจันทร์ ได้พบท่านพระอาจารย์จวนไปปฏิบัติธรรมอยู่บนต้นไม้ในเหว ต้นไม้ต้นนี้ขึ้นมาจากเหวข้างล่างสูงจนเลยสันเขา ท่านใช้ไม้สองแผ่นพาดไปที่ต้นไม้ องค์ท่านไปนั่งและนอนเพื่อปฏิบัติธรรม อยู่ตรงกิ่งที่ไม้พาดไว้ ท่านพระอาจารย์จวนได้พูดธรรมะให้ฟังสั้น ๆ ว่า “เธอนี้มันติดสมมุติ ต้องเปลี่ยนสมมุติให้รู้ ข้ามสมมุติให้ได้” พระอาจารย์เปลี่ยนฟังแล้ว ก็พอใจ คุ้มกับความเหนื่อยยากที่ได้ตรากตรำฟันฝ่าเอาชีวิตไปพบ เนื่องจากบริเวณถ้ำจันทร์ไม่มีที่พัก หลังจากถามธรรมะท่านพระอาจารย์จวนพอสมควรแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเดินทางไปพักที่สำนักสงฆ์บ้านหนองแวง ได้ไปปักกลดพักอยู่ใต้ร่มไม้ การปฏิบัติ

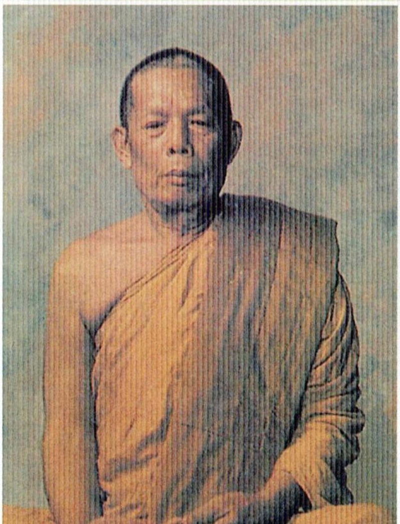
พระอาจารย์ที่ได้พบ

• พระอาจารย์อ่อนศรี ฐานวโร

• พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ

• พระอาจารย์คำพอง ติสโส

• พระอาจารย์สุวัจน์ สุวโจ

• หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี

ธรรมก้าวหน้าไปเป็นลำดับ จิตรวมได้ดีขึ้น เกิดมีปัญหาเพื่อนพระที่ไปด้วย ได้ไปชอบหญิงสาวที่หมู่บ้าน แต่หญิงสาวกลับมาชอบพระอาจารย์เปลี่ยนแทน ท่านจึงชวนพระร่วมคณะออกเดินทางต่อไปเพื่อส่งเพื่อนกลับวัด ตัวท่านเองก็กลับไปวัดด้วย โยมมารดาทราบข่าวก็มาขอให้สึกอีก คราวนี้ต่อว่าท่านมาก พระอาจารย์เปลี่ยนจึงยืนยันที่จะอยู่ในพระศาสนา ต่อไปอีก ท่านได้เดินทางไปที่บ้านมอบสมบัติต่าง ๆ ของท่านให้แก่ พี่ชายและน้องชายจนหมด แล้วท่านก็กลับวัดทันที

การธุดงค์ครั้งที่ 2 ภาคใต้

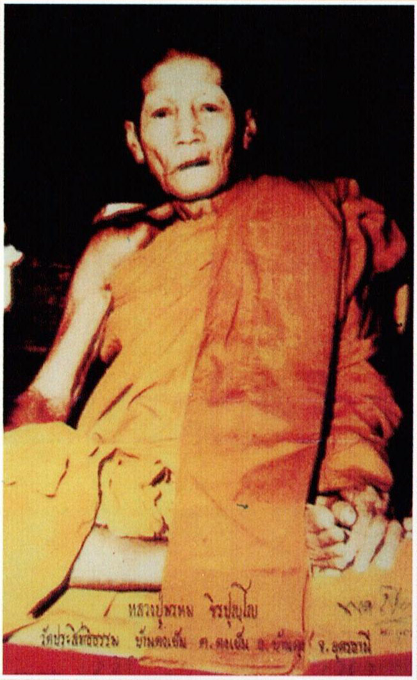
ระหว่างที่อยู่ที่วัด คุณลุงของท่านซึ่งเคยบวชมานานถึง 5 พรรษาแล้วออกมาประกอบอาชีพ มีฐานะร่ำรวยแต่ไม่เข้าวัด ได้ถึงแก่กรรมไปอีกคนหนึ่ง พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเป็นผู้ทำพิธีฌาปนกิจให้ เพราะพระอาจารย์สุภาพและพระองค์อื่น ๆ ได้ออกธุดงค์กันหมด พระอาจารย์เปลี่ยนได้พิจารณาแล้วก็เกิดเศร้าสลดใจว่า คนเราเกิดมามีเงินทองแค่ไหนก็ตาย ตายแล้วก็เอาอะไรไปไม่ได้ แล้วก็ถูกเผาเหลือแต่ฝุ่นเท่านั้น ท่านจึงบอกพี่ชายว่าจะไม่อยู่ที่วัดแล้ว จะไปแสวงหาโมกขธรรม หาครูบาอาจารย์แล้วก็ออกจากวัดไปเพียงองค์เดียวถึงวัดศรีสะอาด (บ้านท่าสะอาด ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร) พบพระอาจารย์จันดี เขมปัญโญ และหลวงพ่อสุพรรณ จันทวํโส บวชอยู่ที่วัดนี้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้พักที่กุฏิเก่าที่สุด ฝาทำด้วยไม้ตะเคียน หลังคามุงแฝกจวนจะพังแล้ว ทำให้พระองค์อื่น ๆ รู้สึกประหลาดใจมาก

ที่วัดศรีสะอาดนี้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ภาวนานานถึง 3 ชั่วโมงเศษ จนได้อสุภกัมมัฏฐานเห็นคนกลายเป็นกองกระดูกไป ท่านได้ปรึกษากับพระอาจารย์จันดี และหลวงพ่อสุพรรณ เพื่อออกธุดงค์หาครูบาอาจารย์ พระอาจารย์เปลี่ยนคิดจะเข้ากรุงเทพฯ ก่อน ทั้ง 3 องค์เก็บบาตรและอัฐบริขารออกเดินทางโดยไม่บอกให้ใครทราบ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ชวนน้องชายคนเล็กของท่านและน้องชายของพระอาจารย์แปลง (ซึ่งบวชอยู่ที่วัดเดียวกัน) ไปด้วย โดยคิดจะเอาน้องทั้งสองไปบวชในโอกาสต่อไป ทั้งหมดขึ้นรถ บขส. มาลงที่ตลาดหมอชิต กรุงเทพฯ แล้วไปพักอยู่ที่วัดสระปทุม 4 วัน พระอาจารย์เปลี่ยนอยากจะไป จ.ภูเก็ต จึงปรึกษากันกับคณะแล้วออกเดินทางไปภาคใต้ ได้ไปแวะพักที่ อ.หัวหิน กับอาจารย์ฉลวย พักอยู่ไม่นาน เพราะที่วัดมีแม่ชีอยู่ปฏิบัติธรรมมาก จึงเดินทางต่อไป จ.ชุมพร

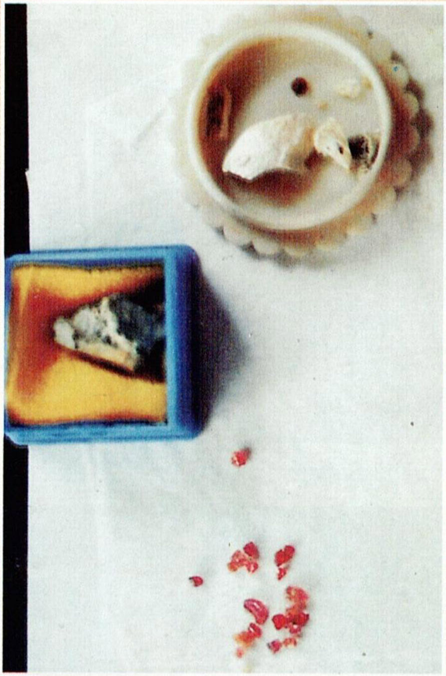
พระอาจารย์เปลี่ยนไปพักอยู่วัดอาจารย์เฮ้ง อ.เมือง จ.ชุมพร กางกลดอยู่ที่ศาลาริมน้ำ ได้เห็นวิธีการสอนกัมมัฏฐานของอาจารย์เฮ้ง ซึ่งใช้ธูปจุดไฟติดดีแล้ว ก็นำไปแกว่งที่หน้าของผู้มาฝึกปฏิบัติทุกคน ต่อมาก็นำไฟออกจากโคมไปแกว่งที่หน้าของผู้มาฝึกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้เห็นแสงสว่างหรือนิมิตได้เร็วขึ้นเมื่อเห็นแสงแล้วจิตจะรวมลงได้เร็วขึ้น

พระอาจารย์เปลี่ยนและคณะได้ธุดงค์ต่อไปถึงวัดโพธิ์ อ.หลังสวน ซึ่งท่านภาวนาได้ดีขึ้น เห็นพญานาคมาเฝ้าดูท่านอยู่ในแม่น้ำ หลังจากนั้นได้ไปพักอยู่ถ้ำเขาทอง อ.หลังสวน ซึ่งมี

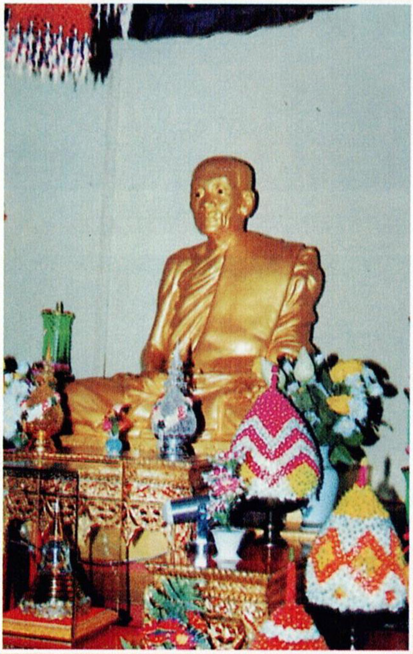
พระอาจารย์องค์แรก

• หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ

• อัฐิธาตุหลวงปู่

• รูปหล่อ หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ
วัดประสิทธิธรรม บ้านดงเย็น อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี

• พระเจดีย์บรรจุอัฐิ

พระภิกษุที่ไปธุดงค์ด้วย

• หลวงพ่อสุพรรณ จันทวํโส

• พระอาจารย์จันดี เขมปัญโญ

• พระอาจารย์เจริญ ญาณวุฑโฒ

• พระอาจารย์ทองสุก อุตตรปัญโญ

• พระอาจารย์คำปอ ฐิตปัญโญ

• พระอาจารย์ทิวา อาภากโร

ค้างคาวมาก ได้ 4 วัน มีชาวบ้านแถวนั้นบอกว่ามีเหล็กไหลอยู่ในถ้ำชี ก็ได้ไปสำรวจเหล็กไหลที่ถ้ำชีซึ่งอยู่ใกล้กันแต่ไม่พบ จึงธุดงค์ต่อไป ถึงวัดนาบุญ (วัดนาบอน) สถานีคลองขนาน จ.ชุมพร แล้วตรงไป จ.สุราษฎร์ธานี พักที่วัดแห่งหนึ่งในเมือง เป็นวัดมหานิกาย แล้วธุดงค์ต่อไป ถึงวัดโคกสะท้อน อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช พักอยู่ 4 วัน

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี

คณะธุดงค์เดินทางไป อ.กันตัน จ.ตรัง พักบนภูเขา ซึ่งต่อมาคือสวนสาธารณะควนตำหนักจันทน์ แล้วนั่งเรือไป จ.ภูเก็ต พักที่วัดเจริญสมณกิจ (วัดหลังศาล) อ.เมือง เพราะหลวงพ่อสุพรรณมีเพื่อนชื่ออาจารย์บัว พระอาจารย์เปลี่ยนได้พักอยู่กุฏิหลังเล็ก ๆ ในป่า เมื่อพักหายเหนื่อยจากเดินทางแล้วจึงออกมานั่งนอกกุฏิและได้เห็นหลวงปู่เทสก์ เทสรังสีเดินจงกรมอยู่ พระอาจารย์เปลี่ยนชอบใจลักษณะการเดินจงกรมของหลวงปู่มาก นั่งดูอยู่เป็นชั่วโมง เห็นหลวงปู่หยุดเดิน ท่านจึงเดินไปหาเพื่อนที่มาด้วยกันซึ่งพักอยู่บนศาลา หลวงปู่ได้เดินออกมาพบท่านกลางทาง และพูดคุยด้วยจนทราบว่าพระอาจารย์เปลี่ยน มาแสวงหาครูบาอาจารย์เพื่อภาวนา หลวงปู่ได้กล่าวว่าจะเป็นอาจารย์สอนให้ มีข้อขัดข้องอะไรให้ไปถามได้เวลาหลวงปู่ว่าง พระอาจารย์เปลี่ยนจึงไปปรนนิบัติหลวงปู่ตั้งแต่นั้นมา

พรรษาที่ 2 (พ.ศ. 2503) : จำพรรษา

วัดราษฎร์โยธี บ้านโคกกลอย ต.โคกกลอย อ.ตะกั่วทุ่ง จ.พังงา

ก่อนเข้าพรรษา 4 วัน พระอาจารย์คำพอง ติสฺโส (พระครูสุวัณโณปมคุณ) ได้มาขอให้ไปจำพรรษาที่วัดราษฎร์โยธี หลวงปู่เทสก์ได้นั่งรถตามมาสอนพระอาจารย์เปลี่ยนที่วัด โดยเทศน์ให้ฟังทั้ง 4 คืน ที่พักอยู่ด้วย ก่อนจะจากไปหลวงปู่เทสก์สั่งว่า ถ้ามีปัญหาการภาวนาให้นั่งรถไปหาท่าน

ในพรรษานี้พระอาจารย์เปลี่ยนได้เร่งปฏิบัติ ถึงกับลดอาหารลงเหลือเพียง 5 ช้อนต่อวันแล้วเพิ่มเป็น 7 ช้อนบ้าง 9 ช้อนบ้าง ลดบ้างเพิ่มบ้างตามจำนวนนี้ จนชาวบ้านกลัวว่าท่านจะเจ็บไข้และเสียชีวิต แต่ท่านก็ยังปฏิบัติเช่นนี้ต่อไป ท่านนั่งภาวนาจนสามารถตัดเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินนั้นได้ทันที ไม่คำนึงถึงเสียงรอบตัวท่านเลย

ส่วนหลวงปู่พรหม จิรปุญฺโญ ก็ยังคงไปสอนพระอาจารย์เปลี่ยนในสมาธิเสมอ ท่านสามารถเห็นและได้ยินเสียงของหลวงปู่พรหม ชัดเจน จึงคิดจะพิสูจน์ว่าหลวงปู่พรหมมาจริงหรือไม่ ในขณะที่หลวงปู่พรหมสอนท่านในสมาธิ ท่านได้เอามือซ้ายออกไปสัมผัสหัวเข่าของหลวงปู่พรหม ซึ่งนั่งอยู่ทางซ้ายของท่าน ปรากฏว่าไม่มีหลวงปู่พรหมตรงนั้น พระอาจารย์เปลี่ยนได้พิสูจน์ทั้ง 3 ครั้งที่หลวงปู่มา แล้วลืมตาดูไม่เห็นอะไร แต่เมื่อทำสมาธิต่อก็พบหลวงปู่พรหมอยู่ที่เดิม เมื่อหลวงปู่พรหมสอนเสร็จ ก็ลอยออกไปทางหน้าต่างตามปกติ

ในพรรษานี้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ใช้เวลาว่างในตอนกลางวันค้นคว้า และอ่านพระไตรปิฎก รวมถึงหนังสือธรรมประเภทอื่นด้วย

หลวงปู่เทสก์เป็นห่วงเรื่องการอดอาหารของพระอาจารย์เปลี่ยน ได้ตักเตือนเมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนไปหาที่ จ.ภูเก็ตว่า “อาหารการกินเป็นเรื่องของขันธ์ 5 เราฉันเพียงเล็กน้อย 5 ช้อน 10 ช้อน เพื่อเลี้ยงขันธ์ 5 ให้อยู่ได้ ไม่กิน มันตาย ส่วนสุขเป็นเรื่องของใจ เรื่องของกายต้องกินอาหาร” และได้เล่าว่าเมื่อครั้งที่ท่านไปจำพรรษาที่ภาคเหนือกับพวกชาวเขาเผ่ามูเซอร์ ท่านเคยเกิดปีติจนหมดความอยากในอาหารเช่นเดียวกัน แต่ท่านก็พยายามฉัน

ใกล้ออกพรรษาพระอาจารย์เปลี่ยนก็ยังคงฉันอาหารน้อยจนแทบจะไม่ฉันเลย หลวงปู่เทสก์จึงเดินทางมา จ.พังงา และว่ากล่าวพระอาจารย์เปลี่ยนด้วยตนเองอีก พระอาจารย์เปลี่ยนจึงต้องหันกลับมาฉันอาหารตามเดิม

การออกธุดงค์ครั้งที่ 3 ภาคใต้

ออกพรรษาที่ 2 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้ย้ายจากวัดราษฎร์โยธี ไปอยู่วัดเขาควนดิน อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา ได้พบกับพระอาจารย์เนตร ซึ่งเป็นพระปฏิบัติเหมือนกัน ได้ปฏิบัติธรรมร่วมกันพักหนึ่งแล้วท่านก็ธุดงค์ต่อไปยัง จ.กระบี่

ต่อมาพระอาจารย์สุวัจน์ สุวโจ ซึ่งใฝ่ใจการปฏิบัติเช่นเดียวกัน ได้มาอยู่ปฏิบัติด้วยประมาณเดือนครึ่ง พระอาจารย์เปลี่ยน

ได้ขอร้องให้พระอาจารย์สุวัจน์เทศน์ให้ฟัง ต้องคะยั้นคะยออยู่นาน พระอาจารย์สุวัจน์ได้เทศน์เรื่อง อนัตตา เรื่องตัดธาตุ ตัดขันธ์ภายใน ซึ่งเทศน์ได้ดีมาก พระอาจารย์สุวัจน์ได้ธุดงค์ต่อไปที่วัดบางเหนียว จ.ภูเก็ต

พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่ที่วัดเขาควนดินได้ระยะหนึ่ง ท่านต้องต่อสู้กับกิเลสภายในตัวเอง ต้องฝึกจิตให้มีความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยวมากขึ้นแล้ว ยังต้องต่อสู้กับสตรีเพศที่จะเข้ามาทำลายท่านด้วย จึงกลับไปปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่เทสก์ที่ จ.ภูเก็ต อีกประมาณ 2 เดือน แล้วย้ายกลับไปพักปฏิบัติธรรมที่วัดเขาควนดิน อ.ท้ายเหมืองอีก หลวงปู่เทสก์มีความเป็นห่วง จึงเดินทางมาสอนท่านที่นี่ด้วย พระอาจารย์เปลี่ยนจึงมีโอกาสปรนนิบัติหลวงปู่เทสก์อย่างใกล้ชิด หลวงปู่เทสก์ก็สอนและเทศน์ให้ฟังจนแน่ใจแล้ว หลวงปู่เทสก์จึงเดินทางกลับไปที่วัดเจริญสมณกิจ จ.ภูเก็ต

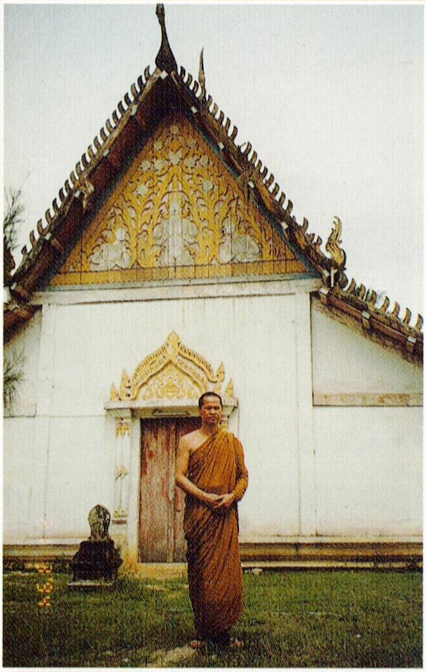
ระหว่างอยู่ที่อ.ท้ายเหมือง ท่านได้ทราบว่ามารดาป่วยจึงได้กราบเรียนหลวงปู่เทสก์ ซึ่งได้บอกให้ท่านกลับไปดูแลมารดา แต่พระอาจารย์เปลี่ยนยังไม่ยอมกลับ เพราะว่ายังปฏิบัติธรรมไม่พอกับความต้องการของใจท่าน จึงอยู่กับหลวงปู่เทสก์อีกเกือบหนึ่งเดือน

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ถามหลวงปู่เทสก์ เรื่องการนั่งสมาธิของท่านแล้วจิตดิ่งลึกลงไปอยู่สามชั่วโมงครึ่ง โดยที่ท่านไม่รู้ว่าจิตอยู่ที่ไหน เพราะว่าจิตดับหมด ไม่ได้ยินเสียงอะไรทั้งสิ้น จิตเป็นสมาธิมากกว่าเมื่อจำพรรษาอยู่ที่วัดควนดิน จ.พังงา ที่วัดนั้นท่านยังได้ยินเสียงแต่ก็มีปิติมากจนไม่อยากจะฉันอาหาร หลวงปู่เทสก์

สถานที่ธุดงค์ ภาคใต้

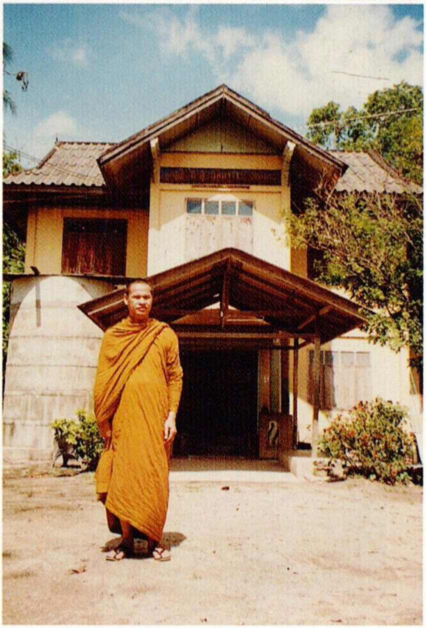
• วัดนาบุญ (นาบอน)

• วิหาร

• วัดโคกสะท้อน

• กุฏิที่เคยพัก

• สวนสาธารณะควนตำหนักจันทน์

• เคยเป็นสนามเพลาะของกองทัพญี่ปุ่น

• ศาลาการเปรียญ วัดเจริญสมณกิจ

ชี้แจงว่า อาการเช่นนี้เรียก **นิพพานพรหม จิตดับจนกระทั่งไม่ได้ยินเสียง ไม่รับรู้อะไรจากภายนอก จิตลงไปสู่ส่วนลึกที่สุดเป็นอัปปนาฌาน เรียกว่าพรหมลูกฟักเป็นพรหมชั้นสูง ถ้าไม่แก้ไขผู้นั้นจะคิดว่าตนได้พบพระนิพพาน** จะไปไหนไม่รอด หลวงปู่เทสก์ก็ได้เล่าว่าหลวงปู่ขาว อนาลโย เมื่อติดตามไปอยู่กับหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ ทางภาคเหนือ และพักอยู่สำนักสงฆ์อรัญญวิเวก (วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ปัจจุบัน) ได้นั่งสมาธิตั้งแต่ 6 โมงเย็นไปจนถึง 6 โมงเช้าวันรุ่งขึ้น น้ำค้างจับร่างหลวงปู่ขาวจนเปียกชุ่ม ท่านจึงรู้สึกตัวออกจากสมาธิ ก็ไม่ทราบว่าจิตไปอยู่ที่ไหน จึงไปถามหลวงปู่มั่น ซึ่งท่านสอนหลวงปู่ขาวเพียงนิดเดียวคือ ให้หลวงปู่ขาวตั้งต้นใหม่ติดตามดูจิตตั้งแต่เริ่มต้นเข้าสมาธิ ใช้สติปัญญาตามดูจิตให้ดีว่าวางอารมณ์อะไรจึงดับเสียงไปหมด ให้ดูว่าจิตไปอยู่ที่ไหนต้องตามให้รู้

พระอาจารย์เปลี่ยนได้รับคำสอนจากหลวงปู่เทสก์แล้ว ได้เดินทางกลับบ้าน และเริ่มปฏิบัติทันทีตั้งแต่อยู่ในเรือ จาก จ.ภูเก็ต ไป อ.กันตัง ตลอดทางจนถึง จ.อุดรธานีแทนที่พระอาจารย์เปลี่ยนจะรีบกลับบ้านที่ จ.สกลนคร ท่านกลับเดินทางไปเยี่ยมหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ (วัดป่านิโครธาราม บ้านหนองบัวบาน อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี) แล้วเดินทางไปหาหลวงปู่ขาว อนาลโย พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภิรโต เจ้าอาวาส ที่วัดถ้ำกลองเพล (ต.โนนทัน อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี) พระอาจารย์เปลี่ยนได้เล่าปัญหาของท่านที่นั่งภาวนาจนจิตเป็นสมาธิแต่ไม่รู้ว่าหายไปไหนให้หลวงปู่ขาวทราบ ซึ่งหลวงปู่ขาวได้เล่ายืนยันและย้ำให้ดูจิตของตนเองให้ได้

เมื่อได้รับคำแนะนำจากหลวงปู่ขาวแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงได้กลับไปอยู่ที่วัดทุ่งสว่าง (อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร) และได้ไปเยี่ยมมารดา ปรากฏว่าหายป่วยแล้ว

พรรษาที่ 3 (พ.ศ.2504) : จำพรรษา

วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

ในพรรษานี้พระอาจารย์เปลี่ยนได้ตั้งสัจจะว่า "จะรับบาตรเฉพาะเวลาเดินทางออกจากวัดเท่านั้น เที่ยวกลับจะไม่รับของใครทั้งสิ้น และไม่รับบาตรในบริเวณวัดเช่นกัน" การบิณฑบาตนี้ชาวบ้านจะใส่แต่ข้าวเปล่า และเอาอาหารตามมาถวายภายหลัง ซึ่งพระอาจารย์เปลี่ยนก็ไม่รับประเคนอีก ท่านจึงฉันข้าวเปล่าเป็นส่วนมาก

ก่อนจะออกพรรษาเล็กน้อยมีแม่ชีคนหนึ่งทำอาหารมาใส่บาตรท่านไม่ทันในเที่ยวไป จึงขอร้องให้ท่านมารับในเที่ยวกลับด้วย พระอาจารย์เปลี่ยนได้ปฏิเสธ พระอาจารย์สุภาพได้ขอให้ท่านรับเป็นกรณีพิเศษ เพราะแม่ชีรูปนี้ได้ช่วยเหลืองานวัดและเฝ้าวัดมาตลอด พระอาจารย์เปลี่ยนจึงยอมรับบาตรแม่ชี หลังจากนั้นไม่กี่วันท่านก็ถูกงูกัดจนเท้าบวม อาจเป็นเพราะท่านเสียสัจจะก็เป็นได้ จึงฉันยาและรักษาแบบชาวบ้านเท่านั้น แต่ก็ยังมีมานะออกไปบิณฑบาตตามปกติ เพราะยังเดินได้ หากไม่ออกบิณฑบาต ท่านจะไม่ฉันอาหารเลย

พระอาจารย์เปลี่ยน ได้ปฏิบัติธรรมอย่างเข้มงวด ทำทางเดินจงกรมยาวประมาณ 20 เมตร ไว้ข้างหน้ากุฏิที่พัก หัวทางเดินจงกรม เป็นที่ฝังศพของโยมวัด ซึ่งเป็นโยมอุปัฏฐากพระอาจารย์สุภาพ ในปัจจุบันจะเห็นต้นมะม่วงใหญ่ปลูกอยู่สองต้นที่หัวและท้ายของทางเดินจงกรม ท่านเดินจงกรมตามที่พระอาจารย์ลีหลวงปู่พรหม หลวงปู่เทสก์ได้สั่งสอนท่านมา เดินทุกวันจนทางเดินเป็นร่องลึกลงไป เวลาฝนตกน้ำจะขังที่ทางเดิน หากพระอาจารย์เปลี่ยนจะเดิน ต้องวิดน้ำออกหรือไปหาทางเดินใหม่ที่อยู่สูงกว่าขึ้นไป ส่วนกุฏิที่อยู่นั้นเป็นไม้ไผ่มุงแฝก ซึ่งพระอาจารย์คำเคยลองเขย่าแรง ๆ เกือบจะพังลงมา พระที่บวชทีหลังยังได้อยู่กุฏิดีกว่า แต่พระอาจารย์เปลี่ยนก็ไม่สนใจหากุฏิใหม่

ถึงแม้พระอาจารย์เปลี่ยนจะปฏิบัติธรรมอย่างหนักไม่ท้อถอยเพื่อจะติดตามดูจิต ตามที่หลวงปู่เทสก์และหลวงปู่ขาวแนะนำก็ตาม ปรากฏว่าสมาธิของท่านดิ่งลงเร็วมาก จิตจึงดับไม่รับรู้อะไร จึงได้แต่สงบเท่านั้น

เมื่อออกพรรษาที่ 3 แล้ว พระอาจารย์สุภาพได้แนะนำให้พระอาจารย์เปลี่ยนสอบนักธรรมตรี ในชั้นแรกท่านคิดว่าจะไม่สอบแต่พระอาจารย์สุภาพคอยให้กำลังใจ ท่านจึงดูหนังสือโดยใช้ความสามารถทางสมาธิที่ท่านมี ในที่สุดท่านก็สอบได้

การออกธุดงค์ครั้งที่ 4 ภาคอีสาน

พระอาจารย์เปลี่ยนมีใจคิดจะสงเคราะห์มารดา ท่านจึงขอเงินจากมารดาของท่าน มาซื้อผ้ามุ้งกลดใหม่ เพื่อผลบุญนี้จะได้

ติดตามมารดาของท่านต่อไปทุกภพทุกชาติ ซึ่งมารดาของท่านก็รีบถวายทันที

ท่านได้ธุดงค์อยู่ในละแวกบ้านซึ่งไม่ไกลนัก ไปหาพระอาจารย์อ่อนศรี วัดธรรมมิการาม บางครั้งได้เข้าไปฟังเทศน์หลวงปู่พรหม วัดประสิทธิธรรม ท่านได้พบกับหลวงปู่หงส์และพระอาจารย์อ่อน เจ้าอาวาสวัดดงบัง บ้านดงบัง อ.สว่างแดนดิน ซึ่งบวชเมื่ออายุมากแล้ว (ได้ 13 พรรษา) หลวงปู่หงส์ท่านยังคิดห่วงเรื่องลูกหลาน การปฏิบัติธรรมจึงยังไม่ก้าวหน้า ได้แต่แลกเปลี่ยนสนทนาธรรมเท่านั้น พระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินทางกลับมาวัดทุ่งสว่างและอยู่จำพรรษาที่วัดด้วย เพราะพระอาจารย์สุภาพได้เดินทางไปหาที่วิเวกยัง จ.จันทบุรี

พรรษาที่ 4 (พ.ศ.2505) : จำพรรษา

วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

ก่อนเข้าพรรษา พระอาจารย์เปลี่ยนได้พบกับหลวงปู่คำดี ปภาโส (วัดถ้ำผาปู่นิมิตร อ.เมือง จ.เลย) ที่วัดหลวงปู่พรหม ซึ่งภายหลังได้มาพักอยู่กับพระอาจารย์เปลี่ยนที่วัดทุ่งสว่างถึง 10 วัน ได้เมตตาชี้แจงข้อบกพร่อง ให้พระอาจารย์เปลี่ยนแก้ไขในการปฏิบัติธรรมเป็นอันมาก

ระหว่างพรรษานี้ พระอาจารย์เปลี่ยนเกิดเจ็บท้อง ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส ท่านไม่ทราบจะทำอย่างไรดี จึงนั่งสมาธิจนจิตดิ่ง ดับทั้งความรู้สึกภายในและภายนอก แต่พอออกจากสมาธิความเจ็บปวดยังคงมีอยู่ ได้ให้หมอมารักษา ทายาบ้าง ฉีดยาบ้าง พอหมดฤทธิ์ยา ก็เกิดเจ็บปวดขึ้นดังเดิมอีก เมื่อรักษาด้วยยาไม่หายท่านจึงตั้งจิตว่า "ถ้าจะหายก็หาย ถ้าไม่หายก็ตายไปเลย" แล้วท่านก็นั่งสมาธิกำหนดจิตพิจารณาทุกขเวทนานั้น ได้กำหนดรู้และพิจารณาก้อนลมที่เป็นตัวการทำให้เกิดความเจ็บ พิจารณาจนก้อนลมละลาย เมื่อออกจากสมาธิความเจ็บปวดก็หายไป จึงเดินจงกรมตามปกติ การนั่งปฏิบัติพิจารณาธรรมนั้นก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ แต่การใช้สติและปัญญาตามจิตไปนั้น ทำได้นานขึ้นกว่าเดิม

ออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนเตรียมตัวเป็นพิเศษจะสอบนักธรรมโท ก่อนหน้าสอบสองสามวัน มารดาของท่านก็ล้มเจ็บ ด้วยความกตัญญูกตเวที ท่านจึงต้องอยู่พยาบาลมารดาในเวลากลางวันพี่ชายและน้องชายเป็นผู้ดูแล ส่วนท่านจะดูแลตอนกลางคืนระหว่าง 3 ทุ่มถึง ตี 3 อำเภอสว่างแดนดินในขณะนั้นเป็นแดนของผู้ก่อการร้าย จึงมีจุดตรวจของทางราชการอยู่ระหว่างทางจากวัดไปยังบ้านของมารดา ท่านจึงต้องมีเพื่อนพระถือตะเกียงเดินไปด้วย เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้เห็นตลอดทาง และไม่สงสัย

มารดาของท่านเจ็บอยู่ได้ 15 วันก็ถึงแก่กรรม ท่านได้อยู่ช่วยงานศพมารดาของท่านจนกระทั่งวันเผา และเก็บอัฐิเข้าเจดีย์เดียวกับบิดาของท่าน การที่ได้เห็นทั้งบิดามารดาเสียชีวิตทำให้ท่านเห็นธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในกฎของไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และเกิดความเบื่อหน่ายยิ่งขึ้นในเรื่องการจัดงานศพมารดา ท่านอยากจัดงานเงียบ ๆ แต่บรรดาพี่ ๆ และน้อง ๆ อยากจัดอย่างเอิกเกริก มีมหรสพแสดงด้วย ซึ่งท่านคัดค้านไม่ได้ ต้องปล่อยให้มีไป จึงเป็นเหตุให้ท่านเตรียมตัวไปธุดงค์ต่อ

การออกธุดงค์ครั้งที่ 5 ภาคเหนือ

ในระหว่างที่พระอาจารย์เปลี่ยนธุดงค์ไปตามที่ต่าง ๆ นั้น ได้ยินกิตติศัพท์เล่าลือถึงหลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม ว่าเทศน์ได้เก่งมาก ส่วนหลวงปู่แหวน สุจิณโณ ไม่ได้เทศน์แต่เป็นพระนักปฏิบัติ จึงคิดจะไป จ.เชียงใหม่เพื่อตามหาหลวงปู่ตื้อ โดยชวนพระประสิทธิ์ ฉันทาคโม (น้องพระอาจารย์ทองสุก อุตฺตรปัญโญ) และสามเณรบัวราไปด้วย

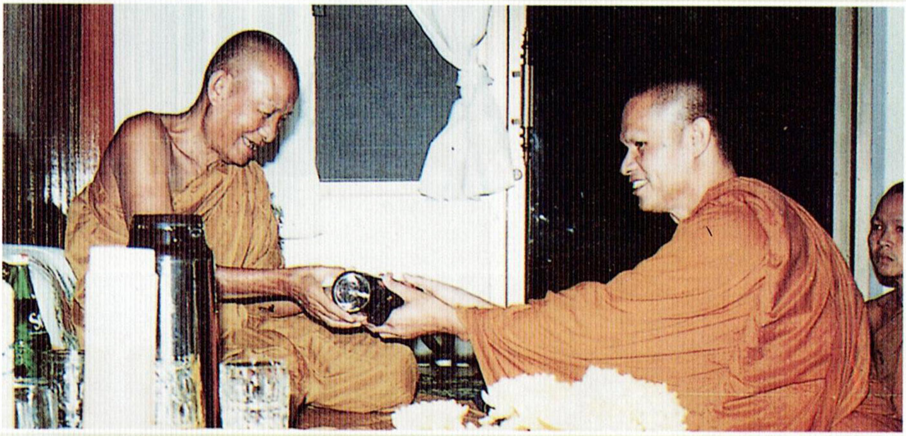
พระอาจารย์เปลี่ยนเดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ ก่อน แล้วจึงเดินทางขึ้น จ.เชียงใหม่ ไปพักอยู่ที่วัดสันติธรรม อ.เมือง จ.เชียงใหม่ แล้วเดินทางต่อไปวัดป่าน้ำริน (ห้วยน้ำริน) อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ เมื่อถึงวัด พระอาจารย์เจริญ ญาณวุฑโฒ ได้ชวนไปภาวนาที่ถ้ำปากเพียง และได้พบพระอาจารย์ทองสุกและท่านศรีจันทร์ที่นั่น

ยักษ์ที่ถ้ำผาปล่อง

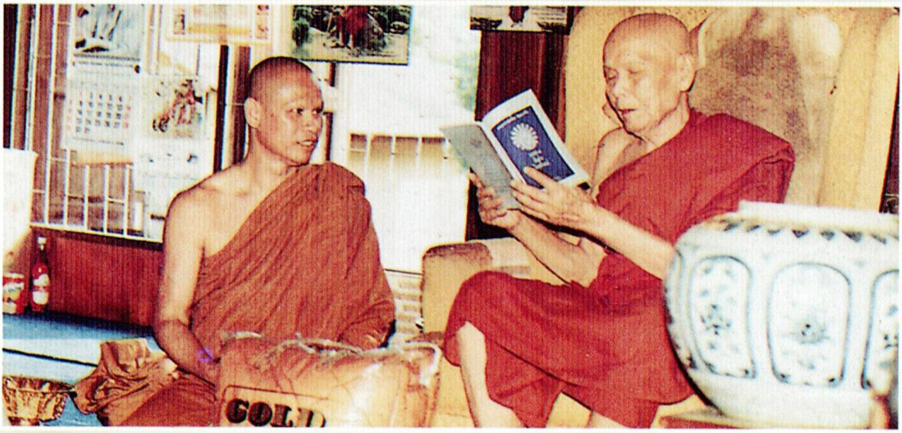
ถ้ำผาปล่อง อยู่ทางทิศเหนือของถ้ำเชียงดาว อ.เชียงดาว พระอาจารย์ทองสุกเล่าว่า ถ้ำผาปล่องเดิมเป็นเพียงรูถ้ำ หลวงปู่สิม

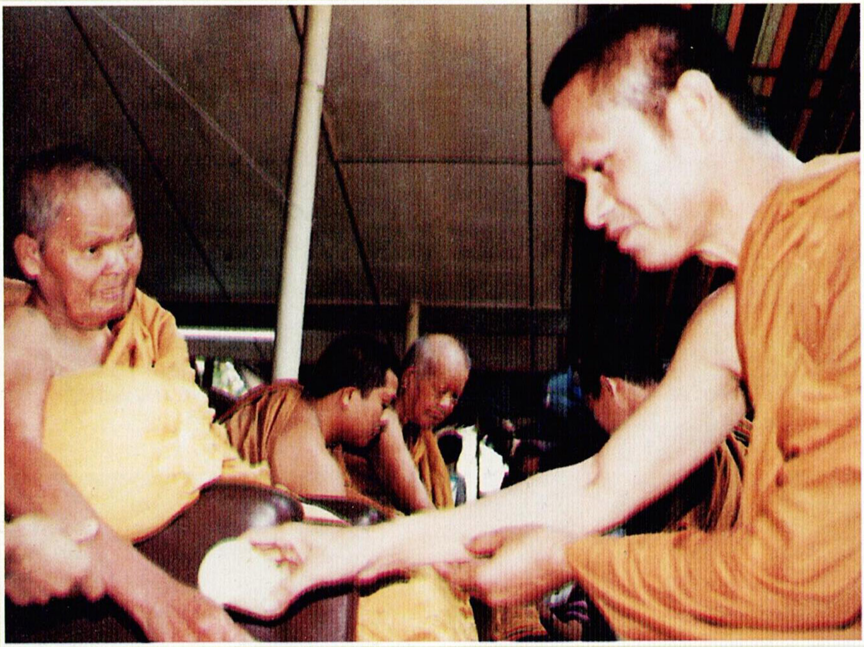
• *กับหลวงปู่ขาว อนาลโย*

• *กับพระครูพิพิธธรรมสุนทร พระกรรมวาจาจารย์*

• *กับหลวงปู่หล้า วัดสันป่าตึง จ.เชียงใหม่*

• กับหลวงปู่ชอบ ฐานสโม

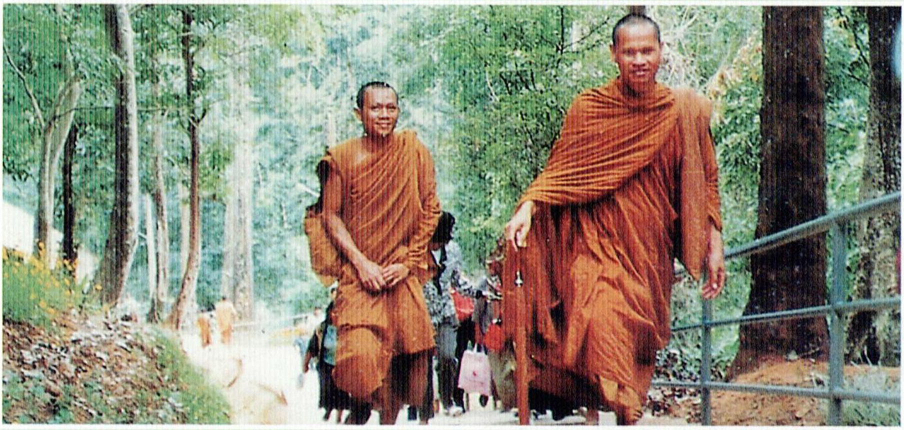

• กับหลวงปู่สิม พุทธาจาโร

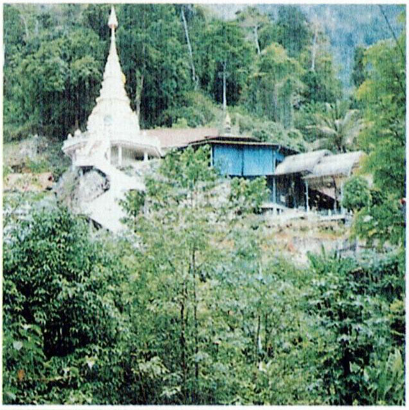
สถานที่ธุดงค์ ภาคเหนือ

• ป่า อ.เชียงดาว

• บันไดขึ้นถ้ำผาปล่อง

• ภายในถ้ำผาปล่อง

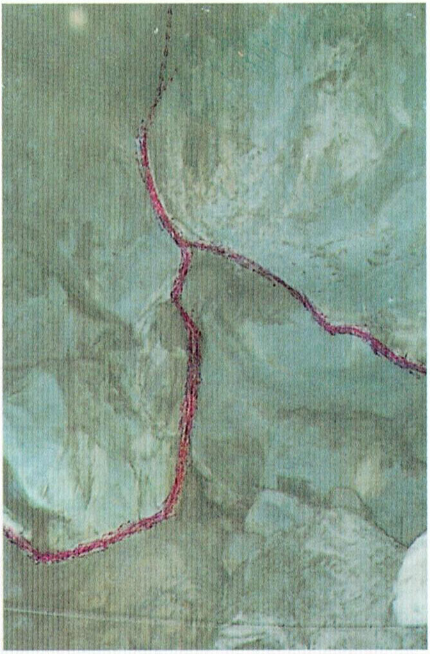

• พระเจดีย์วัดถ้ำผาปล่อง (พ.ศ.2532)

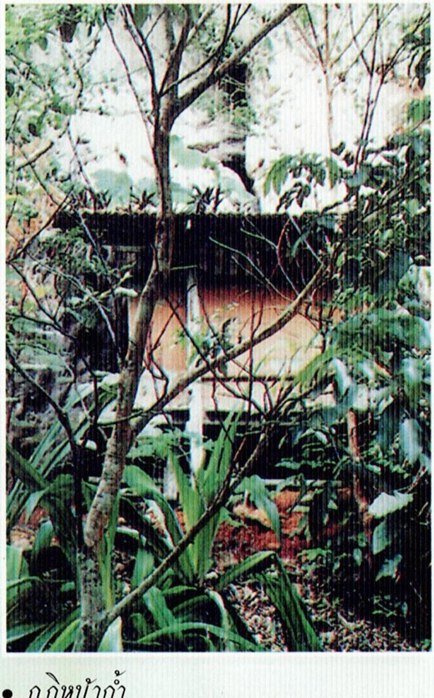
สถานที่ธุดงค์

• ถ้ำปากเพียง

• ชะง่ำหินในถ้ำ

• กุฏิหน้าถ้ำ

• ต้นไม้หน้าถ้ำ

พุทธาจาโร อยู่อย่างง่าย ๆ เอาไม้ไผ่กั้นเป็นห้องของท่าน พื้นกระดานเป็นฟากไม้ไผ่ ทางเดินจงกรมก็เป็นไม้ไผ่ (ต่อมาท่านก็ยังอยู่ที่เดิมตรงที่เป็นเตียงท่าน) น้ำก็หายาก บางวันพระก็ไม่ได้อาบน้ำ น้ำดื่มก็ใช้ปี๊บมาต้มน้ำกิน ใช้กระบอกไม้ไผ่เป็นถ้วยน้ำดื่มทุกองค์ทนกันได้เพราะมาปฏิบัติธรรม

ปกติพระอาจารย์เปลี่ยนจะมาสรงน้ำหลวงปู่สิมทุกวัน แต่มีวันหนึ่งอาจารย์ทองสุกและพระองค์อื่นๆ เดินล่วงหน้ามาก่อน พระอาจารย์เปลี่ยนเดินมาองค์เดียว เมื่อมาถึงเชิงเขาวัดถ้ำผาปล่อง (ที่ลานจอดรถในปัจจุบัน) ยังเป็นป่าทึบอยู่ ได้ยินเสียงเดินออกมาจากป่าข้างหน้า ตอนแรกคิดว่าเป็นช้าง แต่เมื่อมาประจัญหน้ากลับเป็นยักษ์ มีขนเต็มหน้าอก รุงรัง สูงราว 6 ศอก (3 เมตร) มีนัยน์ตาสีแดง ยืนขวางอยู่ที่ชายป่า รูปร่างล่ำสันแข็งแรงใหญ่โตมาก ในขณะนั้นคิดว่าถ้ามีคน 6 คน ก็ยังสู้ยักษ์ตนเดียวนี้ไม่ได้ ส่วนท่านก็มีเพียงย่ามใบเดียว ไม่มีอะไรเป็นอาวุธเลย จึงได้แต่ยืนจ้องกันอยู่สักครู่หนึ่ง ยักษ์ก็หันหลังเดินเข้าป่าไป ท่านจึงเดินขึ้นเขาไปสรงน้ำหลวงปู่สิม แต่ก็ไม่ได้เล่าให้ท่านฟัง พึ่งมาเล่าในตอนหลัง

ถ้ำปากเพียง

ถ้ำปากเพียงอยู่ ต.บ้านถ้ำ อ.เชียงดาว อยู่ใกล้กับถ้ำผาปล่อง การอยู่ที่ถ้ำปากเพียงนั้น พระที่มาด้วยกันต่างหาที่อยู่กันเอง พระอาจารย์เปลี่ยนเลือกได้หลืบถ้ำแห่งหนึ่ง บางวันท่านพักผ่อน

นอนภาวนาอยู่ ปรากฏว่ามีงูเห่าตัวขนาดข้อมือซึ่งอยู่เหนือหลืบถ้ำขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง หย่อนหัวลงมาดูท่าน เมื่อท่านเหลือบไปเห็นก็ตั้งจิตแผ่เมตตาให้ สักพักงูก็ชูหัวรับแล้วก็หายขึ้นไปข้างบนตามเดิม มันจะมาทำอาการเช่นนี้ตลอดเวลาที่ท่านบำเพ็ญเพียรอยู่ถึง 3 ครั้ง

การสวดมนต์บทยานีหรือบทนครัฏฐาสูตร (ซึ่งตามตำนานเล่าว่า พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งให้พระอานนท์นำไปสวดที่เมืองเวสาลี เพื่อขับไล่ทุพภิกขภัยข้าวยากหมากแพง โรคระบาดผู้คนล้มตาย เกิดน้ำท่วมไฟไหม้ ภูติผีปีศาจหลอกหลอน เมื่อสวดมนต์บทนี้แล้ว ปรากฏว่าพวกอมนุษย์ทั้งหลายที่สิงสถิตย์อยู่ตามที่ต่าง ๆ ได้ชิงกันหนีออกจากเมืองจนหมดสิ้น โรคภัยไข้เจ็บและภัยพิบัติต่าง ๆ ก็หายไปด้วย) พวกภพภูมิที่ถ้ำปากเพียงไม่ชอบฟัง ถ้าวันใดสวดจะมาหลอกหลอนต่าง ๆ ภายหลังได้มาบอกพระอาจารย์เปลี่ยนในสมาธิว่า การสวดมนต์บทนี้เท่ากับเป็นการขับไล่เขา ถ้าสวดบทอื่นจะมานั่งฟังกัน พระอาจารย์เปลี่ยนได้ลองสวดต่อไปอีก 4-5 ครั้ง ก็ถูกหลอกต่าง ๆ เมื่อแน่ใจจึงได้หยุดสวด

พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่ที่ถ้ำปากเพียงได้ประมาณ 4 เดือน ได้ย้ายไปหาที่สงบแห่งใหม่คือถ้ำเบี้ย อยู่ทางทิศเหนือของถ้ำปากเพียง ท่านได้ทบทวนสวดปาติโมกข์ (ซึ่งท่านสวดได้เมื่ออยู่ จ.พังงา และได้แสดงปาติโมกข์ครั้งแรกเมื่อกลับมาอยู่ที่วัดทุ่งสว่าง) เมื่อถึงวันพระต้องสวดปาติโมกข์ พระจากถ้ำปากเพียงจะไปร่วมกันสวดที่ถ้ำผาปล่อง แต่บางครั้งก็จะสวดกันเองที่ถ้ำปากเพียง

พระอาจารย์เปลี่ยน ธุดงค์มาพักที่สำนักสงฆ์ป่าเมี่ยงแม่สาย บ้านป่าเมี่ยง ต.โหล่งขอด อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ พักอยู่

ไม่นานจึงไปกับพระอาจารย์บาล ถึงบ้านฮ่องนอด อ.เวียงป่าเป้า แล้วต่อไป อ.แม่สาย จ.เชียงราย ตลอดทางไม่ได้ฉันอาหารเลย ไปพักวัดเม็งราย ซึ่งอยู่บนดอยฮ่องลี้ เป็นวัดที่ทหารสร้าง กุฏิมีลักษณะเตี้ยและเป็นแถวคล้ายบ้านพักทหาร อาหารการกินในวัดนี้ทหารเป็นผู้ดูแล ท่านไปคุยกับพระครูที่วัดเม็งราย จึงทราบว่ากุฏิที่ท่านพักนั้นไม่มีใครกล้าไปนอน เพราะเป็นวัดที่เผาศพทหารที่เสียชีวิตจากชายแดน

ท่านอยู่วัดเม็งรายได้ 13 วัน ถูกผีรบกวนตลอดเวลา ขณะเดินจงกรมหรือนั่งสมาธิ จะมีความรู้สึกว่ามีใครมาจับขา จึงแผ่เมตตาแผ่ส่วนกุศลให้ แต่ผีเหล่านั้นจิตคงจะหยาบมากจึงไม่ยอมรับผลบุญที่อุทิศให้เลย

วัดถ้ำผาจม

ต.เวียงพางคำ อ.แม่สาย จ.เชียงราย

ออกจากวัดเม็งราย ได้เดินทางไป อ.แม่จัน พักอยู่หนึ่งคืน จึงต่อไป อ.แม่สาย ได้ไปพักอยู่ที่วัดถ้ำผาจม (ขณะนั้นประมาณเดือนเมษายน พ.ศ.2506) โดยนอนพักอยู่ตรงที่มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ข้างบนถ้ำ อาจารย์บาลพักอยู่ข้างล่าง มีพระมหานิกายอีก 2 องค์ คือหลวงพ่อเขียวและพระสมนึก อยู่ที่วัดถ้ำผาจมก่อนแล้ว อยู่ข้างล่างเช่นเดียวกัน

เนื่องจากอาจารย์บาลท่านชอบเที่ยว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเสนอว่าควรจะไปให้ถึงเมืองอินเดียโดยการเดินธุดงค์ เมื่อตกลง

กันแล้ว จึงออกเดินทางข้ามไปฝั่งพม่า ได้ไปแวะวัดพระเจ้าระแข้ง และคุยกับพระครูของวัดนี้ ซึ่งคิดจะช่วยพระอาจารย์เปลี่ยนและอาจารย์บาล ให้ไปได้สำเร็จจึงสอบถามทหารพม่าให้ แต่ทหารได้คัดค้านเกรงว่าจะเกิดอันตราย เพราะขณะนั้นรัฐบาลพม่าและพวกไทยใหญ่กำลังรบกัน เมื่อไปไม่ได้พระอาจารย์เปลี่ยนจึงย้อนกลับมาหาหลวงปู่คำพาที่ถ้ำ ตรงท่าขี้เหล็ก แต่ถ้ำของหลวงปู่ไม่มีบริเวณการปฏิบัติไม่สะดวก จึงย้อนกลับไปหาท่านพระครูองค์เดิมที่วัดพระเจ้าระแข้งอีกครั้งหนึ่ง โดยคิดจะธุดงค์ผ่านพม่าไปอินเดียให้ได้

ครั้นเดินธุดงค์ไปยังวัดห้วยทราย เกือบจะเข้าเชียงตุง แต่เผอิญ ท่านพระครูและชาวบ้านที่ไปด้วยได้ถูกระเบิด ท่านพระครูขาหัก ส่วนชาวบ้านเสียชีวิตไป 3 คน พระอาจารย์เปลี่ยนจึงต้องถอยกลับมาอยู่วัดถ้ำผาจมอีกเป็นครั้งที่ 2 พระอาจารย์เปลี่ยนจะข้ามไปอยู่ฝั่งพม่าในเวลากลางวัน พอตกค่ำจะกลับเข้าเขตไทย และกลับไปพักที่วัดถ้ำผาจม

วัดพระธาตุจอมกิตติ อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

ต่อมาพระอาจารย์เปลี่ยนเห็นว่าที่วัดถ้ำผาจมอยู่กันหลายองค์ ภาวนาไม่สะดวก จึงคิดจะไปภาวนาที่ดอยตุง แล้วเปลี่ยนความตั้งใจมุ่งไปที่วัดพระธาตุจอมกิตติ อ.เชียงแสน ซึ่งท่านมหาชิตเป็นอธิการอยู่ ในขณะนั้นวัดพระธาตุจอมกิตติมีศาลาหนึ่งหลังและมีกุฏิอยู่ข้างล่าง 2 หลัง ตอนค่ำทำวัตรสวดมนต์กับพระเณรที่อยู่ในวัดแล้วทำสมาธิอีก 30 นาที แล้วกลับมาสวดมนต์และ

ที่พักระหว่างธุดงค์ไปภาคเหนือ

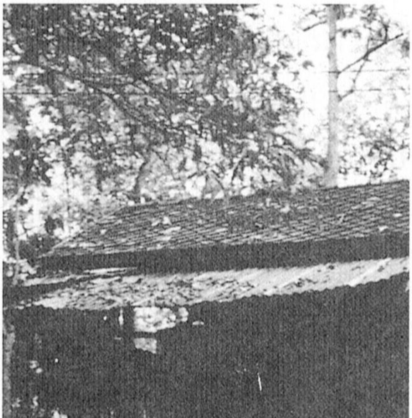
วัดสันติธรรม

โบสถ์วัดสันติธรรม

วัดป่าน้ำริน

กุฏิที่พัก

นั่งสมาธิต่อที่กุฏิ เวลากลางคืนก็จะขึ้นไปนั่งสมาธิข้างบนที่เจดีย์ ท่านสังเกตว่าบนฐานเจดีย์ตรงทางเดิน แลดูเกลี้ยงเกลา ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครไปทำความสะอาดพระอาจารย์เปลี่ยนคิดจะทดสอบ บางสิ่งบางอย่าง จึงขึ้นไปบนพระธาตุจอมกิตติ 4 วัน ทุกวันจะจุดเทียนทั้งสี่ทิศ และนั่งขวางทางประตูทุกวัน เพื่อจะพิสูจน์ว่ามีพวกเทพผ่านเข้าออกหรือไม่ ก็พบว่ามีเทพผ่านเข้าออกทั้ง 4 วัน เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนนั่งขวางทางเกือบจะปิดประตู ทำให้พวกเทพต้องเดินเข้าด้านข้าง ๆ ของท่านทั้งซ้ายและขวา ท่านจึงขยับไปนั่งติดกับกำแพง ไม่ขวางประตู

เทพที่มากราบไหว้พระเจดีย์นั้นมากราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุแล้วก็ไป จะมาจากที่ต่าง ๆ กันทั่วทุกทิศ การแต่งกายจะแต่งเหมือนกันหมดตามกลุ่มของตนที่มา กลุ่มหนึ่งก็จะใช้สีหนึ่ง สามารถสอบถามจากหัวหน้าเทพที่พามาว่า กลุ่มนี้มาจำนวนเท่าใด

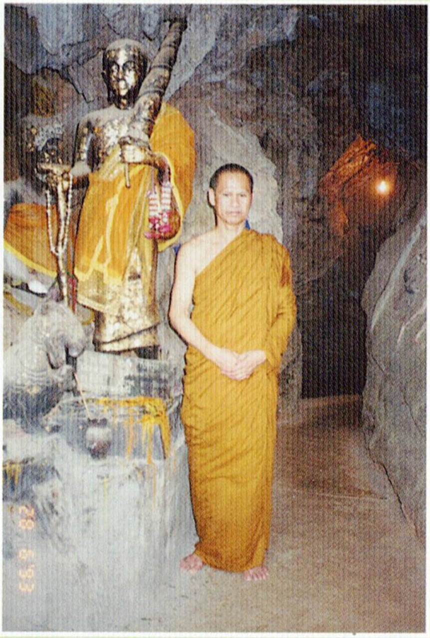
พระอาจารย์เปลี่ยนจะขึ้นไปที่เจดีย์ตอน 5 ทุ่ม พอสองยามก็จะกลับไปจำวัด ตี 3 จะกลับขึ้นไปไหว้พระสวดมนต์ตรงทิศเหนือของเจดีย์ ซึ่งมีพระประธานอยู่ในเรือนไม้ หลังคามุงแฝก จนรุ่งเช้า บางครั้งจะสวดทบทวนปาติโมกข์และสวดธรรมจักรทุกครั้ง สังเกตว่ามีเทวดามาคอยนั่งฟังข้างหลังท่าน เมื่อเทพมาจะยืนยกมือพนมไหว้แล้วนั่งลงพนมมือ เวลาจะกลับจะยืนลอยขึ้นแล้วก้มลงพนมมือไหว้ พวกเทพจะไม่กราบเวลานั่ง เทพผู้ชายจะนั่งข้างหน้า นางฟ้าจะนั่งข้างหลัง

ในเวลากลางวันท่านไปนั่งปฏิบัติธรรมอยู่ตรงบริเวณที่เรียกว่า "บ่อน้ำทิพย์" จึงเห็นชัดเจนว่าพวกเทพที่รักษาเจดีย์และ

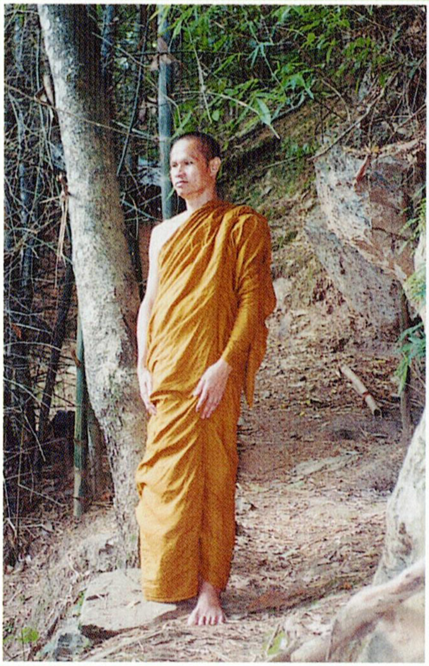
สถานที่ธุดงค์

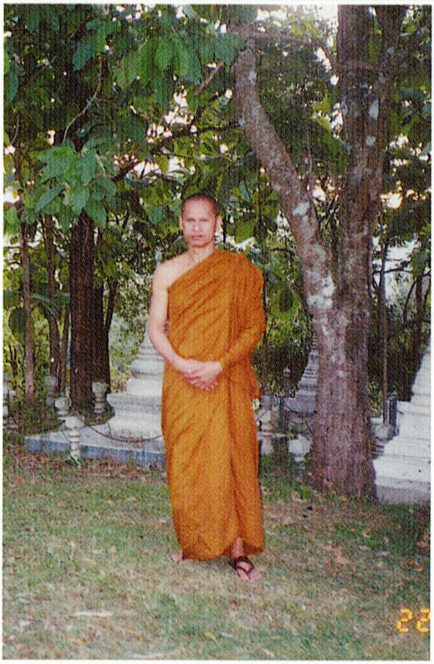
• วัดถ้ำผาจม

• ภายในถ้ำ

• บนเขา

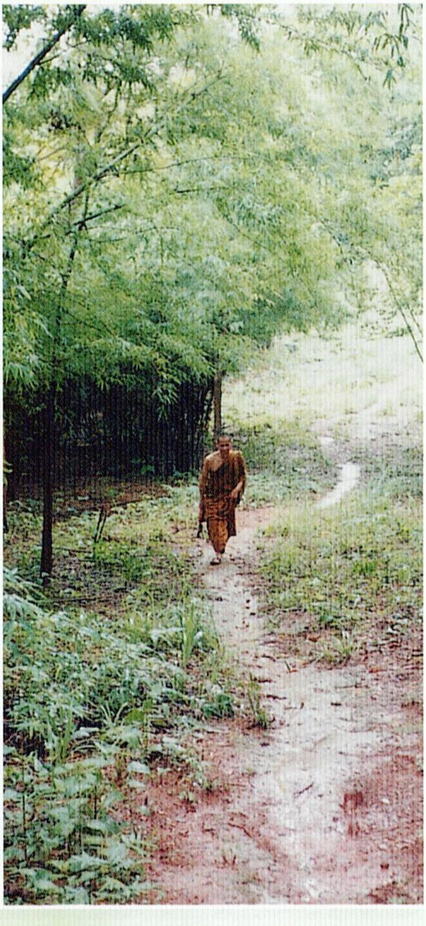

• วัดเม็งรายมหาราช

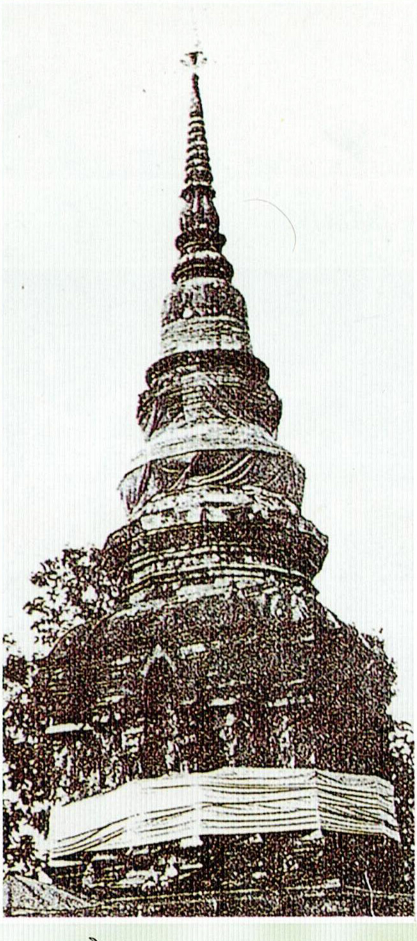
สถานที่ธุดงค์

• ป่าบริเวณวัด

• ทางขึ้นวัดพระธาตุจอมกิตติ

• พระเจดีย์

พระธาตุเป็นเทพชั้นรุกขเทวดา

นอกจากนั้นท่านยังได้นิมิตว่า " ท่านแสนฟ้าหลวง" ซึ่งเป็นเจ้าเมืองเชียงแสน เป็นผู้มีจิตศรัทธาสร้างวัดพระธาตุจอมกิตติ เมื่อสวรรคตแล้วก็ได้เกิดเป็นเทพในชั้นดาวดึงส์

พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่ที่วัดพระธาตุจอมกิตติ อ.เชียงแสน ประมาณ 1 เดือน (พฤษภาคม 2506) เดินทางไปวัดป่าสักหลวง พักอยู่ไม่นานก็เดินทางกลับมา อ.เมือง จ.เชียงราย แล้วธุดงค์ลงมาพักที่ป่าช้า วัดสำราญนิวาส อ.เกาะคา จ.ลำปาง (ปัจจุบันพระอาจารย์หลวง กตปุญโญ เป็นเจ้าอาวาส) ท่านเริ่มเจ็บที่ซี่โครงข้างซ้าย ซึ่งคงจะเป็นเพราะเมื่ออยู่ที่ถ้ำผาจม ได้เดินเที่ยวรอบ ๆ และตกลงมาจากที่สูง ขณะสำรวจหมู่บ้านอีก้อ หรือจะเป็นเพราะสะพายบาตรเดินทางมาไกลก็ได้

ออกจากวัดสำราญนิวาส ไปพักที่วัดสันติธรรม จ.เชียงใหม่ อาการเจ็บซี่โครงรุนแรงขึ้น คิดจะไปโรงพยาบาลสวนดอก (โรงพยาบาลมหาราช นครเชียงใหม่) แต่เคยรักษาโรคเจ็บท้องด้วยธรรมโอสถ จึงอยากจะลองใช้ธรรมโอสถอีก หลังฉันอาหารเช้าแล้วจึงเข้าไปในโบสถ์ซึ่งยังสร้างไม่เสร็จ นั่งสมาธิกำหนดจิตนิ่งเข้าไปตรงที่ปวดก็พบว่ามีก้อนเลือดคั่งอยู่บริเวณนั้นทำให้อักเสบ จึงกำหนดจิตจี้เข้าไปแล้วเข้าสมาธิดับนิ่งอยู่ประมาณ 4 ชั่วโมง เมื่อออกจากสมาธิอาการเจ็บก็หายไปเลย

ระหว่างอยู่ที่วัดสันติธรรม ท่านพักอยู่ที่เรือนไม้ใต้ถุนสูง เวลากลางคืนพวกเทพจะพากันมาไหว้เจดีย์ โดยลอดมาทางใต้ถุนกุฏิที่ท่านพักอยู่ เมื่อมีโอกาสจึงถามพวกเทพจึงทราบว่า วัดเก่าที่

วัดสันติธรรมสร้างคร่อมอยู่นี้ พระเจ้าติโลกราช ซึ่งเป็นกษัตริย์ในสมัยนั้นเป็นผู้สร้างขึ้น ในขณะที่พระเจ้าติโลกราชยังมีชีวิตอยู่จะเสด็จมานมัสการพระเจดีย์ทุก 7 วัน ส่วนที่วัดพระเจดีย์หลวงและวัดสวนดอก พระองค์ก็สร้างเช่นเดียวกัน ซึ่งพระองค์จะเสด็จไปนมัสการทุก 3 วัน

พรรษาที่ 5 (พ.ศ.2506) : จำพรรษา

วัดป่าอาจารย์ตื้อ ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนมาพักปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม ที่วัดป่าอาจารย์ตื้อ ท่านได้เห็นการปฏิบัติธรรมของหลวงปู่ตื้อแล้วชอบมาก จึงพยายามปฏิบัติให้ได้ใกล้เคียง หลวงปู่ตื้อมีความสามารถในการสอนธรรมะและอธิบายข้อสงสัยต่างๆ อย่างกระจ่างแจ้งสมคำร่ำลือ และคุ้มค่ากับความเหนื่อยยากที่ท่านดั้นด้นไปหาเพื่อฝากตัวเป็นศิษย์ พระอาจารย์เปลี่ยนตามปรนนิบัติหลวงปู่อย่างใกล้ชิด ทำหน้าที่ทุกอย่างถวายด้วยตนเอง พอค่ำลงท่านจะมาบีบนวดหลวงปู่ทุกวัน ระหว่างนั้นหลวงปู่เทศน์บ้าง สอนธรรมบ้าง สอนการปฏิบัติบ้าง สอนให้ละขันธ์ 5 สอนทางพ้นทุกข์ ฯลฯ สิ่งใดที่พระอาจารย์เปลี่ยนสงสัย หลวงปู่จะไขให้จนกระจ่าง ประมาณเที่ยงคืนจึงจะกลับไป นั่งพิจารณาธรรมะที่หลวงปู่สอนสั่งแล้วเดินจงกรมจนถึงตี 2 ท่านพักผ่อนได้ 2 ชั่วโมงก็ตื่น ตี 4 ทำวัตรสวดมนต์ แล้วทำความเพียรต่อจนถึงเวลาออกบิณฑบาต เสร็จการฉันแล้วจะปรนนิบัติหลวงปู่จนเวลาเที่ยงจึงไปนั่งภาวนา ถึง

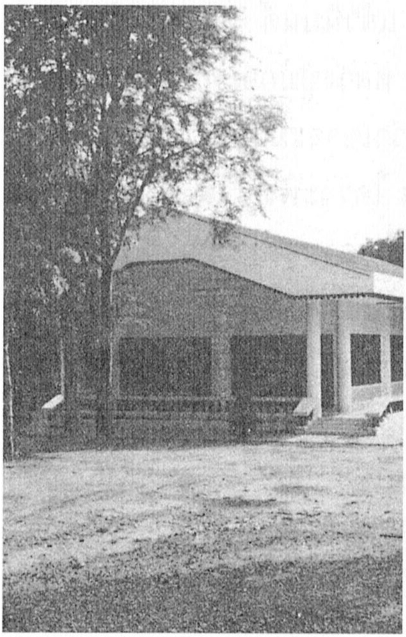
วัดที่อยู่จำพรรษาที่ 5

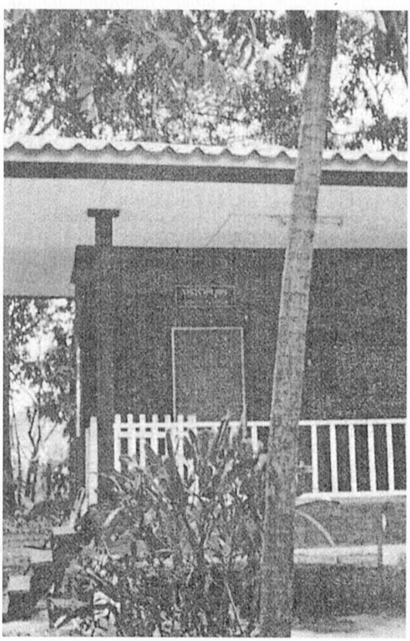
วัดป่าอาจารย์ตื้อ

โบสถ์ พระเจดีย์

หอฉัน

กุฎิพระอาจารย์เปลี่ยน

ชั่วโมงครึ่ง ปฏิบัติไปนาน ๆ เข้า พอได้เวลาท่านจะออกจากสมาธิเอง โดยไม่ต้องใช้นาฬิกาปลุกเลย

ปฏิปทาของหลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

ปกติเวลาฉัน หลวงปู่ตื้อจะฉันองค์เดียว ไม่พร้อมใคร เมื่อเวลาบิณฑบาตกลับมา พระเณรที่ไปด้วยจะกลับมาเตรียมให้ท่าน แล้วต่างก็ฉันเลยไม่ต้องรอ เพราะหลวงปู่จะใช้เวลานั้นเดินจงกรมก่อน หากหลวงปู่พบว่ามีพระมารอฉันพร้อมท่าน ท่านจะบอกว่า “ขันธ์ 5 ของใครก็ของมัน ท้องใครก็ท้องมัน ปากใครก็ปากมัน ฉันไปแล้ว อิ่มแล้วไปล้างบาตร แล้วไปภาวนา เราจะฉันวันไหน เวลาไหนก็เป็นเรื่องของเรา” เมื่อหลวงปู่ฉันเสร็จ พระอาจารย์เปลี่ยนเป็นผู้ล้างบาตร เทกระโถน แล้วนิมนต์ หลวงปู่กลับกุฏิ

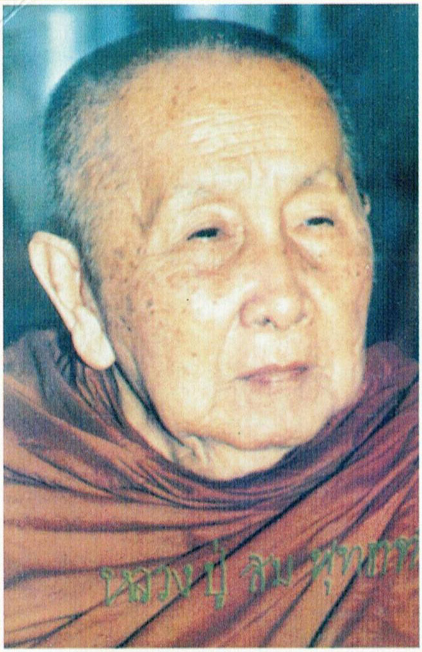
การต้อนรับแขกที่ไปหา หลวงปู่มักจะทราบล่วงหน้าว่าจะมีใครมาพบ แล้วจะนั่งรอจนกว่าเขาจะมาถึง ท่านจะเทศน์สั่งสอนโดยไม่เกรงใจว่าใครจะโกรธ ใครจะฟัง ใครจะเชื่อหรือไม่ หลวงปู่ไม่สนใจ เพราะไม่ได้เทศน์เพื่อเอาของถวายจากเขา

หลวงปู่ตื้อจะเทศน์ให้พระอาจารย์เปลี่ยนพิจารณาลมหายใจเข้าออก เมื่อหายใจเข้าแล้วไม่มีลมออกก็อยู่ไม่ได้ เมื่อลมหายใจออกแล้วไม่หายใจเข้าก็ตาย เมื่อตายแล้วไม่สามารถนำอะไรติดตัวไป สมบัติต่างๆ ที่สะสมไว้ ขณะมีชีวิตอยู่ก็ต้องทิ้งไว้ แขนขาเนื้อหนังกระดูกของตัวเราก็ต้องทิ้งไว้ในโลกนี้ ไม่มีใครสามารถนำติดตัวไปได้

• หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

พระอาจารย์ที่ได้พบ

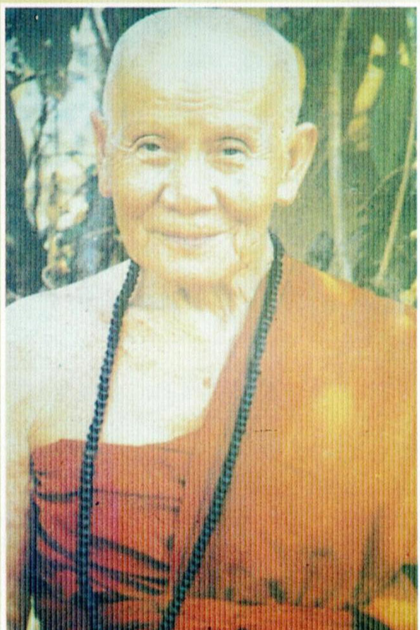
• หลวงปู่สิม พุทธาจาโร

• หลวงปู่สาม อกิญฺจโน

• พระอาจารย์จาม มหาปุญฺโญ

• หลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร

ส่วนต่างๆ ของร่างกายจะเอาไปกินก็ไม่ได้ สู้ขาหมูยังไม่ได้สามารถเอาไปขายได้ เอาไปกินได้ มนุษย์จะสวยแค่ไหนงามแค่ไหน ขายไม่ได้ สู้ไก่ยังไม่ได้ ร่างกายมนุษย์นี้ไม่มีประโยชน์อะไร จะไปหลงรักหลงชังอยู่ทำไม

เมื่อหลวงปู่เทศน์เรื่องอานาปานสติ พิจารณาลมแล้วพิจารณาความตาย แล้วต่อด้วยอสุภกรรมฐาน

หลวงปู่เตือนผู้เฒ่าผู้แก่ว่า แก่แล้วทำไมไม่เอาพุทโธ

เป็นพระมาบวชถ้าไม่เอาพุทโธ ไม่เอาภาวนา แล้วมาบวชทำไม ถ้าไม่เอาภาวนาก็จะเป็นพระหมา พระแมว พระวัวพระควาย

เมื่อร่างกายตายแล้ว เน่าเหม็นเอาไปไม่ได้ เราก็ต้องเอาจิตเอาใจของเรา ต้องทำแต่ความดี จิตใจไม่ได้มีอะไรมาก มีอยู่แค่อันเดียว ไม่ต้องไปรู้ว่ามีจิตกี่ตัว ให้รู้ว่ามีแค่จิตเดียว เพราะว่ามีจิตหลายตัว จึงได้เป็นบ้าไปหมด

นิมิตในสมาธิ

ในพรรษานี้ พระอาจารย์เปลี่ยนเจริญในการปฏิบัติธรรมมาก ท่านสังเกตว่า หลวงปู่ตื้อมักจะทราบล่วงหน้าว่า ใครจะมาหาจากนิมิตเสมอ แล้วจะบอกพระอาจารย์เปลี่ยนให้ทราบด้วย ในตอนแรกพระอาจารย์เปลี่ยนยังไม่เชื่อ ก็จะคอยดู เมื่อถึงเวลาก็มีคนมาหาหลวงปู่ตามที่ท่านพูดจริง ทำให้พระอาจารย์เปลี่ยนพยายามที่จะเข้าสมาธิแล้วเห็นนิมิตให้เร็วที่สุด(คือฝึกการใช้อนาคตังสญาณ)

จนทำได้อย่างคล่องแคล่ว ท่านรู้ได้ทันทีว่ามีใครมา มากี่คน แต่งกายอย่างไร เสื้อสีอะไร ลวดลายอย่างไร มาด้วยวัตถุประสงค์อะไร อย่างมิตรหรืออย่างศัตรู เมื่อเห็นแล้วจะเล่าให้หลวงปู่ตื้อทราบ ซึ่งหลวงปู่ก็รู้ล่วงหน้ามาก่อนแล้ว

หลวงปู่ตื้อเคยพูดถึงเรื่องพระหมา พระแมว พระควาย ฯลฯ ว่าเป็นเพราะจิตใจตกต่ำเหมือนสัตว์อย่างนั้น จึงแสดงออกมาให้เห็นสัตว์ต่าง ๆ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ขอให้หลวงปู่อธิบายถึงนิมิตแปลก ๆ เช่น เห็นคนเดินมาแล้วเปลี่ยนเป็นสุนัข จากสุนัขเป็นแมว เมื่อเข้ามาใกล้ก็กลับกลายเป็นคนเช่นเดิมนั้น เป็นเพราะจิตมีหลายระดับ แทรกกันเข้ามาตามลำดับ และได้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมอีกคือ

- นิมิตเห็นคนธรรมดา นุ่งห่มด้วยสีเหลืองแสดงว่าจิตของผู้นั้นเป็นผู้มีสมาธิ มีใจเป็นพระ

- คนนุ่งห่มด้วยเสื้อผ้าขาว แสดงว่าจิตของผู้นั้น เป็นผู้ที่มีศีลห้าเป็นปกติ มีใจเป็นเทพ

- คนนุ่งห่มด้วยชุดดำ แสดงว่าเป็นผู้มีศีลไม่บริสุทธิ์

- ถ้าชุดดำและเป็นเครื่องนุ่งห่มที่ขาด แสดงว่าจิตต่ำลงไปกว่าความเป็นคน

นิมิตที่แสดงว่าต่ำไปเรื่อย ๆ ก็คือมาในรูปของควาย สุนัข ถ้าเป็นงูแสดงว่าต่ำหยาบช้าที่สุด

มีนิมิตของผู้เป็นพระในลักษณะต่าง ๆ ที่ท่านพบมาดังนี้

- นุ่งสบงคลุมจีวร พาดสังฆาฏิ แสดงว่า ท่านมีศีลสมาธิและปัญญาดี เรียกว่า เป็นพระที่สมบูรณ์

- คลุมแต่จีวรมา แสดงว่า มีสมาธิดี นุ่งสบงใส่อังสะ แสดงว่ามีศีลบริสุทธิ์

- คลุมด้วยจีวรขาด แสดงว่า สมาธิที่เคยมีเสื่อมถอย

- ใส่กางเกง แสดงว่า มีศีลขาด ศีลทะลุ ศีลด่างพร้อย

ขณะที่พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง หากได้รับนิมิตพระดังกล่าวแล้ว ท่านมีเวลาว่างจะไปพบพระผู้นั้น เพื่อตักเตือนให้ประพฤติปฏิบัติดีขึ้น แม้จะอยู่คนละวัดก็ตาม

การออกธุดงค์ครั้งที่ 6 จ.เชียงใหม่

ออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้ชวนสามเณรองค์หนึ่ง เดินธุดงค์ไปพักปฏิบัติธรรมอยู่วัดป่าสะลวง บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จนกระทั่งถึงเดือนกุมภาพันธ์ ท่านนึกถึงพระพุทธบาทสี่รอยซึ่งหลวงปู่ตื้อเล่าให้ฟัง จึงอยากจะไปกราบนมัสการ

พระพุทธบาทสี่รอย ต.สะลวง อ.แม่ริม

เมื่อเตรียมตัวพร้อมแล้ว จึงสะพายบาตรแบกกลด พร้อมทั้งอัฐบริขาร ออกเดินทางกับสามเณรองค์หนึ่ง จากอ.แม่แตง มุ่งหน้าไปทางทิศตะวันตก ผ่านบ้านกาดฮาว บ้านหนองแหวน บ้านหนองกาย แล้วเดินเข้าป่า ขึ้นเขาลงห้วยไปตามความสูงของเขาที่ผ่าน อาศัยด่านสัตว์และทางม้าต่างโคต่างของชาวบ้าน ที่เดินกันอยู่ในขณะนั้น เขาบางลูกสูงมากต้องพักกัน 3 ครั้ง ครั้งที่ 4 จึงขึ้นถึงยอด การเดินทางเต็มไปด้วยความยากลำบาก การขึ้นเขาต้องค่อย ๆ เหนี่ยวกิ่งไม้ขึ้นไป บางครั้งต้องช่วยกันฉุดขึ้นไป สามเณรที่ติดตามไปด้วย เกิดท้อถอย แต่พระอาจารย์เปลี่ยนพูดปลุกปลอบใจว่า เรามุ่งหน้ามาหาความสงบ ต้องการพ้นจากทุกข์ทั้งปวง จึงต้องอดทนไม่ท้อถอย ครูบาอาจารย์ท่านยังทำได้ เราเป็นศิษย์ต้องทำให้ได้อย่างอาจารย์ ทำให้สามเณรเกิดกำลังใจ เมื่อเดินพ้นเทือกเขาที่สูงที่สุดแล้ว มองลงมาเห็นหมู่บ้านแม่แตงลิบ ๆ การเดินทางลงเขาก็ต้องระมัดระวังเท่ากับการขึ้นเขาเหมือนกัน ถ้าพลาดพลั้งตกเขาก็จะบาดเจ็บได้ เมื่อลงมาถึงข้างล่างได้พบลำธารซึ่งมีน้ำใสไหลเย็น จึงหยุดพักผ่อน เติมน้ำจนเต็มกระติก แล้วเดินทางต่อไป

การเดินทางในช่วงหลังนี้ ค่อนข้างจะง่ายกว่าช่วงแรก ๆ เขาที่ต้องเดินข้ามไม่สูงชันนัก บางครั้งเดินผ่านสวนเมี่ยงของชาวไร่ บางครั้งเดินเลียบลำธาร แต่เป็นทางเดินสะดวกจากบ้านสะลวงจนถึงพระพุทธบาทสี่รอย เมื่อเวลา 6 โมงเย็นวันเดียวกัน รวม

เวลาเดินทางทั้งสิ้น 9 ชั่วโมง ปรากฏว่าอากาศที่นั่นเย็นมาก และเริ่มมืดลง เมื่อนั่งพักใต้ต้นไทรหน้าวิหารจนหายเหนื่อยแล้ว จึงสำรวจพระพุทธบาทสี่รอยอย่างคร่าว ๆ

ประวัติพระพุทธบาทสี่รอย

เชื่อกันว่าพระพุทธบาทสี่รอยเป็นรอยพระพุทธบาทองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้ตรัสรู้ในภัทรกัปป์นี้ แต่ละองค์ได้มาประทับรอยไว้ เพื่อให้ประชาชนในยุคหลังได้กราบไหว้ รอยพระพุทธบาททั้งสี่ซ้อนกันอยู่บนแท่นหินสูงจากดิน รอยใหญ่อยู่ข้างบน รอยขนาดย่อมกว่าจะอยู่ลึกลงไปเป็นชั้น ๆ นับได้สี่รอย

มีวิหารหลังใหญ่ปลูกคร่อมพระพุทธบาทสี่รอยไว้ (ซึ่งครูบาศรีวิชัยได้สร้างขึ้น ขณะท่านไปก่อสร้างและบูรณะวัดต่าง ๆ ที่เชียงใหม่) วิหารมีสภาพทรุดโทรมมาก ไม่มีคนดูแลและบำรุงรักษา

เนื่องจากความเมื่อยล้าและอากาศหนาวเย็น พระอาจารย์เปลี่ยนจึงงดสรงน้ำ และได้ขึ้นไปทำวัตรสวดมนต์เย็นในวิหารตรงรอยพระพุทธบาท นั่งทำความเพียรแล้วก็ต่างเข้ากลดในบริเวณวิหารนั่นเอง ตกดึกอากาศหนาวเย็นมากขึ้นต้องใช้มุ้งกลดมาคลุมห่อร่างกาย ส่วนสามเณรต้องลุกขึ้นมาก่อไฟสู้กับอากาศหนาว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงจำวัดได้เพียงชั่วโมงเศษ ก็ต้องลุกขึ้นมาปฏิบัติความเพียรต่อ ที่พระพุทธบาทสี่รอยในปีนั้น เป็นปีที่มีอากาศหนาวเย็นที่สุด ที่ท่านได้พบมาในชีวิตการเดินธุดงค์

รุ่งขึ้นเช้าได้ออกบิณฑบาตใกล้ ๆ กับพระพุทธบาทสี่รอย มีชาวบ้านใส่บาตรเพียง 3 บ้าน ได้กล้วยมา 2 ลูก และข้าวเหนียว

เล็กน้อย ด้วยความสงสารสามเณรที่ยังต้องเจริญเติบโต ต้องการอาหารมากกว่า พระอาจารย์เปลี่ยนจึงแบ่งข้าวเหนียวและกล้วย 1 ลูกครึ่งให้สามเณร ตัวท่านเองฉันกล้วยเพียงครึ่งลูกเท่านั้น

เมื่อฉันอาหารเสร็จและปฏิบัติกิจของสงฆ์แล้ว ได้สังเกตดูเห็นว่า พระพุทธบาทสี่รอยสกปรก เต็มไปด้วยใบไม้และหญ้า จึงคิดจะทำความสะอาดรอยพระพุทธบาท แต่มีป้ายติดห้ามคนลงไป ท่านจึงได้ยกเหตุผลต่าง ๆ ขึ้นมาพิจารณา แล้วกราบลงข้างรอยพระพุทธบาทอธิษฐานว่า ท่านมีความปรารถนาจะลงไปทำความสะอาดรอยพระพุทธบาททั้งสี่รอยนี้ให้แลดูสวยงามขึ้น ขออย่าให้การล่วงละเมิดครั้งนี้ต้องเป็นบาปกรรมเลย และขอให้งดโทษและอโหสิกรรมแก่ท่านด้วย อธิษฐานเสร็จแล้วจึงก้มลงกราบแล้วปีนขึ้นไปที่รอยพระพุทธบาทรอยเล็กซึ่งอยู่ล่างสุด เก็บเศษใบไม้ใบตอง หยากไย่ และเช็ดถูจนสะอาดแล้ว จึงปีนลงมาข้างล่างก้มกราบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นท่านได้พิจารณาบริเวณโดยรอบซึ่งมีต้นหญ้าขึ้นเต็มไปหมด จึงได้ขอยืมขอบก (จอบ) จากชาวบ้านมาให้สามเณรดายหญ้าจนเสร็จในตอนเย็น แล้วพระอาจารย์เปลี่ยนก็ใช้บริเวณข้างวิหารเป็นที่เดินจงกรม

ขณะเดินจงกรมจะมีงูตัวแดง ๆ ยาวประมาณ 75 เซนติเมตร มีหงอนด้วย (ทราบภายหลังว่าเป็นงูเห่าไฟ) มานอนอยู่ในทางเดินจงกรมเกือบตลอดเวลา บางตัวนอนอยู่ บางตัวก็เลื้อยข้ามไป ท่านไม่กลัวจึงเดินข้ามและได้แผ่เมตตาให้งูเหล่านั้น

พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่ที่พระพุทธบาทสี่รอยได้ระยะหนึ่ง ก็มีหลวงตาแก่ ๆ จากบ้านหนองกาย มาพักปฏิบัติธรรมด้วย วันหนึ่ง

ท่านได้ไปสนทนากับหลวงตาและสามเณร ปรากฏว่ามีงูสองตัวเลื้อยตามไปขดตัวอยู่ในซอกหิน และยกหัวขึ้นฟังคำสนทนาจนกระทั่งเลิกเป็นเวลาถึง 3 ชั่วโมง เป็นที่น่าสังเกตว่างูจะมาอยู่ในทางเดินจงกรมของท่านเพียงองค์เดียว ไม่ไปขวางทางเดินจงกรมของหลวงตาหรือของสามเณรเลย และตั้งแต่สามเณรทำความสะอาดบริเวณพระพุทธบาทแล้ว มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่ว่าจะไปธุดงค์ที่ใดไม่เคยเจ็บป่วย ซึ่งคงจะเป็นอานิสงส์จากการทำความสะอาดครั้งนี้ก็ได้

บ้านผาแด่น ต.ป่าแป๋ อ.แม่แตง

หลังจากพักปฏิบัติธรรมที่พระพุทธบาทสี่รอยพอสมควรแล้ว ท่านได้ออกธุดงค์ต่อไปยังบ้านผาแด่น (เป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยงและเป็นที่ปฏิบัติธรรมของหลวงปู่ชอบ ฐานสโม) การเดินทางช่วงนี้ลำบากขึ้น เพราะน้ำค้างลงหนักมากคล้ายฝนตก ดินชุ่มชื้นทางเดินลื่น จนทำให้ท่านลื่นไถลลงเขาไปหลายเมตร

พระอาจารย์เปลี่ยนและสามเณรไปถึงบ้านผาแด่น เมื่อเวลาพลบค่ำ เมื่อเดินเข้าไปใกล้หมู่บ้านก็มีเด็กและผู้ใหญ่ออกมารับช่วยถืออัฐบริขาร และสะพายบาตร เดินนำไปส่งที่สำนักสงฆ์ของหมู่บ้าน เพราะหลวงปู่ชอบเคยมาอยู่ที่นี่ก่อนแล้ว และได้ฝึกชาวบ้านจนรู้ขนบธรรมเนียมที่จะปฏิบัติพระ

สำนักสงฆ์บ้านผาแด่นขณะนั้นมีพระอาจารย์บุญญฤทธิ์ ปัณฑิโต พักปฏิบัติธรรมอยู่ แต่ท่านจะมาที่หมู่บ้านเวลาเช้าเพื่อ

บิณฑบาต ฉันเสร็จแล้วจะปลีกตัวเข้าไปอยู่ในป่า ไม่พักในบริเวณสำนักสงฆ์ เพราะท่านเคยโดนพวกโจรจี้และทำร้าย เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนมาพัก จึงอยู่กับสามเณรเท่านั้น แต่สามเณรพักอยู่ไม่นานต้องย้ายไปอยู่กับหลวงปู่สาม อกิญจโน ที่บ้านแม่หลอด เพราะฉันอาหารของชาวกะเหรี่ยงซึ่งมีกลิ่นคาวมากไม่ได้

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนอยู่องค์เดียว จึงเร่งปฏิบัติความเพียรทั้งกลางวันและกลางคืน ทุกอิริยาบถ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน สลับกันไป ไม่มีความง่วงเหงาหาวนอน เมื่อทำความเพียรจนพอใจแล้ว ท่านคิดเป็นห่วงสามเณรว่าเดินทางไปองค์เดียว ตามเส้นทางที่ชาวกะเหรี่ยงบอก เกรงว่าสามเณรจะไม่พบกับหลวงปู่สาม จึงบอกลาชาวบ้านที่ผาแด่นเพื่อเดินทางไปบ้านแม่หลอด ต้องเดินทางเข้าป่า ขึ้นเขาลงห้วยไปไม่นานนักก็ถึงบ้านแม่หลอด ได้พบสามเณรอยู่ปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่สาม และพระอาจารย์จันดี เขมปัญโญ ซึ่งเคยธุดงค์ไปทางใต้ด้วยกันอยู่ที่นี้ด้วย

บ้านแม่หลอด ต.ป่าแป๋ อ.แม่แตง

ทั้งพระอาจารย์จันดี และหลวงปู่สาม ได้ชักชวนพระอาจารย์เปลี่ยนขอให้เนสัชชิ (คือปฏิบัติธรรมในอิริยาบถนั่ง) เพราะเป็นวันอุโบสถศีล พระอาจารย์เปลี่ยนจึงไม่ขัดข้อง แต่ขอไปพักผ่อนก่อนเพราะเดินทางมาเหนื่อยทั้งวัน นอนพักอยู่ครึ่งชั่วโมงจึงเข้ามาร่วมทำวัตรสวดมนต์เย็น และนั่งปฏิบัติธรรมตามที่ตกลงกันไว้

เนื่องจากอากาศที่บ้านแม่หลอดหนาวเย็น เมื่อนั่งปฏิบัติไปได้สัก 3 ชั่วโมงกว่า พระอาจารย์จันดีได้นั่งจนศีรษะเอนมาโดนพระอาจารย์เปลี่ยน ท่านจึงขอให้พระอาจารย์จันดี ไปนั่งห่างๆ ส่วนสามเณรได้ลงจากกุฏิไปพักผ่อนเมื่อเวลาเที่ยงคืน พระอาจารย์จันดีได้ลุกหนีออกไปอีกองค์ ประมาณตีสอง จึงเหลือเพียงสององค์นั่งปฏิบัติกันต่อไปจนประมาณ 5.30 น. หลวงปู่สามได้ลุกขึ้นไปผิงไฟ แล้วกลับมาเรียกพระอาจารย์เปลี่ยนเมื่อเวลา 6.00 น. เพื่อออกบิณฑบาต

บ้านแม่จิว

พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่บ้านแม่หลอดได้ประมาณ 1 เดือน จึงชวนสามเณรเดินทางกลับ ได้เดินทางผ่านบ้านแม่จิว ห่างจากบ้านแม่หลอดประมาณ 4 กิโลเมตร ท่านได้ขอให้ชาวบ้านช่วยปลูกกระต๊อบให้พัก แต่ชาวบ้านมีข้อแม้ว่า พระอาจารย์เปลี่ยนและสามเณรจะต้องพักจำพรรษาที่นั่น จึงจะปลูกให้ พระอาจารย์เปลี่ยนเห็นว่า หากอยู่ที่เดียวนาน ๆ จะทำให้ติดสถานที่ และท่านเองยังอยู่ในระหว่างแสวงหาความรู้จึงปฏิเสธไป

ที่บ้านแม่จิวนี้ หลวงปู่สามเคยมาพักปฏิบัติธรรมอยู่ 14 วัน พระอาจารย์เปลี่ยนได้พบกุฏิที่ชาวกะเหรี่ยงได้สร้างให้หลวงปู่สามเมื่อ 2 ปีก่อน แต่สร้างไม่เสร็จ และได้พบบ่อน้ำที่หลวงปู่สามเคยให้ขุด แต่ขุดไม่สำเร็จ หลวงปู่สามก็เดินทางจากไปเสียก่อน บ่อน้ำนี้ขุดไว้ข้างๆ ลำธารที่ไหลผ่านหมู่บ้านมา พระอาจารย์เปลี่ยนได้

ยืนดูน้ำในบ่อที่ผุดขึ้นมาแรงขึ้น ๆ คล้ายกับปลาช่อนเอาหางตีน้ำให้แตกกระจาย น้ำเริ่มวนเป็นวงกลมและขุ่นขึ้นเรื่อยๆ ท่านยืนดูจนน้ำหยุดนิ่ง จึงเดินกลับขึ้นไปและตรวจดูบริเวณนั้นพบว่า ที่บ่อน้ำมีพญานาคอาศัยอยู่ เป็นพญานาคที่มีใจหยาบ โกรธง่ายไม่อยากรับศีล ชอบลองฤทธิ์ เมื่อมีพระไปอยู่จึงแสดงอาการไม่ยอมรับเกรงว่าจะต้องรับศีลฟังธรรม

พระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินทางจากบ้านแม่จิว กลับไปปฏิบัติธรรมที่วัดป่าสะลวงอีก เป็นเวลา 8 วัน จึงเดินทางกลับวัดป่าหลวงปู่ตื้อ พักอยู่วัดนี้ระยะหนึ่ง จึงย้อนกลับไปที่วัดป่าสะลวงอีกครั้ง คราวนี้ได้พบกับหลวงปู่สาม อาจารย์คำแปง อาจารย์ศรีจันทร์ และพระอาจารย์จันดี ซึ่งต่างก็เร่งทำกลดของตนเองเพื่อออกธุดงค์ต่อ

กุฏิส่วนตัว ที่วัดป่าสะลวง

ระหว่างอยู่ที่วัดป่าสะลวง พระอาจารย์เปลี่ยนได้สร้างกุฏิเพื่ออยู่อาศัยหลังหนึ่ง โดยชาวบ้านมีศรัทธาบริจาคกระเบื้อง ไม้และวัสดุก่อสร้างให้ ท่านต้องขึ้น ๆ ลง ๆ หยิบเครื่องมือของใช้ต่าง ๆ เพียงองค์เดียว ไม่มีใครช่วยเหลือการก่อสร้างครั้งนี้เลย

พระอาจารย์เปลี่ยนพักปฏิบัติธรรมที่วัดป่าสะลวงระยะหนึ่งจึงได้เดินทางกลับไปหาหลวงปู่ตื้ออีก จากนั้นออกธุดงค์ไปหาพระอาจารย์จาม มหาปุญโญ วัดจิตตวนาราม บ้านช่อแล อ.แม่แตง ได้สนทนาแลกเปลี่ยนการปฏิบัติธรรม พระอาจารย์จามได้เทศน์

ให้ฟัง และได้ฝึกหัดการภาวนากับท่านด้วย รูปร่างท่านอ้วนมาก ไม่สามารถนั่งปฏิบัติ ท่านจึงใช้อิริยาบถอื่นในการทำภาวนา (ปัจจุบันพระอาจารย์จามอยู่ที่วัดป่าวิเวกพัฒนาราม บ้านห้วยทราย อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร)

ดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว

ใกล้เข้าพรรษาที่ 6 พระอาจารย์เปลี่ยนตั้งใจจะหาครูบาอาจารย์ที่เป็นนักปฏิบัติ พอที่ท่านจะปฏิบัติตามได้ ในระหว่างนี้ท่านได้พบกับพระกลุ่มใหม่ คือ อาจารย์วิสุตร อาจารย์อุดม อาจารย์ประสิทธิ์ พระอาจารย์คำบ่อ ฐิตปัญโญ ทุกองค์คิดจะไปหาหลวงปู่แหวน สุจิณโณ ซึ่งในขณะนั้นได้ไปอยู่ดอยแม่ปั๋งแล้ว (พ.ศ. 2507)

การไปดอยแม่ปั๋ง จะต้องเดินข้ามดอยอีกหลายลูก มีดอยแม่ตองสูงใหญ่ที่สุด ทั้ง 4 องค์ ต้องพักเป็นระยะถึง 3 ครั้ง จนกระทั่งถึงยอด ส่วนพระอาจารย์เปลี่ยน รับภาระช่วยสะพายบาตรและกระติกน้ำของพระอาจารย์อุดมด้วย ท่านเดินทางจากเชิงดอยจนถึงยอดดอย โดยไม่พักระหว่างทางเลย

เมื่อไปถึงดอยแม่ปั๋ง ได้พบพระอาจารย์หนู สุจิตโต และกราบนมัสการขอพักและปฏิบัติธรรม กับหลวงปู่แหวนแล้ว คณะทั้งหมดก็ไปกราบหลวงปู่แหวน ณ กุฏิหลังเก่าซึ่งเป็นเรือนไม้หลังเล็ก ๆ อยู่ข้างทางจงกรม (ปัจจุบันกุฏิหลังนี้ใช้เป็นที่เก็บของ)

ขณะนั้นหลวงปู่แหวนยังไม่มีใครรู้จักมาก ในวัดจึงมีกุฏิอยู่ไม่กี่หลัง มีพระอาจารย์หนูเป็นผู้ปฏิบัติหลวงปู่แหวนเท่านั้น ซึ่ง

ไม่ต้องรับภาระมากเท่ากับสมัยที่หลวงปู่แหวนเป็นที่รู้จัก และมีอายุมากขึ้นจนต้องดูแลท่านอย่างใกล้ชิด

หลวงปู่แหวนได้กล่าวกับคณะทั้งหมดว่า “ มรรค ผล นิพพาน ยังมีอยู่ครบบริบูรณ์ พวกท่านจงพยายามทำกันนะ” เมื่อรับโอวาทแล้ว จึงกลับลงมาทำกิจส่วนตัวแล้วทำวัตรสวดมนต์เย็น หลังจากนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนได้นั่งภาวนาและเดินจงกรมต่อ ขณะนั้นเป็นเวลาตีสอง พระอาจารย์หนูได้ก่อไฟให้หลวงปู่แหวนผิงไฟ หลวงปู่เห็นพระอาจารย์เปลี่ยนยังไม่นอน จึงพูดกับพระอาจารย์หนูว่า “ตุ๊นี่มันเอาจริงมันเดินมาทั้งวันแล้ว มันยังไม่พัก” เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนได้ยินคำชมของหลวงปู่แหวน ก็มีกำลังใจมากขึ้น จึงเดินจงกรมต่อไปอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย คืนแรกที่พระอาจารย์เปลี่ยนไปถึงได้นอนพักประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง เท่านั้น

คืนที่สอง ได้ไปปฏิบัติธรรมในวัดกับหลวงปู่แหวน ในเวลาดึกสงัด ขณะที่พระอาจารย์เปลี่ยนกำลังนั่งภาวนาก็เห็นนิมิตว่าหลวงปู่แหวน นำทองคำมายื่นให้ท่านหนึ่งก้อน ขนาดเท่าผลมะตูม แล้วพูดว่า “นี่ ก้อนทองคำ เอาทองคำให้มันได้ทองคำ” พระอาจารย์เปลี่ยนตอบปฏิเสธไม่รับก้อนทองคำ เพราะเป็นของธรรมดา เป็นธาตุ ไม่ทราบจะเอาไปใช้ประดับอะไร หลวงปู่แหวนจึงบอกว่า “กลืนทองคำนี้ลงไป ไว้ในใจ ก้อนทองคำที่เราจะให้นี้คือ ทำใจของเราให้เหมือนก้อนทองคำ ให้มันเป็นทองคำ ให้มันเย็นฉ่ำอยู่ข้างใน ไม่ให้โกรธใคร ไม่ให้เกลียดใคร ให้เหมือนกับว่ามันวางอยู่เฉย ๆ ใครจะด่า ใครจะว่าก็ให้เฉย ๆ เหมือนกับก้อนทองคำนี้ ทองคำเป็นของมีค่า ฉะนั้นต้องทำใจ ให้เหมือนกับทองคำ”

พระอาจารย์เปลี่ยนเข้าใจคำพูดของหลวงปู่แหวนในนิมิต จึงเกิดปลื้มปิติออกจากสมาธิลืมตามาดู เห็นหลวงปู่กำลังนั่งผิงไฟอยู่องค์เดียว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงลุกออกมาเดินจงกรมอีก จนพอใจแล้ว จึงมาช่วยสุมไฟ หลวงปู่ได้บอกว่า "เอาดีๆ เน้อ" เมื่อท่านปฏิบัติหลวงปู่แหวนแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้กลับไปยังกุฏิและทำความเพียรต่อ

ระหว่างอยู่กับหลวงปู่แหวน พระอาจารย์เปลี่ยนได้ทำความเพียรอย่างไม่ท้อถอย เพราะอยู่ใกล้ชิดครูบาอาจารย์ที่สามารถให้คำสั่งสอนและปฏิบัติเป็นเยี่ยงอย่างได้ ท่านจึงเห็นเป็นโอกาสที่จะสนองคุณครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณ โดยท่านและพระอาจารย์คำบ่อไปทำความสะอาดกุฏิของหลวงปู่และของพระอาจารย์หนู ต่อจากนั้นช่วยกันสรงน้ำหลวงปู่และพระอาจารย์หนูในตอนเย็นด้วย

พระอาจารย์เปลี่ยนและคณะพักปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่ที่ดอยแม่ปั๋งได้ 16 วัน ก็กราบลาหลวงปู่เพื่อออกเดินทางและแสวงหาครูบาอาจารย์ต่อไป โดยพระอาจารย์เปลี่ยนและอาจารย์วิสูตร แยกกลุ่มธุดงค์ไปอำเภอสันกำแพง พักปฏิบัติธรรมที่วัดป่าโรงธรรมสามัคคี กับพระอาจารย์ทองบัวได้ 20 วัน จึงเดินทางต่อไปยังวัดสันป่าตึง ไปกราบครูบาร่ำ ซึ่งได้แนะนำให้ไปพักที่วัดเชียงแสนน้อย เป็นวัดร้างอยู่ในป่า เขต อ.สันกำแพง เช่นเดียวกัน

วัดเชียงแสนน้อย อ.สันกำแพง

เมื่อไปถึงวัดเชียงแสนน้อย เกิดมีลมพายุพัดปั่นป่วนขึ้นในบริเวณวัดประมาณ 1 ชั่วโมง แต่ไม่มีฝน เมื่อพายุสงบ จึงไป

สรงน้ำแล้วกลับมาทำวัตรเย็น อาจารย์วิสูตรท่านเหนื่อยจึงนอนสูบบุหรี่ พระอาจารย์เปลี่ยนได้นั่งภาวนาต่อ ได้เกิดพายุขึ้นมาอีกครั้ง ท่านจึงหาของหนัก ๆ ทับมุ้งกลดไว้ไม่ให้ปลิวไปตามลม แล้วนั่งสมาธิต่อ ปรากฏว่ามีเจ้าที่มาสองคน นุ่งแต่กางเกงไม่ใส่เสื้อ สักลายไปหมดทั้งตัว ถือคันธนูและมีแล่งธนูสะพายอยู่ข้างหลัง คนหนึ่งได้จับขาอาจารย์วิสูตร อีกคนเอามือไปกดรัดคอ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ยินเสียงอาจารย์วิสูตรร้องครางในลำคอ และดิ้นถีบบาตร มุ้งและกลดกระเด็นไปหมด จึงถามอาจารย์วิสูตรว่าเป็นอะไร ตอบว่า ผีตัวใหญ่มาก 2 ตัว มาบีบคอเจ็บจนพูดออกมาไม่ได้ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงบอกว่า เรามาปฏิบัติภาวนา ต้องเดินจงกรม ไม่ควรมานอนเฉย อาจารย์วิสูตรจึงเริ่มปฏิบัติแต่ก็ไม่จริงจังนัก

วันรุ่งขึ้นก่อนบิณฑบาต พระอาจารย์เปลี่ยนได้บอกกับอาจารย์วิสูตรว่า "จะมีคนใส่บาตร 3 บ้าน บ้านแรกจะมีเด็กวิ่งออกมารับ เด็กคนนั้นครั้งหนึ่งเคยเป็นหลาน บ้านที่สองเป็นโยมเฒ่าและผู้หญิงที่เคยเป็นภรรยาในอดีตชาติ บ้านที่สามจะมีเด็กวิ่งออกมา ชื่อ สุวรรณ เคยเป็นหลานเช่นเดียวกัน"

เช้าวันนั้นทั้งสององค์ออกบิณฑบาตโดยเดินไปทางทิศตะวันตกของวัด และได้พบคนใส่บาตร 3 บ้าน ดังที่พระอาจารย์เปลี่ยนได้บอกไว้เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่า นิมิตจากสมาธิของท่านเป็นจริง

ยานวิเศษ

พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่ที่วัดเชียงแสนน้อยได้ 15 วัน วันหนึ่งได้รับนิมิตว่า มีผู้นั่งยานลงมาจากสวรรค์ ลักษณะคล้าย ๆ

คลื่น หรือคล้ายๆ กับหลังนาคที่บันไดแต่หัวตัดไม่ใช่หัวพญานาค ประดับประดาสวยงาม มาด้วยกัน 2 ลำ ลำใหญ่ 1 ลำ ลำเล็ก 1 ลำ พวกที่ไม่ได้นั่งยาน ก็ลอยลงมาจากสวรรค์ เมื่อลงมาถึงที่ใกล้เจดีย์ พระอาจารย์เปลี่ยนได้กำหนดจิต ถามผู้ที่นั่งมาในยานลำใหญ่ถึงสาเหตุที่มา ได้คำตอบว่า มาเยี่ยมวัดเก่า ตัวเขาชื่อราชมนตรีเทพบุตร เมื่อเป็นมนุษย์ชื่อว่า หมื่นดาบเริญ เป็นผู้สร้างวัดนี้กับบริวารทั้งหลาย เหตุที่สร้างวัดเพราะปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าจึงสร้างบารมีเป็นพุทธภูมิ ปัจจุบันอยู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เขารู้จักพระอาจารย์เปลี่ยนเพราะเคยสร้างวัดมาด้วยกัน ตอนนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนเป็นทหารเอกคุมกองทัพของเขา ส่วนผู้ที่นั่งมาในยานลำเล็กนั้นเป็นลูกชาย

ต้นมะม่วง

ที่วัดเชียงแสนน้อย มีตุ๊กแกตัวหนึ่งร้องมาจากต้นมะม่วงทุกๆ 5 นาที วันหนึ่งพระอาจารย์เปลี่ยนได้กำหนดจิตดูเสียงตุ๊กแกร้องจากข้างบนต้นลงมาเกือบจะถึงพื้นดิน ปรากฏร่างของหลวงพ่อองค์หนึ่งห่มผ้ามาหา ท่านจึงถามถึงเหตุที่มาอยู่ที่ต้นมะม่วง ได้คำตอบว่าเป็นห่วงต้นมะม่วง พระอาจารย์เปลี่ยนจึงบอกให้หลวงพ่อไปเกิดเสีย อย่าห่วงต้นมะม่วงเลย แต่หลวงพ่อก็ไม่ยอมไป บางครั้งพระอาจารย์เปลี่ยนจะออกบิณฑบาตเดินผ่านต้นมะม่วง ก็จะเอามือตบต้นมะม่วงแล้วบอกให้หลวงพ่อไปเกิด จะฟันต้นมะม่วงทิ้งแล้ว

ต้นมะม่วงนี้ปลูกขึ้นมาพร้อมกับการสร้างวัด หรือหลังสร้างวัดเล็กน้อย สมภารองค์ต่อมาห่วงใยต้นมะม่วงเพราะตายไป

1 ต้น โค่นไป 1 ต้น เหลืออีก 2 ต้น เป็นต้นเล็กมีตุ๊กแกหรือหลวงพ่อรักษาซึ่งเป็นต้นกลม สวยงามมาก อีกต้นหนึ่งเป็นต้นใหญ่ประมาณ 3 คนโอบ มีโพรงอยู่ที่ลำต้นมีเทพรักษา

ในวันวิสาขบูชา ชาวบ้านจากสองตำบลนำโดยครูบาร่าจะพาชาวบ้านมาเวียนเทียนรอบเจดีย์ เวลากลางวันแดดร้อนชาวบ้านจะใช้ร่มเงาต้นมะม่วงเป็นที่พักผ่อน แต่ในเวลากลางวันนั้นมะม่วงกำลังให้ผลแล้วจึงหล่นลงมาตลอดเวลา ชาวบ้านซึ่งไปพักอยู่ใต้ร่มไม้ คงจะโดนมะม่วงหล่นใส่หัวบ้าง พระอาจารย์เปลี่ยนจึงแหงนหน้าพูดกับเทพบนต้นไม้ ให้จับมะม่วงไว้ให้ดี อย่าให้หล่นมาโดนชาวบ้าน ผลมะม่วงจึงหยุดหล่นประมาณ 3 ชั่วโมง เมื่อชาวบ้านออกจากร่มไม้แล้ว มะม่วงจึงร่วงลงมาถี่ๆ ตลอดเวลาเหมือนคนขึ้นไปเขย่ากิ่งให้หล่น ซึ่งคงจะเท่ากับจำนวนที่ถูกห้ามไม่ให้หล่นนั่นเอง

เจดีย์

นอกจากนั้นมีเจดีย์องค์หนึ่ง ที่สร้างพร้อมกับวัด เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนนั่งสมาธิตรวจดู จะเห็นเณร 7 องค์ วิ่งอยู่รอบๆ เจดีย์ เล่ากันว่า เคยมีผู้มาขุดในเวลากลางวันสองหน แต่ไม่สำเร็จเพราะเกิดฟ้าผ่าขึ้นอย่างไม่มีเหตุผล

ก่อนวันวิสาขบูชา ชาวบ้านมาทำความสะอาดเจดีย์กัน แต่ทำกันแต่ส่วนล่าง ไม่มีใครขึ้นไปทำส่วนบน พระอาจารย์เปลี่ยนจึงให้ทำบันไดพาดขึ้นไปเพื่อจะถอนหญ้า ซึ่งขึ้นอยู่ส่วนบนออก

สถานที่ธุดงค์

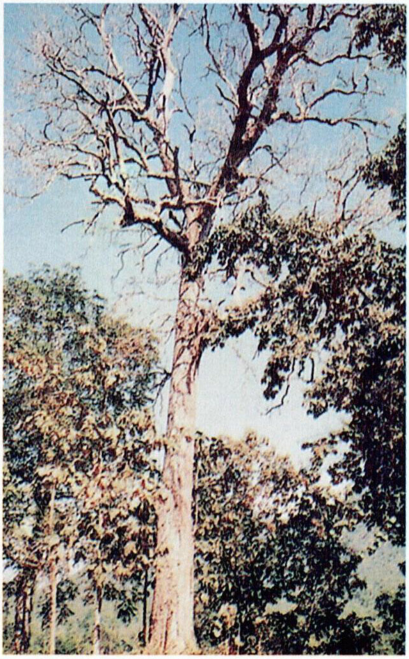
• วัดเชียงแสน

• พระเจดีย์

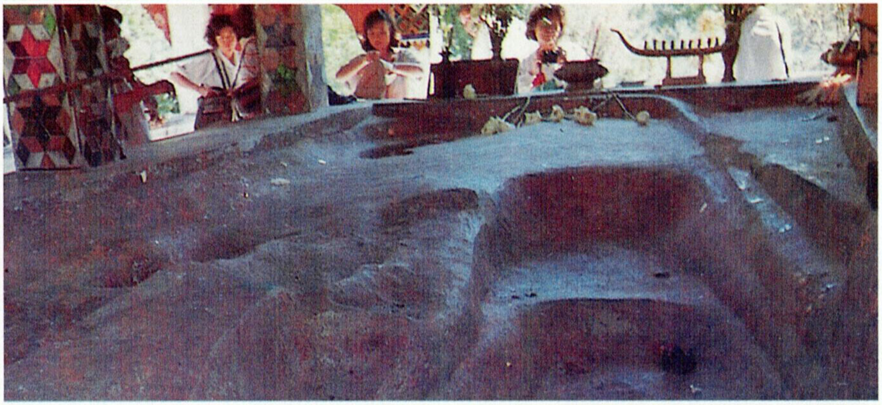

• ต้นมะม่วงใหญ่ที่ตุ๊กแกอยู่

• สภาพปัจจุบันของต้นมะม่วง

สถานที่ธุดงค์

• พระพุทธบาทสี่รอย

• พระพุทธบาทสี่รอย

• วัดพระพุทธบาทสี่รอย

ท่านนำชาวบ้านขึ้นไปเอง เพราะไม่มีใครกล้าขึ้นข้างบน ท่านได้พบเหรียญเงินสมัยโบราณเป็นจำนวนมาก แต่สั่งห้ามคนนำลงไปเป็นสมบัติส่วนตัว

การสำรวจสถานที่

พระอาจารย์เปลี่ยนได้พิสูจน์สถานที่โดยขึ้นไปภาวนาบนยอดเขา ท่านได้อธิษฐานว่า ถ้าท่านเคยอยู่ที่นี้มาก่อน ขอให้ท่านขึ้นไปถึงยอดเขา และระหว่างเดินขึ้นไปได้ครึ่งทาง ท่านได้ขอไม้เท้าสำหรับเดินขึ้นเขาด้วย เมื่อขึ้นไปได้สักพักก็พบไม้เท้าคล้ายกับไม้เท้าพระฤๅษีวางอยู่ เป็นไม้เก่าไม่มีรอยตัดใหม่

เมื่อถึงยอดเขา ท่านได้เดินทางไปทางซีกซึ่งมีเจดีย์ ที่ถูกรื้อค้นหาสมบัติ พบเก้งตัวหนึ่งนอนอยู่ ท่านเดินอย่างเงียบๆ เข้าไปพูดกับเก้งว่า จะมาเฝ้าเจดีย์ทำไม เขามารื้อค้นสมบัติไปหมดแล้ว เก้งได้ยินจึงลุกขึ้นวิ่งหายไป

บางวันท่านนั่งภาวนา เห็นวัดร้างในละแวกนั้น เมื่อออกจากสมาธิแล้ว ท่านจะเดินทางไปพิสูจน์และก็ได้เห็นวัดร้างเหลือแต่ซากเหมือนในนิมิต

วันหนึ่งท่านขึ้นเขามาทางด้านตะวันออกของวัด ซึ่งเป็นเขาสูงที่สุด แต่ความสูงชันของเขาทำให้ไม่สามารถขึ้นไปถึงยอดเขาได้ ต้องย้อนกลับมา เมื่อย้อนกลับก็ได้ยินเสียงผู้หญิงร้องไห้ ท่านจึงหันกลับเดินตามเสียงนั้นแต่ไม่เห็นตัวตน คงมีแต่เสียงร้องห่างไปข้างหน้า ท่านจึงเดินหา พยายามจะหาทางอื่นขึ้นเขา ปรากฏว่า

เป็นทางชันขึ้นไม่ได้ ท่านจึงนั่งภาวนา ก็เห็นนิมิตผู้หญิงนอนร้องไห้เพราะกระดูกหัก

พอรุ่งเช้ามีโยมผู้ชายมาทำบุญ ท่านได้ถามถึงเรื่องโยมผู้หญิงมาร้องไห้ที่เขาลูกนั้น เขาจึงเล่าว่า มีผู้ชายคนหนึ่งแต่งงานแล้วไปหลงรักน้องภรรยา จึงลวงภรรยาให้ขึ้นเขาไปหาของป่าด้วยกัน เมื่อได้ทีจึงผลักภรรยาตกเหวตาย เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนทราบเรื่องแล้วจึงได้แผ่เมตตาอุทิศผลบุญไปให้

โยมอุปัฏฐาก

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนไปอยู่วัดเชียงแสนน้อย ระยะแรก ๆ ท่านนั่งภาวนาเพื่อให้ทราบว่า มีคนรู้จักอยู่บริเวณนั้นบ้างหรือไม่ ต่อมาท่านได้ตรวจดูชาวบ้านที่อยู่สถานที่นั้นว่า ในอดีตชาติเคยทำบุญให้กับวัดมากน้อยเท่าไร ท่านได้ตรวจดูคุณสมัย (อยู่บ้านป่าแงะ) ซึ่งเมื่อวันแรกที่ท่านเดินทางมาวัดเชียงแสนน้อย ได้เรียกให้ท่านเข้าพักในบ้าน และต่อมาได้ติดตามอุปัฏฐากดูแลท่านถึงวัดอย่างสม่ำเสมอ จึงทราบว่าหลังจากชาติที่ท่านเป็นทหาร ร่วมสร้างวัดเชียงแสนน้อยแล้ว ท่านได้เกิดที่อำเภอสันกำแพงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อโตขึ้นท่านมีร้านขายยา แต่อยากจะบวช เพราะท่านเป็นโสด ไม่มีครอบครัว จึงยกร้านขายยาให้คุณสมัยดูแลต่อ ฉะนั้นคุณสมัยจึงมีจิตผูกพันกับท่านมาคอยปรนนิบัติท่านตลอดเวลา

(ในปี พ.ศ. 2525 พระอาจารย์เปลี่ยนได้กลับไปเยี่ยมวัดเชียงแสนน้อยอีกครั้งปรากฏว่าหลวงพ่อที่เฝ้าต้นมะม่วงไม่อยู่แล้ว)

พรรษาที่ 6 (พ.ศ. 2507) : จำพรรษา

วัดป่าสะลวง บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่วัดเชียงแสนน้อย ประมาณ 26 วัน จึงเดินทางกลับไปพักอยู่วัดป่าโรงธรรมสามัคคี ปล่อยให้อาจารย์วิสูตรอยู่ที่วัดนี้ต่อ ตัวท่านออกธุดงค์ไปองค์เดียว มุ่งตรงไปวัดป่าหลวงปู่ตื้อ พักอยู่ 4 วัน จึงกลับไปวัดป่าสะลวง จำพรรษากับหลวงพ่อสุพรรณ และอาจารย์ศรีจันทรโดยพักที่กุฏิส่วนตัวที่ท่านสร้างเอง

ในพรรษานี้ ท่านตั้งใจแน่วแน่ที่จะเอาชนะจิตให้ได้ จึงหันมาสนใจเรื่องจิตมากขึ้น พิจารณาให้นานขึ้น ใช้อิริยาบถทั้ง 4 ทำความเพียร หากเกิดเมื่อยล้า ก็หันไปอ่านหนังสือวิสุทธิมรรคสลับกันไป พระอาจารย์เปลี่ยนได้อธิบายการดูจิตดังนี้

"การดูเข้าไปในจิตเรื่อย ๆ มันจะเริ่มวางเสียงลงได้ เสียงจะเบาลง ๆ จนกระทั่งดับนิ่ง จึงรู้ว่าจิตเราวางเสียงดังนี้นี่เอง เมื่ออยู่นิ่ง ๆ นานเข้า ใช้สติปัญญาเข้าไปครองจิตให้นิ่ง มันก็จะสงบลงไปหมด ว่างไปเหมือนไม่มีตัว ไม่มีกาย ว่างอยู่เฉย ๆ มันนิ่งสบาย จึงรู้ว่าจิตมาอยู่นี่เอง ร่างกายก็เหมือนไม่มี อยู่ว่าง ๆ สบาย คอยดูจิตอยู่ มันเหมือนไม่มีใครอยู่ด้วย เหมือนจำพรรษาอยู่คนเดียว"

"การดูจิตของเราไปตลอดเวลา ทำให้หนังสือที่เคยท่องมาเช่น วิสุทธิมรรคที่อ่านอยู่ เกิดตัวรู้ขึ้นมาทันทีตั้งแต่ต้นจนจบ ตั้งแต่บรรทัดแรกจนบรรทัดสุดท้าย รู้คำแปลของวิสุทธิมรรค จะออกมาให้รู้ทีละบรรทัด เหมือนกับอ่านบาลี และรู้ทั้งหมดทันทีนั้นเอง"

เมื่อสามารถควบคุมจิตได้แล้ว การที่จะนอนหรือไม่นอน เสียงจะดังรบกวนมากหรือน้อยไม่ใช่อุปสรรคอีกต่อไป ในพรรษานี้ ส่วนมากนอน 25 นาทีต่อวันเท่านั้น การเห็นนิมิตยังชัดเจนและแน่นอนยิ่งขึ้น

การออกธุดงค์ครั้งที่ 7 ภาคอีสาน

เมื่อออกพรรษาที่ 6 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้กลับไปหาหลวงปู่ตื้ออีกครั้ง หลวงปู่ตื้อเห็นท่านก็ยิ้มแล้วบอกว่า "ได้ของดีมาแล้ว มันเป็นที่เก่าของมัน" (ท่านมาทราบภายหลังว่าวัดป่าสะลวงเคยเป็นสวนของท่านในอดีตชาติ) พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่กับหลวงปู่ตื้อ 4 วัน จึงเดินทางไปอีสานอีก เพื่อหาครูบาอาจารย์ที่ จ.อุดรธานี จ.หนองคาย จ.ขอนแก่น และจ.สกลนคร

ระหว่างธุดงค์อยู่อีสาน ในครั้งแรกคิดจะไปปฏิบัติธรรมที่บ้านดงขี้เหล็ก อ.บ้านม่วง จ.สกลนคร ซึ่งพบเมื่อคราวไปตามหาท่านพระอาจารย์จวน กุลเชษโฐ แต่มาคิดว่าขณะนี้ ท่านสามารถปฏิบัติธรรมได้ก้าวหน้าแล้ว อยู่ที่ไหนก็สบายจึงพยายามปลีกตัวอยู่องค์เดียวและคิดว่าจะอยู่ในป่าหรือบ้านก็เหมือนกันไม่แตกต่างกัน

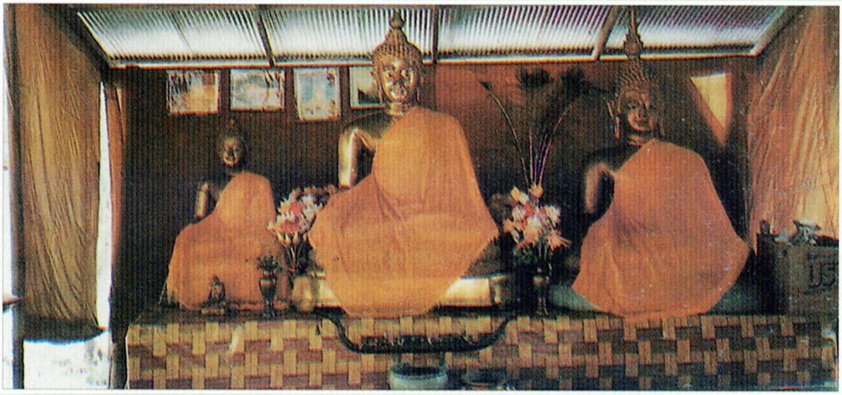
ท่านได้ไปประชุมพระที่วัดป่าสาละวัน อ.เมือง จ.นครราชสีมา ในวันที่ 3 ของการประชุม เมื่อมองพระที่มาประชุมจำนวน 200-300 องค์ ปรากฏว่ามองเห็นเป็นโครงกระดูกเต็มไปหมด แม้แต่ผู้ที่มาใส่บาตร กำลังใส่บาตร ก็เห็นเป็นอสุภะไปด้วย

ก่อนจะเข้าพรรษา ท่านได้เดินทางกลับไปวัดป่าสะลวง คราวนี้มีท่านอยู่เพียงองค์เดียวเท่านั้นที่จะอยู่จำพรรษา มีหมู่บ้าน

วัดที่อยู่จำพรรษาที่ 6-7

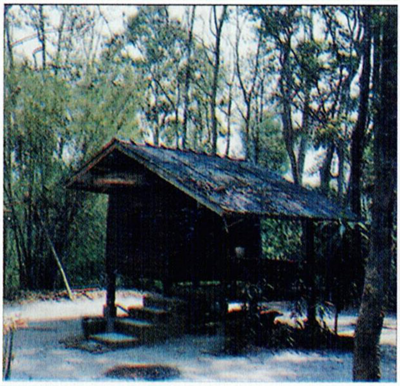

• วัดป่าสะลวง บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม

• ศาลา

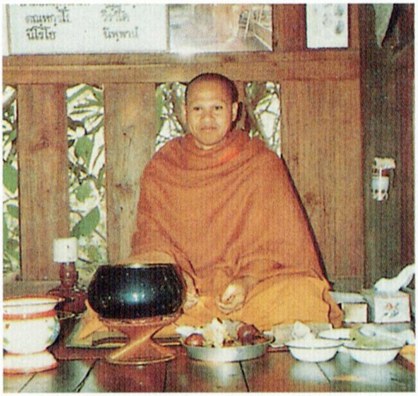

• กุฏิพระอาจารย์เปลี่ยน

กิจวัตรประจำวัน

• ออกบิณฑบาต

• ฉันภัตตาหาร

• นั่งภาวนา

• กวาดลานวัด

• เดินจงกรม

ไม่ไกลกันนัก 3 หมู่บ้าน คือ บ้านสะลวงนอก บ้านสะลวงใน และบ้านกาดฮาว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงบิณฑบาต หมู่บ้านละ 1 อาทิตย์ สลับกันไป

ท่านตั้งใจว่าจะฝึกตัวเองให้มีความชำนาญมากขึ้นในการใช้สติควบคุมสมาธิ เพราะท่านคิดจะสอนญาติโยมผู้สนใจให้ปฏิบัติธรรมได้ ท่านคิดว่าถ้าท่านยังไม่รู้เรื่องอารมณ์จิตอย่างแท้จริงและละเอียดละออแล้ว จะยังไม่สอน ท่านจึงฝึกตามจิตโดยการเข้าสมาธิอย่างช้า ๆ บางครั้งจิตท่านกำลังดิ่งลงสู่ความสงบอย่างรวดเร็ว ท่านต้องฝืนจิตไม่ให้เร็วเกินไป เพื่อพิจารณาอารมณ์ของจิตว่าก่อนจิตจะเป็นสมาธินั้น มีขั้นตอนการเข้าสู่ความสงบอย่างไร วางอารมณ์อะไรอย่างไร เมื่อไรและที่ไหน ท่านจะสอนสิ่งที่ยากให้เป็นง่ายโดยใช้ปัญญาเป็นหลัก

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ฝึกฝนและปฏิบัติตามที่ท่านตั้งใจไว้ ท่านเห็นว่าจะต้องมีผู้ไม่รู้อีกจำนวนมาก ที่ตามคำสอนคำอธิบายของท่านไม่ทัน เพราะมีคนเพียงส่วนน้อย ที่จะเข้าใจใช้สติตามรู้สมาธิเนื่องจากเป็นการปฏิบัติที่ลำบาก จิตจะเข้าสู่ความสงบรวดเร็วมากจนกระทั่งไม่รู้อะไร เปรียบเหมือนการนั่งเครื่องบินจากกรุงเทพฯไปเชียงใหม่ ผู้นั่งไม่สามารถเห็นรายละเอียดมากนักเพียงแต่เห็นภาพที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว แต่ถ้าไปเชียงใหม่โดยรถยนต์ ซึ่งใช้เวลามาก จะทำให้ผู้ใช้รถสามารถแจกแจงสภาพต่าง ๆ ของเส้นทางที่ผ่านได้ละเอียดกว่า

พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่ที่วัดป่าสะลวงเพียงองค์เดียว ทำให้การปฏิบัติสะดวกยิ่งขึ้น เพราะสามารถกำหนดเวลาการปฏิบัติได้

ตามลำพังไม่ต้องพะวงถึงคนอื่น ๆ ท่านได้เพียรฝึกใช้สติตามสมาธิจนตามได้ทัน ความรู้ด้านธรรมะได้ผุดขึ้นมา และรู้เองโดยละเอียด ทำให้ท่านมีความพอใจที่จะอยู่องค์เดียว ไม่อยากคลุกคลีกับหมู่คณะ

สามเณรดำ

ก่อนเข้าพรรษาหนึ่งเดือน มีสามเณรองค์หนึ่งมาบวชอยู่ด้วยเป็นผู้มีอายุแล้ว ชาวบ้านเรียกว่าเณรดำ เคยบวชเป็นพระมหานิกายมาแล้ว 5 พรรษา แล้วสึกออกไป เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนมาอยู่ที่วัดป่าสะลวง จึงมาบวชอยู่ด้วย

เณรดำขยันขันแข็ง ทำงานหนัก ชอบทำความสะอาดวัด เก็บกวาดลานวัดโดยไม่ต้องขอร้อง ท่านจึงขอยืมจักรเย็บผ้าของชาวบ้านมาตัดเย็บจีวรให้เณรดำ เมื่ออยู่มานานเข้า ท่านก็ได้ตรวจดูบุพกรรมของสามเณร จึงทราบว่าในชาติที่ท่านเป็นเจ้าของที่ ที่สร้างวัดป่าสะลวงในปัจจุบัน เณรดำเคยเป็นผู้ดูแลทำความสะอาดสวนให้ท่านมาก่อน

พรรษาที่ 7 (พ.ศ. 2508) : จำพรรษา

วัดป่าสะลวง บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

ในระหว่างพรรษานี้ เมื่อถึงวันอุโบสถศีล ท่านจะให้ชาวบ้านที่มาปฏิบัติธรรมหัดนั่งภาวนาและปฏิบัติเนสัชชิ สามเณรดำจึงต้องหัดนั่งภาวนาอยู่ที่ศาลา นานเข้าก็เริ่มมีใจเบื่อหน่าย ที่จะ

ปฏิบัติธรรมจะแสดงอาการไม่พอใจ ที่ถูกพระอาจารย์เปลี่ยนบังคับให้นั่งสมาธิ ไม่มีเวลาทำงานอย่างอื่น

วันหนึ่งเสร็จจากการนั่งอบรมแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนนั่งภาวนาตามปกติ ได้นิมิตเห็นสามเณรดำถือมีดจะมาฟัน ท่านจึงลอยตัวขึ้นไปบนขื่อ สามเณรดำทำอันตรายไม่ได้ จึงใช้มีดฟันอยู่ข้างล่าง

รุ่งขึ้นเช้าเมื่อไปพบกันที่ศาลา ก่อนออกบิณฑบาตท่านจึงบอกให้สามเณรดำปรับปรุงจิตใจให้ดี อย่าคิดร้ายกับอาจารย์ เมื่อสามเณรดำโดนทักเช่นนั้น จึงเกิดเกรงกลัวท่าน ไม่กล้าคิดร้ายอีก พยายามปรับปรุงตัวให้อยู่ในกรอบของบรรพชิตที่ดี

กิจวัตรประจำวัน

พระอาจารย์เปลี่ยนจะตื่นนอนตอนเช้าประมาณ 3.30 น. สวดมนต์ทำวัตรเช้าแล้วนั่งภาวนาและแผ่เมตตาจนถึง 6.00 น. ท่านจะไปที่ศาลา เพื่อจัดที่นั่งและบาตรให้เรียบร้อย ต่อจากนั้นจะไปล้างหน้าและทำกิจส่วนตัว เรียบร้อยแล้วจะห่มจีวรคลุมสังฆาฏิแล้วเดินจงกรมต่อ จนถึงเวลา 7.00 น. จึงออกบิณฑบาต

การออกบิณฑบาตจะใช้เวลา 1 ชั่วโมงเศษ แล้วแต่เส้นทางที่จะต้องไป ถ้าไปบ้านสะลวงใน ใช้เวลา 1 ชั่วโมงเศษ ถ้าไปบ้านสะลวงนอกใช้เวลา 50 นาที ถ้าไปบ้านกาดฮาว จะใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที กลับจากบิณฑบาตประมาณ 8.30 น. เอาสังฆาฏิและจีวรซึ่งเปียกเหงื่อและน้ำค้างออกตาก แล้วเดิน

จงกรมต่อ รอชาวบ้านที่จะตามเอาอาหารมาให้ที่วัด ท่านจะแบ่งอาหารไว้เท่าที่จะฉัน ที่เหลือคืนให้ชาวบ้านไปรับประทานที่บ้าน ถ้าเป็นวันพระ ชาวบ้านผู้มีศรัทธาก็จะรับประทานที่วัด และอยู่รักษาอุโบสถศีลที่วัดร่วมกัน

แบ่งอาหารเสร็จแล้ว ท่านจะสวดมนต์ให้พรแก่ชาวบ้าน แล้วจึงฉันอาหารของท่าน ฉันเสร็จก็จะกลับกุฏิเพื่อนั่งภาวนาต่อไปอีกระยะหนึ่งประมาณ 1-2 ชั่วโมง จึงพักผ่อนช่วงสั้นๆ ในตอนเช้า แล้วนั่งภาวนาต่ออีกจนถึงเวลา 13.30 น. ถ้าไม่ดูหนังสือ ก็เดินจงกรมต่อไป เริ่มกวาดลานวัดเวลา 16.00 น.

กวาดลานวัดเสร็จจะสรงน้ำ และตักน้ำเพื่อใช้ในการล้างบาตรในตอนเช้า หรือเท่าที่จำเป็นที่จะใช้ในกุฏิ จัดที่ต่างๆ ที่ศาลาเตรียมไว้ในเวลาเช้า ทำงานเสร็จประมาณ 18.00 น. ท่านจะเดินจงกรมต่อไปอีกจนกระทั่ง 19.00 น. จึงสวดมนต์ทำวัตรเย็น ใช้เวลาสวดมนต์ประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง แล้วนั่งภาวนาต่อไปจนประมาณ 23.30 น. หลังจากนั้นเดินจงกรมต่ออีก 1 ชั่วโมง แล้วนั่งพิจารณาจนถึงเวลานอน จะนอนแบบสีหไสยาสน์ จนได้เวลาลุกขึ้นในตอนเช้าเพื่อสวดมนต์ทำวัตรเช้า

พระอาจารย์เปลี่ยนใช้เวลาในการปฏิบัติธรรมเกือบทั้งวัน ท่านใช้เวลานอนพักผ่อนประมาณ 2 ชั่วโมง ซึ่งบางครั้งเหลือเพียง 30 นาทีเท่านั้น ท่านทำจนเป็นปกตินิสัยตามเวลาที่กำหนดได้ไม่ต้องดูนาฬิกาเลย

หากเป็นวันพระ ท่านจะนำชาวบ้านที่ไปวัดรับศีล ถือธุดงควัตรเนสัชชิ ปฏิบัติอยู่ในอิริยาบถสาม คือ ยืน เดินจงกรม

นั่งพิจารณา สลับกันไป แต่ของพระอาจารย์เปลี่ยนจะนั่งภาวนาในลักษณะเดียวเท่านั้น จนกระทั่งเวลา 5.00 น. นำชาวบ้านสวดมนต์ทำวัตรเช้าเป็นเสร็จพิธี

กฎของไตรลักษณ์

ในพรรษานี้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้พิจารณาการเกิด-ดับ เรื่องของสังขารร่างกายของคนและสัตว์ทั้งหลาย ว่าเป็นไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พิจารณาเรื่องของไตรลักษณ์ว่า เป็นอย่างไร มีความจริงอย่างไรหรือไม่ ท่านได้พิจารณาจนเป็นที่แน่ใจไม่มีข้อสงสัย พิจารณาจนรู้แน่ว่าสิ่งของทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นของที่ไม่เที่ยง ได้กำหนดดูรูปกายของเราเอง ของสัตว์ทั้งหลายว่าเป็นทุกข์จริง ทำให้จิตใจเกิดการเบื่อหน่าย เป็นเหตุให้ท่านคิดว่าตัวท่านเองได้สำเร็จมรรคผลแล้ว

เมื่อมีความเห็นเช่นนี้ เกิดความคิดว่าอาจจะเป็นความเห็นผิดแต่เมื่อหวนกลับมาพิจารณาว่า สังขารทั้งปวง ทั้งภายในภายนอกไม่ว่าจะอยู่แห่งหนตำบลใดในโลก เกิดแล้วต้องดับแตกสลายเหมือนกันหมด พอมองดูคนหนุ่ม คนเฒ่าคนแก่ ก็เห็นร่างกายสังขารพังไปหมด ท่านได้นั่งพิจารณาจนเกิดสติปัญญาขึ้นมาเพื่อเตือนตนเองอยู่เสมอ เรื่องสำเร็จมรรคผล เกิดการโต้เถียงขึ้นภายในใจของท่าน ใจหนึ่งมีความเห็นว่า ไม่มีอะไรในโลกที่ต้องมาห่วงใย ใจจึงไม่รับอะไรเลย ทำให้ท่านไม่อยากฉันข้าวฉันน้ำ ไปบิณฑบาตได้อาหารก็ตั้งไว้ตรงนั้น ไม่คิดอยากฉัน

อยากภาวนาอยู่ตลอดเวลาแต่คราวนี้ท่านมองเห็นด้วยปัญญา ถึงไม่อยากฉันข้าว แต่เมื่อลองฉัน ก็ฉันได้ตามปกติ ผิดกับครั้งพรรษาที่ 2 ขณะอยู่ที่จ.พังงา บังเกิดปิติจนไม่อยากฉันข้าวเลย

ท่านได้พิจารณาเรื่องการบิณฑบาต ก็เพื่อรับอาหารจากชาวบ้านมากินประทังชีวิต มิได้กินเพื่อความอยากในรสของอาหาร หรือเพื่อความต้องการของปากและท้อง มิได้คำนึงว่าได้มากหรือน้อย ใครจะใส่หรือไม่ใส่ก็ตาม แล้วแต่ศรัทธาของผู้ที่ใส่บาตร ท่านจะแผ่เมตตาขณะเดินบิณฑบาตในทุกแห่งที่ผ่าน จะแผ่รอบตัวเรื่อยๆ ไป

นอกจากนั้นท่านได้พิจารณาถึงความทุกข์ของร่างกาย ที่ต้องเดินเพื่อแสวงหาอาหาร ทุกข์ที่เกิดจากสภาวะอากาศ ฤดูหนาวอันหนาวเหน็บ ทุกข์อันอาจจะเกิดอันตรายที่มองไม่เห็นจากธรรมชาติ หรือจากสัตว์ป่า สัตว์เลื้อยคลานนานาชนิด แต่ก็จำเป็นต้องแสวงหา เพราะร่างกายต้องการอาหารมาดับความทุกข์

การขับไล่

ขณะอยู่ที่วัดป่าสะลวง ก่อนออกพรรษาเล็กน้อย มีชาวบ้านพยายามจะไล่พระอาจารย์เปลี่ยนให้ออกจากวัด เนื่องจากท่านเป็นพระฝ่ายธรรมยุติ และปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ชาวบ้านในเขตนั้นนิยมนับถือท่านมาก แต่พระอาจารย์เปลี่ยนไม่สนใจ หลังจากวันนั้นเป็นต้นมา พอท่านเดินออกไปบิณฑบาตชาวบ้านผู้นั้นจะออกมายืนหันหลังเพื่อขวางทางเดิน ซึ่งกว้างพอจะเดินเรียงหนึ่งเท่านั้น เมื่อท่านจะเดินผ่านที่ตรงนั้น จึงต้องลงจากทางเดิน อ้อม

ไปในพงหญ้าซึ่งเปียกชุ่มไปด้วยน้ำค้าง ท่านได้รับความลำบากมาก เมื่อเดินผ่านไปแล้ว ชาวบ้านผู้นี้จะเดินเข้าบ้านไป เว้นไป 3-4 วัน ก็ออกมายืนขวางทางอีก จนกระทั่งออกพรรษาได้เดือนครึ่ง จึงเลิกไป

ต่อมาไม่นานก็เกิดเหตุการณ์ขึ้นอีกเรื่องหนึ่ง คือมีชาวบ้านอยู่ใกล้วัดคนหนึ่ง ถือประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปตัดไม้จะเอาไปปลูกสร้างบ้านเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ อยู่ในเขตวัดข้างๆ กุฏิพระอาจารย์เปลี่ยน ท่านจึงทักท้วงเขาก็ไม่ฟัง กระทั่งผ่านไปถึงวันที่สาม ขณะกำลังโค่นไม้อยู่ ไม้ต้นที่โค่นหักล้มลงมาโดนอีกต้นหนึ่งซึ่งอยู่ริมห้วย ทำให้ต้นที่อยู่ริมห้วยล้มลงเกือบจะโดนกุฏิของพระอาจารย์เปลี่ยน ตกตอนเย็นท่านเห็นชายผู้นั้นต้องคลานกลับบ้านไม่สามารถเดินได้ ต้องใช้เวลารักษาตัว 4-5 วัน โดยไม่รู้สาเหตุ และต้องมาทำพิธีบวงสรวงที่วัดจึงเดินได้ตามปกติ

หลังจากนั้นก็มีการขับไล่พระอาจารย์เปลี่ยนอีก โดยเจ้าคณะได้ให้พระที่อยู่ในปกครองของตน ไปถามปัญหาพระอาจารย์เปลี่ยน หากตอบไม่ได้ ท่านจะต้องออกไปจากวัดป่าสะลวงทันที พระที่ไปถามปัญหา ต้องขอร้องชาวบ้านให้ไปเป็นเพื่อนด้วย แต่ไปถึงแล้ว ไม่มีองค์ใดกล้าถามปัญหาที่เตรียมมา บางครั้งส่งพระที่เป็นมหามาพบแต่ก็ถามปัญหาไม่ได้ อาจเป็นเพราะเกิดความประหม่า จึงลืมคำถามหมด พระองค์ที่ถูกใช้มา ถามปัญหาไม่ได้ก็ไม่กล้ากลับวัด ต้องไปนอนบ้านโยมแทน นานเข้าก็ต้องสึกออกไป การคิดขับไล่นี้ทำกันถึงสี่ครั้ง จนพระบางองค์ที่อยู่วัดในหมู่บ้านสะลวงนอกมีความเกรงกลัวเจ้าคณะจังหวัด เพราะทำตามคำสั่งไม่ได้ ลาสึกออกไปจนหมด เหลือแต่สามเณรเพียงสององค์

ชาวบ้านจึงขอร้องให้พระอาจารย์เปลี่ยนไปอยู่ที่วัดในหมู่บ้านสะลวงนอก แต่ท่านปฏิเสธเนื่องจากท่านเป็นพระธุดงค์จะอยู่แต่วัดในป่าเท่านั้น ต่อมาชาวบ้านมีศรัทธาปลูกกุฏิถวายท่านหนึ่งหลัง ซึ่งท่านได้นิมนต์พระทุกวัดในละแวกนั้นเท่าที่จะนิมนต์ได้มาช่วยกันฉลองกุฏิเพื่อสร้างศรัทธาให้กับชาวบ้านที่ร่วมมือร่วมใจกันสร้างกุฏิ

ครั้นออกพรรษาแล้ว ชาวบ้านผู้หนึ่งซึ่งอยู่ใกล้วัดในหมู่บ้านสะลวงนอก เกิดไม่พอใจพระอาจารย์เปลี่ยน โดยถือเหตุที่ไม่ยอมไปจากวัดป่าสะลวง ทำให้พระต้องสึกไปเหลือแต่สามเณร ดังนั้นเวลาเห็นท่านเดินผ่านไปบิณฑบาต ชายคนนั้นก็เอามือจับเสาบ้านของตนพร้อมกับพูดซ้ำ ๆ “ใครจะใส่บาตรให้ธรรมยุติก็ใส่เถอะ ใส่บาตรธรรมยุติแล้วเหาะไม่ได้หรอก” พระอาจารย์เปลี่ยนได้ยินแล้วจึงแผ่เมตตาอยู่ในใจ ให้ชายผู้นั้นมีความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ชาวบ้านคนนี้ยืนว่าท่านเพียงวันเดียว วันที่สองท่านเดินผ่านไม่เห็นเขาอีก วันที่สามมีพระมาตามท่านไปดูแลอาการป่วยของหลวงปู่ตื้อ ท่านจึงเก็บอัฐบริขาร และไปพยาบาลหลวงปู่ตื้อ 1 คืน วันรุ่งขึ้นประมาณบ่าย 4 โมง มีคนมาบอกข่าวว่า ผู้ชายคนที่ด่าว่าพระอาจารย์เปลี่ยนได้ถึงแก่กรรมแล้ว และชาวบ้านในแถบนั้นสงสัยว่าท่านปล่อยคุณไสไปใส่เขาจึงตาย

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนมีโอกาสไปหาหลวงปู่แหวนและหลวงปู่สิม ได้ถามถึงเหตุการณ์นี้หลวงปู่ได้ให้เหตุผลทำนองเดียวกันว่า เขาเป็นลูกศิษย์เทวทัตมาเกิด จึงต้องรับกรรม

พิสูจน์นิมิต

พระอาจารย์เปลี่ยน ได้รับนิมิตต่าง ๆ มาก และได้พิสูจน์ว่า นิมิตนั้นเป็นจริง เช่น ครั้งหนึ่งได้รับนิมิตว่า มีผู้หญิงอายุมากแล้วคนหนึ่ง ใส่บาตรท่านเพียงครั้งเดียว ได้เคยคิดจะถักหมวกถวายท่านเพื่อสวมในหน้าหนาว ท่านเห็นในนิมิตว่า เขาไปหาท่านและพูดว่า "จะขอลาแล้ว" พระอาจารย์เปลี่ยนจึงส่งจิตไปดูที่บ้าน พบว่ากำลังใกล้จะตาย ลมหายใจสั้นลง และสิ้นใจในที่สุด พอตายแล้วมีผู้หญิงสองคนมาจับแขนผู้หญิงที่ตาย แล้วเอาแส้เฆี่ยนตีด้วย

รุ่งขึ้นเช้า พระอาจารย์เปลี่ยนออกบิณฑบาตได้พบลูกเขยของผู้หญิงคนนั้น จึงถามว่าแม่เสียแล้วใช่ไหม ลูกเขยแปลกใจที่ท่านทราบ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงบอกว่าเขาไปลาท่านที่วัด เขาไปไม่ดีเขามีทุกข์ ทำบุญอุทิศให้เขาบ้าง และใส่เสื้อให้เขาด้วย ปกติผู้หญิงคนนี้ชอบทำแต่ปาณาติบาต แต่ลูกเขยและลูกสาวชอบทำบุญอยู่เสมอ นิมิตในเรื่องนี้จึงเป็น ทุคตินิมิต

ส่วนสุคตินิมิตนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนได้พบในเรื่องของผู้หญิงคนหนึ่งชอบถวายดอกไม้ ธูปเทียน ทุกครั้งที่ไปวัดหรือไปหาพระอาจารย์เปลี่ยน เมื่อตายแล้วปรากฏว่ามีดอกไม้เคารพศพเป็นจำนวนมาก หญิงผู้นี้ได้ไปสู่สุคติ

นอกจากนั้นชาวบ้านหลายคนที่เคยถวายปัจจัยค่ารถ ค่ายานพาหนะแก่พระ เมื่อเวลาจะละสังขารไป บางคนมียานลอยลงมารับ บางคนมีรถมารับ เพื่อพาไปยังสถานที่ที่เป็นทิพย์ ซึ่งเขาได้สร้างสมบุญไว้

การออกธุดงค์ครั้งที่ 8 จ.เชียงใหม่

หลังออกพรรษาแล้วท่านได้อยู่ปฏิบัติธรรมที่วัดป่าสะลวงนานพอสมควรแล้ว ก็กลับไปหาหลวงปู่ตื้อ ได้พักปฏิบัติหลวงปู่ตื้อและได้รับการอบรมสั่งสอนจากท่านอีกประมาณ 1 เดือน จึงย้อนกลับมาที่วัดป่าสะลวง เพราะเป็นสถานที่ที่ปฏิบัติภาวนาได้ดีอีกแห่งหนึ่ง

วันหนึ่งท่านไปบิณฑบาต สังเกตเห็นสุนัขตัวเมียตัวหนึ่งอยู่กับเจ้าของบ้านที่เป็นผู้หญิง เมื่อท่านไปบิณฑบาตผ่านหน้าบ้านนี้สุนัขจะวิ่งไปเตือนให้เจ้าของบ้านให้รู้ แล้วรีบนำอาหารออกมาใส่บาตร สุนัขทำเช่นนี้อยู่เป็นประจำ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงตั้งจิตดูสุนัขจึงรู้ว่า เมื่อก่อนสุนัขเคยเกิดเป็นลูกสาวของเจ้าของบ้าน แต่ผิดศีลข้อสามเพราะคบชู้ เมื่อสามีรู้ก็ไม่ยอมรับ พร้อมกับสาบานว่าถ้ามีชู้จริงขอให้ไปเกิดเป็นสุนัขด้วย ผลของกรรมนี้เมื่อตายไปจึงมาเกิดเป็นสุนัขอาศัยอยู่กับหญิงเจ้าของบ้านนั้นเอง ท่านจึงบอกเจ้าของบ้านให้รู้และดูแลสุนัขให้ดี

ส่วนนิมิตรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น วัว ควาย สุนัข แมว มีผ่านเข้ามาให้ท่านเห็นประจำ เป็นเพราะจิตผู้นั้นยังต่ำหรือเคยเป็นสัตว์นั้นมาก่อน แต่ยังไม่หมดวิบากกรรม จึงพาให้เห็นในรูปเดิม เช่น คราวที่อยู่วัดป่าสะลวง มีพระจากผาแด่นมาพักที่วัด ท่านได้รับนิมิตว่ามีพระมา 2 องค์ มีลักษณะเป็นควายมานอนอยู่ที่ศาลา รุ่งขึ้นเช้าเตรียมตัวออกบิณฑบาตได้พบพระ 2 องค์นั้นจริง แต่ยังนอนหลับอยู่บนศาลา ได้ทราบภายหลังว่า พระทั้ง 2 องค์บวชได้

10 พรรษาแล้ว แต่การภาวนายังไม่ก้าวหน้า เมื่อมีโอกาสเรียนถามหลวงปู่ตื้อ ท่านอธิบายว่าเป็นเพราะจิตยังไม่ถึงไหน ยังเป็นสัตว์อยู่ จึงเห็นนิมิตอย่างนั้น

ครั้งหนึ่งขณะนั่งภาวนา เห็นนิมิตผู้หญิงคนหนึ่งเดินยิ้มมา พอเข้ามาใกล้ก็เป็นสุนัข จากสุนัขเป็นแมว ก่อนจะถึงท่านก็กลับเป็นคนอีก เมื่อได้พบหญิงนี้จริง ท่านเห็นเป็นการไม่สมควรเพราะไม่มีผู้ชายอยู่จึงไล่ให้กลับก่อน เรื่องนี้ท่านให้คำอธิบายว่า ผู้หญิงคนนี้เคยเกิดเป็นสุนัข แล้วจึงเกิดเป็นแมว ต่อจากนั้นจึงเกิดเป็นคน แต่จิตยังมีความแรงทางด้านกามารมณ์อยู่ จึงมีนิมิตออกมาให้เห็น

การได้นิมิตมานี้ บางครั้งก็มาตักเตือนให้ระวังอันตรายจากการโดนทำร้ายร่างกายบ้าง จากการรบกวนจากเพศตรงกันข้ามบ้าง ท่านจึงต้องคอยตรวจสอบตลอดเวลา และทำให้พระอาจารย์เปลี่ยนมีความรู้ และเข้าใจในคำเทศน์ของหลวงปู่ตื้อที่ว่า พระหมา พระแมว ฯลฯ โดยไม่มีข้อสงสัยอีกเลย

นอกจากนั้นการที่มีความเกี่ยวข้องกับใครด้านต่าง ๆ ก็เป็นเพราะเมื่อชาติก่อน ๆ พระอาจารย์เปลี่ยนเคยบวช บุคคลเหล่านี้เคยกราบไหว้เคารพท่าน มาในชาตินี้จึงยังมีความผูกพันอยู่ เช่น บางคนเคยใส่บาตรกับท่านจึงชวนผู้ใกล้ชิดมาใส่บาตรด้วย บางคนเคยกราบไหว้ท่านในอดีตชาติ ในชาตินี้ก็มาแสดงความอ่อนน้อมต่อท่าน

เมื่อออกพรรษาที่ 7 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยน ได้ท่องเที่ยวธุดงค์เข้าและออกวัดป่าสะลวง อยู่จนวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2509 จึงออกจากบ้านสะลวงนอกไปสู่บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

บ้านปง (วันอาทิตย์ที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509)

ขณะอยู่ที่วัดป่าสะลวง พระอาจารย์เปลี่ยนได้นิมิตว่า ตัวท่านเองลอยอยู่บนท้องฟ้า แล้วมองลงมาเห็นหลวงปู่ชอบ ฐานสโม กำลังเดินเอาผ้าอาบน้ำคลุมศีรษะไว้ ท่านจึงลงมากราบนมัสการหลวงปู่ชอบ ได้ถามหลวงปู่ว่าจะไปไหน หลวงปู่ตอบว่าจะไปสรงน้ำ แล้วก็เดินเลยไป ท่านจึงลอยขึ้นไปเบื้องบนอีกครั้งหนึ่ง ผ่านบ้านของชาวบ้านคนหนึ่งซึ่งออกมานั่งไหว้นิมนต์ให้ท่านลงมาพักที่สำนักแห่งหนึ่ง ได้ปวารณาตัวเองว่า จะขอเป็นผู้อุปัฏฐากพระอาจารย์เปลี่ยน และจะถวายรองเท้าแก่ท่าน 4 คู่ ต่อจากนั้นท่านจึงลอยกลับไปวัดป่าสะลวง

หลังนิมิตได้ประมาณ 10 วัน พระอาจารย์เปลี่ยนก็ออกธุดงค์ไปวัดป่าอาจารย์ตื้อ ปากทางเข้าโครงการชลประทานแม่แฝก อ.แม่แตง ได้พบหลวงปู่ตื้อและเล่านิมิตให้หลวงปู่ฟัง หลวงปู่บอกว่า จะมีโยมมาอุปัฏฐากในภายภาคหน้า พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่กับหลวงปู่ตื้อจนกระทั่งขึ้น 3 ค่ำเดือน 3 ปีมะเมีย จึงเดินธุดงค์ต่อไป และได้ผ่านไปพบวัดร้าง คือ วัดอรัญญวิเวก (สำนักสงฆ์อรัญญวิเวก) บ้านปง ชาวบ้านเรียกว่า วัดดอยบ้านปง ดูสภาพวัดเหมือนนิมิตที่ท่านได้เห็นเมื่ออยู่ที่วัดป่าสะลวง

ท่านได้เดินสำรวจจนทั่วบริเวณ เห็นว่าเงียบสงัดดีมาก จึงตกลงใจพักปฏิบัติธรรม ณ สำนักนี้ ท่านเลือกกุฏิที่ดีที่สุดในขณะนั้นเป็นที่พัก มีสองห้องแต่ปลวกกินเสียหนึ่งห้อง อีกห้องหนึ่งมีสภาพพออยู่อาศัยได้ (ทราบภายหลังว่าเป็นกุฏิที่หลวงปู่แหวนเคยพักและจำพรรษา)

พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่กุฏิหลวงปู่แหวนได้ 2 วัน ตกกลางคืนขณะนอนได้นิมิตเห็นพระองค์หนึ่งไต่เสากุฏิขึ้นมา เอามือมาตีที่หน้าท่าน ท่านจึงตีตอบบ้าง พระองค์นั้นจึงลงจากกุฏิไป (ภายหลังท่านได้นั่งสมาธิดูจึงทราบว่า พระองค์นั้นคือ หลวงพ่อคำ ได้เสียชีวิตไปในสมัยที่จำพรรษาอยู่กับหลวงปู่แหวน พ.ศ. 2490 และได้เห็นโครงกระดูกของผู้อื่นอีกมากมายใต้กุฏินั้น)

อยู่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ได้ 4 วัน ชาวบ้านในละแวกนั้น มีแม่บัวคำและสามีชื่อนายเมา หนานศรีธน และคนอื่นๆ ได้ขอมาเป็นผู้อุปัฏฐากพระอาจารย์เปลี่ยน และขออาราธนาให้ท่านจำพรรษาอยู่เพื่อโปรดเขาเป็นการชั่วคราว แม่บัวคำได้ซื้อรองเท้ามาถวายถึง 3 คู่ จากตลาดบ้านปงซึ่งมีแต่คู่เล็กๆ ท่านรับไว้แต่ใส่ไม่ได้ ในที่สุดแม่บัวคำได้วัดเท้าและสั่งตัดจากในเมืองเชียงใหม่ถวายอีก 1 คู่ แม่บัวคำจึงได้ถวายรองเท้าแก่พระอาจารย์เปลี่ยน 4 คู่ จริงตามที่ได้บอกไว้ในนิมิต

การสร้างกุฏิ

พระอาจารย์เปลี่ยนมาพักอยู่ไม่นาน การปฏิบัติธรรมของท่านเจริญก้าวหน้า จิตได้รับความสงบมาก การทำความเพียรด้านอื่นๆ ก็ไม่ติดขัด เพราะสถานที่สงบเงียบและวิเวกดี การปฏิบัติธรรมของท่านเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ชาวบ้านมีศรัทธาในการปฏิบัติธรรมของท่านจึงพร้อมใจกันสร้างกุฏิให้ท่านใหม่ โดยรื้อกุฏิหลังเก่าพร้อมกับโค่นต้นไม้ในวัดอีก 5 ต้น มาสร้างกุฏิ ภายหลัง

ใช้เป็นศาลาโรงฉัน (พ.ศ. 2536 ได้รื้อออกแล้วสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กแทน)

ครั้นโค่นต้นไม้ไปปลูกเป็นกุฏิแล้ว ได้มีชาวบ้านปงมาเรียนท่านว่า ได้ยินเสียงร้องไห้ดังมาจากวัดหลายวัน ต่อมาท่านได้นิมิตเห็นรุกขเทวดา 2 ครอบครัว ครอบครัวแรก 3 คน อีกครอบครัวหนึ่ง 4 คน มาหาท่านพร้อมกับแจ้งว่า พวกเขาเดือดร้อนเรื่องที่อยู่ เนื่องจากต้นไม้ที่เคยอยู่อาศัยถูกชาวบ้านโค่นมาสร้างกุฏิ จึงขอให้ท่านหาที่อยู่ให้ใหม่ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงให้ไปอยู่ที่ต้นชาด ซึ่งอยู่ทางเหนือของวัด ซึ่งมีรุกขเทวดาอยู่หลายครอบครัวแล้ว

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ในอดีตชาติ

หลังจากอยู่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ได้ประมาณ 2-3 เดือน ก่อนเข้าพรรษา พระอาจารย์เปลี่ยนได้นั่งสมาธิตรวจดูวัดในอดีต จึงเห็นว่าใต้โบสถ์นั้นมีพระพุทธรูปทองสององค์ (ปัจจุบันมองไม่เห็นในนิมิตแล้ว)

คุณแม่บัวใส ซึ่งเป็นพี่สาวของแม่บัวคำ (ปัจจุบันได้ถึงแก่กรรมไปแล้วทั้ง 2 ท่าน) เป็นผู้สร้างโบสถ์ และเป็นหัวแรงในการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ในวัด ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันนี้

มีพระที่ร่วมมือในการก่อสร้าง 5 องค์ คือ หลวงพ่อคำอ้าย มีพรรษา 5 พรรษา พระอาจารย์เปลี่ยนมีพรรษา 4 พรรษา พระอีกสามองค์ มีพรรษาลดหลั่นกันลงมา

โบสถ์ในอดีตแรกก่อสร้าง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าก่อปูน

ขึ้นมาและตีไม้ขึ้นพอเป็นรูปร่างโบสถ์เท่านั้น ภายในมีพระพุทธรูปดินปั้น 3 องค์ ทองสัมฤทธิ์ 2 องค์ วางเรียงกัน

เมื่อสร้างเสร็จแล้ว คุณแม่บัวใสได้เป็นประธานจัดงานฉลองโบสถ์ มีชาวบ้านมาร่วมงานประมาณ 300 คน

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ถามพวกภพภูมิต่างๆ ที่อยู่ในวัดอรัญญวิเวก บ้านปง ถึงเรื่องอายุของวัดได้รับคำตอบว่า วัดสร้างมานาน 783 ปี (เมื่อพ.ศ. 2511 ปัจจุบันพ.ศ. 2546 - วัดมีอายุ 818 ปี)

พระอาจารย์เปลี่ยนบวชเป็นพระมาถึงปัจจุบันได้ 7 ชาติแล้ว ท่านได้ร่วมก่อสร้างวัดอรัญญวิเวก บ้านปง ในชาติที่ 2 และชาติปัจจุบัน เป็นชาติที่ 7

แม่บัวใส

เป็นผู้มีศรัทธาอันแรงกล้า ได้อุปัฏฐากวัดอรัญญวิเวกบ้านปง และพระอาจารย์เปลี่ยนมาแต่ต้น พระอาจารย์เปลี่ยนจึงตรวจดูบุพกรรมก็ทราบว่า ครั้งหนึ่งตัวท่านเคยเกิดเป็นบุตรชายคนโตของแม่บัวใส และมีน้องชายอีกคน ซึ่งในชาตินี้เกิดเป็นบุตรชายของแม่บัวใส และเป็นครูอยู่ที่บ้านปง (ขณะนี้ได้เกษียณอายุราชการแล้ว) ในชาตินั้นเมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนตั้งใจจะบวช แม่บัวใสมีศรัทธาเตรียมอัฐบริขารอย่างดี ให้ท่านใช้ในการบวช

ในชาติปัจจุบัน พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเป็นผู้ชักจูงแม่บัวใสให้ยินดีและศรัทธาในการถือศีล และการก่อสร้างต่างๆ ของวัดไม่ว่าจะเป็นกุฏิ ศาลา โบสถ์ เจดีย์ ฯลฯ แม่บัวใสจะทำด้วย

ความเต็มใจยิ่ง ทั้งนี้เพราะแม่บัวใสได้เป็นผู้ริเริ่มสร้างวัดอรัญญวิเวก บ้านปง มาตั้งแต่ในอดีตชาติ เมื่อเกิดมาในชาติปัจจุบันก็ได้มาสร้างต่ออีก

พรรษาที่ 8 (พ.ศ. 2509) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนไปอยู่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 ได้ 5 เดือนเศษ อยู่องค์เดียวตลอด จนกระทั่งเหลือเวลาอีก 8 วัน จะเข้าพรรษา มีสามเณรสม จาก จ.เลย มาขออยู่จำพรรษา ต่อมาพระอาจารย์สมัย ทีฆายุโก จาก จ.สกลนคร กับศิษย์ของท่าน 3 องค์ คือ ท่านมหาปิ่น ท่านวัย ท่านสมพาน ก็มาขออยู่จำพรรษาเช่นกัน

พระอาจารย์สมัยเคยอยู่วัดบ้านช่อแลมาก่อน ซึ่งเป็นที่ไม่สงบ จึงได้ย้ายมาอยู่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง พระอาจารย์สมัยบวชมา 16 พรรษา จึงเป็นพระที่อาวุโสมากที่สุด (ปัจจุบันพระอาจารย์สมัยอยู่ที่วัดโนนแสงทอง บ้านสร้าง อ.พังโคน จ.สกลนคร)

ขันธ์ 5

ในพรรษานี้พระอาจารย์เปลี่ยนได้ใช้สมาธิเป็นบาทในการพิจารณาธรรม ทำให้ปัญญาเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีความละเอียดยิ่งขึ้น ท่านได้คิดถึงครูบาอาจารย์หลายองค์ที่สอนให้พิจารณาเรื่อง

ขันธ์ 5 และให้ละทิ้งขันธ์ 5 ดังนั้นหากท่านปล่อยวางขันธ์ 5 หรือละทิ้งขันธ์ 5 ได้ด้วยตัวของท่านเองแล้ว ท่านคงไม่ต้องไปแสวงหาครูบาอาจารย์อีก

เมื่อคิดดังนี้แล้วก็เกิดปัญญามองพิจารณาอะไรก็เห็นเป็นกองกระดูกไปหมด เวลาออกบิณฑบาต มีคนใส่บาตร ท่านพิจารณามือผู้ที่กำลังใส่บาตรก็เห็นกระดูกแตก ร่วงลงไปในบาตร มองไม่เห็นข้าว ตัวผู้ใส่บาตรก็แตกลงไปกองกับพื้นด้วย

ประเพณีงานศพ

การสอนธรรมะให้ชาวบ้านนั้น ท่านก็ถือเป็นกิจประจำ จะสอนชาวบ้านเมื่อมารักษาอุโบสถศีลที่วัดทุกครั้ง ท่านจะตอบปัญหาข้อข้องใจจากปัญญาของท่าน เช่น ประเพณีทางเหนือทำไมจะต้องมีธงขาวสามทางนำหน้าศพ ธงขาวสามทางหมายถึงวัฏฏะวนทั้งสาม การถือธงนำหน้าศพและชักให้สูงนั้นเป็นเครื่องประกาศว่า หากไม่ชำระกิเลสให้ลดน้อยจนเหมือนผ้าขาวแล้ว ก็ยังต้องวนเวียนอยู่ในวัฏฏะทั้งสาม คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ หรือ กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา นั่นเอง

การเดินเวียนเทียนเชิงตะกอนสามรอบ ก็มีความหมายเช่นเดียวกัน ตราบใดเรายังทำจิตใจให้บริสุทธิ์ไม่ได้ เราก็จะต้องเวียนเผาอยู่ที่เชิงตะกอนนี้ตลอดไป

การเอาหีบศพไปชนเชิงตะกอนสามครั้ง ก็คือการสั่งสอนให้เข็ดหลาบ ถ้ายังไม่เข็ดหลาบก็ต้องเวียนว่ายตายเกิด อยู่ในวัฏฏะวนทั้งสามนี้

การเอาน้ำมะพร้าวล้างหน้าศพ ก็เพราะน้ำมะพร้าวเป็นน้ำที่บริสุทธิ์ตามธรรมชาติ ขอให้ผู้ตายมีความสุข เกิดในสุคติภูมิให้มีความบริสุทธิ์ เช่นเดียวกับน้ำมะพร้าว

ส่วนพิธีกรรมหรือความเชื่อถือบางอย่างในงานศพ เช่น การบวชจูงศพ การเคาะหีบศพ การเซ่นศพด้วยอาหาร ท่านไม่เชื่อว่าคนตายแล้ว เราจะไปจูงใจเขาได้ การชักจูงที่ควรทำคือการจูงคนให้เข้าถึงธรรมะ เทศน์สอนให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ถ้าขณะยังไม่ตายไม่ยอมรับฟังพระเทศน์หรือสั่งสอนแล้ว เมื่อตายไปจึงป่วยการจะไปเรียกให้มาฟังเทศน์ถือศีล

เมื่อครั้งงานศพคุณแม่ของท่าน ท่านไม่จูงศพคุณแม่ไปป่าช้า ไม่เวียนรอบเชิงตะกอน แต่ยอมให้เอาน้ำมะพร้าวล้างหน้าศพได้ เพราะท่านเห็นว่า ขณะที่คุณแม่ยังมีชีวิตอยู่ ได้ทำบุญมากแล้ว มีการรักษาศีล ทำทาน และภาวนา ทั้งไปปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่มั่น จึงไม่จำเป็นต้องให้ใครมาจูงท่านอีก ท่านเห็นว่าการบวชพระคือการเข้ามารับการอบรมสั่งสอนเรื่องธรรมะ ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ ให้รู้ว่าอะไรเป็นบาป อะไรเป็นบุญ อะไรเป็นประโยชน์ เราบวชเป็นพระ เราต้องศึกษาให้เข้าใจ เมื่อเข้าใจธรรมะชัดเจนแล้ว ก็เอาธรรมะนี้ไปสอนพ่อแม่ให้เข้าใจ ให้ท่านปฏิบัติทำบุญทำทาน รักษาศีลภาวนา เมื่อพ่อแม่ทำได้แล้ว แสดงว่าท่านมีที่พึ่งของท่านแล้ว เพราะท่านทำบุญเป็นรักษาศีลภาวนาได้ จึงเรียกว่าการบวชเพื่อจูงพ่อแม่ เมื่อท่านตายไปท่านก็ไปดีมีสุข ไม่จำเป็นต้องไปจูงตอนตาย

พระอาจารย์เปลี่ยน ได้อธิบายให้ผู้ข้องใจได้ทราบและเข้าใจอย่างชัดเจน ผิดกับตอนพรรษาที่ 2 ท่านต้องขัดกับญาติ

พี่น้องเรื่องการทำศพมารดาของท่าน เพราะท่านตัดพิธีกรรมทั้งหลายออกหมด เป็นการทำศพที่ประหยัดและรวบรัดที่สุด จนญาติพี่น้องและผู้คนที่ไปในงานไม่พอใจท่าน แต่ในขณะนั้นท่านบวชได้เพียง 2 พรรษา จึงไม่สามารถจะหาเหตุผลมาอธิบายกับผู้สงสัยได้

นรก - สวรรค์

ปัญหาเกี่ยวกับนรก - สวรรค์นั้น ท่านก็ได้เล่าอานิสงส์ของการถวายทานต่างๆ ที่ชาวบ้านได้ร่วมถวาย ตามที่ท่านได้พบในนิมิต เช่น ผู้สร้างโรงฉันถวาย ขณะนี้มีปราสาทเกิดอยู่ที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นปราสาท 6 ชั้น ผู้ร่วมสร้างบางรายได้เสียชีวิตแล้วก็ได้ขึ้นไปอยู่ในปราสาทด้วย แม้เป็นผู้ร่วมสร้างก็ยังได้อยู่ในปราสาทนั้น โรงฉันซึ่งสร้างด้วยไม้ แม้ไม้บางชิ้นจะเป็นรูทะลุได้แต่เมื่อเป็นทิพยปราสาทก็ดูสวยงาม เพราะผู้ถวายทานได้ถวายด้วยความบริสุทธิ์ใจ ใช้ไม้เท่าที่หาได้และมีอยู่ไปก่อสร้าง

ท่านได้พูดถึงผู้ที่เข้ามาช่วยงานวัด แต่มีความไม่บริสุทธิ์ใจเป็นที่ตั้ง คือมีชาวบ้านคนหนึ่งมาทำหน้าที่หิ้วปิ่นโตให้พระเณรออกบิณฑบาต แล้วชาวบ้านถวายกับข้าวใส่ปิ่นโตให้ คนผู้นั้นจะแอบเอากับข้าวดีๆ ในปิ่นโตเก็บกลับบ้าน ก่อนจะมาถึงวัด พระอาจารย์เปลี่ยนได้เห็นคนผู้นั้น เป็นเปรตตั้งแต่ก่อนตายมาหาท่านในนิมิต มีท้องใหญ่โตมาก มีปากเท่ารูเข็ม มีลูกอัณฑะใหญ่ยาวจนลากพื้น และลุกเดินไม่ไหว ท่านจึงได้ไปถามเขา และชาวบ้านผู้นั้นก็ยอมรับว่า ขโมยของวัดจริง

การออกธุดงค์ครั้งที่ 9 จ.เชียงใหม่

เมื่อออกพรรษาที่ 8 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้เที่ยวธุดงค์อยู่ในละแวกนั้นเอง ท่านได้ไปหาหลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม บ้าง หลวงปู่แหวน สุจิณโณ บ้าง ขึ้นไปถ้ำปากเพียง และกราบนมัสการหลวงปู่สิม พุทธาจาโร บ้าง พระอาจารย์เปลี่ยนจะเที่ยวธุดงค์เพื่อปฏิบัติธรรม และจะขอให้พระอาจารย์ทั้งหลายได้แก้ปัญหาธรรม และแนะแนวการปฏิบัติธรรมที่สูงขึ้นไปอีก

พรรษาที่ 9 (พ.ศ. 2510) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 2 ในพรรษานี้ การปฏิบัติของพระอาจารย์เปลี่ยนรุดหน้าไปทางด้านปัญญาที่จะเกิดขึ้นมาเอง เมื่อพิจารณาธรรมะอย่างสม่ำเสมอ บางวันท่านได้พิจารณาดูสภาวะสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เกิดธรรมะบางอย่างขึ้น คือ เห็นความเป็นอยู่และการสืบพันธุ์ของสัตว์ บางครั้งก็เกิดการแก่งแย่ง ตบตีกัน ตามประสาสัตว์ ทำให้ได้คิดต่อไปว่า สัตว์โลกต่างๆ ที่ยังไปเกิดไม่ได้ ก็เพราะตกอยู่ในห่วงของกามนั่นเอง ไม่ว่าสัตว์เล็กหรือใหญ่เรื่อยมาจนถึงมนุษย์ ไม่สามารถจะข้ามบ่วงกามนี้ได้ จึงไปไหนไม่รอด ต้องตกอยู่ในวัฏฏะนี้ ไม่รู้กี่หมื่นกี่แสนชาติ แม้ตัวท่านเอง ที่ต้องเวียนว่ายอยู่ยังไปไม่ถึงไหน ก็เพราะติดอยู่ในห่วงของกามนี้เอง

ระหว่างที่กำลังพิจารณาสภาวะการที่สัตว์ตกอยู่ในบ่วงกาม

นั้น สายตาของท่านก็เห็นใบไม้ร่วงลงมา ท่านจึงได้พิจารณาการที่ใบไม้ซึ่งเกิดเมื่อปีกลาย พอครบปีใบไม้ก็ร่วงหล่นไป ใบไม้ใหม่เกิดทีหลังท่านแต่ต้องร่วงหล่นไปก่อน สัตว์บางชนิดก็มีอายุยืนนาน บางชนิดก็มีอายุสั้น แต่ก็ต้องแตกดับไปเหมือนกันหมด แล้วตัวเราเองก็อาจจะต้องตายในวันนี้ หรือพรุ่งนี้หรือในเร็ววันนี้ เราก็ไม่รู้ล่วงหน้า

การสอนฆราวาส

พระอาจารย์เปลี่ยน เริ่มใช้ความสามารถที่ได้จากการปฏิบัติ และอบรมจิต มาช่วยในการสอนทั้งกาย วาจา และใจ

ทางกาย ได้แก่ การที่ใช้พลังจิตที่มีอำนาจ สั่งให้ชาวบ้านปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น ชาวบ้านในบ้านปง ยังไม่รู้ถึงความเคร่งครัดของพระธุดงค์ บางครั้งไม่สำรวมอาจแสดงอะไรออกมาตามสบายขณะที่ท่านเดินบิณฑบาต หากจะเดินสวนกับใครซึ่งไม่มีความเคารพต่อพระสงฆ์ ท่านจะใช้กระแสจิตบังคับให้ผู้นั้นนั่งลง และเมื่อท่านเดินผ่านไปก็ให้แสดงความเคารพด้วยการยกมือไหว้ จะได้เป็นบุญติดตัวผู้นั้นตลอดไป การแสดงความอ่อนน้อมต่อพระ เมื่อหัดมากเข้าก็จะกล้าเข้าหาพระ และมีความสนิทสนมกับพระมากขึ้นพร้อมที่จะได้รับการอบรมด้านวาจาและใจต่อไปได้

ทางวาจา หากชาวบ้านมาวัดรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถูกต้องแล้ว การเข้าใกล้พระก็ไม่เคอะเขิน เข้าได้อย่างสนิทใจ รู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรพูดอย่างไร

ทางใจ เป็นขั้นสุดท้าย ที่จะสอนให้ เป็นแต่ละบุคคลไปไม่เหมือนกัน

การสอนพระ

ส่วนพระอาคันตุกะที่มาแลกเปลี่ยนสนทนาธรรมกับท่านจะได้รับการต้อนรับอย่างดี ท่านจะได้นิมิตผู้ที่จะมาหาท่านก่อนเสมอ พระบางองค์เมื่อสนทนาธรรม จะแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับท่านและไม่ยอมรับฟังเหตุผลหรือข้อธรรมะใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าเป็นเช่นนี้พระอาจารย์เปลี่ยนจะดูว่า พระองค์นั้นเชื่ออะไร หรือมีอะไรอยู่ในใจ บางองค์ชอบเกี่ยวกับเครื่องรางของขลัง จะไม่ยอมรับรู้ธรรมะใดๆ ที่ปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้น ท่านจะพูดให้เห็นถึงกฎของพระไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่มีใครอยู่ยงคงกระพันไปได้ตลอดกาลโดยไม่ตาย

พระบางองค์มีความยึดมั่นถือมั่นในสักกายทิฐิอย่างแรงกล้า เชื่อแต่ความเห็นของตนเองฝ่ายเดียวว่าถูกเสมอ ตนเองเก่งแล้ว สามารถที่จะเอาตัวรอดได้ ในกรณีเช่นนี้พระอาจารย์เปลี่ยนจะถามให้แน่ใจว่า พระองค์นั้นรู้แล้วทั้งหมดหรือ ท่านจะขอให้ขยายความให้ท่านฟังว่ารู้จริงอย่างไร แล้วพระอาจารย์เปลี่ยนก็จะพิจารณาจากคำอธิบายของพระรูปนั้นว่า เกิดจากสัญญาเก่าหรือเกิดจากวิญญาณรู้ หากเกิดจากสัญญาหรือวิญญาณเป็นการรู้ที่ไม่เที่ยง เปลี่ยนแปลงได้ ถ้ารู้โดยปัญญาจะเป็นการรู้อย่างเที่ยงแท้แน่นอน รู้อย่างมหาสติปัฏฐานสี่ รู้ทุกอิริยาบถ โดยไม่ต้องตามมาแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง ท่านก็จะวินิจฉัยให้พระองค์นั้นรู้และปรับปรุงตนเอง

พระบางรูปต้องใช้วิธีอื่นๆ ในการลดทิฐิ เช่น ต้อง

สอบถามดูให้รู้ถึงชีวิตอันแท้จริง ตั้งแต่ก่อนบวชเป็นพระ ถ้าพบข้อบกพร่อง ท่านจะพูดปลอบใจให้คลายมิจฉาทิฐิ แล้วฝากความคิดเห็นของท่านหรือให้ปัญหาบางประการไปคิด แล้วค่อยมาแลกเปลี่ยนสนทนากันใหม่ วิธีนี้ได้ผล เพราะมีพระกลับมายอมให้ท่านสอนต่อโดยดี ท่านยินดีตอบปัญหาของทุกคน และแก้ไขความเห็นผิดให้ถูกต้อง โดยไม่เลือกว่าเป็นใคร ไม่คำนึงถึงเวลาที่ต้องเสียไป เพราะท่านต้องการช่วยเหลือคนทั้งหลายให้เดินในแนวทางที่ถูกต้องที่สุด

อำนาจจิต

ครั้งหนึ่งมีคณะท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาในวัด ขณะที่พระอาจารย์เปลี่ยนกำลังผ่าแก่นขนุนเพื่อย้อมจีวร ท่านนั่งทำงานก็นั่งยอง ๆ ชันเข่าอยู่กับพื้น การนุ่งห่มของท่านในขณะนั้นไม่เรียบร้อย เมื่อคณะท่องเที่ยวซึ่งมีฝรั่งชาย 2 คน พยาบาลไทย 2 คน และหมอไทย 1 คน พร้อมมัคคุเทศน์นำเที่ยว จะถ่ายรูปท่าน ท่านจึงขอให้ล่ามช่วยบอกว่าไม่อนุญาต เพราะนุ่งห่มไม่เรียบร้อย ท่านเกรงว่าฝรั่งจะเอารูปการนุ่งห่มไม่เรียบร้อยของสงฆ์ไทยไปเผยแพร่ แต่ฝรั่งไม่ยอมฟัง ดังนั้นท่านจึงใช้อำนาจจิตทำให้คณะท่องเที่ยวตกใจ ไม่ทันถ่ายรูปอย่างใด รีบวิ่งขึ้นรถและขับรถออกไปทันที เมื่อคณะท่องเที่ยวหัวดื้อออกไปกันหมดแล้ว ท่านได้แผ่เมตตาตามไปเพื่อเขาจะได้หายตกใจ

หลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร

วันหนึ่งขณะนั่งภาวนาในเวลากลางวัน พระอาจารย์เปลี่ยนได้นิมิตเห็นพระองค์หนึ่งเดินมาในวัด และท่านได้เดินลงจากกุฏิไปหาพร้อมกับถามชื่อของท่าน พระองค์นั้นตอบว่า ชื่อ คำแสน (หรือ หลวงปู่คำแสน) พระอาจารย์เปลี่ยนได้พาหลวงปู่คำแสนไปพักที่กุฏิเก่าของหลวงปู่แหวน

หลังจากได้นิมิตประมาณ 30 นาที ท่านก็เห็นพระองค์หนึ่งเดินเข้ามา เมื่อมองเห็นก็ทราบทันทีว่า นั่นคือหลวงปู่คำแสนที่เห็นในนิมิต หลวงปู่คำแสนเดินมาถึงกุฏิเก่าที่ท่านเคยอยู่ ก็มองหน้ามองหลังเพราะเป็นกุฏิของท่าน เมื่อครั้งจำพรรษากับหลวงปู่แหวน มีพระอาจารย์เปลี่ยนมาอาศัยอยู่แทน

พระอาจารย์เปลี่ยนจึงลงไปหาท่าน พร้อมกับรับบาตรและสะพายบาตรเดินนำไปพักที่กุฏิหลังเก่า ที่หลวงปู่แหวนเคยจำพรรษาอยู่และสอบถามชื่อท่าน ก็ทราบว่า ชื่อหลวงปู่คำแสนจริง

หลวงปู่คำแสนเป็นพระที่มีบารมีสูง เพราะหลวงปู่สวดมนต์ไหว้พระมาก ขณะพระอาจารย์เปลี่ยนนั่งภาวนาจะมองเห็นพวกเทพมาฟังหลวงปู่สวดมนต์กันมากมาย

หลวงปู่คำแสนมาพักได้ 4 วัน พระอาจารย์เปลี่ยนจึงได้ไปคุยกับหลวงปู่ ที่กุฏิเก่าของหลวงปู่แหวนเวลากลางคืน หลวงปู่คำแสนเล่าถึงการปฏิบัติว่า เมื่อท่านปฏิบัติได้ถึงขั้นอุปจารสมาธิแล้วก็ไปเล่าให้หลวงปู่แหวนฟัง ซึ่งท่านก็เร่งให้หลวงปู่คำแสนภาวนาให้มากขึ้น ไม่ยอมให้ไปทำกิจอื่น ๆ

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ขอให้หลวงปู่คำแสนเล่าถึงหลวงปู่มั่นตามที่หลวงปู่ได้พบ รวมถึงคำเทศน์ของหลวงปู่มั่นด้วย หลวงปู่คำแสนบอกว่า หลวงปู่มั่นมีลักษณะดุ เมื่อหลวงปู่ไปฟังเทศน์จึงกลัวท่านมาก จดจำคำเทศน์ของท่านไม่ได้มากเท่าที่ควร หลวงปู่คำแสนได้เทศน์ให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังพอสังเขปเท่านั้น

มุตโตทัย

"เมื่อนักปราชญ์ทั้งหลายจะสวดก็ดี จะรับศีลก็ดี หรือจะทำการกุศลใดๆ ก็ดี ต้องตั้งนโมก่อน จะทิ้งนโมไม่ได้เลย เมื่อเป็นเช่นนี้นโมก็ต้องเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อยกขึ้นมาพิจารณาก็ได้ความปรากฏว่า **น** คือธาตุน้ำ **โม** คือธาตุดิน พร้อมกับบทพระคาถาว่า มาตาเปติกะสัมภะโว โอทะนะ กุมมาสะ ปัจจะโย เมื่อสัมภวธาตุของมารดาของบิดาผสมกัน จึงเป็นตัวตนขึ้นมา เมื่อคลอดจากครรภ์มารดาแล้ว ได้รับข้าวสุกเป็นเครื่องเลี้ยง จึงเจริญเติบโตขึ้นมาได้ **น** เป็นธาตุของมารดา **โม** เป็นธาตุของบิดา"

"สมบัติทั้งหลายในโลกนี้ก็ต้องออกไปจากนโมทั้งสิ้น ของใครก็ก้อนของใคร ต่างคนต่างถือเอาก้อนอันนี้ ถือเอาเป็นสมบัติบัญญัติตามกระแสแห่งน้ำโอฆะ จนเป็นอวิชชา ตัวก่อภพชาติด้วยการไม่รู้เท่า ด้วยการหลงถือว่าตัวเป็นเรา เป็นของเราไปหมด"

"นอกจากนั้นหลวงปู่มั่นได้สอนให้พิจารณาถึงมรณานุสติ ให้พิจารณาถึงร่างกายของเรา ให้มองให้เห็นกระดูกของเรา ถ้าเราเป็นพ่อแม่ เมื่อเวลาอุ้มลูกก็ให้พิจารณาว่า เป็นกระดูกมาห้อยคอ"

หลวงปู่คำแสนได้บอกว่า หากวัดนี้มีแต่หลวงปู่และพระอาจารย์เปลี่ยนเพียงสององค์ ท่านจะอยู่จำพรรษาด้วย เพราะท่านชอบสงบ ไม่ชอบความพลุกพล่าน แต่พอใกล้เข้าพรรษามักจะมีพระเณรมาอยู่จำพรรษาด้วยหลายองค์ หลวงปู่คำแสนจึงไม่มีโอกาสอยู่จำพรรษากับพระอาจารย์เปลี่ยน เพียงมาพักครั้งละ 7 วันบ้าง 10 วันบ้างเท่านั้น (ปัจจุบันหลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร อยู่ที่วัดป่าดอนมูล อ.สันกำแพง จ. เชียงใหม่ และได้มรณภาพแล้ว)

พระอาจารย์เปลี่ยนเคยตรวจดูบุพกรรม พบว่าในอดีตชาติท่านเคยเดินธุดงค์กับหลวงปู่คำแสน ครั้งหนึ่งได้ไปปักกลดอยู่ที่ดอยสุเทพ ซึ่งยังไม่มีสิ่งก่อสร้างใด ๆ ทั้งสององค์ปักกลดกันคนละทิศ พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่ทางด้านตะวันออก ส่วนหลวงปู่อยู่ทางด้านตะวันตกของดอยสุเทพ หลวงปู่คำแสนเป็นผู้มีบารมีมากมีผู้เลื่อมใส มาใส่บาตรท่านเป็นประจำ จากการที่เคยร่วมธุดงค์กันมาในอดีตชาติ จึงทำให้มีความสนิทสนมกันในชาตินี้ด้วย

ออกพรรษาที่ 9 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนไม่ได้ธุดงค์ไปที่ใดนาน เนื่องจากกำลังเตรียมการก่อสร้างเจดีย์ จึงต้องใช้เวลาเพื่อสำรวจตัวอย่างเจดีย์ตามวัดต่าง ๆของภาคเหนือมาเป็นแบบอย่าง

พรรษาที่ 10 (พ.ศ. 2511) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 3 ในพรรษานี้ท่านยังก่อสร้างเจดีย์ เพื่อบรรจุ

พระบรมสารีริกธาตุไม่เสร็จ บางวันที่ว่างจากการก่อสร้าง ท่านจะฝึกทบทวนดูการปฏิบัติของตัวท่านเอง ครั้งหนึ่งนึกขึ้นมาในใจว่า วัดคืออะไร ใจก็ตอบว่าวัดคือต้นไม้ เป็นสิ่งที่ใช้สำหรับหลบอาศัยทำความเพียรเพื่อความหลุดพ้น ต้นไม้นี้ก็ต้องแตกสลายเหมือนกันหมด ตัวเราเองก็ต้องแตกสลายไปเหมือนกัน

เมื่อนั่งคิดถึงการแตกสลายของวัตถุต่าง ๆ จิตก็ถามว่า สร้างไปเพื่ออะไร วัด เจดีย์ หรือสิ่งก่อสร้างวัตถุถาวรในวัด ไปอยู่ที่ไหน มันก็แค่นี้ จิตตอบว่า การสร้างสิ่งถาวรในวัด เพื่อให้คนกราบไหว้ เมื่อคิดดังนี้ก็เกิดความสุข เป็นกำไรของชีวิต ที่สามารถสร้างสิ่งที่เป็นถาวรวัตถุได้

งานก่อสร้างเจดีย์ ทำให้จิตใจของท่านพลอยว้าวุ่นคิดจะหาทางเร่งรัดการก่อสร้างให้เสร็จเร็ว ๆ ท่านจึงต้องตัดการคิดเรื่องนี้ โดยถามจิตว่า จะนั่งคิดไปทำไม คิดแล้วก็ยังไม่ได้ทำ รอให้ถึงเวลาก่อนแล้วค่อยทำจะได้ไม่ต้องคิด เมื่อตกลงใจดังนั้นแล้ว จิตก็ตัดจากการคิดเรื่องเจดีย์อย่างเด็ดขาด

อ. ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

วันหนึ่งพระอาจารย์เปลี่ยน ได้นิมิตเห็นสถานที่แห่งหนึ่ง มีก้อนหินใหญ่ และวัดที่ อ.ดอยสะเก็ดวัดหนึ่ง ท่านเห็นพญานาคมาสลัดเกล็ดหล่นไว้ที่ต่าง ๆ เห็นศาลา บันไดขึ้นศาลา และได้เห็นตัวท่านเองบวชเป็นพระ ยืนอยู่ที่นั้น ท่านบวชเมื่อแก่ อายุ 54 ปี บวชได้ 6 พรรษา ก็มรณภาพอยู่ที่นั่นเอง

ในชาตินั้นท่านมีลูกชาย 1 คน หญิง 2 คน มีญาติอยู่ที่นั่นด้วย ทำให้ท่านอยากจะไปดูสถานที่ตามนิมิตว่าจริงหรือไม่ จึงต้องรอให้ออกพรรษาก่อน

การออกธุดงค์ครั้งที่ 10 ภาคอีสาน และ จ.เชียงใหม่

เมื่อออกพรรษาที่ 10 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้กลับไปเยี่ยมบ้านที่ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร และแวะเยี่ยมหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ได้เรียนถามถึงนิมิตบางอย่าง ซึ่งหลวงปู่ก็ตอบให้จนเป็นที่เข้าใจ ท่านอยากจะพักบำเพ็ญภาวนาที่วัดหินหมากเป้งกับหลวงปู่เทสก์ แต่หลวงปู่ไม่ยอมให้อยู่ เพราะวัดกำลังก่อสร้าง พระนักปฏิบัติไม่ควรอยู่ จึงพักอยู่กับหลวงปู่ระยะสั้น แล้วเดินทางต่อไป

ออกจากวัดหินหมากเป้ง ได้ไปอยู่ที่วัดป่าพระสถิตย์ กับพระอาจารย์บัวพา ปัญญาภาโส ขณะนั้นทางฝั่งลาว มีเหตุการณ์ทางการเมือง ตอนค่ำๆ บางครั้งจะได้ยินเสียงปืนยิงกัน บางทีกระสุนก็มาตกลงฝั่งไทย ชาวบ้านจึงหวาดกลัวกันมาก พระอาจารย์เปลี่ยนเป็นพระนักปฏิบัติ ท่านจึงอยู่อย่างปกติ ไม่หวาดกลัวต่อเสียงปืน เพราะท่านได้ภาวนามรณานุสติอยู่เป็นประจำ การตายไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้อยู่ที่ไหนก็ต้องตาย การที่ต้องรบราฆ่าฟันกันก็เพราะความโลภ ความโกรธ ความหลง เข้าครอบงำจิตใจ ฉะนั้นตราบใดที่มนุษย์ยังต้องตกอยู่ในความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้ว ก็ต้องเบียดเบียนกันต่อไป

กลับจากอีสานแล้ว ท่านได้เดินทางไป อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ตามนิมิตที่ได้เห็นขณะภาวนาอยู่ในพรรษา มีชาวบ้านซึ่งย้ายจากดอยสะเก็ดและมาช่วยสร้างวัดอรัญญวิเวก บ้านปง ร่วมเดินทางไปด้วย ท่านเดินทางโดยรถยนต์ เมื่อไปถึงแล้วก็เห็นสิ่งต่างๆ เหมือนกับในนิมิตทุกประการ มีก้อนหินขนาดใหญ่ก้อนหนึ่งซึ่งในอดีตชาติที่ท่านอยู่ อ.ดอยสะเก็ด ท่านจะมาปฏิบัติธรรมบริเวณหินก้อนนั้น

ต่อจากนั้นท่านได้เดินทางไปวัดหนองบัว และได้เห็นสิ่งก่อสร้างตรงกับในนิมิตทุกอย่าง แต่สิ่งก่อสร้างในอดีตชาตินั้นไม่มีเหลือให้ดู เนื่องจากชาติที่ท่านเกิดอยู่ อ.ดอยสะเก็ดนั้นนานมากแล้ว

ขณะที่เข้าไปในวัดหนองบัว ได้พบสุนัข 5 ตัว วิ่งเข้ามาหาพร้อมทั้งเลียแข้งเลียขา แสดงความสนิทสนม ผิดกับสุนัขอื่นๆ ที่จะต้องเห่าก่อนเมื่อเห็นคนแปลกหน้า เมื่อท่านจะกลับขึ้นรถสุนัขทั้ง 5 ตัว พยายามจะขึ้นรถตามกลับมาด้วย

ภายหลังท่านได้ตรวจดูบุพกรรมของสุนัขทั้ง 5 ตัว ก็ทราบว่าในอดีตชาติ เมื่อครั้งที่ท่านบวชเป็นพระ สุนัขทั้ง 5 เป็นลูกศิษย์วัดและขโมยของวัดกิน เมื่อตายไปได้ใช้กรรมในนรก หลังจากนั้นจึงมาเกิดเป็นสุนัข เพื่อใช้เศษกรรม

ในหมู่บ้านที่ อ.ดอยสะเก็ด ท่านได้พบหญิงผู้หนึ่งต้อนรับท่านด้วยความสนิทสนม หญิงผู้นี้เคยเป็นพี่สาวท่านในอดีตชาติและอยู่บ้านพี่ชายในอดีตชาติ แต่ได้เสียชีวิตไปก่อนแล้ว ท่านได้พบลูกของท่านกลับมาเกิดแล้ว แต่ไม่พบผู้เคยเป็นภรรยาท่านก่อนที่จะบวชในอดีตชาติ

พรรษาที่ 11 (พ.ศ. 2512) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 4 ครั้งหนึ่งขณะภาวนาท่านได้นิมิตเห็นหลวงปู่ดุลย์ อตุโล วัดบูรพาราม อ.เมือง จ.สุรินทร์ มาเทศน์โปรดที่วัดว่า "ไม่ควรดูอะไร ดูแต่จิตอย่างเดียวก็ได้ ดูจิตพิจารณาแต่จิตตลอดทั้งวันก็ได้" หลวงปู่ดุลย์พูดอย่างย่อ ๆ พระอาจารย์เปลี่ยนไม่รู้จักหลวงปู่มาก่อน ได้ถามชื่อจึงทราบว่าคือหลวงปู่ดุลย์ หลังจากนั้นพระอาจารย์เปลี่ยน จึงพบหลวงปู่ดุลย์ที่งานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่ฝั้น อาจาโร เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2520

พระอาจารย์เปลี่ยนเคยนั่งสมาธิตรวจดูไปทางปักษ์ใต้ ได้พบพระองค์หนึ่ง ชื่อ หลวงพ่อนำ ที่จ.พัทลุง เป็นพระปฏิบัติดี ในนิมิตท่านได้ถามข้อธรรมะซึ่งกันและกัน

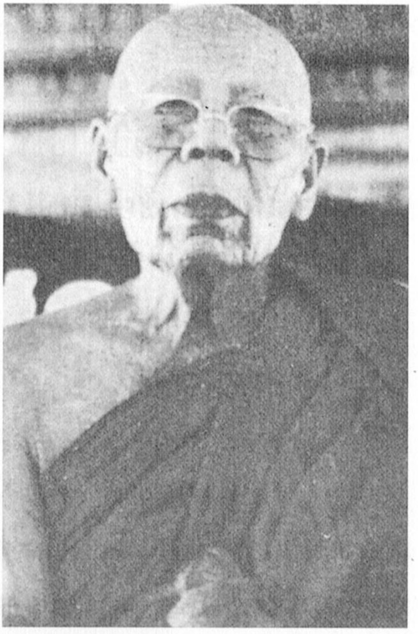
ครูบาอินทจักรรักษา (อินถา อินทจักโก)

นอกจากนั้นในนิมิตท่านได้พบครูบาอินทจักรรักษา (อินถา อินทจักโก) หรือพระครูภาวนาภิรัติ (วัดน้ำบ่อหลวง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่) และสนทนาธรรมกัน หลวงปู่บอกว่า การบวชมานานหรือไม่นานไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่สติปัญญาของใครของมัน ให้พระอาจารย์เปลี่ยนพิจารณาดูเอา หลวงปู่บวชมาตั้งนานเป็นนักปฏิบัติจึงได้เห็นกันแค่นี้ ส่วนคนอื่นไม่ทำจะเห็นอะไร วัดหลวงปู่เป็นวัด

พระอาจารย์ที่ได้พบ

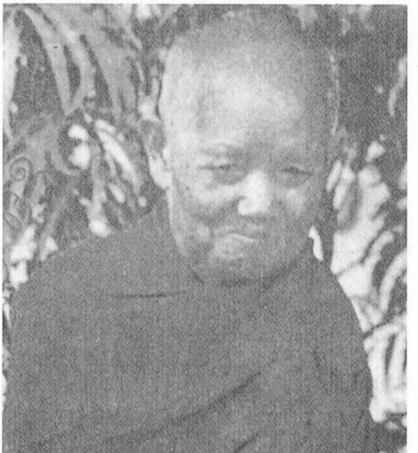
พระอาจารย์สมัย ทิมายุโก

พระสุธรรมยานเถระ (ครูบาอินทจักรรักษา)

พระอาจารย์อ่อน ญาโณทโย

หลวงปู่ผาง จิตฺตคุตฺโต

บ้านนอก มันไม่ดี เขาก็สร้างกันไปอย่างนี้ พระอาจารย์เปลี่ยนไม่ต้องไปสร้างอะไร ขอให้ภาวนาไปดีกว่า พระเณรถ้าไม่ภาวนาก็ไม่ดี ตายไปก็เปล่าประโยชน์ ทำทางเดินจงกรมให้พระเณรเดินก็ยังไม่ยอมเดินกัน เขาไม่ตั้งใจ

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ถามหลวงปู่ว่า การบวชธรรมยุติกับมหานิกาย ไม่มีอะไรแตกต่างกันหรือ หลวงปู่ตอบว่า ไม่แตกต่างกัน มันอยู่ที่การปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติดีแล้ว ก็จะเห็นกันอย่างที่เราเห็นนิกาย หรือ ธรรมยุติ ไม่มีความหมาย

ในนิมิตพระอาจารย์เปลี่ยนมีความปลื้มใจที่ได้พบพระที่ภาวนาดีองค์หนึ่งในเมืองเชียงใหม่ และมั่นใจว่าหลวงปู่เป็นพระมหานิกายที่ปฏิบัติดี สามารถคุยกันรู้เรื่อง

หลวงปู่สอนว่า พระอาจารย์เปลี่ยนยังหนุ่มอยู่ อย่าเลี้ยงแม่ชีแม่ขาว อย่างหลวงปู่เป็นดีที่สุด (ปรากฏในนิมิตมีแม่ชี 53 รูปนั่งเป็นแถวด้วย) และเสริมว่าพระพุทธองค์จึงไม่อยากจะให้ผู้หญิงบวช อยู่ในวัดก็มารุงรังกับพระเณร พอเวลาค่ำก็จะมาหา มาถามปัญหา พระอาจารย์เปลี่ยนอย่าตามใจโยม ถ้าตามใจแล้วจะเสียไม่ใช่เสียไปจากพรหมจรรย์ แต่ท่านจะถูกนินทา เพราะคนเมืองนี้ไม่ค่อยเข้าใจที่จะเคารพพระสงฆ์ เขาเคารพตรงที่จะไม่เหยียบเงาแต่เขาไม่เกรงใจที่จะเข้ามานั่งอยู่กับพระ หลวงปู่เห็นอยู่ 6-7 รายที่เขามองดูพระอาจารย์เปลี่ยน แต่ก็หนีไปหมด พระอาจารย์เปลี่ยนได้กล่าวขอบคุณที่หลวงปู่เตือน และบอกว่าตัวท่านได้ผ่านมาแล้วหลวงปู่บอกอีกว่า ผู้หญิงนี้มีอำนาจ ขนาดหลวงปู่อายุมากแล้วก็ยังติดเมตตา หลวงปู่จึงเลิกเมตตา แล้วพยายามจะภาวนาให้มาก

การก่อสร้างก็เลิกแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนต้องลดการก่อสร้างให้น้อย ภาวนาให้มาก พระอาจารย์เปลี่ยนยังหนุ่มต้องมาหาหลวงปู่แล้วจะต้อนรับอย่างดี

การตัดสินใจอยู่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต่อ

ขณะมาอยู่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ใหม่ ๆ พระอาจารย์เปลี่ยนตั้งใจจะอยู่เพียง 2 พรรษา ท่านกลัวจะติดสถานที่ หรือติดบุคคลที่จะมาอุปัฏฐาก และกลัวผู้ที่มาอุปัฏฐากติดท่าน ทำให้ท่านไปที่ใดไม่ได้

ครั้งหนึ่งท่านได้พิจารณาดูจิตของท่านว่า ยังยึดมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือเปล่า ยังมีอุปาทานใด ๆ หลงเหลือในจิตใจหรือไม่ เมื่อค่อย ๆ ตรวจดูก็พบว่า ไม่ได้ติดสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ท่านสามารถที่จะทิ้งวัดนี้ไปได้โดยง่าย ญาติพี่น้องท่านก็ทิ้งได้ การสร้างเจดีย์เกิดขึ้นเพราะความอยาก เมื่อสามารถทิ้งวัด ทิ้งญาติพี่น้องได้ ท่านก็คิดว่าสามารถจะสลัดความอยากนี้ได้

ท่านคิดต่อไปว่า จะเอาอะไรไปทำไม ท่านไม่ได้คิดสร้างภพสร้างชาติ เพราะว่าถ้าหากสร้างภพสร้างชาติ ก็จะต้องมาเกิด แก่ เจ็บ ตาย อีก สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านนิพพานไปตั้งนานแล้ว

เมื่อคิดวนไปวนมา จนเกิดความว่างขึ้น เกิดปัญญาขึ้นมาว่า ไม่มีอะไร อยู่ที่ไหน เราก็มีปัญญาหาทางพ้นทุกข์ได้ สถานที่ไม่มีความหมายอะไร ถ้าอยากอยู่เราก็อยู่ ถ้าอยากไปเรา

ก็ไป การภาวนาไม่มีปัญหาอะไร จะไปอยู่ที่ไหนก็ต้องพิจารณาเรื่องทุกข์ ไปไหนทั่วประเทศก็ต้องพิจารณาทุกข์

ท่านเห็นว่าทุกสิ่งเกิดจากการสมมติ ต้นไม้ ภูเขา ประเทศที่ใด ๆ ก็เป็นสมมุติทั้งสิ้น ไปไหนๆ ก็ต้องตาย อยู่ที่นี่ก็ต้องตาย เกิดที่ไหนก็ต้องตาย

การพิจารณาธรรมนั้นทำได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่จำเป็นต้องเป็นภูเขา ในป่า ในถ้ำเสมอไป อยู่วัดก็พิจารณาได้ การเที่ยวธุดงค์ไปหาครูบาอาจารย์ก็ทำได้

ถ้าอยู่ที่ไหนพิจารณาธรรมะดี เราก็อยู่นาน ถ้าไม่ชอบใจที่ไหนเราก็ไม่อยู่ เมื่อคิดดังนี้แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนก็ตัดสินใจจะอยู่ปฏิบัติธรรมที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ไปเรื่อย ๆ จะไม่ย้ายถ้าวัดนี้ยังคงเป็นที่สงบ ภาวนาได้ดี

นิมิตหลวงปู่แหวน สุจิณโณ

หลวงปู่แหวนได้เมตตามาหาท่านในนิมิต หลวงปู่ห่มผ้าแบบเฉียงบ่า คลุมสังฆาฏิเรียบร้อยมายืนตรงบันไดกุฏิที่พัก (ซึ่งเดิมเป็นของหลวงปู่คำแสน แต่ปรับปรุงให้ดีขึ้น) หลวงปู่สอนว่า

"ให้เร่งภาวนาให้ถึงนิพพานในภพนี้ให้ได้ ขณะนี้ยังภาวนาไม่ดี ให้ภาวนาไปเรื่อย ๆ"

"ธรรมดาการเจริญภาวนาของคนเรา ถ้ายังมีทิฐิมานะแข็งกระด้างอยู่ การภาวนาก็ไม่สามารถทำให้สงบได้ง่าย ๆ เพราะจิตใจแข็งกระด้าง"

ในขณะนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนกำลังสร้างวิหารหลังเก่าอยู่ หลวงปู่แหวนจึงเตือนท่านว่า "ควรหยุดก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ สิ่งที่ควรจะสร้างคือ จิตใจของเรา เพื่อความหลุดพ้น ไม่ต้องทำอะไรหรอก อยู่บ้านปง เพราะเป็นบ้านปลง ไม่ใช่บ้านโป่ง ถ้าบ้านโป่งมันก็สะดวกสบาย บ้านปงต้องทำให้เหมือนกับว่าอยากจะปลงมันทิ้ง เพราะเราตกอยู่ที่ลำบากที่ทุกข์ ไม่มีใครที่อยู่ได้ มีแต่เราสองคนเท่านั้นที่อยู่ "หลวงปู่ถามท่านว่าจะอยู่บ้านปงนานเท่าใด ท่านตอบว่า "จะเป็นลูกศิษย์หลวงปู่ต้องอยู่ให้ได้ อย่างน้อยที่สุดก็เท่ากับหลวงปู่อยู่ คือ 11 พรรษา" ในนิมิต หลวงปู่แหวนประสงค์จะให้พระอาจารย์เปลี่ยนมีความอดทน จะได้เร่งความเพียรมากขึ้น

ต่อมาพระอาจารย์เปลี่ยนได้นิมิตแม่บัวคำและหลวงปู่แหวนอีก ในนิมิตแม่บัวคำเคยเป็นลูกสาวคนเล็กของหลวงปู่ และพระอาจารย์เปลี่ยนเคยเป็นหลานหลวงปู่ ดังนั้นหลวงปู่จึงมีเมตตาต่อท่านเสมอ หลวงปู่แหวนได้ชวนท่านให้ไปอยู่ดอยแม่ปั๋ง แต่พระอาจารย์เปลี่ยนขออยู่ที่บ้านปงก่อน

ดอยแม่ปั๋งในอดีตชาติ

พระอาจารย์เปลี่ยนได้พิจารณาดูดอยแม่ปั๋ง จึงรู้ว่าในอดีตชาติหลวงปู่บวชได้ 33 พรรษา พระอาจารย์เปลี่ยนบวชได้ 6 พรรษา และเป็นหลานของหลวงปู่แหวน

ดอยแม่ปั๋งสมัยนั้นเป็นสวน เป็นไร่ ปลูกต้นไม้ล้มลุกต่าง ๆ เป็นของพระอาจารย์หนู สุจิตโต ซึ่งชาตินั้นเป็นฆราวาส

อายุ 40 ปี และเป็นเจ้าของสวน ได้ปลูกถั่ว มัน สับปะรด พระอาจารย์หนู และพระอาจารย์เปลี่ยน ร่วมกันอุปัฏฐากหลวงปู่ ทั้งสองจะช่วยกันตักน้ำจากเชิงเขาขึ้นมาให้หลวงปู่อาบและเก็บไว้ใช้ทุกวัน พระอาจารย์เปลี่ยนช่วยทำหน้าที่และการงานอื่น ๆ ที่สามารถจะทำแทนหลวงปู่แหวนได้ ที่พักของหลวงปู่ในครั้งนั้นคือสถานที่ที่เป็นเจดีย์ของวัดดอยแม่ปั๋งในปัจจุบัน พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่ที่ตรงบ่อน้ำบาดาล รพช. หลวงปู่แหวนสอนพระอาจารย์เปลี่ยนเดินจงกรมและภาวนาในชาตินั้น พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่ดอยแม่ปั๋งได้ 4 พรรษา ก็ย้ายไปอยู่ที่อื่น

การออกธุดงค์ครั้งที่ 11 ภาคเหนือ

หลังออกพรรษาที่ 11 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปกราบนมัสการครูบาอินทจักรรักษา พร้อมกับชาวบ้านปง 3 คันรถ เมื่อหลวงปู่เห็นก็ยิ้ม พูดว่า “พระนักปฏิบัติต้องรับกันที่ใต้ต้นไทร” หลวงปู่ให้พระเณรจัดเก้าอี้ให้ท่าน ให้พระอาจารย์เปลี่ยนนั่งเสมอท่าน จะนั่งต่ำกว่าท่านไม่ยอม เมื่อสนทนาพอควรแก่เวลาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนจึงขึ้นไปพิจารณาบ่อน้ำหลวง ท่านคิดว่า น้ำบ่อหลวงมันเป็นอย่างนี้เอง มันใหญ่ ถ้าเราสามารถทำใจให้กว้าง สมกับชื่อของน้ำนี้ได้ ก็จะดี

ขณะนั้นเอง พระอาจารย์เปลี่ยนได้พิจารณาต้นไม้ ในบริเวณวัดน้ำบ่อหลวง เห็นต้นไม้ล้มลงเป็นกอง ๆ แสดงถึงสังขาร แม้ต้นไม้แข็งแกร่งเท่าใดก็ยังล้มหัก ยังโค่น ร่างกายของเรายังไม่

แข็งแกร่งเท่าต้นไม้ มันจะแตกจะพังเมื่อไรมันก็พัง หันมาดูครูบาและตัวของท่าน ก็คงจะหักพังในไม่ช้านี้

พระอาจารย์เปลี่ยนเดินเข้าไปที่ศาลา ที่บ่อน้ำทิพย์ เห็นคนตักกินกันอยู่ จึงพิจารณาว่า ถ้าเอาแต่กินเฉย ๆ มันไม่กินมรรค 8 คือ ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วมันจะศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างไร พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า ถ้าใครกลืนมรรค 8 ศีล สมาธิ และปัญญาแล้วรับรองว่าไม่มีโรค เราควรพิจารณาธรรมะของพระพุทธองค์ดีกว่า

ในขณะนั้นมองเห็นพระมีอายุมากเดินออกมา 3 องค์ ล้มลงไป มองชาวบ้านที่ร่วมเดินทางมาทะยอยขึ้นรถ บางคนพร้อมแล้ว บางคนต้องรอกันชุลมุนวุ่นวาย จิตเกิดความเบื่อหน่าย พระพุทธเจ้าจึงไม่ชอบรุงรัง คนมากทำให้รุงรัง พระพุทธเจ้าจึงไม่อยากให้พระภิกษุไปคลุกคลีกับโลก เพราะมันยุ่งอย่างนี้เอง

เมื่อกลับถึงวัดอรัญญวิเวก บ้านปง มองไปที่บ้านปลูกเสร็จหลังหนึ่งก็เห็นพังครืนลงมากับตา เมื่อสงสัยว่าบ้านใหม่ ๆ พังได้อย่างไร ก็เห็นบ้านกลับดีขึ้นมาดังเดิม ทำให้คิดว่าสังขารภายนอก มันเกิด ๆ ดับ ๆ จึงมีความรู้สึกเบื่อหน่าย

เมื่อคำนึงถึงการที่เอาสังขารนี้เที่ยวไปเที่ยวมา มันจะเกิดประโยชน์อะไร ก็รู้ขึ้นมาว่าได้มีส่วนพาชาวบ้านไปกราบครูบาอาจารย์ ส่วนตัวของท่านเองก็ได้ปัญญาจากการเห็นสังขารเกิดดับ

พระอาจารย์เปลี่ยนได้นำผ้าไตรจีวร 1 ชุด ไปกราบนมัสการครูบาอินทจักรรักษาทุกปี

ต่อมาพระอาจารย์เปลี่ยนก็พาพวกชาวบ้านปงไปกราบนมัสการหลวงปู่แหวน ซึ่งหลวงปู่แหวนได้ชักชวนท่านอีกให้ไปภาวนาที่ดอยแม่ปั๋งด้วยกัน

การปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่แหวน สุจิณโณ

พระอาจารย์เปลี่ยนกลับไปวัดอรัญญวิเวก บ้านปง พร้อมกับชาวบ้านแล้วพักอยู่ไม่นาน ท่านได้เดินทางกลับไปที่วัดดอยแม่ปั๋งอีก เพื่อปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่แหวนโดยเฉพาะ

เมื่อหลวงปู่แหวนเดินจงกรม หรือนั่งทำความเพียรแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนจะต้องทำบ้าง บางครั้งหลวงปู่นอนสูบบุหรี่สักพัก พระอาจารย์เปลี่ยนก็จะออกไปเดินจงกรม พระอาจารย์เปลี่ยนพบว่า หลวงปู่แหวนคอยควบคุมท่านอยู่ตลอดเวลา ขณะนั่งสมาธิจะเห็นหลวงปู่มายืนคุมอย่างน้อยสามสิบนาที เป็นการฝึกสติอย่างดี เมื่อท่านเผลอไปคิดเรื่องอื่น หรือเรื่องซ่อมแซม วัตถุ สลักหักพังให้ดี หลวงปู่แหวนจะเดินไปเตือนทันที ถ้าเป็นเรื่องการเผลอสติ หลวงปู่จะแนะนำ ถ้าเป็นเรื่องการก่อสร้าง ซ่อมแซม บางครั้งจะไม่ยอมให้ทำ ถ้าไม่สามารถจะหยุดยั้งได้ หลวงปู่จะเร่งรัดให้รีบ ๆ ทำแล้วให้ไปภาวนา

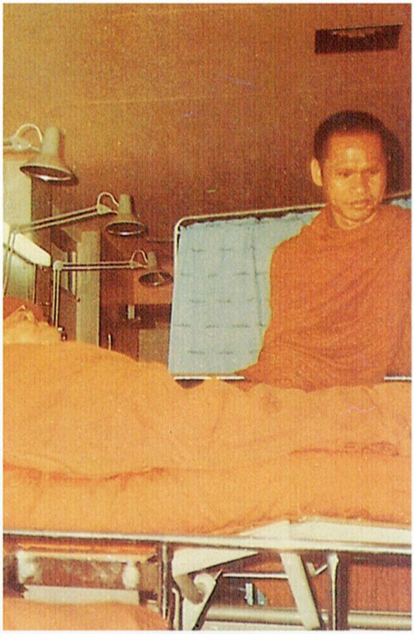
ขณะใดก็ตามที่หลวงปู่เดินจงกรมอยู่ หากเห็นพระอาจารย์เปลี่ยนแล้ว หลวงปู่มีเรื่องจะเทศน์สั่งสอน ท่านจะเดินจงกรมมาหาเพื่อจะเทศน์ให้ฟัง พระอาจารย์เปลี่ยนจะนั่งลงคอย เป็นการเทศน์ให้ฟังองค์เดียวเท่านั้น

หลวงปู่จะเทศน์และเตือนท่าน "ปฏิบัติให้ดี ได้มาอยู่ในที่สงบสงัดและมาปฏิบัติธรรมด้วยกัน ให้พยายามให้มากไม่ต้องไปคิดสงสัยอะไร มรรค ผล นิพพาน ยังมีอยู่เต็มบริบูรณ์ ให้รีบตั้งใจทำให้ถึงจุดหมายปลายทาง ให้หมั่นขยันเดินจงกรม และนั่ง

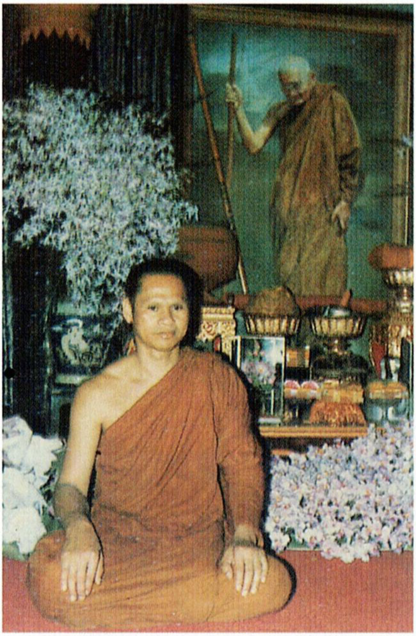
พระอาจารย์ที่ได้พบ

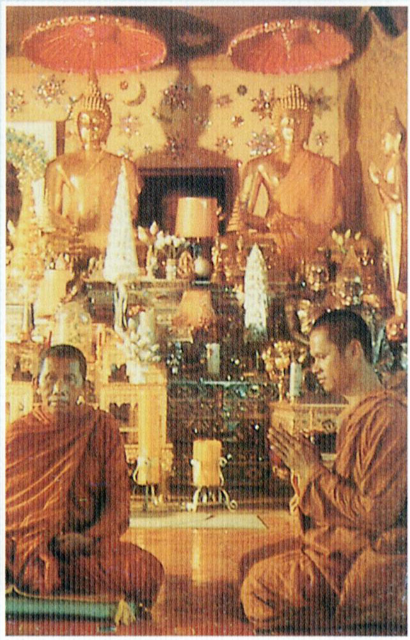
หลวงปู่แหวน สุจิณโณ

• เยี่ยมหลวงปู่แหวนที่โรงพยาบาล

• กับรูปหลวงปู่แหวน

• กราบพระอาจารย์หนูที่วัด

ภาวนา อย่าเห็นแก่นอน ให้นึกถึงความตายบ่อย ๆ จะได้ไม่พลาดพลั้งแก่ใคร เมื่อนึกถึงความตายบ่อย ๆ แล้ว ใจจะนึกอยากทำแต่ความเพียร อยากจะเดินจงกรม อยากจะนั่งปฏิบัติธรรม เมื่อมาอยู่ด้วยกันก็อย่าไปคิดสร้างอะไร ให้สร้างแต่ความเพียร" เมื่อหลวงปู่เทศน์จบก็จะมองซ้ายมองขวา พระอาจารย์เปลี่ยนก็จะกราบแล้วหลวงปู่ก็เดินกลับไป

บางครั้งหลวงปู่แหวนท่านพักการปฏิบัติธรรม นอนสูบบุหรี่อยู่พระอาจารย์เปลี่ยนจะเข้าไปหา หลวงปู่จะทักทายแล้วชวนสูบบุหรี่ พระอาจารย์เปลี่ยนจะถามหลวงปู่ถึงเรื่องสูบบุหรี่ว่าดีอย่างไร หลวงปู่จะตอบว่า "การสูบบุหรี่ก็ดี ไม่สูบก็ดี ขอให้สูบด้วยพินิจพิจารณา ถ้าไม่มีปัญญา การสูบบุหรี่จะทำให้กังวล ถ้าคนมีปัญญาก็จะได้อะไรบางอย่างจากการสูบบุหรี่"

"ท่านดูผมเวลาสูบบุหรี่ ผมไม่ได้กลืนควันเข้าไป ผมสูบเอาควันเข้าไปในปากมาก ๆ แล้วพ่นควันออกไป เมื่อพ่นควันออกไปแล้วก็ดูควันบุหรี่ ขณะที่ควันบุหรี่ออกจากปาก มันจะม้วนตัวลอยสูงขึ้นไป ขณะที่ม้วนตัวสูงขึ้นไป อันนี้แสดงถึงความทุกข์ ขณะที่ควันบุหรี่จางหายไป อันนี้แสดงถึงความไม่เที่ยง เมื่อควันบุหรี่หายไปหมด แสดงถึงอนัตตา ผู้มีปัญญาเมื่อสูบบุหรี่จะพิจารณาตามที่เห็นจากควันบุหรี่ ท่านคอยดูควันบุหรี่ที่ผมจะพ่นให้ดู ดูให้เป็นปัจจุบัน ดูควันบุหรี่ที่ออกมาจากปากผมและหายไปในที่สุด ควันบุหรี่จะเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา"

"เมื่อพิจารณาควันบุหรี่แล้ว ท่านจะต้องหลบเข้ามาพิจารณาดูที่ตัวท่าน กายของท่าน ให้พิจารณาร่างกายเมื่อตายไป

ธาตุลมก็หายไป ธาตุไฟก็หายไป ธาตุดินเมื่อเผามาก ๆ เข้าก็กลายเป็นฝุ่น ในที่สุดก็หายไปอีกเช่นกัน ร่างกายของเราก็ตกอยู่ในห้วงของไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เมื่อเห็นอย่างนี้แล้ว เราก็น้อมจิตเราเข้ามา โอปนยิโก น้อมธรรมเข้ามาที่ตัวเอง"

"เมื่อดูร่างกายเสร็จแล้ว ให้ใช้ปัญญาพิจารณาดูจิต ดูอารมณ์ ที่มีเกิด-ดับ เกิด-ดับ ดูอารมณ์อันนี้ออกไป อารมณ์อันนั้นเกิดขึ้น ดูอารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นอารมณ์ทุกข์ ทั้งเกิดทั้งดับ ให้รู้ว่ามีอารมณ์โทสะเกิดขึ้นภายในจิต สังเกตให้ถูกให้ดี เมื่อเห็นอย่างนี้แล้วเราจะต้องกำจัดมันไม่กำจัดไม่ได้ เพราะว่ามันเป็นทุกข์ เมื่อกำจัดอารมณ์กลางๆ มันมี มันเป็นเวทนา ไม่ทุกข์ ไม่สุข มันเป็นเวทนา อารมณ์สุขเกิดขึ้น อารมณ์ทุกข์นั้นหายไป เมื่อรับอารมณ์สุข เราอยากได้อารมณ์ที่เป็นสุข แต่เพราะว่าอารมณ์สุขมันไม่เที่ยง ถ้าท่านไปยึดไปประคองมัน ก็ทำให้ท่านมีความทุกข์ เดี๋ยวก็จะทำลายความปรารถนาของเรา ที่พยายามประคองความสุข อารมณ์สุขมันก็เลยหายไปอีก"

"อารมณ์ทุกข์-สุขนี้ มันอยู่ในไตรลักษณ์เหมือนกัน ท่านต้องพิจารณาอย่างที่อธิบายมา พิจารณาจริงๆ เพราะเหตุนี้ท่านจึงไม่ควรที่จะไปก่อสร้างเกี่ยวกับสิ่งภายนอก ทำตัวเราให้ดีเสียก่อน เมื่อเราปฏิบัติดีแล้ว ญาติโยมมาทำบุญก็จะได้บุญมาก ทำตัวเราให้ดีนั่นเป็นทอง ส่วนสิ่งที่ก่อสร้างนั้นมันเป็นผง ผลพลอยได้อย่างอื่นนั้นมาเอง"

เมื่อหลวงปู่เทศน์เสร็จ พระอาจารย์เปลี่ยนก็ลาท่านลงมาพิจารณาตามที่หลวงปู่แนะนำเมื่อพิจารณาดูวัดดอยแม่ปั๋ง มันก็

ไม่มีวัด มันเป็นสมมุติ ทำให้พระอาจารย์เปลี่ยนมีปิติ มีความสุขเกิดมากขึ้น มองดูสิ่งรอบๆ ตัว ดูพระที่อยู่ในวัด ใครจะปฏิบัติธรรมหรือไม่ ไม่สนใจ ตัวท่านจึงเลยไปที่กุฏิและนั่งพิจารณา จิตที่เคยเบื่ออยู่แล้วก็ยิ่งเบื่อมากขึ้นไปอีก ครั้นพิจารณาไตรลักษณ์ของหลวงปู่ก็พอใจในธรรมะของท่าน นึกรักท่านที่อุตส่าห์เทศน์ธรรมะที่พระอาจารย์เปลี่ยนพอใจให้ฟัง เมื่อนึกถึงตรงนี้ก็กลับได้ความคิด เกิดปัญญาขึ้นมาว่า ไปนึกรักหลวงปู่ได้อย่างไร เดี๋ยวหลวงปู่ก็จะต้องจากไป พระอาจารย์เปลี่ยนก็จะต้องตาย ก็ต้องทิ้งกันไปอีก การพิจารณาเช่นนี้มีขึ้นเรื่อย ๆ ขณะอยู่วัดกับหลวงปู่แหวนที่ดอยแม่ปั๋ง

หลวงปู่แหวนบอกพระอาจารย์เปลี่ยนว่า ไม่ต้องไปไหนอีกแล้วบ้านปงก็ไม่ต้องไป ให้อยู่ที่ดอยแม่ปั๋ง พระอาจารย์เปลี่ยนก็มีใจคิดจะอยู่กับหลวงปู่ตามที่ท่านออกปากชวน แต่เผอิญอาจารย์ทองสุกและพระองค์อื่น ๆ ที่เคยธุดงค์ร่วมกันมาหา และชวนไปธุดงค์ต่อในที่สุดจึงตัดสินใจไปธุดงค์โดยออกเดินทางไปถ้ำปากเพียง อ.เชียงดาว

ถ้ำปากเพียง

การปฏิบัติธรรมที่ถ้ำนี้พระอาจารย์เปลี่ยนจะเดินจงกรมและนั่งพิจารณาธรรมะทุกวัน บางครั้งได้รับนิมิตหลวงปู่ตื้อ อจลธัมโม

ครั้งหนึ่งได้ขึ้นไปยืนบนยอดเขาที่ถ้ำปากเพียง กำหนดจิตดูลงมาได้เห็นว่าที่ถ้ำปากเพียงเคยมีอาจารย์องค์หนึ่ง ชื่อ พระมุตตะบวชได้ 56 พรรษา มาบำเพ็ญเพียรอยู่ที่ถ้ำนี้จนได้ถึงขั้น

พระอนาคามี พระอาจารย์เปลี่ยนได้ถามท่านว่า ทำไมไม่ทำให้ถึงขั้นพระอรหันต์ ท่านตอบว่าทำไม่ได้ เพราะอยู่คนเดียว ติดฌานและติดสุข

ปกติพระอาจารย์เปลี่ยนและพระที่อยู่ถ้ำปากเพียง จะไปหาหลวงปู่สิมที่ถ้ำผาปล่องทุกวัน ถ้าเป็นวันพระก็จะสวดปาติโมกข์กับหลวงปู่ด้วย

พระอาจารย์เปลี่ยนปฏิบัติธรรมอยู่ที่ถ้ำปากเพียงประมาณ 2 เดือน เนื่องจากมีพระอยู่หลายองค์ ภายหลังท่านจึงย้ายขึ้นไปปฏิบัติธรรมที่หลังถ้ำเบี้ยเพียงองค์เดียว

ถ้ำเชียงดาว

ขณะนั่งปฏิบัติธรรมวันหนึ่งได้มองไปทางถ้ำเชียงดาว ได้นิมิตเห็นปราสาทสามหลังอยู่บนถ้ำ ปรากฏว่าเป็นพวกเทพชั้นจาตุมมหาราชิกา ปราสาทอยู่ต่ำเรี่ยพื้นบนเขา ไม่ได้อยู่บนอากาศ เวลาพระธุดงค์ไปปักกลด อาจบังประตูทางเข้าออกปราสาทของเทพ เทพออกจากปราสาทไม่ได้ จึงมารบกวน ทำให้พระบางองค์คิดว่าเป็นผีสางมาหลอกหลอน

ต่อจากนั้นได้กำหนดจิตไปดูในถ้ำเชียงดาว พบงูตัวขาว ๆ สิบกว่าตัวอยู่ในถ้ำ ลักษณะคล้ายพญานาค ซึ่งเป็นพวกบริวารของพญานาคที่มารักษาถ้ำนี้ และได้พบยักษ์ผู้ชายสูงหกศอก มีหน้าที่ดูแลรักษาถ้ำด้วย

กลับจากถ้ำปากเพียงพระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปอยู่ปฏิบัติธรรมที่วัดของหลวงปู่ตื้อต่อ การภาวนาได้เจริญก้าวหน้าไปมาก

ได้ยินเสียงก็สามารถดับเสียงได้ท่านจึงคิดว่าเมื่อไปธุดงค์กลับมาแล้ว ควรจะมาปฏิบัติกับหลวงปู่ตื้อจึงเป็นการดี เพราะได้เปรียบเทียบการปฏิบัติที่ผ่านมาและจะถามปัญหาหลวงปู่ได้ถ้าติดขัด

ครั้นกลับวัดอรัญญวิเวก บ้านปงแล้ว ใจคิดอยากจะไปอยู่ป่าช้าที่บริเวณหลังวัด จึงเดินออกไปดูเห็นขี้เถ้ากระดูกต่าง ๆ อยู่บนดิน นึกอยากจะเห็นผี แต่ไม่มีอะไรมาปรากฏให้เห็น จึงกลับมานั่งที่ศาลาพิจารณาอีก ได้ส่งจิตไปดูที่ป่าช้า ได้นิมิตการแห่ศพเข้ามาในป่าช้า การเผา และพิธีกรรมต่างๆ ถึงเวลากลางคืนจึงขึ้นไปนอน ได้คิดถึงคำสอนของพระพุทธองค์ให้พิจารณาดูว่า กระดูกนอนอยู่บนพื้น ขณะพิจารณาก็ได้เห็นนิมิตหลวงปู่แหวนมาปรากฏที่บันได หลวงปู่มาพูดเป็นกำลังใจให้พระอาจารย์เปลี่ยนว่า "ดีแล้วที่กำหนดกระดูกขึ้นมาพิจารณา ให้กำหนดไปเรื่อย ๆ อยู่บนกุฏิก็พิจารณาไป จะได้ไม่เสียเปรียบใคร ครูบามั่นก็ให้กำหนดกระดูกนอนอยู่บนพื้น อย่าให้มีตัวมีตนมีเนื้อมีหนัง ให้เห็นแต่กระดูกจนมันแตกสลายไป จะได้ไม่สำคัญว่ามีตัวตน ของตนเองเกิดขึ้น ให้หมั่นทำจนชำนาญในที่สุดให้ทำอยู่อย่างนี้นะ" แล้วหลวงปู่ก็หายไป

ต่อมาพระอาจารย์เปลี่ยนก็ได้นิมิตหลวงปู่พรหม ห่มจีวรคลุมเหลืองอร่าม ลอยเข้ามาทางหน้าต่าง คราวนี้ไม่ได้อมหมากอย่างทุกครั้ง หลวงปู่มาดูการปฏิบัติธรรมของพระอาจารย์เปลี่ยนทางสมาธิเสมอ นั่งคุมอยู่จนพระอาจารย์เปลี่ยนจิตสงบแล้วจึงไป หลวงปู่บอกให้พระอาจารย์เปลี่ยนพยายามให้มากขึ้น จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ไม่ต้องกลัวตาย พยายามให้ถึง จะถึงก่อนหลวงปู่ก็ได้ ถ้าไปไม่ถึงก็ขอให้อยู่ชั้นเดียวกันให้ได้ ตามนิมิตหลวงปู่พรหมท่านอยู่พรหมโลก ชั้นสุทัสสีสุทธาวาสภูมิ

พรรษาที่ 12 (พ.ศ. 2513) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 5 พรรษานี้ ท่านจะพิจารณาไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อยู่เสมอ การพิจารณาถึงไตรลักษณ์เสมอ ๆ ทำให้เห็นอะไร รอบ ๆ ตัวเป็นไตรลักษณ์ไปหมด เห็นพระเณรในวัด เห็นคนเดินมา เมื่อมองแล้วหลับตาก็จะเห็นเป็นกองกระดูกล้มลงพังไปหมด แม้แต่ต้นไม้ก็จะล้มกองลงเช่นกัน

ครั้นอยู่ในวัดหรือเดินทางไปที่อื่น เมื่อเห็นพระเณรคุยกันก็จะมีความรู้สึกว่า ท่านเหล่านี้ตกอยู่ในความประมาท เมื่อคิดมาถึงตรงนี้ ปัญญาก็เกิดขึ้นมาเตือนสติตนเองว่า ไปคิดห่วงคนอื่นเขาทำไมไม่เตือนตนเอง เมื่อปัญญาเกิดขึ้น จึงคิดได้ว่า การปฏิบัตินี้ไม่ว่าเป็นพระหนุ่มหรือแก่ พึ่งบวชหรือว่าบวชมานานแล้ว แต่สติปัญญาของใครจะว่องไวกว่ากัน ถ้าใครมีสติปัญญาดีกว่าคนนั้นก็จะละได้เร็วกว่าก็จะได้รับความสุขก่อน

พระอาจารย์เปลี่ยนได้เห็น การเกิด ดับ เป็นเครื่องหมายเห็นตัวตน เห็นพระ เห็นเณร เห็นความไม่มีในสิ่งเหล่านั้น เกิดแล้วก็ตาย เวลาออกบิณฑบาตเห็นคนใส่บาตร มองลงไปเห็นเป็นกองกระดูก ทุกสิ่งทุกอย่างทั้งสิ่งก่อสร้างหรือขันธ์ห้าก็ตามล้วนเป็นไตรลักษณ์

ท่องสวรรค์

พระอาจารย์เปลี่ยนอยากจะให้ศรัทธาชาวบ้านปงมีกำลังใจในการทำบุญ และปฏิบัติธรรม ท่านจึงได้ค้นคว้าหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลที่ถึงแก่กรรมแล้ว และชาวบ้านปงรู้จัก มาเล่าให้ฟังในระหว่างที่ชาวบ้านมาถือศีลในวันอุโบสถ

วันหนึ่งขณะที่ท่านส่งจิตไปดูลูกสาวของแม่บัวใส ซึ่งกำลังป่วย ได้เห็นยานลำหนึ่งลอยลงมาจอดเทียบอยู่หน้าบ้าน มีที่นั่งในยานสองแถว ๆ ละสามที่นั่ง มีคนนั่งมาแล้ว 5 คน ลูกสาวแม่บัวใสเดินขึ้นไปนั่งเป็นคนที่หก แล้วยานลำนั้นก็ลอยขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงหอปราสาทหลังหนึ่งซึ่งไม่ใหญ่นัก เมื่อนางก้าวขึ้นไปอยู่ในปราสาทแล้วยานก็หายไป ลูกสาวของแม่บัวใสคนนี้มีอารมณ์ดีเยือกเย็น ไม่ได้มาปฏิบัติธรรมที่วัด แต่ก็มีจิตใจงาม นางทำบุญน้อยในขณะมีชีวิต ได้ร่วมกับคุณแม่ของนางต่อเติมกุฏิเก่า ที่หลวงปู่คำแสนอยู่ให้ดี แล้วพระอาจารย์เปลี่ยนได้เข้าไปอยู่ต่อ นางจึงได้อยู่สวรรค์ชั้นตาวติงสาเท่านั้น

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ผ่านไปยังวิมานหนึ่ง มีนางฟ้านั่งดูพระพุทธรูปอยู่ในหอปราสาททอง ล้อมรอบด้วยสระบัวสีขาว และสีชมพู เพราะนางฟ้าองค์นั้นเคยสร้างมณฑป สร้างพระพุทธรูปบูชาไว้ และขุดบ่อน้ำเล็ก ๆ เพียงบ่อเดียวในวัด แต่คนที่เข้าไปวัดได้ใช้น้ำมากคน จึงเป็นการเพิ่มบุญให้ผู้ทำมากขึ้น การที่เทพธิดานั่งจ้องพระพุทธรูปนั้น เพราะเพลิดเพลินในบุญกุศลของตนเองที่สร้างพระพุทธรูป เมื่อครั้งอยู่เมืองมนุษย์ ครั้นตายลงจึงได้มาอยู่

ในหอปราสาทที่มีพระพุทธรูป เป็นการเสวยอารมณ์สุขในสวรรค์

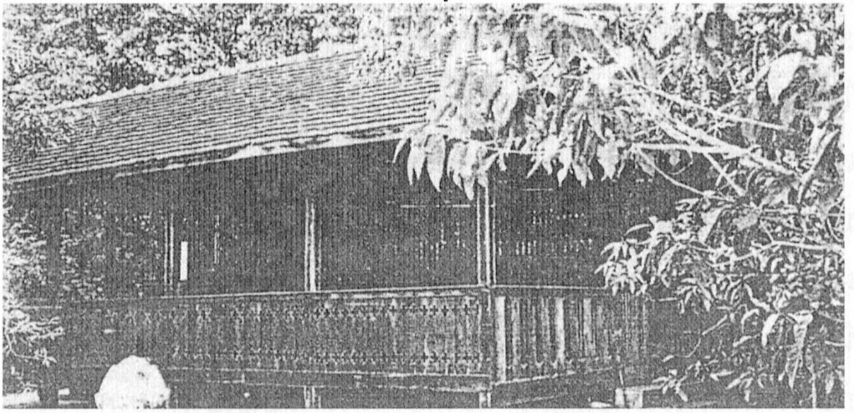
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงตรัสว่า พวกเทพบุตรเทพธิดา มักติดสุขในบุญ ไม่ยอมพิจารณา การภาวนาในสวรรค์จึงไม่ก้าวหน้าทั้งสวรรค์และพรหมโลก ไม่มีการสอนภาวนา ยกเว้นพรหมโลกชั้นสุทธาวาส แม้ไม่มีใครสอน แต่พิจารณาด้วยตนเองได้

ขณะพระอาจารย์เปลี่ยนลอยผ่านไปยังภูมิที่สูงกว่า มีเทพบุตรองค์หนึ่ง แต่งชุดขาวเหมือนกับผู้ชายอินเดีย เชิญให้เข้าไปพักในวิมานโล่ง ๆ เนื่องจากเมื่อเป็นมนุษย์ได้ทำบุญสร้างศาลาไม่มีฝาไว้ แต่วิมานของเทพบุตรองค์นี้อยู่สูงสุดของชั้นดาวดึงสา เพราะตอนเป็นมนุษย์มีจิตใจสะอาด อยากให้ทุกสิ่งสะอาด จึงใส่ชุดขาวรักษาศีล และใจก็อยากให้จิตขาวเช่นผ้าขาวที่นุ่งห่มอยู่ ส่วนเทพบุตรเทพธิดาองค์อื่น ๆ ที่จิตยังติดอยู่ในสี ก็อยากให้เสื้อผ้าอาภรณ์มีสีสันตามความปรารถนาของแต่ละองค์ไป

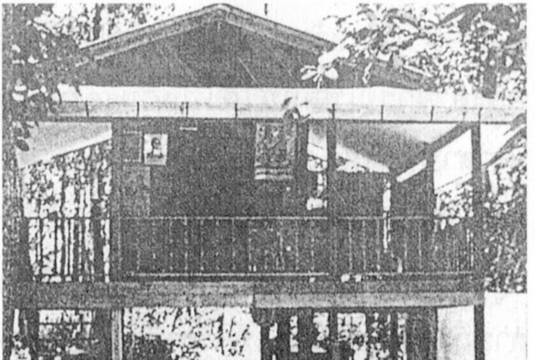
กุศลสร้างศาลา

วันหนึ่งพระอาจารย์เปลี่ยนได้กำหนดจิตลอยสูงขึ้นไปพบปราสาทหกชั้นหลังหนึ่ง มีเสาและหลังคาสีเขียว เห็นเทพธิดาองค์หนึ่งนั่งอยู่ในปราสาทตรงริม ๆ เพราะออกเงินไม่มากสร้างศาลา ส่วนเจ้าของปราสาทผู้เสียสละทรัพย์มากทำบุญ ยังไม่มาอยู่ ท่านได้ถามเทพบุตรที่กำลังตกแต่งดอกบัวให้เป็นกำแพงรอบ ๆ จึงทราบว่า ปราสาทนี้เป็นของพ่อออกหนานศรีธน แม่บัวใส แม่บัวคำ กำนันเมา แม่แก้ว แม่ดี ฯลฯ ซึ่งได้รื้อบ้านเก่าแล้วเอาไม้มา

สิ่งก่อสร้างในวัดซึ่งคุณแม่บัวใสบริจาค

ศาลาโรงฉันหลังเก่า

กุฏิเจ้าอาวาสหลังเก่า

พระเจดีย์

สร้างศาลาโรงฉันที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ทั้งๆ ที่ไม้เก่าเป็นรูพรุนไปหมด ก็ยังได้ปราสาทถึงหกชั้น ในสวรรค์ชั้นดาวดึงสา ถ้าหากเป็นสวรรค์ชั้นยามะก็จะได้ปราสาทสูงกว่านี้อีก บุคคลที่มาอยู่ในปราสาทนี้ ถ้าเคยให้ทานอะไรก็จะได้ของสิ่งนั้น เช่น น้ำ เสื้อผ้า ผ้าห่ม หรือสิ่งของต่างๆ เพียงแต่นึกเอาก็ได้ หากไม่เคยให้ทานก็นึกไม่ออก จึงไม่ได้ของสิ่งนั้น เพราะเป็นของทิพย์ทั้งหมด ทำบุญกับพระและพระพุทธศาสนา จะได้อานิสงส์ผลบุญเป็นร้อยเท่าพันทวี

กุศลสร้างเจดีย์

เมื่อสร้างเจดีย์ที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เสร็จแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปตรวจดูผลบุญของแม่บัวใส ได้พบปราสาทหลังหนึ่ง เกิดอยู่ชั้นยามะ ลักษณะเป็นจตุรมุข มียอดคล้ายเจดีย์เหมือนที่วัดพระบาทตากผ้า เป็นสีทองทั้งองค์ ข้างล่างอยู่ได้ ท่านได้พบเทพบุตรและเทพธิดามาที่ปราสาทนี้ ท่านได้ถามถึงเจ้าของปราสาทจึงทราบว่าเป็นเจดีย์ของแม่บัวใส

นอกจากนั้นได้พบหลวงปู่คำแสนซึ่งพาบริวารเป็นร้อย ๆ มาบูชาที่ทิพย์เจดีย์ของแม่บัวใสด้วย อีก 4 วันต่อมา พระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปหาหลวงปู่คำแสน และถามหลวงปู่ว่าขึ้นไปเที่ยวสวรรค์หรือ หลวงปู่ตอบยืนยันว่าได้ไปที่เจดีย์แม่บัวใส และได้พบกับพระอาจารย์เปลี่ยน หลวงปู่บอกว่า "ถ้าภาวนาเอาจิตไปถึงไหนก็จะไปที่นั่น ถ้าจิตถึงสวรรค์ชั้นไหน ก็ย่อมเห็นสวรรค์ชั้นนั้น

ถ้าถึงพรหมโลก ก็จะเห็นกันในพรหมโลก ถ้าจิตของเรายังไม่ถึงนิพพาน เราก็จะยังไม่เห็นกันในนิพพาน การภาวนาของเราถึงไหนเราก็จะรู้เอง เราจะพบกันได้เอง ที่เราไปพบกันเห็นกัน เพราะเป็นชั้นของภูมิผู้ปฏิบัติ ภูมิจิตของตนของใคร ถึงชั้นไหน ภูมิจิตของคนนั้นถึงสวรรค์ชั้นนั้น **จึงรับรองว่าจะให้คนอื่นพาไปไม่ได้ ถ้าปฏิบัติถึงจึงจะเห็นตามชั้นของมันเอง**

ผลบุญของแม่บัวใส

แม่บัวใสได้ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ. 2522 พระอาจารย์เปลี่ยนอยากจะทราบว่านางไปอยู่ที่ใด วันหนึ่งท่านได้กำหนดจิตไปดูที่ปราสาทจตุรมุขรูปทรงเจดีย์ ซึ่งท่านเคยมาครั้งหนึ่ง เมื่อสร้างเจดีย์ที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เสร็จ ครั้งนี้ท่านได้เห็นบริเวณโดยรอบของปราสาท มีหญ้าอ่อนนุ่ม เหมือนหญ้านวลน้อยสีทองขึ้นเต็มไปหมด มีแถวกุหลาบปลูกเรียงรายเป็นแถวสุดสายตา ปรากฏมีเทพธิดานางหนึ่งเดินลงมาจากปราสาทสีทอง (แต่งกายด้วยชุดสีเขียว เสื้อแขนทรงกระบอก ห่มผ้าสไบสีเขียวอ่อน) และเข้ามากราบพระอาจารย์เปลี่ยน พร้อมกับถามว่ามาเยี่ยมแม่หรือ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ให้เทพธิดานั้นเนรมิตกายเป็นแม่บัวใสครั้งที่มีชีวิตอยู่ให้ดู จึงแน่ใจว่าไม่ผิดตัว ท่านได้ต่อว่าแม่บัวใสที่ไม่ลงไปเยี่ยมที่วัดเลย นางเทพธิดาจึงบอกว่า บนสวรรค์สุขสบายมาก จึงไม่อยากจะไปไหน

เมื่อยังมีชีวิตอยู่ เวลาไปวัดทุกวันพระแม่บัวใสจะมีดอกไม้ถือติดมือไปเป็นจำนวนมาก และจะจัดหาน้ำปานะเลี้ยงพระเณรด้วย นอกจากนั้นจะพิถีพิถันในเรื่องความสะอาด และความเป็นระเบียบสวยงาม จะปัดกวาดดูแลวัด และสถานที่ ให้เรียบร้อยตลอดเวลา

แม่บัวใสเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี ถ้ามีคนจนไปวัดจะแจกเงิน และเรียกให้รับประทานข้าวปลาอาหารโดยไม่ถือตัว ความโอบอ้อมอารีของนางบางครั้ง เมื่อนางจะเดินทางไปทำบุญที่ใดจะมีผู้มาขอร่วมทำบุญด้วย บางคนเห็นนางกำลังเตรียมของเพื่อทำบุญก็จะมอบเงินไว้ให้เพื่อร่วมทำบุญ บางคนถึงกับอธิษฐานขอเกิดเป็นลูกแม่บัวใสในอนาคตก็มี

แม่บัวจันทร์ น้องแม่บัวใส ถือศีลเฉพาะวันพระ โดยถืออุโบสถศีล เมื่อสิ้นชีวิตได้เป็นเทพธิดาสถิตย์อยู่ชั้นดาวดึงสา

แม่บัวคำ น้องอีกคนหนึ่ง ได้ใส่บาตรและอุปัฏฐากหลวงปู่แหวนเป็นประจำ จนกระทั่งหลวงปู่แหวนไปอยู่ดอยแม่ปั๋งแม่บัวคำยังตามไปอุปัฏฐาก แต่เป็นผู้ที่ละความโกรธไม่ได้ ใจคอหงุดหงิดตลอดเวลา ความโกรธทำให้จิตตกต่ำ จึงไปได้ไม่ดีนักเมื่อสิ้นชีวิตจึงอยู่ชั้นดาวดึงสา

พระอาจารย์เปลี่ยนเล่าว่า ปกติเวลาเทพบุตรเทพธิดาจะจุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ทุกองค์มีความตั้งใจจะลงมาสร้างความดีเพื่อยกภูมิของตนให้สูงขึ้น แต่พอมาเป็นมนุษย์จะลืม และหลงอยู่ในอบายมุขในโลก ไม่สร้างความดีตามที่ตั้งใจ ซ้ำกลับต้องตกต่ำลงกว่าที่ตนเคยเสวยสุขอยู่เสียอีก

การออกธุดงค์ครั้งที่ 12 จ.เชียงใหม่

ออกพรรษาที่ 12 แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปกราบหลวงปู่แหวน ที่ดอยแม่ปั๋ง เพราะในพรรษาที่ผ่านมาท่านไม่ได้นิมิตหลวงปู่แหวนเช่นในพรรษาก่อน พระอาจารย์เปลี่ยนได้เรียนถามหลวงปู่ถึงเหตุที่ไม่แผ่เมตตาถึงท่าน หลวงปู่ตอบว่า "เราสามารถแผ่เมตตาไปได้ทั่วโลก"

ทุกครั้งที่พระอาจารย์เปลี่ยนไปกราบหลวงปู่แหวน หลวงปู่จะพูดถึงเรื่องเมตตา เช่น เมตตาตนบ้าง เมตตาคนอื่นบ้าง แต่พรรษานี้หลวงปู่พูดถึงแผ่เมตตาไปได้ทั่วโลก ทำให้แน่ใจว่าหลวงปู่สิ้นทุกข์แล้วโดยไม่ต้องสงสัย

นอกจากนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนได้เรียนหลวงปู่ว่า มีความรู้สึกไม่อยากมองอะไร มันพังไปหมด เบื่อไปหมด หลวงปู่ตอบว่า "ไม่อยากนี้ มันดีจริง ๆ ดีที่สุด ผมก็ไม่อยากเหมือนกัน ทุกวันนี้ทำให้ไม่อยากนี้ มันดีที่สุด ผมสบายแล้ว สามารถแผ่เมตตาไปหาลูกหลานได้ทั่วโลก

พระอาจารย์เปลี่ยนได้นึกถึงคำพูดหลวงปู่ "ไม่อยาก" ก็คือ "อิ่ม" ดังนั้นคนหายห่วง หายเมา หายง่วง หายหิว คือคนอิ่ม มีความสุข เป็นความรู้ซึ่งเกิดขึ้นมาในใจของท่านเอง หลวงปู่แหวนได้ย้ำอีกว่า "ดีจริง ๆ นะ ความไม่อยากนี่ กุฏิวิหารอะไรก็ตามก็ไม่อยาก นี่ดีจริง ๆ อย่าให้มันอยากอะไร ให้เป็นผู้มีสติ อย่างครูบามั่นพูดว่า มันพัง กองกระดูกมันพัง มันจะหมดเชื้อแล้ว มันไม่ติดหรอก ขันธ์มันหมดเชื้อแล้ว"

การปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่แหวน

พระอาจารย์เปลี่ยนและพระอาจารย์คำบ่อ ฐิตปัญโญ ได้อยู่ปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่แหวนในวัดเพียงสามองค์ เพราะพระอาจารย์หนูกลับไปเยี่ยมบ้านที่ จ.ยโสธร พระอาจารย์เปลี่ยนเลือกไปอยู่กุฏิหลังหนึ่ง ซึ่งไม่มีใครอยู่ได้ เพราะมีเสียงคล้ายคนเคาะฝากุฏิอยู่ตลอดเวลา เมื่อไปอยู่วันแรก ท่านได้ยินเสียงคล้ายใครมาเคาะฝากุฏิดังป๊อก ๆ แต่ท่านไม่สนใจฟัง อยู่ได้ 4 วัน หลวงปู่แหวนได้ถามถึงเรื่องเสียงที่มาเคาะ พระอาจารย์เปลี่ยนเรียนท่านว่าเสียงเป็นเรื่องของเขา หลวงปู่บอกว่าดีแล้ว มันมารบกวนเท่านั้น

พระอาจารย์เปลี่ยนและพระอาจารย์คำบ่อ ได้สร้างบันไดขึ้นวิหารทางทิศเหนือ เมื่อหลวงปู่แหวนทราบจึงมาเร่งให้รีบทำให้เสร็จ เพื่อจะได้เจริญภาวนาให้เต็มที่ หลวงปู่กำชับว่า เมื่อทำบันไดนี้เสร็จแล้ว ห้ามก่อสร้างสิ่งอื่นๆ อีก หลวงปู่จะชอบให้ปฏิบัติธรรมมากที่สุด พระอาจารย์เปลี่ยนใช้เวลาสร้างบันไดอยู่ประมาณ 10 วัน เสร็จแล้วจึงเริ่มปฏิบัติธรรม

ขณะนั่งสมาธิวันแรกพระอาจารย์เปลี่ยนเห็นนิมิตหลวงปู่แหวนห่มจีวรแบบคลุม มายืนดูท่านอยู่ข้างล่าง ห่างกุฏิประมาณ 25 เมตร นานประมาณ 30 นาที จนจิตสงบดีแล้ว หลวงปู่จึงหายไป

หลวงปู่แหวนมาปรากฏในนิมิตพระอาจารย์เปลี่ยนทุกวันจนถึงวันที่ 7 ได้นิมิตหลวงปู่แหวนห่มคลุมแล้วก็หายไป ปรากฏให้เห็นอีกครั้ง กลายเป็นชุดขาวสวยงาม เมื่อมองไปที่ร่างของหลวงปู่แหวนก็เห็นกระดูกทุกชิ้น คล้ายกับภาพในฟิล์มเอ๊กซเรย์

กระดูกทุกชิ้นในร่างกายเป็นแก้ว หลวงปู่ยืนยิ้มอยู่ ประมาณ 30 นาที จึงเดินจากไป

บางครั้งหลวงปู่แหวนจะเดินมาหา ในขณะพระอาจารย์เปลี่ยนเดินจงกรมอยู่ พระอาจารย์เปลี่ยนเห็นก็จะหยุดเดิน แล้วยกมือไหว้ หากหลวงปู่จะเทศน์ท่านจะไปนั่งคุกเข่าอยู่ หลวงปู่จะยืนเทศน์ "ให้ตั้งใจจริงๆ อยู่ด้วยกันมีความสงบ ไม่มีเสียงรบกวนให้หนวกหู"

วันหนึ่งพระอาจารย์เปลี่ยนได้ตามหลวงปู่ขึ้นไปบนกุฏิ และได้ถามหลวงปู่แหวนถึงการทำนิมิตให้กระดูกใสเป็นแก้วทั้งตัว หลวงปู่ตอบว่า "นั่นคือเมตตา เมตตาอย่างเต็มเปี่ยม เมตตาเป็นของขาว ของสะอาด ถ้าใครไม่มีเมตตาสูง จะเห็นไม่ขาวอย่างนั้น พระอาจารย์เปลี่ยนขอให้หลวงปู่แหวนมีความเมตตาสั่งสอนตักเตือนว่ากล่าวท่าน หากท่านปฏิบัติไม่เป็นที่พอใจ หลวงปู่ก็บอกว่าจะไปว่ากล่าวให้ และได้ย้ำให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังว่า

"เอามันให้ได้ มรรค ผล นิพพาน มันยังมีอยู่ ไม่ได้ไปไหน ให้ทำความสะอาดทั้งกาย วาจา ใจ ทำความสะอาดตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี้ให้มันสะอาด รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะเป็นธรรมอยู่ในโลก ตา หู ลิ้น กาย ใจ ก็เป็นธรรม ต้องล้างให้มันสะอาด ล้างให้หมดมลทิน อายตนะ พวกนี้ละที่มันทำให้เราเกิดอยู่ เกิดวนเวียนอยู่ในวัฏจักร วัฏวน มันอยู่ในนี้ อยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ มันติดอยู่ที่ตา ให้ล้างตา ตามันมีแล้วดูไม่เป็น มีหูแล้วมันฟังไม่เป็น จมูกมีแล้วมันดมไม่เป็น มีลิ้นแล้วกินไม่เป็น มันไปติดรสอยู่ที่ไหน แล้วเวลานั่งนอน มันไปติดกุฏิ มันติดอยู่

อย่างนั้น มันละไม่เป็น ใจเรามันสัมผัสอารมณ์ มันเกิดขึ้น มันทุกข์ มันสุข เราไม่รู้มัน ไม่รู้จักละ ไม่รู้จักทิ้ง”

“เมื่อไม่รู้จักละ มันก็วน ก็เกิดอีก ต้องทำความมืดมัวเมาให้สว่าง อย่าไปหลง โลกก็เป็นเรื่องของโลก เสียงก็เป็นเรื่องของเสียง มันดังอยู่ในโลก เครื่องสัมผัสทุกวันนี้ มันก็มีอยู่ในโลก มันจะไปไหน เวลาร้อนมันก็ร้อน เวลาเจ็บป่วยมันก็อยู่กับเรา เวลามันคันมันก็คันอยู่กับเราอยู่อย่างนี้ มันหนาวก็ต้องหนาวห่มผ้าอยู่อย่างนี้ มันอยู่ในโลก เราจะไปติดมันทำไม ต้องละมันให้ได้นะ ถ้าละมันไม่ได้มันก็เกิดอีก มรรค ผล นิพพาน ยังเต็มบริบูรณ์อยู่ตลอดเวลา ไม่เสื่อมหายไปไหน ต้องเอาจริง ๆ จัง ๆ”

เมื่อหลวงปู่แหวนพูดเสร็จ ท่านก็เตรียมตัวสูบบุหรี่ เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนเห็นก็กราบท่านแล้วลุกออกมา

เรื่องปัจจัย

หลวงปู่แหวนเป็นพระที่ไม่เก็บ ไม่คิดสะสม เมื่อมีผู้มาถวายปัจจัย ท่านจะให้เขาเหน็บเอาไว้ใต้เสื่อ แม้ที่เขาถวายให้พระอาจารย์เปลี่ยน ท่านก็ให้เขาเหน็บเอาไว้ใต้เสื่อเช่นเดียวกัน ท่านไม่ต้องการให้พระไปยุ่งกับเงิน ใครจะเก็บหรือทำอะไร ท่านไม่เคยไปรับรู้หรือเสียดายเรื่องเงิน เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนไปอยู่กับหลวงปู่แหวน และไม่เคยยุ่งกับเรื่องเงิน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง จึงทำให้หลวงปู่เอ็นดูตัวท่านมาก

เรื่อง "ละ"

ตลอดเวลาที่อยู่กับหลวงปู่แหวนท่านสอนให้ละเพียงอย่างเดียว ภายหลังหลวงปู่แหวนได้เทศน์ให้ฟังในเรื่องของการละต่างๆ เมื่อหลวงปู่แหวนเจ็บป่วย พระอาจารย์เปลี่ยนไปดูแลและถามอาการ หลวงปู่จะตอบว่า "สังขาร มันก็เป็นอย่างนี้แหละ มีไข้มีป่วย มีทุกข์อย่างนี้เป็นธรรมดา ท่านต้องดูเอาเอง เวลาผมเจ็บไข้ผมแก่แล้ว ท่านยังหนุ่มอยู่" หลวงปู่จะสอนให้ดูธรรมะ จากการเจ็บป่วยของท่าน

การมาปฏิบัติธรรมคราวนี้ทำให้พระอาจารย์เปลี่ยนมองเห็นทุกข์ชัดขึ้น เห็นความแตกดับ เห็นว่าทุกข์เป็นอย่างไร ได้มีปัญญารู้ทุกข์ละเอียดขึ้นกว่าเดิม

พระอาจารย์เปลี่ยน มีโอกาสปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่แหวนประมาณ 4 เดือน จนกระทั่งพระอาจารย์หนูกลับจากอีสาน พระอาจารย์เปลี่ยนจึงจากดอยแม่ปั๋ง และธุดงค์ไปปฏิบัติธรรมที่ถ้ำปากเพียง แล้วกลับมาหาหลวงปู่ตื้อ แล้วธุดงค์ต่อไป ยังบ้านสะลวงนอกและบ้านผาแด่น จึงกลับบ้านปง

พรรษาที่ 13 (พ.ศ. 2514) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 6 ในพรรษานี้ท่านได้ศึกษาและทำความเข้าใจกับ

ความโกรธที่ละเอียดลึกซึ้งที่เกิดขึ้นภายใน แต่ก่อนนี้ท่านใช้ขันติ คือ ความอดทน กลั้นอารมณ์โกรธไว้ แต่ความโกรธอาจจะมีติดค้างอยู่ที่ใจท่านจึงหาวิธีที่จะละได้ทันทีและละอย่างรวดเร็ว

ความโกรธ

มีเรื่องตัวอย่างเกิดขึ้นคือ ขณะที่กำลังก่อสร้างในวัดวันหนึ่ง ท่านได้พูดว่ากล่าวคนงาน ทำให้เขาโกรธและขว้างขวานผ่านหน้าท่านไป ท่านจึงมองเขาด้วยความโกรธ ปรากฏว่าวันรุ่งขึ้นคนงานคนนั้นเจ็บลุกไม่ขึ้นอยู่สี่วัน ท่านจึงพิจารณาว่าไปทำอะไรให้เขาป่วย แล้วคิดได้ว่าขณะโกรธท่านมองคนงานผู้นั้นด้วยแรงโทสะ อำนาจจิตของท่านมีกำลังแรง จึงทำอันตรายชายผู้นั้น ฉะนั้นท่านจึงต้องแก้เรื่องความโกรธที่เกิดขึ้นภายใน ซึ่งเป็นความโกรธอย่างละเอียดให้หายให้เร็วที่สุด

การตักเตือนพระเณร

ในเวลากลางวัน ถ้ามีเวลาว่างพระอาจารย์เปลี่ยนได้นั่งตรวจดูพระเณร ทำให้ทราบความคิดความอ่านต่าง ๆ ของพระเณรว่าใครกำลังคิดจะทำอะไรที่ไม่ใช่กิจของสงฆ์แล้ว ท่านจะเรียกมาตักเตือนเป็นรายบุคคล ต่อมาท่านจึงทราบว่าเป็นวิธีที่ทำให้ผู้ได้รับคำตักเตือนอับอายพระเณรองค์อื่น ๆ จึงเปลี่ยนวิธีใหม่ โดยเรียกมาอบรมเป็นหมู่และพูดแทรกไป ทำให้ผู้มีปัญหาคิดว่า ท่าน

ยกตัวอย่างมาพูดอย่างธรรมดาทั่วไป เมื่อรู้ตัวก็จะปรับปรุงตนเอง

การเห็นพระเณรคุยกัน หรือนั่งดื่มน้ำชาน้ำร้อนกัน ท่านจะเสียดายเวลาของพระเณร ซึ่งควรจะใช้ปฏิบัติธรรมแต่ต้องมาเสียไปกับการคุยกันอย่างไม่มีค่าแล้ว ท่านรู้สึกสงสารพระเณรเหล่านั้นมาก

เวลามีพระผู้ใหญ่มาเยี่ยมเยียน ท่านจะไปกราบไหว้และในขณะเดียวกันก็จะนำน้ำร้อนไปถวาย แล้วปล่อยโอกาสให้ท่านอยู่องค์เดียว เพราะว่าท่านอยากให้พระผู้ใหญ่ที่ท่านเคารพนับถือได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมให้มากที่สุด

อนัตตา

วันหนึ่งขณะที่พระอาจารย์เปลี่ยนกำลังจะนั่งลง ท่านรู้สึกขนลุกไปทั้งร่างกายของท่าน และมองไม่เห็นกายแต่กลายเป็นควันไปแล้ว ควันก็จางหายไป ท่านจึงน้อมเข้ามาพิจารณาว่าเป็นอนัตตาเช่นดียวกับที่หลวงปู่แหวนพิจารณาอนัตตาจากควันบุหรี่

หลวงปู่แหวนเคยแนะนำและพูดย้ำให้พระอาจารย์เปลี่ยนเกิดปัญญา พิจารณารูปร่างกาย ให้เห็นชัด เพื่อที่จะละได้วางได้ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงได้พิจารณาว่า ทำไมเรื่องแค่นี้จะละ จะวางไม่ได้หรือ จะทิ้งขันธ์ไม่ได้หรือ

เมตตาพรหมวิหาร

วันหนึ่งมีพระองค์หนึ่งตั้งปัญหาถามเรื่องเมตตาพรหมวิหารว่า “เมตตาที่เรากำลังทำอยู่นี้ ไม่เป็นกิเลสเราอยากจะสอนคน แต่

ไม่เชื่อเรา เราตี เราขู่ เพราะอยากจะให้เชื่อเรา การที่อยากจะให้เขาได้ดีก็เพราะสงสาร เรามีจิตใจรักเหมือนน้อง เหมือนลูกเหมือนหลาน" พระอาจารย์เปลี่ยนตอบว่า "เมตตา" พรหมวิหารเป็นเมตตาที่มีความรักจึงยังเป็นกิเลสอยู่ เพราะความรักนี้เองเป็นตัณหาที่เรารัก เราตี อยากให้เขาเชื่อเรา อยากให้เขาได้ดี ความอยากอันนี้เป็นตัณหา...."

ใคร่ อยาก ให้เขาได้ดี ใคร่ คือกิเลส อยาก คือตัณหา เรียกว่ากิเลสละเอียด มีกิเลสอยู่ยังไม่สิ้น

พรหมวิหารนี้เป็นกิเลส เพราะมันเย็นมันสบาย ปลื้มใจว่าเราทำดี แต่ความปลื้มใจ ความสุขใจ มันเป็นกิเลสละเอียด ปัญญาหยาบของคนธรรมดาไม่สามารถจะส่องเข้าไปดูได้ เพราะมันเป็นกิเลสอนุสัย พระจำนวนมากต้องติดอยู่ในพรหมโลก ก็เพราะเมตตาพรหมวิหารนี่เอง พระอาจารย์เปลี่ยนได้ย้อนดูตนเองและพบว่าที่ท่านต้องลงมาเกิดอีกในภพปัจจุบันนี้ ก็เพราะเมตตาพรหมวิหาร ท่านตั้งใจว่า ท่านจะแก้เรื่องเมตตาพรหมวิหารนี้เพื่อจะได้หลุดพ้นจาก วัฏสงสาร จะแก้ได้หรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะเมตตา คือความรักใคร่ กรุณา คือ ความสงสาร มุทิตา คือความพลอยยินดี อุเบกขา คือความวางเฉย ท่านสามารถวางอุเบกขาได้เป็นครั้งคราว ยังไม่ใช่อุเบกขาญาณ ทางอุเบกขาสัมโพธิฌงค์ที่รู้แจ้งแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยน ให้ข้อคิดไว้ว่า พระที่เป็นนักก่อสร้างจะติดอยู่ที่สวรรค์ชั้นดาวดึงสา และ ชั้นยามา ส่วนพระที่เป็นนักปฏิบัติจะติดอยู่ชั้นพรหม เพราะความเมตตา นักปฏิบัติทั้งหลายควรจะหมั่นตรวจตราพิจารณาใช้สติปัญญา คอยหา

คอยตรวจจิต เพื่อจะได้ซาบซึ้งในธรรมะ ท่านได้ใช้ปัญญา พิจารณาเมตตา และพรหมวิหารสี่ ในขั้นที่ละเอียดที่สุด

การออกธุดงค์ครั้งที่ 13 ภาคอีสาน

พระอาจารย์เปลี่ยนไปช่วยงานศพหลวงปู่พรหม จิรปุญโญ ที่วัดประสิทธิธรรม บ้านดงเย็น อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี แต่ไม่ได้อยู่จนถวายเพลิง แล้วกลับไปเยี่ยมบ้านที่ ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน และได้ธุดงค์ไปหาพระอาจารย์อ่อน ญาโณทโย วัดศิริพันธวงศ์ (วัดดงบัง) ต.โคกสี เป็นวัดที่อยู่ในป่า กำหนดเขตวัดไว้ประมาณ 300 ไร่ ยังมีสภาพเป็นป่ารกชัฏ จึงได้พบเห็นสัตว์ป่ามากม่าย เมื่อไปอยู่วัดนี้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้มีโอกาสฝึกความกล้า ทำให้ไม่กลัวตาย และไม่สะดุ้งกลัวสัตว์ป่าเหมือนเมื่อพรรษาแรก ๆ ที่ออกธุดงค์

เวลาบิณฑบาต พระอาจารย์เปลี่ยนออกไปพร้อมกับพระอาจารย์อ่อน ซึ่งเป็นพระที่ธุดงค์เก่ง ท่านเดินไวไม่รอใคร ทำให้พระอาจารย์เปลี่ยน ได้ข้อคิดในการปฏิบัติธรรมว่า หากมัวแต่รอกันแล้ว คงจะสำเร็จกันยาก เพราะตนเป็นที่พึ่งแห่งตน จะมัวรอเพื่อนหรือรอให้เขาช่วยไม่ได้

ขณะบิณฑบาต ได้พบกับชาวบ้านที่รู้จักมักคุ้นกันตั้งแต่สมัยยังเป็นฆราวาสอยู่ ท่านได้ตักเตือนบรรดาคนเฒ่าทั้งหลายให้รู้ถึงชีวิตอันสั้นนี้ว่า การบริจาคและใส่บาตรกับพระอาจารย์ยังไม่เพียงพอ ต้องปฏิบัติธรรมเองด้วย จึงจะสมกับที่ได้เกิดเป็นมนุษย์

ได้มาพบบวรพุทธศาสนา โดยเฉพาะมาพบพระที่ปฏิบัติ ยิ่งจะต้องเร่งการภาวนาตนเองให้มากขึ้น มิฉะนั้นก็จะเป็นแต่คนเฒ่าคนแก่ตลอดไป

โทษของกาม

พระอาจารย์เปลี่ยนได้พบกับเพื่อนสนิทเมื่อครั้งเป็นฆราวาสคนหนึ่ง ซึ่งมีลูก 4 คนแล้ว ท่านชักชวนให้เขาบวช เขาก็ปฏิเสธเพราะว่ามีครอบครัวแล้ว ทำให้ท่านได้ข้อคิดเตือนใจตนเองให้เห็นโทษของกาม ซึ่งทำให้คนต้องติดอยู่ในโลกตลอดไป ไม่มีปัญญาที่จะหลุดพ้น ถ้าจิตใจไม่เข้มแข็งพอ ท่านได้อธิบายให้เพื่อนของท่านรับรู้โทษของกาม เมื่อเพื่อนไปเยี่ยมท่านที่วัดบ้านดงบังอีก

“การที่ยังไม่สามารถออกจากกามได้ จะทำให้ต้องรับภาระต่าง ๆ มากขึ้นไปอีก เมื่อแรกตนเอง ก็แบกเพียงขันธ์ 5 ของตนเท่านั้น พอตกเป็นทาสของกาม ก็ต้องแบกเพิ่มเป็น 10 ขันธ์ เมื่อหมกมุ่นอยู่กับกามนานเข้า ก็ต้องมีภาระในการที่จะต้องแบกขันธ์เพิ่มขึ้นอีก 5 รวมเป็น 15 ขันธ์ และขณะนี้จะต้องแบกทั้งสิ้น 30 ขันธ์ ซึ่งไม่ใช่ของเบาเลย ฉะนั้นถ้ายังไม่สามารถตัดบ่วงกามให้ขาด ก็คงจะต้องแบกกันต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้วันที่จะจบสิ้นว่าต้องอีกกี่ภพ กี่ชาติ ในอนาคตข้างหน้า จึงจะเข้าสู่นิพพานได้ เพราะก่อนหน้านี้ก็เป็นทาสของกามมา นับภพนับชาติไม่ถ้วนแล้ว”

หลวงปู่ผาง จิตตคุตโต

ออกจากวัดพระอาจารย์อ่อนแล้ว ท่านได้ลงไปกรุงเทพฯ พักอยู่ที่วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน และได้มีโอกาสฟังเทศน์ของหลวงปู่ผาง จิตตคุตโต (วัดอุดมคงคาคีรีเขต อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น) ซึ่งท่านคิดว่าเป็นโชคดีที่สุดที่ได้พบหลวงปู่ผางที่นี่

ขณะอยู่ที่วัดพระศรีมหาธาตุ หลวงปู่ผางได้เดินไปหาพระอาจารย์เปลี่ยนเห็นเป็นพระที่มีอายุมาก จึงได้จัดอาสนะต้อนรับ เมื่อท่านนั่งเรียบร้อยแล้วจึงเทศน์ให้ฟัง หลวงปู่เทศน์หนักไปทางกสิณอิทธิฤทธิ์ และการอธิษฐานจิต ซึ่งพระอาจารย์เปลี่ยนก็ฟังอย่างนอบน้อม แต่ไม่สนใจ เพราะวิชากสิณของท่านพอใช้การได้ แต่ท่านสนใจในการที่จะทำจิตให้หลุดพ้นมากกว่า

รุ่งขึ้นวันที่ 2 หลวงปู่ผางไปเทศน์ให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังเรื่อง กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา หลวงปู่พูดเรื่องกามตัณหาว่า "เรานี้เกิดอยู่ที่ใดก็ตาม ในป่า ในดง ในเขา ในเมือง ถ้ามันตกอยู่ในกามภพ มันต้องเพลิดเพลินอยู่ในกามภพพัวพันอยู่ตรงนี้ ถ้าอยู่ในป่าก็หลงป่า อยู่ในเมืองก็หลงเมือง การหลงเพลิดเพลินก็คือกาม มันเป็นกามคุณ เหตุฉะนั้นท่านจะอยู่ในป่าก็ดี อยู่ในวัดพระศรีมหาธาตุก็ดี ก็ต้องให้รู้ ให้รู้จัก"

"เรามาอยู่ในกรุงเทพฯ กรุงเทพฯ ก็คือของสมมุติ ฉะนั้นเราก็อย่าไปหลงกรุงเทพฯ มีอาหารการกินมากมาย ก็อย่าไปหลงอาหารการกิน เรานั่งเครื่องบินอย่าไปหลงเครื่องบิน มันเป็นกามโลกทั้งหมด ไปไหนมาไหนก็ต้องพิจารณาให้ดี ให้เห็นโทษของกาม กามภพ รูปภพ เดี๋ยวจิตไปถึงสวรรค์ก็หลงสวรรค์อีก

ท่านเคยไปเที่ยวก็อย่าหลง ถ้าหากไปพรหมโลก มันมีอายุยืน ควรจะเบื่อ ควรจะหน่าย มันมีอายุเป็นพันพันกัปป์ ถ้าเกิดเป็นพรหมลูกฟัก หรือสัญญีพรหม แล้วยิ่งไปกันใหญ่ เวลานั่งจนหมดวันหมดคืน ท่านอย่านั่งให้เป็นพรหมลูกฟักนะ ให้มีความรู้อยู่ด้วย อย่าให้จิตอยู่เฉย ๆ ว่าง ๆ”

“วิภวตัณหาอยู่ที่ใดแล้ว เราไม่อยากเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ก็เหมือนกับ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เหมือนกับตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา อย่าไปยินดียินร้ายกับเขา ใครเห็นว่ามันดีมันร้าย ช่างหัวมัน วัดพระศรีมหาธาตุสร้างดีอย่างไร สวยงามอย่างไร ก็อย่าไปหลง เวลาดีก็อย่าไปหลง เวลาไม่ดีก็อย่าไปหลง เวลาที่ท่านเฒ่าแก่ลงเหมือนอย่างผม ก็อย่ามาหลงเฒ่าหลงแก่” การเทศน์วันที่ 2 นี้ถูกใจพระอาจารย์เปลี่ยนมาก เพราะหลวงปู่ผางล่วงรู้วาระจิตของท่านอย่างลึกซึ้ง

วันที่ 3 หลวงปู่ผาง มาเทศน์เรื่อง หู ตา เรื่องการทำความสะอาดหู ให้รู้จักฟัง สิ่งใดควรฟังไม่ควรฟัง สิ่งใดควรจะรับรู้รับฟัง ก็ให้พิจารณา

วันที่ 4 หลวงปู่ผาง มาเทศน์เรื่อง ไตรลักษณ์ให้ฟัง ท่านอธิบายว่า เป็นเรื่องของสุดยอดการบำเพ็ญ “ให้เรารู้ว่าอะไรเกิดขึ้น อะไรตั้งอยู่ อะไรดับไป อะไรเที่ยง อะไรไม่เที่ยง อะไรเป็นทุกข์ อะไรเป็นอนัตตา ให้ดูสังขารภายนอก สังขารภายใน การปรุงแต่งภายในจิตว่าอะไรเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป ว่าเป็นอนัตตา”

“สังขารภายนอกว่าท่าน (พระอาจารย์เปลี่ยน) ผม (หลวงปู่) ตัวดำ ๆ หนังเหี่ยว ๆ อีกไม่นานก็ต้องหนีจากท่านไป เพราะว่าสังขารไม่ได้เป็นของใคร มันเป็นอนัตตา”

หลวงปู่ผางได้พูดถึงการหลงตัวตนของคนในสมัยปัจจุบันว่า เอาแต่แต่งเนื้อแต่งตัวภายนอก ไม่พิจารณาถึงสังขารว่าควรหรือไม่ควร ไม่รู้จักความเฒ่าความแก่ ความเจ็บ ความตาย ได้แต่ติดลูกติดหลานหารู้ไม่ว่า ตายแล้วก็ไม่ได้อะไรไป ไม่รู้แม้กระทั่งไตรลักษณ์

หลวงปู่ผางได้สอนพระอาจารย์เปลี่ยนให้ดูคนตั้งแต่เป็นเด็กอ่อน เติบโต เจริญขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งหนุ่มสาว ย่างเข้าสู่วัยกลางคน และเริ่มแก่ชราลง เมื่อพิจารณาแล้วให้ดูจิตของเราเองให้เห็นเท่ากัน จะไม่มีผู้เฒ่าหรือผู้เด็ก มันจะลงมาหาไตรลักษณ์อย่างเดิม ให้เตรียมตัวตายตลอดเวลาเพื่อความไม่ประมาท

นอกจากได้ฟังเทศน์ของหลวงปู่ผางแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนยังได้รับความเมตตาจาก สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (เจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุในขณะนั้น) เทศน์ให้ฟัง ท่านได้ยกตัวอย่างเรื่องผึ้งว่า “ผึ้งตัวเดียวออกหากิน และเมื่อหลาย ๆ ตัวช่วยกันเพื่อหาน้ำหวานไปสร้างรัง ทุกตัวมีความรักของมันเอง มีความหวงแหน รักรังของมัน เหมือนคนเราก็รักตัวของเรา เรารักบ้านของเรา เรารักประเทศของเรา”

“ขณะนี้พวกท่านกำลังบีบขาของผมอยู่ ผมห่วงขาของผมเหมือนกัน บีบไปบีบมา เดี๋ยวมันก็พังลงไป มันก็ตายเท่านั้นเอง ตายจากพวกท่านไป แต่เพราะผมมันก็แก่เฒ่าแล้วไม่รู้ว่าจะไปห่วงทำไม หากท่านไปอยู่เชียงใหม่ ขอให้พากันปฏิบัติธรรมให้มั่นคง หมั่นพิจารณาทุกสิ่งทุกอย่าง รอบ ๆ ตัวเราว่ามันเป็นสมมุติเท่านั้นเอง เพราะว่าเดี๋ยวนี้พากันติดสมมติ อยู่บ้าน

ติดบ้าน อยู่เรือนติดเรือน มีรถติดรถ มีลูกติดลูก มีเงินติดเงิน ติดไปหมด พระก็เหมือนกัน มียศติดยศ อย่างเช่นผม เขาให้สมเด็จติดสมเด็จ แต่ผมไม่ยอมติดสมเด็จ ถึงแม้จะอยู่ในเมือง ผมก็ภาวนาเหมือนกัน ผมไม่ได้อยู่เฉยๆ

ออกจากกรุงเทพฯ แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินทางกลับไปวัดอรัญญวิเวก บ้านปง จ.เชียงใหม่

พรรษาที่ 14 (พ.ศ. 2515) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 7 ในพรรษานี้ได้รื้อกุฏิเก่า ที่หลวงปู่แหวนเคยอยู่อาศัยออกไป เนื่องจากมีสภาพทรุดโทรมมาก แล้วสร้างหลังใหม่ขึ้นมาแทนในบริเวณใกล้เคียง กุฏิหลังใหม่นี้พระอาจารย์ทิวา อาภากโร ได้ช่วยพระอาจารย์เปลี่ยนควบคุมการก่อสร้างอีก ทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันอยู่ตลอดเวลา พระอาจารย์เปลี่ยนจึงขอดำเนินการต่อจนเสร็จ

เมื่อไปกราบหลวงปู่แหวน พระอาจารย์เปลี่ยนจึงถูกหลวงปู่ว่ากล่าว ต่อหน้าแขกที่ไปหาหลวงปู่ว่า “ไปสร้างศาลาไทย (กุฏิ) ทำไม ให้ภาวนาไปนิพพาน ทำไมไม่เอาภาวนา บอกให้ละเว้นการก่อสร้าง ให้ปฏิบัติธรรม” พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเรียนหลวงปู่ว่าพระเณรไม่มีที่อยู่ กุฏิหลังนั้นพังแล้ว จึงต้องสร้างใหม่

ตลอดพรรษาพระอาจารย์เปลี่ยนได้ตรวจดูชาวบ้านใกล้วัดและผู้ที่มาทำบุญกับวัด ท่านได้ตรวจค้นกิเลสของตัวเอง ว่ามีอะไรติดค้างอยู่บ้าง และค้นหากิเลสที่เกิดขึ้นใหม่ หลวงปู่แหวนได้มาในนิมิต มาควบคุมการปฏิบัติธรรมของพระอาจารย์เปลี่ยนอย่างน้อยเดือนละสองครั้ง และเมื่อทราบว่า พระอาจารย์เปลี่ยนเข้ากรุงเทพ ฯ หลวงปู่จะเรียกตัวไป ว่ากล่าวตักเตือน หลวงปู่กลัวท่านจะปฏิบัติธรรมไม่เต็มที่ กลัวจะติดเที่ยว ติดญาติโยม กลัวว่าจะติดเงินติดทอง หลงกระดาษ หลงเงิน ท่านจะคอยตามดูแลและบังคับให้ละ ให้วางอยู่ตลอดเวลา

การออกธุดงค์ครั้งที่ 14 ภาคเหนือและภาคอีสาน

ออกพรรษาแล้วได้ธุดงค์ไปปฏิบัติธรรมที่ถ้ำปากเพียง ในวันพระก็ไปสวดปาติโมกข์กับหลวงปู่สิม ที่วัดถ้ำผาปล่อง แล้วธุดงค์ไปวัดป่าสลวงอีก

ดอยช้าง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ธุดงค์ไป อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน กับพระอาจารย์ทิวา อาภากโร และสามเณรอีกองค์หนึ่ง ได้ขึ้นไปบนเขาลูกหนึ่งชื่อ ดอยช้าง และปักกลดอยู่ห่างกันประมาณ 1 กิโลเมตร มีนางฟ้าองค์หนึ่ง มาหาพระอาจารย์เปลี่ยนในนิมิต ขอร้องให้พระอาจารย์เปลี่ยนไปตักเตือนเพื่อนหญิงของเธอชื่อ บังอร ซึ่งจุติ

มาเป็นมนุษย์ เปิดร้านเสริมสวยอยู่ที่ตัวเมือง จ.อยุธยา ให้บังอรทำความดี จะได้ขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ด้วยกันอีก

ภายหลังพระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินทางไป จ.อยุธยา และได้พบบุคคลดังกล่าวจริง ท่านจึงตักเตือนเขาให้ทำแต่ความดี ตามที่นางฟ้าบอกในนิมิต

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ตรวจดูความเกี่ยวข้องกับนางฟ้าและเพื่อนที่ชื่อ บังอร ได้ความว่า ในชาติที่สาม พระอาจารย์เปลี่ยนเกิดที่บริเวณวัดอรุณราชวราราม ธนบุรี และไปบวชที่ จ.อยุธยา นางฟ้าและเพื่อนของเธอมาถวายอาหารท่านเป็นประจำ (พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่ที่ จ.อยุธยา แต่บั้นปลายชีวิตไปจำพรรษาอยู่ที่ จ.เชียงใหม่)

ในชาติปัจจุบันเมื่อบังอรลงมาเกิดที่ จ.อยุธยาแล้ว นางฟ้าจึงได้ไปขอให้พระอาจารย์เปลี่ยนไปดูเพื่อนของเธอ

ท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม

พระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินทางไปยังวัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน อ.สว่างแดนดิน ต่อจากนั้น ได้เดินทางไปยังวัดพุฒาราม (หรือชื่อเดิมวัดสุวรรณาราม) อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร ซึ่งท่านได้มีโอกาสสนทนาธรรมกับท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม และท่านพระอาจารย์สิงห์ทอง ธัมมวโร (วัดป่าแก้ว บ้านชุมพล อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร)

ท่านพระอาจารย์วันได้พูดเรื่องอนัตตาว่า พระนักปฏิบัติส่วนมากจะติดอยู่แต่ในเรื่องของสมมุติ ปัญหาอยู่ที่ว่า ทำอย่างไร

พระอาจารย์ที่ได้พบ

หลวงปู่ดูลย์ อตุโล

พระอาจารย์บัวพา ปัญญาภาโส

พระอาจารย์วัน อุตฺตโม

พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร

จึงจะเรียนเรื่องสมมุติ รู้เรื่องสมมุติ เพื่อจะได้ปล่อยสมมุติ และวางสมมุติได้ ท่านพระอาจารย์วันเน้นว่า เราต้องทำความเพียรเพื่อให้รู้แจ้งในสมมุติ ถ้าไม่รู้แจ้งในสมมุติ เราก็ไปไม่รอด

ท่านได้เตือนสติพระอาจารย์เปลี่ยนว่า อย่าคิดว่าตนเองเป็นพระหนุ่มพระน้อย ยังมีเวลาอีกมากที่จะปฏิบัติธรรม ไม่ต้องเร่งความเพียร ความคิดเช่นนี้เป็นความคิดที่ผิด เพราะถ้าเรายังปฏิบัติไม่ถึงที่แล้ว เราจะไม่รู้วันตายของตนเอง ไม่รู้ว่าจะตายเมื่อไรฉะนั้นเราต้องปฏิบัติเพื่อเอาตัวรอด โดยไม่ประมาท

พระอาจารย์เปลี่ยนได้กลับมาที่วัดทุ่งสว่างอีกครั้งแล้วจึงเดินทางไปวัดป่าสุทธาวาส อ.เมือง จ.สกลนคร เพื่อนำปัจจัยที่รวบรวมได้ 660 บาท ไปให้ในงานพิธีก่อสร้างพิพิธภัณฑ์หลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ ซึ่งท่านได้มีโอกาสกราบหลวงปู่ฝั้น อาจาโร และหลวงปู่แว่น ธนปาโล

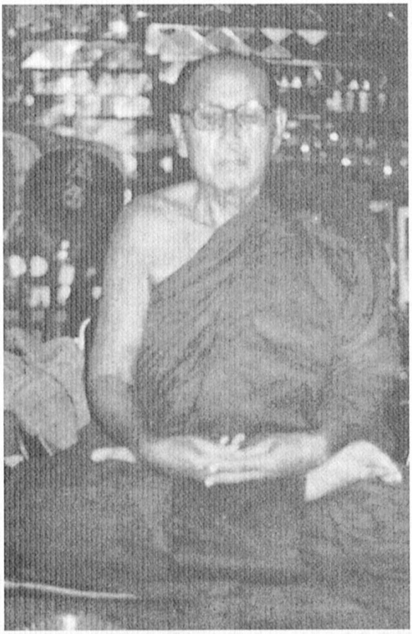
หลวงปู่แว่น ธนปาโลได้เทศน์เตือนสติพระอาจารย์เปลี่ยนว่า วัดนี้เป็นวัดของครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์มามรณภาพที่นี่ ขณะที่หลวงปู่แว่นเล่าเรื่องครูบาอาจารย์ พระอาจารย์เปลี่ยนได้หวนคิดถึง เมื่อครั้งท่านยังเล็กอยู่ไม่ได้มางานศพหลวงปู่มั่น รู้สึกเสียใจ แต่พยายามตัดความเสียใจโดยคิดว่า สถานที่เป็นแค่อดีต ครูบาอาจารย์ก็เป็นแค่อดีต ท่านจะต้องใช้ปัญญาของท่านเพื่อปฏิบัติและทำตามครูบาอาจารย์ให้ทัน

เมื่อเดินอยู่ในวัดท่านได้พิจารณาบริเวณวัด และคิดว่าถึงแม้ตัวเองจะยังเล็กในครั้งกระโน้น ไม่ทันได้พบครูบาอาจารย์ ก็ไม่น่าจะเสียอกเสียใจ ควรจะทำตนเหมือนดอกบัวที่เกิดในโคลนตม แต่เมื่อเจริญแล้วก็ให้ดอกอันหอมอบอวล ถึงแม้ว่าเราเกิดมาและ

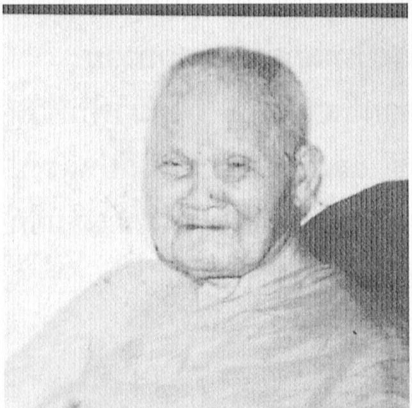
พระอาจารย์ที่ได้พบ

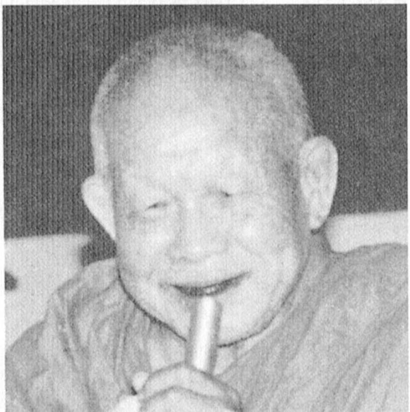
หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

หลวงปู่แว่น ธนปาโล

หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

หลวงปู่หลุย จันทสาโร

อยู่ในสถานที่คลุกคลี แต่ถ้าเราใช้ปัญญาปฏิบัติตนเองให้ดีแล้ว เราก็สามารถจะหลุดพ้นเช่นเดียวกับดอกบัวเหมือนกัน

คืนนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนได้นั่งปฏิบัติธรรม และได้นิมิตหลวงปู่มั่น นั่งอยู่ที่โคนต้นไม้ต้นหนึ่งในบริเวณวัด ลักษณะดวงตาของท่านมองมายังพระอาจารย์เปลี่ยนในนิมิต มีอำนาจอย่างประหลาด จนพระอาจารย์เปลี่ยนได้แต่มองอยู่เฉย ๆ ไม่กล้าถามปัญหา สักครู่ภาพนิมิตหลวงปู่มั่นก็เลือนหายไป ต่อจากนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนได้เห็นนิมิตกุฏิที่หลวงปู่มั่นเคยอยู่อาศัย และส้วมที่ท่านใช้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้นั่งพิจารณาพระเณรซึ่งมาร่วมงานพิธีก่อสร้างพิพิธภัณฑ์หลวงปู่มั่นว่า จะมีองค์ไหนบ้างที่กำลังพิจารณาว่าตนเองจะต้องตายไปเหมือนกัน จะมีสักกี่องค์ที่เร่งทำความเพียร เพื่อความหลุดพ้นอย่างแท้จริง ขณะนั่งคิดปลงสังขารนี้ ก็ได้เห็นนิมิตหลวงปู่มั่น นั่งเคี้ยวหมากอยู่บนศาลา และได้เห็นหลวงปู่มั่น นอนอยู่มีหลวงปู่เทสก์กำลังนวดถวาย

พระอาจารย์เปลี่ยนกลับจากอีสานแล้ว ได้มาพักที่วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน กรุงเทพ ฯ และได้มีโอกาสพบกับหลวงปู่ผาง จิตตคุตโต อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งท่านได้มาเทศน์ให้ฟังเช่นเดิมอีก แล้วจึงเดินทางกลับวัดอรัญญวิเวก บ้านปง จ.เชียงใหม่

พรรษาที่ 15 (พ.ศ.2516) : จำพรรษา

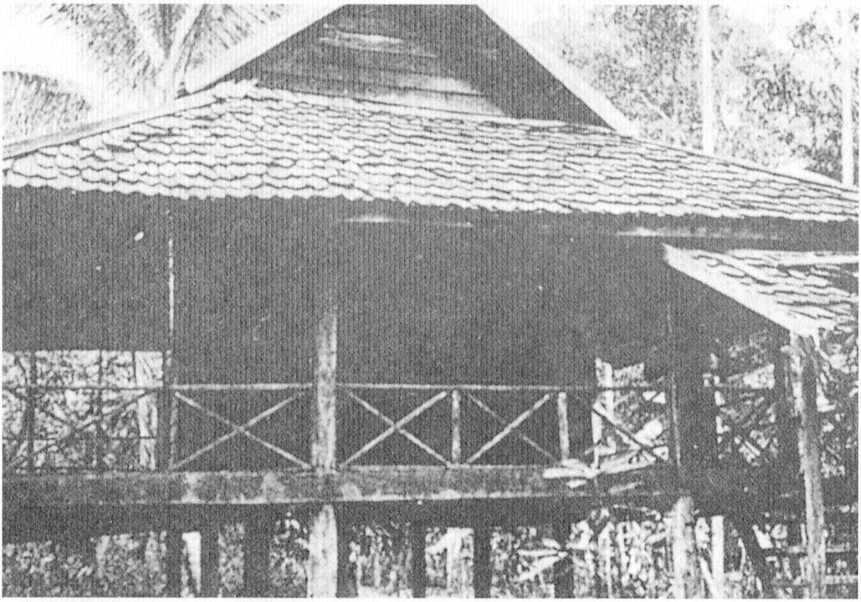
วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 8 ในพรรษานี้พระอาจารย์เปลี่ยน ตั้งใจปฏิบัติธรรม

หลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ

กุฏิหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ

อย่างเข้มแข็ง งดเว้นการก่อสร้างทุกชนิด ตามที่หลวงปู่แหวนสั่งตลอดพรรษา

พระอาจารย์เปลี่ยนได้นิมิตเห็น ท่านพระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ (วัดเจติยาคีรีวิหาร (ภูทอก) กิ่ง อ.ศรีวิไล จ.หนองคาย) ชวนให้ไปเที่ยวภูทอก ท่านบอกว่าจะเอารถจี๊ปมารับ เพราะในสมัยแรกถนนยังไม่สะดวก ภายหลังเมื่อทั้งสององค์มาพบกัน ที่วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน ในกรุงเทพฯ ท่านพระอาจารย์จวน ก็ชวนพระอาจารย์เปลี่ยน ไปภูทอกด้วยวาจาอีก ซึ่งพระอาจารย์เปลี่ยนได้ตอบว่า โดยส่วนตัวแล้วท่านยังไม่เห็นภูทอกในนิมิตของตัวท่านเอง จึงยังไม่กล้ารับปากว่าจะไป แม้ท่านพระอาจารย์จวนจะชวนพระอาจารย์เปลี่ยนทุกครั้งที่พบกันทั้งทางนิมิตและทางวาจา พระอาจารย์เปลี่ยนก็ไม่ได้ไปภูทอกในขณะท่านพระอาจารย์จวนยังมีชีวิตอยู่ ท่านพึ่งจะได้ไปภูทอก เมื่อ พ.ศ. 2525 นี่เอง

การออกธุดงค์ครั้งที่ 15 ภาคเหนือและภาคอีสาน

ออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้ธุดงค์ไปหาหลวงปู่สาม อกิญฺจโน สำนักสงฆ์บ้านผาแด่น ต.ป่าแป๋ อ.แม่แตง แล้วต่อไปที่หลวงปู่สิม พุทธาจาโร วัดถ้ำผาปล่อง อ.เชียงดาว แล้วกลับไปหาพระอาจารย์จาม มหาปุญโญ วัดจิตตวนาราม บ้านซ่อแล อ.แม่แตง จากนั้นจึงไปหา หลวงปู่แหวน สุจิณโณ ที่วัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว หลวงปู่ได้เทศน์ให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังอย่างเคย และย้ำว่า "มรรค ผล นิพพาน ยังอยู่ครบบริบูรณ์ให้เร่งขยัน หมั่นทำความเพียรเอา มรรค ผล นิพพานให้ได้ อย่าได้นิ่งนอนใจ"

อยู่กับหลวงปู่แหวนได้ระยะหนึ่ง ท่านจึงเดินทางกลับวัดอรัญญวิเวก บ้านปง แล้วเดินทางเข้ากรุงเทพฯ พักอยู่ที่วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน บังเอิญได้พบกับหลวงปู่ผาง จิตตคุตโตอีก หลวงปู่ผางได้เทศน์เรื่อง ทุกข์สัจจะ ให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังเพียงวันเดียว แล้วกลับ จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่ที่วัดพระศรีมหาธาตุอีกระยะหนึ่งจึงเดินทางต่อไปยังวัดทุ่งสว่าง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ท่านได้ไปหาพระอาจารย์บุญ ชินวํโส ที่วัดศรีสว่าง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ซึ่งบำเพ็ญภาวนามาเรื่อย ๆ ท่านบอกว่าเทศน์ไม่เป็นและชวนพระอาจารย์เปลี่ยนมาภาวนา ต่อจากนั้นได้ไปหาหลวงปู่ตื้อ อจลธัมโม วัดป่าอรัญญวิเวก ต.บ้านข่า อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม

หลวงปู่ตื้อได้เทศน์ให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังว่า "ตาไม่ดีแล้วมองไม่เห็นลูกหลาน รู้จักคนเฒ่าคนแก่ไหม เดี๋ยวก็หนีลูกหลานไป ไม่เอาอะไรไปหรอก ใครจะทำอะไรก็แล้วแต่" พระอาจารย์เปลี่ยนได้ขอคาถาทำด้ายผูกแขน ผูกคอ ลูกหลานชาวบ้านร้องไห้ไม่หยุด เวลากลางคืน หลวงปู่จึงบอกให้ท่านจำเอาไปให้ได้ห้ามจด พระอาจารย์เปลี่ยนฟังเพียงครั้งสองครั้งก็จำได้ แล้วหลวงปู่เทศน์ต่อเรื่อง อานาปานสติ หลวงปู่ปรารถนาจะให้พระอาจารย์เปลี่ยนเร่งความเพียร ให้ละให้วางให้หมดเหมือนอย่างหลวงปู่ และสั่งว่า "ปีนี้อย่าทิ้งคนเฒ่านะ"

หลวงปู่ตื้อได้ให้ช่างจากเชียงใหม่ที่เคยเห็นเจดีย์วัดอรัญญวิเวก บ้านปง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ไปก่อสร้างเจดีย์ที่วัดหลวงปู่ พอดีสร้างเสร็จ จึงมีงานฉลองเจดีย์เมื่อออกเดือนสามเสร็จงานแล้วพระอาจารย์เปลี่ยนจึงกราบลาหลวงปู่ตื้อ ไปธุดงค์ต่อ

พระอาจารย์บัวพา ปัญญาภาโส

พระอาจารย์เปลี่ยนเดินทางไปพักกับพระอาจารย์บัวพา ปัญญาภาโส หรือพระครูปัญญาวิสุทธิ์ วัดป่าพระสถิตย์ อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย ในระยะนั้นฝั่งลาวกำลังรบกัน เห็นเครื่องบินฉวัดเฉวียนไปมา บางครั้งมีการยิงกันลูกปืนพลัดข้ามฝั่งมาประเทศไทย ทำให้คนวิ่งหนีภัยกัน ท่านได้เห็นคนที่กลัวความตาย กลัวเพราะไม่รู้ว่าตายแล้วไปไหน ด้วยความไม่รู้นี่เอง จึงเกิดความกลัว กลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ ถ้าใครปฏิบัติธรรมและได้รับความสุข ความสงบจากการปฏิบัติธรรม จะไม่กลัวความตาย เพราะเขาจะทราบว่าความเกิดและความตาย ก็คือสิ่งเดียวกัน เพียงแต่เปลี่ยนหน้าที่กันเท่านั้น

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ใช้เวลานั่งตามใต้ต้นไม้และพิจารณาธรรมเอง เพราะพระอาจารย์บัวพา เป็นพระนักปฏิบัติ ท่านให้ปฏิบัติเอง

วันหนึ่งนั่งอยู่ใต้ร่มไผ่ในวัด เห็นกระรอกเผือก 3 ตัว วิ่งไล่กันมา พระอาจารย์เปลี่ยนเห็นความขาวของกระรอก ก็น้อมนึกถึงชุดขาวของพวกแม่ชีที่สวมใส่ ถ้าชาวพุทธทั้งหลายทำจิตใจของตน ให้ขาวสะอาดดังผ้าที่แม่ชีสวมใส่แล้ว ทั้งสวรรค์และนิพพานก็จะไม่ว่างจากผู้ปฏิบัติธรรม เพราะกามภพหรือโลกมนุษย์ที่คนเราเกิดกันอยู่ทุกวันนี้ จะสร้างบาปก็ได้ จะสร้างบุญกุศลก็ได้ แต่ถ้ามนุษย์ไม่ทำบุญบริจาคทาน รักษาศีลฟังธรรมสร้างบุญบารมี

แล้ว ก็ไม่มีผู้ไปอยู่บนสวรรค์ สวรรค์จะร้างไป ถ้าไม่มีนักบวช อุบาสกอุบาสิกา ปฏิบัติเพื่อละจากกามตัณหาสาม โลกธรรมแปดประการ ให้สิ้นไปจากสันดานของตนเอง ผู้จะไปพระนิพพานก็ไม่มี พระนิพพานก็จะว่างเปล่า เพราะไม่มีผู้ไป ฉะนั้นผู้มีสติปัญญาต้องพิจารณาเอง

ประเทศลาว

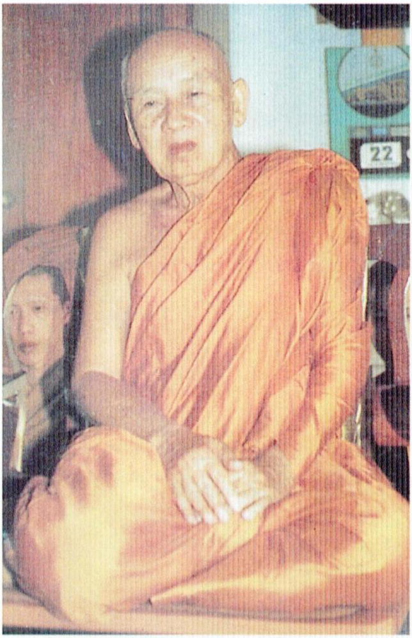
พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่วัดป่าพระสถิตย์เป็นเวลานาน จึงคิดจะข้ามไปเที่ยวฝั่งลาวบ้าง ขณะนั้นลาวรบกันอยู่ที่ทุ่งไหหิน ก่อนออกเดินทางไปเวียงจันทน์ ท่านนั่งคิดอยู่ในใจว่าประเทศลาวกำลังรบกัน หากไปเวียงจันทน์แล้ว อาจจะต้องติดค้างอยู่ที่เวียงจันทน์ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดก็ดี จะทำประการใด เมื่อคิดได้แล้วท่านจึงชวนพระองค์หนึ่งในวัดที่เคยไปเวียงจันทน์แล้ว ไปเป็นเพื่อนด้วย ข้ามเรือที่ อ.ศรีเชียงใหม่ถึงฝั่งเวียงจันทน์ แล้วนั่งรถต่อไปไหว้พระธาตุหลวง เสร็จแล้วเดินดูพระธาตุหลวงไปทั่ว ๆ ทั้งจิตรกรรมภาพเขียน ประติมากรรม ภาพปั้น และสถาปัตยกรรมของวัด มองไปถึงความพากเพียรของผู้สร้าง พิจารณาถึงพระราชามหากษัตริย์ซึ่งสร้างพระธาตุนี้ให้ประชาชนและคนรุ่นหลังได้เคารพสักการะ ผู้สร้างจะต้องเป็นผู้ที่มีความอุตสาหะอย่างสูง พระธาตุนี้เป็นที่เคารพของประชาชนทั้งฝั่งไทยและลาว ท่านได้เดินรอบ ๆ พระธาตุและไปไหว้พระธาตุทางทิศตะวันออก ขณะไหว้พระธาตุใจก็ระลึกถึงผู้สร้าง ที่สามารถสร้างอย่างใหญ่โต นึกถึงบารมีของสมเด็จพระสัมมา

สัมพุทธเจ้า แม้จะเป็นเพียงพระธาตุ ก็มีผู้สร้างพระเจดีย์ ไว้เป็นที่ระลึกใหญ่โตมาก

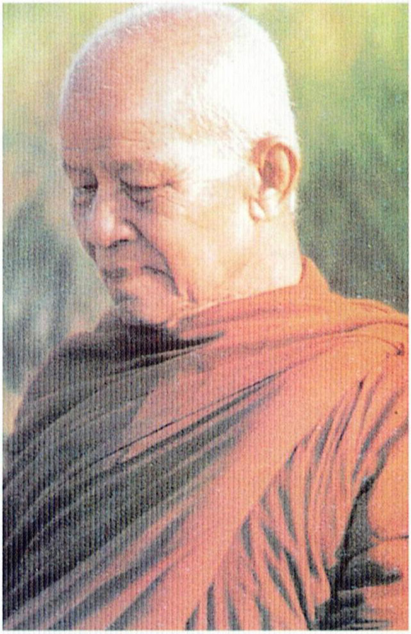
ขณะที่ท่านกำลังไหว้พระธาตุนั้น ได้เห็นหลังคาวิหารแตกหักพังร่วงลงมา จึงนั่งพิจารณาว่า ทำไมไม่มีผู้ใดมาปฏิสังขรณ์ให้ดีเหมือนเดิม และคิดต่อไปว่า สิ่งก่อสร้างต่างๆ ถึงแม้จะแข็งแรงสวยงามเท่าใด เมื่อปล่อยทิ้งไว้นานเข้า ก็คงจะต้องร่วงโรยไปตามกาลเวลา หลังคาวิหารพังลงมาเนื่องจากความชราภาพ ดังนั้นก็คงจะเป็นเช่นเดียวกับสังขารของคนทั่วไปที่ยังคงติดอยู่ในวัฏสงสาร ต้องเวียนว่ายตายเกิด ตามกฎของไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) หากยังไม่สามารถทวนกระแสเข้าสู่พระนิพพานได้

หลังจากเดินทักษิณาวรรตรอบ ๆ พระธาตุหลวงแล้ว จึงเดินเลยไปที่ศาลาพันห้อง ดูความประณีตวิจิตรพิสดาร ซึ่งพระรูปหนึ่งเป็นผู้ออกแบบก่อสร้าง ท่านวิตกถึงความสวยงามของสถานที่ หากตกไปอยู่ในมือของฝ่ายตรงข้ามแล้วจะใช้สถานที่น่าเคารพนี้เพื่อประโยชน์อื่นหรือไม่ ต่อจากนั้นได้นั่งรถไปยังอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิของลาว ซึ่งกำลังซ่อมแซมอยู่ ดูความวิจิตรพิสดารของการตกแต่ง การสลักภาพเป็นรูปหงส์ และรูปต่างๆ บนเพดาน นึกถึงทหารที่เสียชีวิตในสนามรบ ที่คนรุ่นหลังอุตส่าห์นำกระดูกมาไว้ที่อนุสาวรีย์ บริเวณรอบ ๆ ปลูกดอกไม้สวยสดงดงามผิดกับวิทยาลัยครูที่ปล่อยทิ้งไว้จนเป็นป่าช้า ไม่มีการเอาใจใส่ดูแล ท่านได้ไปวัดพระแก้ว ซึ่งทางราชการปิดไม่ให้เข้าดูภายใน ได้แต่เดินรอบ ๆ อุโบสถวัดพระแก้ว ยังคงสะอาดเรียบร้อยดี ต่อจากนั้นจึงได้เดินทางกลับ ไปอยู่วัดป่าพระสถิตย์ อ.ศรีเชียงใหม่

กราบนมัสการพระผู้ใหญ่

• หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี

• พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน

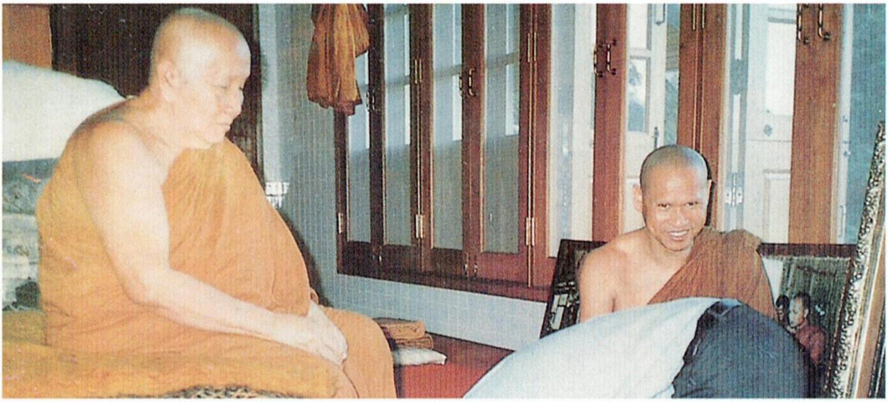

• หลวงปู่หล้า เขมปัตโต

• พระอาจารย์บุญ ชินวโส

กราบนมัสการพระผู้ใหญ่

• หลวงปู่สิม พุทธาจาโร

• หลวงปู่หล้า จันโท

• หลวงปู่ครูบาชัยวงศาพัฒนา

พระอาจารย์เหรียญ วรลาโภ

อาทิตย์ต่อมา ได้มีโอกาสพบพระอาจารย์เหรียญ วรลาโภ (วัดอรัญญบรรพต ต.บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย) ซึ่งไปนิมนต์พระวัดป่าพระสถิตย์ไปร่วมทำบุญ และได้นิมนต์พระอาจารย์เปลี่ยนด้วย ชาวเวียงจันทน์มาร่วมทำบุญฝั่งไทยมาก เมื่อสวดมนต์เสร็จพระอาจารย์เหรียญได้เทศน์เรื่อง "การทำบุญ" ให้ฟังภายหลังพระอาจารย์เหรียญได้พบกับพระอาจารย์เปลี่ยนหลายครั้ง และได้ชักชวนพระอาจารย์เปลี่ยนไปที่วัดท่าน แต่พระอาจารย์เปลี่ยนยังไม่มีโอกาสแวะเยี่ยม ทั้งๆ ที่ผ่านไปหาหลวงปู่เทสก์ ที่วัดหินหมากเป้ง อยู่บ่อย ๆ

วัดหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย

ออกจากวัดป่าพระสถิตย์แล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินทางไปยังวัดหินหมากเป้ง ขณะนั้นวัดยังก่อสร้างไม่เรียบร้อย ในเวลากลางวันพระอาจารย์เปลี่ยนจึงหามุมสงบเพื่อปฏิบัติธรรม และเมื่อหลวงปู่เทสก์ว่าง จึงมีโอกาสถามปัญหาธรรม

พระอาจารย์เปลี่ยนถามหลวงปู่ว่า หากทำจิตได้ไปนิพพานจะไปอยู่อย่างไร นิพพานไม่มีตัวตน หลวงปู่ตอบว่า นิพพานจะอยู่ที่ไหนก็ได้ เพราะเป็นของไม่มีตัวตน ท่านทำให้มันพ้น มันก็จะสบาย เวลาป่วยมันก็จะสบาย ถ้าทำจิตให้สบาย เวลาไปไหนมันก็สบาย นั่งเครื่องบินก็สบาย นั่งรถก็สบาย อยู่ที่ไหนก็สบายให้ลูกหลานเร่งทำ

เวลาลงเทศน์ หลวงปู่จะเทศน์เรื่องทั่ว ๆ ไป แต่เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนไปที่กุฏิ หลวงปู่จะเทศน์เรื่องเฉพาะตัว เกี่ยวกับธรรมชั้นสูงให้ฟัง หลวงปู่เล่าว่าเมื่อครั้งที่ท่านปฏิบัติธรรมอยู่ที่ภาคเหนือกับชาวเขาเผ่ามูเซอร์ หลวงปู่คิดว่าตนเองสำเร็จแล้ว เมื่อไปอยู่ภูเก็ตจึงทราบว่าได้หลงไป แท้จริงยังไม่สำเร็จ ยังไม่พ้น เมื่อกลับจากปักษ์ใต้ ไปอยู่ที่ถ้ำขาม แล้วมาอยู่ที่วัดหินหมากเป้ง ขณะเจ็บหนัก ๆ ได้พิจารณากายและจิต สามารถพิจารณาแยกได้ จึงเกิดความสบาย มีความสุข รู้จักละ รู้จักวางร่างกาย ไม่ได้ติดอะไร ใจรู้สึกสบาย หลวงปู่อยู่องค์เดียว มีความสบายตลอดเวลา พระเณรทำวัตรสวดมนต์เย็นกันไป หลวงปู่ไม่ห่วงใคร หลวงปู่ได้แนะนำให้พระอาจารย์เปลี่ยนธุดงค์หาครูบาอาจารย์ต่ออีก เพราะวัดของหลวงปู่กำลังก่อสร้าง จึงไม่สงบเท่าที่ควร

หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเดินทางไปหาหลวงปู่ชอบ ฐานสโม (วัดป่าสัมมานุสรณ์ บ้านโคกมน ต.ผาน้อย อ.วังสะพุง จ.เลย) พระอาจารย์เปลี่ยนได้ปรนนิบัติหลวงปู่โดยสรงน้ำ นวดหลวงปู่ ขณะนั้นหลวงปู่เป็นอัมพาตแล้ว และขอฟังเทศน์หลวงปู่ ซึ่งหลวงปู่ก็บอกว่า มีแต่เกิด-ดับ เท่านั้น

พระอาจารย์เปลี่ยนอยู่กับหลวงปู่ชอบประมาณ 1 เดือน ได้ปรนนิบัติหลวงปู่ทุกวัน และได้พบหลวงปู่หลุย จันทสาโร (วัดถ้ำผาบิ้ง บ้านนาแก ต.ผาบิ้ง อ.วังสะพุง จ.เลย) ซึ่งมาเยี่ยมหลวงปู่ชอบ

ที่วัดด้วย นอกจากนั้นได้ไปหาหลวงปู่ซามา อจุตโต ที่วัดป่าอัมพวัน บ้านไร่ม่วง ต.น้ำหมาน อ.เมือง จ.เลย ซึ่งอยู่ในละแวกเดียวกัน

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนไปกราบลาหลวงปู่ชอบเพื่อธุดงค์ต่อ หลวงปู่ชอบได้สั่งว่า ถ้าไปอยู่ที่ไหนแล้วภาวนาไม่ดี ให้กลับไปอยู่กับท่านได้ทุกโอกาส

หลวงปู่คำดี ปภาโส

พระอาจารย์เปลี่ยนได้เดินทางไปหาหลวงปู่คำดี ปภาโส หรือ พระครูญาณทัสสี (วัดถ้ำผาปู่นิมิตร อ.เมือง จ.เลย) เมื่อไปถึงวัด หลวงปู่กำลังควบคุมการก่อสร้าง ท่านได้เดินนำพระอาจารย์เปลี่ยนไปยังกุฏิ และได้เล่าเรื่องการปฏิบัติธรรมของหลวงปู่เองให้ฟัง "ผมนี้เข้าทางสมาธิ เข้าทางฌาณไม่เป็น พอเข้าทางสมาธิได้ก็ออกทางไตรลักษณ์ พอถึงไตรลักษณ์ มันไปตกอยู่ตรงที่หนึ่ง จิตใจผมเหมือนกับมีอะไรไปแขวนอยู่ที่ใยแมงมุม พอมีอะไรบางอย่างคล้าย ๆ ปัญญาไปตัดขาดหมด มันก็มีความรู้สึกว่า ไปอยู่คนละโลก ไปอยู่โลกกว้าง ๆ โลกหนึ่ง มีความสุข ความสบาย ขณะนี้ภาวนามาถึงตรงนี้แล้วนะ" พระอาจารย์เปลี่ยนได้ขอให้หลวงปู่อธิบายการภาวนาของตัวท่าน ซึ่งนั่งแล้วว่างไปหมด ว่างอยู่ 3-5 ชั่วโมงก็ได้ หลวงปู่คำดีให้ไปถามท่านพระอาจารย์มหาบัว หรือหลวงปู่เทสก์ซึ่งเป็นผู้ชำนาญมาก เพราะหลวงปู่เทสก์ ติดฌาณอยู่สิบปี

ครั้นได้เวลาปฏิบัติธรรม ก็มีพระเณร แม่ชี และอุบาสก อุบาสิกา มาคอยฟังเทศน์ของหลวงปู่คำดี พระอาจารย์เปลี่ยนจึง

ขอฟังด้วย และได้อยู่ปฏิบัติธรรมที่ถ้ำของหลวงปู่ต่อ ครั้งหนึ่งได้พิจารณาน้ำหยดจากเพดานถ้ำลงมายังพื้น ทำให้ท่านระลึกถึงเมื่อครั้งพุทธกาล มีพระองค์หนึ่งนั่งพิจารณาน้ำที่หยดลงมา แล้วพิจารณาถึงการเกิด-ดับ เท่านี้เอง ก็สามารถบรรลุ มรรค ผล นิพพานได้ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงได้กำหนดน้ำหยดจากเพดานถ้ำเป็นอารมณ์ในการพิจารณากรรมฐาน เมื่อนั่งสงบดีแล้วจิตก็ดิ่งวูบเหมือนน้ำหยดลงมา

ระหว่างอยู่ที่ถ้ำผาปู่ ได้รับกิจนิมนต์ให้ไปเทศน์ พระอาจารย์เปลี่ยนได้เทศน์เรื่องการทำบุญทำทาน เป็นที่ถูกใจของชาวบ้าน จึงเท่ากับสร้างความศรัทธา ให้มีการทำบุญตักบาตรถวายทานมากขึ้น

วันหนึ่งได้รับนิมนต์ไปงานศพครูผู้หญิงคนหนึ่ง ถึงแก่กรรมด้วยโรคปัจจุบัน พ่อของครูผู้หญิงคนนี้เป็นครูใหญ่อยู่โรงเรียนเดียวกัน จึงยกหลานสาวซึ่งเป็นลูกของครูที่ตายให้ ซึ่งท่านรับไม่ได้ ท่านจึงผูกข้อมือเด็กโดยใช้คาถา ที่ได้จากหลวงปู่ตื้อเป็นครั้งแรก

เมื่อพิจารณาดูการตายของครูผู้หญิงพบว่า สามีของครูไปซื้อควาย และมีเรื่องกับผู้ที่ไปซื้อแข่งกัน ฝ่ายคู่แข่งจึงปล่อยของมาจะทำสามี แต่ไปโดนภรรยาเสียชีวิต พระอาจารย์เปลี่ยนรู้ตัวเพราะคนทำก็ไปงานศพ แต่ท่านไม่ได้บอกใคร เพราะต้องการให้เรื่องยุติจะได้ไม่เป็นเวรเป็นกรรมต่อกัน นอกจากนั้นได้ตรวจดูรู้ว่าครูผู้หญิงไปดี แต่ท่านก็ทำบุญเพิ่มให้อีก โดยถวายของที่ท่านได้รับขณะอยู่ที่วัดกับหลวงปู่คำดี แล้วอุทิศบุญกุศลทั้งหมดให้ครูผู้หญิงคนนั้น

พระอาจารย์เปลี่ยนมีพรรษามากกว่าพระองค์อื่น ๆ เป็นอันดับ 4 ตามลำดับพรรษาในวัด จึงได้นั่งต่อจากหลวงปู่ และหลวงปู่เรียกเข้าไปคุยอยู่ตลอดเวลา พระหลายองค์จึงอยากให้พระอาจารย์เปลี่ยนออกจากวัดโดยเร็ว ซึ่งหลวงปู่ก็ทราบปฏิกิริยาของพระเหล่านั้น จึงพูดให้พระทั้งหลายฟังว่า ใครจะสิกขาลาเพศต้องไปสึกกับพระอาจารย์เปลี่ยน จะต้องล้างบาตรให้ด้วย ภายหลังท่านได้พบพระบางรูปที่ลาสิกขาไป เมื่อไปกราบนมัสการหลวงปู่แหวน

อยู่กับหลวงปู่คำดีได้ 3 ศีล (3 วันพระ) พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเดินทางกลับ ซึ่งตรงกับวัน 10 ค่ำพอดี ท่านจึงอยากทดลองดูว่าวัน 10 ค่ำ จะมีเหตุขัดข้องอย่างไร เมื่อเดินทางจาก จ.เลย รถเริ่มเสียตั้งแต่ออกจากตัวจังหวัด ครั้นแก้เรียบร้อยแล้วเดินทางต่อไป จ.ขอนแก่น ถึงสถานีนั่งรอรถที่จะเข้ากรุงเทพฯ แต่ไม่มีรถคันใดมีที่ว่างพอที่จะโดยสารไปได้ ต้องนั่งรอจนรถเที่ยวสุดท้ายก็ยังไม่มี (ระหว่างนั่งอยู่ที่สถานี ได้เห็นพวกพ่อค้าแม่ค้านำเอาของจากป่าจากไร่มาขายที่ตัวเมือง มานอนกองอยู่กับดินที่ท่ารถ เห็นแล้วสงสาร ท่านคิดว่าเมื่อชาติก่อนคงจะสร้างสมบุญกันมาน้อย ชาติปัจจุบันจึงได้ลำบาก)

พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเดินไปวัดชัยวัน อ.เมือง จ.ขอนแก่น ซึ่งเป็นวัดของหลวงปู่คำดีมาสร้างไว้ แต่ไม่มีผู้ใดต้อนรับ ไม่ให้กุฏิพัก ไม่ให้แม้กระทั่งน้ำ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงไปนั่งภาวนาอยู่ที่เมรุเผาศพ ไม่ได้หลับทั้งคืนเพราะยุงมารบกวนกัดมาก ก็นั่งภาวนาอยู่ที่เมรุ พิจารณาถึงความตายและความทุกข์ของร่างกาย

สังขารของตนเอง แลสัตว์โลกทั้งหลายเป็นอารมณ์ จนรุ่งขึ้นเช้ามืดประมาณตีห้าจึงได้ออกเดินทางขึ้นรถมาเมืองพล ระหว่างทางรถเกิดเสียอีก ต้องซ่อมกว่าจะเสร็จ และเดินทางไปถึงเมืองพลก็เลยเวลาเพล วันนั้นท่านจึงไม่ได้ฉันอาหาร จากเมืองพลเข้ากรุงเทพฯ แล้ว นั่งรถขึ้นเชียงใหม่ กลับวัดอรัญญวิเวก บ้านปง

หลวงปู่คำดี ปภาโส

พระอาจารย์เหรียญ วรลาโภ

พรรษาที่ 16 (พ.ศ. 2517 - 2518) : จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษา ที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 9 ท่านมุ่งมั่นปฏิบัติธรรมโดยไม่ท้อถอย เมื่อออกพรรษาแล้วท่านได้ออกธุดงค์ ไปเยี่ยมบ้านและพักที่วัดทุ่งสว่าง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ต่อจากนั้น ธุดงค์ลงมาทาง จ.อุดรธานี

มรณานุสติ

พระอาจารย์เปลี่ยนไปพักอยู่กับ พระอาจารย์ถิร ฐิตธัมโม วัดทิพยรัฐนิมิตร (วัดบ้านจิก) ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี ท่านได้รับนิมนต์ให้อยู่ร่วมพิธีสวดศพนายทหารอากาศผู้หนึ่ง แต่ท่านรู้สึกไม่สบาย เพราะชั้นล่างของกุฏิที่พักเป็นที่ไว้ศพ จึงได้ยกเอาธรรมข้อมรณานุสติขึ้นมาพิจารณา เริ่มแต่การเกิดแล้วต้องดับไปของสังขารตัวท่านเอง พิจารณาตั้งแต่ศีรษะลงไปถึงเท้า ถึงผมที่งอกยาวออกมาต้องตัดทิ้งหรือร่วงโรยหลุดไป น้ำตาที่ไหลออกมาชะล้างสิ่งสกปรก ขี้ตา ขี้มูก เสลดน้ำลาย ขี้เหงื่อ ขี้ไคล หนังอ่อนหนังกำพร้า มีการทดแทนเปลี่ยนแปลง ขับกันออกมาตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้คือความสกปรกของร่างกาย ความสวยงามคือสิ่งที่อยู่ภายนอก หุ้มห่อความสกปรก เมื่อตายลงความสวยงามก็ไม่สามารถนำติดตัวไปได้ ตัวเราก็ต้องตายอยู่ทุกลมหายใจ จะตายเมื่อใด ก็ไม่มีใครรู้ ฉะนั้นเราจึงต้องพิจารณาความตายที่จะเกิดขึ้นกับตัวเราเองอยู่ตลอดเวลา เราไม่รู้ว่าจะตายเมื่อไรเมื่อพิจารณาธรรมข้อมรณานุสติจบลง อาการไข้ของท่านก็หายไปอย่างปลิดทิ้ง

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

พระอาจารย์เปลี่ยนนั่งรถไฟไปหาหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ (วัดป่านิโครธาราม บ้านหนองบัวบาน ต.หมากหญ้า อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี) แต่หลวงปู่ไม่อยู่ท่านเดินทางไปท่ารถเพื่อไป จ.หนองคาย พระอาจารย์เปลี่ยนจึงตามมาที่ท่ารถ เมื่อหลวงปู่ทราบว่าพระอาจารย์

เปลี่ยนมาขอฟังเทศน์ จึงกลับไปวัดแล้วเทศน์เรื่องอนัตตา ความไม่เที่ยงให้ฟัง เมื่อเทศน์จบจึงเดินทางไป ส่วนพระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่ที่กุฏิหลวงปู่

เมื่อหลวงปู่กลับมา ได้เทศน์เรื่อง อสุภกรรมฐาน ให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังอีกเรื่องหนึ่ง

หลวงปู่ขาว อนาลโย

พระอาจารย์เปลี่ยนเดินทางต่อไปหาหลวงปู่ขาว อนาลโย (วัดถ้ำกลองเพล ต.โนนทัน อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี) ซึ่งอยู่ไม่ไกลกันนัก พระอาจารย์เปลี่ยนได้มีโอกาสรงน้ำหลวงปู่ขาว เมื่อมีโอกาสได้เรียนถามเรื่องการปฏิบัติธรรมของหลวงปู่ ซึ่งหลวงปู่เล่าว่า เมื่อภาวนาไปเกิดความรู้ว่านี่คือไตรลักษณ์ และเมื่อหลวงปู่ภาวนามากขึ้น ๆ ก็พบว่า จิตไม่ได้ไปไหน มันนิ่งอยู่ มันไม่ไปข้างหน้า มันไม่ไปข้างหลัง ไม่ขึ้นฟ้า มันไม่ได้ลงดิน หลวงปู่บอกให้พระอาจารย์เปลี่ยนฟังแค่นี้ ก็พอเอาไปปฏิบัติได้ เมื่อหลวงปู่ขาวเทศน์ ได้รวมเอามุตโตทัยของหลวงปู่มั่นเข้าไปด้วย

พรรษาที่ 17 - 21 (พ.ศ. 2518 - 2523) : จำพรรษา

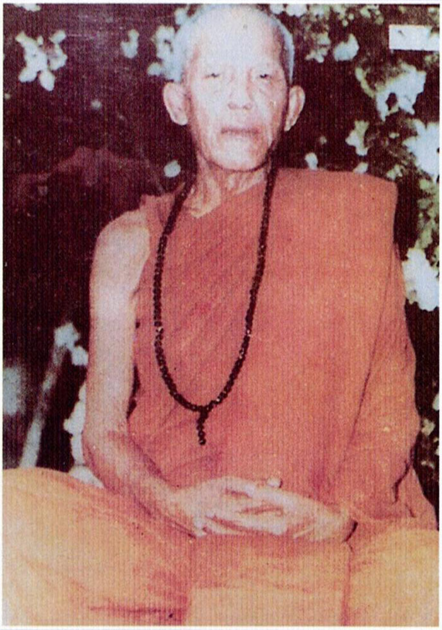
วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ตามเดิม ท่านตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่และเจริญก้าวหน้าในธรรมขึ้นตามลำดับ เป็นที่นับถือและเลื่อมใสของศรัทธาญาติโยมมาก

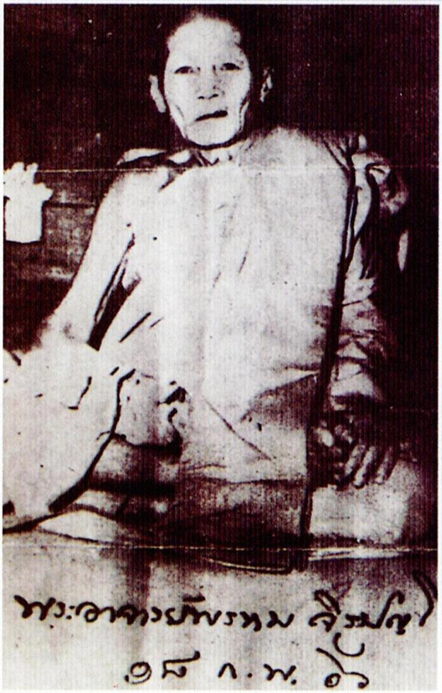
• หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

• หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

• หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี

• หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ

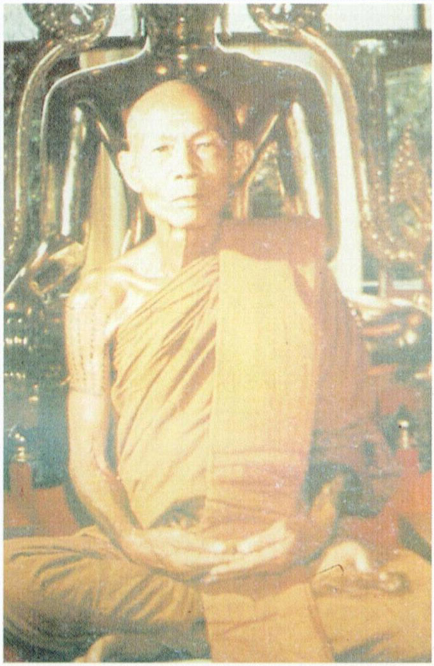

• หลวงปู่สาม อกิญจโน

พระอาจารย์ที่ได้พบ

• หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

• หลวงปู่ชามา อุจฺจุตฺโต

• หลวงปู่ขาว อนาลโย

• พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภิรโต

• นั่งพักระหว่างทาง

หลังออกพรรษาแล้วพระอาจารย์เปลี่ยน จะเดินทางไปเยี่ยมบ้านและกราบนมัสการครูบาอาจารย์ในภาคอีสาน ที่เคยไปเป็นประจำทุกปี

ในพ.ศ. 2518 ท่านได้ไปงานเปิดพิพิธภัณฑ์หลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ ที่วัดสุทธาวาส อ.เมือง จ.สกลนคร ต่อจากนั้นได้ไปงานถวายเพลิงศพหลวงปู่ตื้อ อจลธัมโม ที่วัดป่าอรัญญวิเวก อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม แล้วจึงเดินทางกลับ เมื่อกลับถึงวัดอรัญญวิเวก บ้านปง แล้วท่านได้ไปงานฉลองอายุหลวงปู่แหวน สุจิณโณ ฉลองศาลา กุฏิ ฯลฯ ที่วัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

ในพ.ศ. 2519 หลังจากไปกราบครูบาอาจารย์ในภาคเหนือแล้ว ท่านได้ขึ้นไปที่ดอยปุย ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 1685 เมตร อากาศหนาวเย็นตลอดเวลา อยู่สูงจากวัดพระธาตุดอยสุเทพขึ้นไปอีกหลายกิโลเมตร มีหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของภูพิงคราชนิเวศน์

ท่านพักอยู่สำนักสงฆ์ดอยปุย กับพระอาจารย์ไพโรจน์ วิโรจโน การปฏิบัติธรรมภาวนาที่ดอยปุยนั้น เมื่อฉันเสร็จแล้วจะเดินขึ้นไปตามหลังเขาหาที่นั่งปฏิบัติภาวนา ก็มีความสงบดีมาก เห็นป่าไม้เขียวชะอุ่มสวยงามตามธรรมชาติ และนั่งดูชาวเขาเผ่าม้งพากันทำไร่สวน ปลูกพืชต่าง ๆ นั่งพิจารณาดู คนเรานี้เกิดมาแล้วก็มีแต่ความทุกข์ในการทำมาหากินไปตลอดจนตาย น่าเบื่อหน่ายในชีวิตที่เกิดมา จิตใจก็นิ่งสงบเป็นสมาธิ

ในปีต่อ ๆ มา เมื่อออกพรรษาแล้ว ท่านได้ไปเยี่ยมบ้านที่ ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ได้ไปกราบนมัสการครูบาอาจารย์ที่เคยไปเช่นทุกปี แล้วเดินทางกลับ จ.เชียงใหม่ ต่อจากนั้นท่าน

จะไปงานฉลองอายุหลวงปู่แหวน สุจิณโณ ที่วัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ ทุกปีไม่เคยขาด

พรรษาที่ 22 (พ.ศ. 2523 - 2524) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 16 เมื่อออกพรรษาแล้วลูกศิษย์ทางกรุงเทพฯ ได้นิมนต์ให้ไปตรวจร่างกายอย่างละเอียด ที่โรงพยาบาลจุฬาฯ เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2524 ไปนอนพักเพื่อตรวจร่างกายไม่พบโรคอะไรนอกจากร่างกายอ่อนเพลียเท่านั้น พักอยู่ในโรงพยาบาลเกือบ 2 เดือน จึงออกจากโรงพยาบาลจุฬาฯ ไปพักวัดดวงแขหลังสถานีรถไฟหัวลำโพง

ในระหว่างนี้พระอาจารย์เปลี่ยนใช้เวลาแต่ละวันไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นปูชนียสถานสำคัญของภาคกลาง ท่านได้ไปนมัสการพระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม ไปวัดหลวงพ่อโสธร (แปดริ้ว) จ.ฉะเชิงเทรา ได้ไป จ.นครนายก ชมน้ำตกสาริกา และถ้ำสาริกาสถานที่ปฏิบัติธรรมของหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ วันต่อมาท่านมีโอกาสไปชมปูชนียสถานและวัตถุโบราณต่างๆ ใน จ.อยุธยา ได้ไปพบสถานที่ซึ่งปรากฏในนิมิตของท่านด้วย นอกจากนั้นท่านได้ไปเยี่ยมวัดเก่าที่ จ.สมุทรสงคราม เช่น วัดธรรมนิมิต วัดอัมพวา และวัดเพชรสมุทร จ.สมุทรสาคร

พระอาจารย์เปลี่ยนเดินทางกลับวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่ เพื่อไปงานถวายเพลิงศพหลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร ที่วัดป่าดอนมูล อ.สันกำแพง เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2524

ในเดือนกรกฎาคม ท่านได้รับนิมนต์ไปพักที่เขื่อนบางวาด อ.กระทู้ จ.ภูเก็ต หลังจากนั้นไปเยี่ยมวัดเขาควนดิน อ.ท้ายเหมือง และวัดราษฎร์โยธี อ.ตะกั่วทุ่ง ใน จ.พังงา ซึ่งท่านเคยธุดงค์ไปพักจำพรรษา ในพรรษาที่ 2 (พ.ศ.2503) และได้ไปเยี่ยมวัดบางเหนียว จ.ภูเก็ต ซึ่งพระอาจารย์สุวัจน์ สุวโจ เคยธุดงค์ไปพักอยู่ระยะหนึ่ง

พรรษาที่ 23 (พ.ศ. 2524 - 2525) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ในพรรษานี้พระอาจารย์เปลี่ยนได้นิมิตเห็นหลวงปู่แหวนมาเตือนท่านว่า “เราอยู่ในที่ใดภาวนาดี เราก็ตั้งใจทำความเพียรอยู่ที่นั่น จนกว่าจิตใจของเราจะหลุดพ้นจากกิเลสหมด ก็ไม่มีปัญหาอะไรเลย” ท่านเตือนเมื่ออยู่ด้วยกันเพียง 2 องค์เท่านั้น ทำให้พระอาจารย์เปลี่ยนซาบซึ้งใจในความห่วงใยของหลวงปู่แหวนมากยิ่งขึ้น จึงได้พยายามไปกราบเยี่ยมหลวงปู่แหวนบ่อย ๆ หรืออย่างน้อยที่สุดเดือนละ 1 ครั้ง เท่าที่จะทำได้

ออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนไปงานทำบุญคล้ายวันเกิดของหลวงปู่สิม พุทธาจาโร แล้วเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ต่อไปวัดป่าสาละวัน อ.เมือง จ.นครราชสีมา ท่านได้กลับไปเยี่ยมบ้านโดยพักที่วัดทุ่งสว่าง อ.สว่างแดนดิน และได้ไปในงานถวายเพลิงศพ

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ที่วัดป่านิโครธาราม อ.หนองวัวซอ จ.อุดร-ธานี เมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2525 แล้วเดินทางกลับวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่

ท่านได้ไปงานทำบุญคล้ายวันเกิดของหลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว แล้วไปในงานทำบุญฉลองอายุ หลวงปู่แว่น ธนปาโล วัดสำราญนิวาส อ.เกาะคา จ.ลำปาง ต่อจากนั้น ได้ไปแวะเยี่ยมวัดเชียงแสนน้อย อ.สันกำแพง อีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูต้นมะม่วงใหญ่ 2 ต้นที่วัดนั้น ปรากฏว่าหลวงพ่อที่เฝ้าต้นมะม่วงไม่อยู่แล้ว

พรรษาที่ 24 (พ.ศ. 2525 - 2526) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

เมื่อออกพรรษาแล้วพระอาจารย์เปลี่ยน ได้เดินทางไปภาคอีสาน ไปกราบนมัสการหลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี ไปกราบนมัสการหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี วัดหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย แล้วไปวัดเจติยาคิรีวิหาร (ภูทอก) กิ่ง อ.ศรีวิไล จ.หนองคาย

วันรุ่งขึ้น ท่านได้ไปกราบนมัสการพระครูพิพิธธรรมสุนทร และพระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ ที่วัดทุ่งสว่าง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร แล้วเดินทางต่อไปวัดป่าอุดมสมพร อ.พรรณานิคม และวัดป่าสุทธาวาส อ.เมือง จ.สกลนคร มุ่งตรงไปวัดพระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม

วันต่อมาได้ไป จ.อุบลราชธานี ไปวัดหนองป่าพง ต.ธาตุ อ.วารินชำราบ และวัดป่านานาชาติ ต.บุ่งหวาย อ.วารินชำราบ แล้วไปวัดป่าสาละวัน อ.เมือง จ.นครราชสีมา ต่อจากนั้นลงกรุงเทพฯ ไปแวะนมัสการพระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม และพุทธมณฑล แล้วไปพักที่วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน วันรุ่งขึ้นจึงกลับเชียงใหม่

หลังงานทำบุญคล้ายวันเกิดหลวงปู่แหวน สุจิณโณ ที่วัดดอยแม่ปั๋งแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนรับนิมนต์ของญาติโยมเพื่อเดินทางไปประเทศศรีลังกา ระหว่างวันที่ 16-23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 ได้ชมเมืองโคลอมโบ - เมืองอนุราธปุระ - โปโลนนรุวะ แคนดี้ - วัดอัสคิริยะ - นอราเลีย ได้ทำบุญตามวัดต่างๆ เช่น วัดอโศการาม วัดเชตวัน วัดกัลยาณี (เกาลานี) ฯลฯ

เมื่อกลับถึงวัดอรัญญวิเวกแล้ว ได้ไปงานทำบุญฉลองอายุหลวงปู่แว่น ธนปาโล วัดสำราญนิวาส อ.เกาะคา จ.ลำปาง ต่อจากนั้นได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่อีก ในวันที่ 26-31 มีนาคม พ.ศ. 2526 ไปเทศน์อบรมที่วัดปลักกริม เทศน์ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แล้วเลยออกไปปีนัง กัวลาลัมเปอร์ (ประเทศมาเลเซีย) และประเทศสิงคโปร์

เมื่อกลับมาแล้วท่านได้พาศรัทธาญาติโยมหลายคณะซึ่งต่างมาทำบุญที่วัดอรัญญวิเวก ไปกราบนมัสการหลวงปู่แหวนที่วัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว แทบทุกเดือน

พระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปงานทำบุญครบ 7 รอบ ของหลวงปู่สาม อกิญจโน ที่วัดป่าไตรวิเวก ต.นาบัว อ.เมือง จ.สุรินทร์ และได้บริจาคปัจจัยซื้อเครื่องตรวจหัวใจ 1 เครื่อง มอบให้โรงพยาบาล

อ.บ้านม่วง จ.สกลนคร หลังจากท่านทราบว่าหลวงปู่ขาวมรณภาพ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ออกเดินทางไปวัดถ้ำกลองเพลอ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี เพื่อกราบนมัสการศพของท่าน แล้วเดินทางไปเยี่ยมบ้าน ไปพักที่วัดทุ่งสว่าง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร แล้วจึงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ กลับไปวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่

ก่อนเข้าพรรษา พระอาจารย์เปลี่ยนได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่อีก พักวัดปลักกริม (สระน้ำ) แล้วไปวัดควนจง วัดพะโคะ วัดพระบรมธาตุ จ.นครศรีธรรมราช แล้วออกไปประเทศสิงคโปร์ ต่อจากนั้นกลับ อ.หาดใหญ่ เทศน์ที่วัดควนจง เวลา 14.00 น. เทศน์ที่วัดโคกสมาน เวลา 17.00 น. และวัดปลักกริม (สระน้ำ) เวลา 20.00 น. วันรุ่งขึ้นจึงเดินทางกลับกรุงเทพฯ แล้วกลับ จ.เชียงใหม่

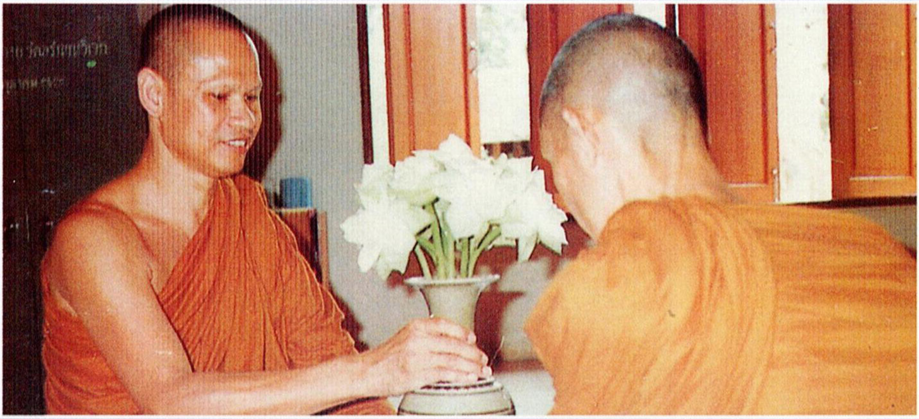
พรรษาที่ 25 (พ.ศ. 2526 - 2527) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ออกพรรษาแล้วพระอาจารย์เปลี่ยนไปกราบหลวงปู่แหวน ที่วัดดอยแม่ปั๋ง แล้วได้ไปงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่ขาว อนาลโย ที่วัดถ้ำกลองเพล วันที่ 9-11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 เสร็จงานแล้วได้ไปเยี่ยมบ้าน และได้รับนิมนต์ไปในงานทำบุญของคณะศรัทธาญาติโยมที่บ้านโคกคอนหลายบ้าน แล้วจึงเดินทางกลับ จ.เชียงใหม่

วันที่ 2-8 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 ได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ เยี่ยมบ้านโยมอย่างน้อยวันละ 5-6 บ้าน แล้วไป จ.ยะลา

การต้อนรับพระ

• พระชาวไทย

• พบท่านฐิติญาโณ (พระชาวฝรั่งเศส) ที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ

• พบท่านญาณธัมโมในป่า

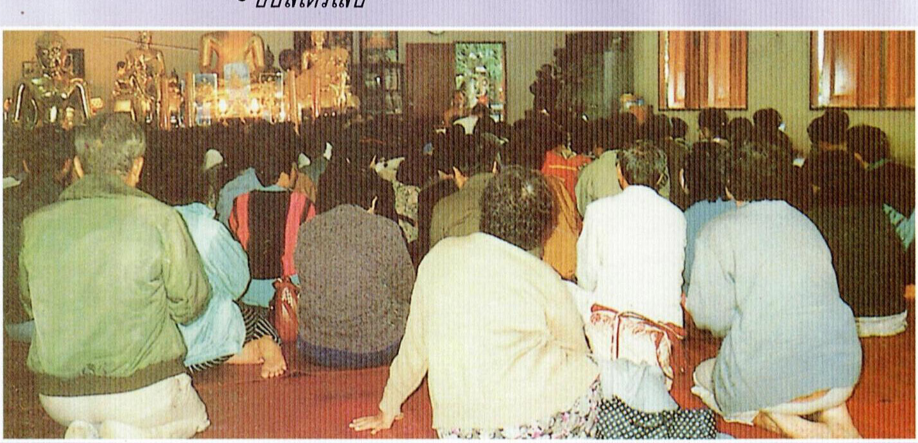
การต้อนรับคณะญาติโยม

• มาเลเซีย

• ออสเตรเลีย

• อินโดนีเซีย

จ.นราธิวาส จ.ปัตตานี ไปวัดช้างให้ วัดคูหาภิมุข วัดเขากงพระใหญ่ ไปชมทักษิณราชนิเวศน์ด้วย วันต่อมาได้ไปเยี่ยมบ้านโยมที่ จ.สงขลา ชมพิพิธภัณฑ์สัตว์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไปบ้านพักผู้บังคับการตำรวจทางหลวง เพื่อเทศน์อบรมตำรวจทางหลวง แล้วเดินทางกลับโดยเครื่องบิน ถึง จ.เชียงใหม่

วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 พระอาจารย์เปลี่ยนได้รับนิมนต์ไปตรวจโรคที่โรงพยาบาลมหาราช จ.เชียงใหม่ นายแพทย์ผจญ วงศ์ตระหง่าน ได้ทำการผ่าตัดฝีที่ขาซ้าย เสร็จแล้วได้นอนพักอยู่โรงพยาบาล ถึงวันที่ 21 พฤษภาคม จึงกลับไปพักฟื้นที่วัด ท่านได้บริจาคเงินให้มูลนิธิตึกสงฆ์ จำนวน 10,000 บาท

วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 ท่านได้รับนิมนต์ ให้ไปที่ อ.หาดใหญ่อีก เพื่อเยี่ยมสำนักอาจารย์มหาสมจิต อ.นาทวี จ.สงขลา แล้วเดินทางต่อไปปาดังเบซาร์ (ประเทศมาเลเซีย) เทศน์อบรมภาวนาให้ญาติโยม เวลา 20.30 น.

วันรุ่งขึ้นไปวัดเขากง สุไหงโกลก ไปวัดสวนใหม่ จ.ยะลา แล้วกลับวัดปลักกริม (สระน้ำ) เทศน์อบรมญาติโยม เวลา 20.30 น.

วันต่อมาท่านได้ไป จ.ตรัง จ.พัทลุง ชมทะเลน้อย จ.พัทลุง แล้วกลับวัดปลักกริม อ.หาดใหญ่ แล้วจึงเดินทางกลับ จ.เชียงใหม่

พรรษาที่ 26 (พ.ศ. 2527 - 2528) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ในพรรษานี้ พระอาจารย์เปลี่ยนได้นิมิต“เห็นหลวงปู่แหวน

มาเทศน์ให้ฟัง หลวงปู่งามมาก ห่มจีวรเหมือนทองคำ มีพระอาจารย์หนูอยู่ด้วย เหมือนกับในหลวงนิมนต์ไปร่วมงานทำบุญด้วยกัน มีคนมากมาย" ในขณะนั้นท่านเองยังคิดไม่ออกว่าเป็นงานอะไร ได้แต่เก็บความสงสัยไว้ในใจเท่านั้น

หลังออกพรรษาแล้ว ท่านได้รับนิมนต์ไปอินเดีย วันที่ 5-19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 ได้ไปเมืองกัลกัตตา - นาลันทา - พุทธคยา - ราชคฤห์ ชมคันธกุฎีของพระพุทธเจ้า บนเขาคิชฌกูฏ ห้องขังพระเจ้าพิมพิสาร วัดเวฬุวนาราม ชมตโปทาราม-บ่อน้ำแร่รักษาโรคได้หลายชนิด ท่านได้ไปเวียนเทียนรอบพระเจดีย์ที่พุทธคยา ไหว้พระสวดมนต์ทำวัตรเย็น และนั่งทำสมาธิที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์สถานที่ตรัสรู้ และไปดูสถานที่ลอยถาดอธิษฐานของพระพุทธเจ้า บ้านนางสุชาดา

ต่อจากนั้นดูสถานที่พระพุทธองค์แสดงปฐมเทศนาที่สารนาถ ดูพิธีการอาบน้ำล้างบาป พิธีเผาศพริมแม่น้ำคงคา ที่กรุงพาราณสี ซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่ของโลก และดูสถานที่ปรินิพพานที่กุสินารา

ท่านได้เดินทางต่อ ไปชมลุมพินีสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า ในประเทศเนปาล ไปเมืองสาวัตถี ซึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่นานที่สุด ที่วัดเชตวัน ถึง 19 พรรษา

แล้วเดินทางต่อไปเมืองลัคเนา - อักกร้า ชมป้อมแดง ทัชมาฮาล ไปนิวเดลลี ชมที่ฝังอัฐิมหาตมะคานธี ที่เผาศพนางอินทิรา คานธี ที่ฝังศพเนห์รู ชมบ้านพักเนห์รู แล้วจึงเดินทางกลับกรุงเทพฯ แล้วกลับ จ.เชียงใหม่

วันที่ 24-27 มกราคม พ.ศ. 2528 ท่านได้รับนิมนต์ไปประเทศสิงคโปร์ ไปเยี่ยมบริษัทของมิสเตอร์ซิมและเยี่ยมบ้านของด๊อกเตอร์เอน.พี.ดาส ท่านได้เลยไปดูสถานที่ที่จะสร้างวัดไทยที่ประเทศบรูไน ตามคำขอนิมนต์ของมิสเตอร์ลิม มิสเตอร์โทนี่ลูกศิษย์ที่ประเทศบูรไน แล้วเดินทางกลับกรุงเทพฯ

พระอาจารย์เปลี่ยนได้กลับไปเยี่ยมบ้านที่อีสาน และได้ไปในงานผูกพัทธสีมาที่วัดศรีสว่าง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร และไปชมพระอุโบสถวัดธาตุมีชัย เมื่อกลับมาวัดแล้ววันที่ 28 เมษายน ได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ ไปพักวัดปลักกริม(สระน้ำ) ไปเยี่ยมสำนักอาจารย์มหาสมจิต อ.นาทวี จ.สงขลา ไปจังโหลน (ประเทศมาเลเซีย) แล้วไปเยี่ยมบ้านที่ญาติโยมนิมนต์ไปถึง 16 บ้าน ใน อ.หาดใหญ่ และจ.สงขลา จึงเดินทางกลับวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่

ในเดือนพฤษภาคม พระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปแจกสมุดดินสอแก่นักเรียนโรงเรียนหางดง โรงเรียนบ้านปง โรงเรียนบ้านเด่น โรงเรียนสันป่าตอง โรงเรียนปางกว้าง และโรงเรียนบ้านหนองบัว รวม 6 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 670 คน และได้ไปแจกในโรงเรียนอื่นต่อมาอีกเรื่อย ๆ

เมื่อหลวงปู่แหวนอาพาธ ต้องเข้าโรงพยาบาลมหาราชเชียงใหม่ พระอาจารย์เปลี่ยนได้ไปเยี่ยมหลวงปู่ที่โรงพยาบาลหลายครั้ง ครั้นหลวงปู่มรณภาพที่โรงพยาบาล เมื่อวันอังคารที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 พระอาจารย์เปลี่ยนได้ช่วยงานและเป็นผู้นำคณะศรัทธาญาติโยมมากราบศพหลวงปู่ จัดอาหาร และน้ำปานะถวายพระ และแจกผู้ที่มาในงานสวดศพร่วมกับลูกศิษย์ของ

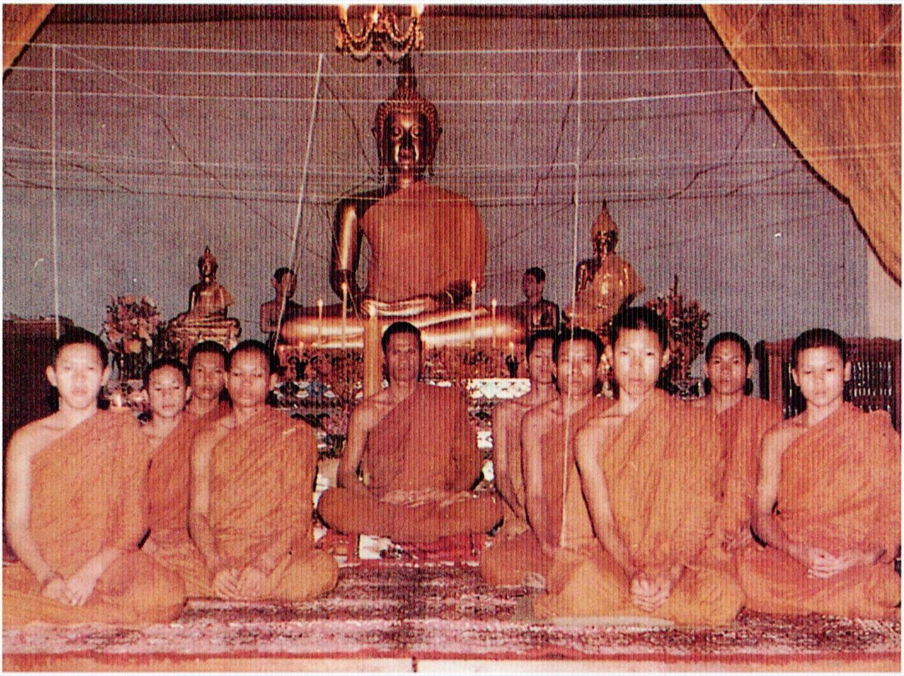
ท่าน จนถึงงานพระราชทานเพลิงศพ ด้วยความเคารพและระลึกถึงพระคุณของหลวงปู่อย่างยิ่ง หลังจากนั้นหากมีลูกศิษย์หรือคณะศรัทธาญาติโยมนิมนต์ให้พระอาจารย์เปลี่ยนไปร่วมในงานสวดตอนค่ำ หรือนิมนต์ไปฉันตอนเช้าในงานของหลวงปู่แล้ว ท่านจะไปด้วยทุกครั้ง ไม่ปฏิเสธเลย ทำให้เห็นถึงความกตัญญูกตเวทีที่ท่านมีต่อหลวงปู่

พรรษาที่ 27 (พ.ศ. 2528-พ.ศ. 2529) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

หลังออกพรรษาแล้ววันที่ 28-31 มกราคม 2529 ท่านได้รับนิมนต์ให้เทศน์ในการประชุมสงฆ์เจ้าคณะตำบล ที่วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ

ท่านได้รับนิมนต์ไปประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 12 กุมภาพันธ์ - 6 เมษายน พ.ศ. 2529 ได้ไปเมืองเมลเบอร์น ไปพักวัดธรรมรังษี วัดไทยในเมลเบอร์น ได้เทศน์อบรมญาติโยมไทย ลาว เขมร ญวน ฝรั่ง ที่มาทำบุญฟัง ต่อจากนั้นไปเมืองซิดนีย์ พระครูสมัยมารับไปพักวัดพุทธรังษี วัดไทยในซิดนีย์ ได้ไปดูสถานที่ที่จะสร้างวัดใหม่ ได้เทศน์อบรมคณะศรัทธาไทย ลาว พม่า ฝรั่ง ทำสมาธิและสนทนาธรรมกันทุกเย็น ส่วนญาติโยมก็ผลัดกันนิมนต์พระอาจารย์เปลี่ยนไปฉันเช้า และทำบุญที่บ้านกันไม่ได้ขาดเลย ท่านได้ไปชมเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น มันดีนา วูลลองกอง ปาระมัตตา แบลคทาว์น แคนเบอร่า ฯลฯ

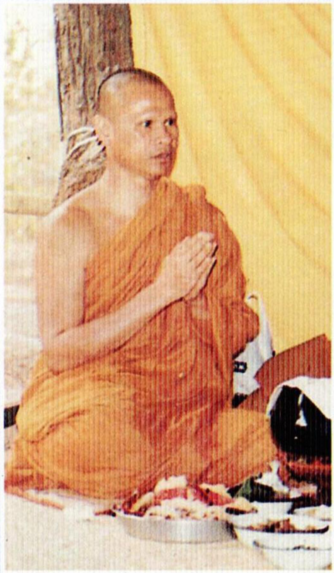
• *พิธีพุทธาภิเษกพระผงรุ่นแรก ณ วิหารหลังเก่า พ.ศ. ๒๕๑๙*

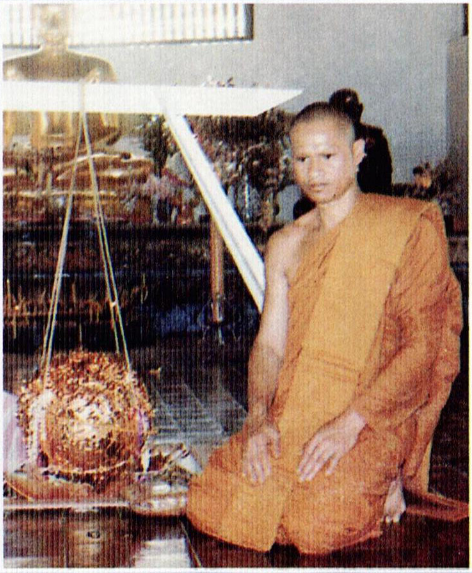
• *พิธีสวดถอนสีมาในงานฉลองโบสถ์ พ.ศ. ๒๕๒๘*

• พิธีสวดทักลูกนิมิตในงานฉลองโบสถ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

• ให้พรในงานผูกพัทธสีมา

• พิธีผูกพัทธสีมาตัดลูกนิมิต

ท่านเดินทางต่อไปเมืองเพิร์ธ พักที่พุทธสมาคมแห่งออสเตรเลียตะวันตก มีศรัทธาญาติโยมชาวไทยมาถวายอาหาร และได้เทศน์อบรมทั้งตอนเช้าและค่ำ ท่านได้ไปพักที่วัดใหม่ของท่านชาคโร ภิกขุ ที่เซอร์เพนไทม์ มีคณะศรัทธาญาติโยมไทย ฝรั่งมาทำบุญกันมาก และได้ขอนิมนต์ให้ท่านอยู่ที่เมืองเพิร์ธด้วย พระอาจารย์เปลี่ยนยังไม่รับนิมนต์ แต่บอกว่าถ้ามีโอกาสจะมาเยี่ยมอีก ท่านได้ดูสถานที่ก่อสร้างกุฏิที่วัดใหม่กับท่านญาณธมฺโม ภิกขุ ตอนค่ำได้นำพระเณรทั้งหมดนั่งสมาธิพร้อมกันด้วย ท่านเดินทางกลับกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2529 ก่อนกลับได้บริจาคปัจจัยบำรุงวัดทั้ง 3 แห่ง รวม 94,000 บาทเศษ

ในวันที่ 30 เมษายน ท่านได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่อีก ไปพักวัดปลักกริม ได้เทศน์อบรมคณะศรัทธาญาติโยมทำสมาธิเช่นเคย ท่านได้รับนิมนต์ให้ไปเยี่ยมบ้านโยม 11 บ้าน และได้ออกไปเกาะปีนัง (ประเทศมาเลเซีย) ไปวัดชัยมังคลาราม ซึ่งเป็นวัดไทยในเกาะปีนัง แล้วข้ามสะพานจากเกาะปีนังไปบัตเตอร์เวิธ เป็นสะพานคอนกรีตยาว 16 กิโลเมตร

วันต่อมาได้ไปเกาะยอ จ.สงขลา ชมการทอผ้าพื้นเมืองของชาวปักษ์ใต้ ท่านได้ไปเยี่ยมบ้านญาติโยมใน จ.สงขลา อีก 5 บ้าน แล้วจึงกลับวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่

พรรษาที่ 28 - 29 (พ.ศ. 2529 - 2531) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ในพรรษานี้ท่านได้เป็นผู้นำคณะศรัทธาญาติโยมบริจาค

ปัจจัยติดตั้งเครื่องปรับอากาศที่ตึกสงฆ์อาพาธ ในโรงพยาบาลมหาราช นครเชียงใหม่ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 68,230 บาท

ออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ วันที่ 4-8 พฤศจิกายน 2529 พักที่วัดปลักกริม ท่านได้เทศน์อบรมคณะศรัทธาญาติโยมทั้งที่วัดปลักกริม และในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไปเยี่ยมบ้านโยมที่นิมนต์ไปถึง 20 บ้าน แล้วจึงเดินทางกลับ จ.เชียงใหม่

ท่านได้เดินทางไปอีสาน กราบนมัสการหลวงปู่หล้า เขมฺปตฺโต วัดบรรพตคีรี (ภูจ้อก้อ) อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร เมื่อกลับมาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการฝ่ายสงฆ์จัดงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่แหวน สุจิณโณ เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2530 ท่านช่วยงานอย่างเต็มที่จนกระทั่งเสร็จงาน

ส่วนชมรมพุทธศาสน์ หรือชมรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรม ของพุทธศาสนิกชนหรือของข้าราชการในหน่วยงานต่างๆ ก็ได้ขอนิมนต์ท่านไปแสดงธรรม ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

วัดเบญจมบพิตร บนชั้นดาดฟ้าศาลาชินราชปัญจบพิธ

วัดหัวลำโพง ศาลาสุทธาวาส ชั้น 3

วัดมัชฌันติการาม (วัดน้อย)

วัดสังฆทาน

วัดอโศการาม

วัดบรมนิวาส ศาลาอุรุพงษ์

วัดดวงแข

วัดอภัยทายาราม (วัดมะกอก) ศาลาการเปรียญ

กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงอุตสาหกรรม

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย,

การไฟฟ้านครหลวง (วัดเลียบ)

ธนาคารกรุงเทพฯ สำนักงานใหญ่

สำนักงานปูนซีเมนต์ไทย จำกัด

โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลตำรวจ

โรงพยาบาลรามาธิบดี

โรงพยาบาลจุฬาฯ ตึกวชิรญาณวงศ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มศว.ประสานมิตร

ฯลฯ

ทำให้ท่านต้องเดินทาง จ.เชียงใหม่-กรุงเทพฯ อยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นท่านได้รับนิมนต์ไปงานทำบุญที่บ้านญาติโยมในต่างจังหวัดด้วย เช่น จ.พิษณุโลก จ.เพชรบูรณ์ ฯลฯ

ในวันที่ 1-15 มีนาคม พ.ศ.2530 ท่านได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ และได้เดินทางไปประเทศสิงคโปร์ต่อเช่นเคย

ท่านได้รับนิมนต์ไปในงานทำบุญที่วัดป่าท่าทราย อ.เมือง จ.สมุทรสาคร วันที่ 8-10 เมษายน 2531 ไปเทศน์อบรมสมาธิแก่คณะญาติโยมแล้วเดินทางกลับ

ระหว่างวันที่ 16-22 มิถุนายน พ.ศ.2531 ท่านได้รับนิมนต์ไปเทศน์อบรมที่วัดปลักกริม อ.หาดใหญ่ พร้อมทั้งไปในงาน

ทำบุญที่บ้านโยม และเยี่ยมบ้านคณะศรัทธาญาติโยมทั้งวัน จึงเดินทางกลับ จ.เชียงใหม่

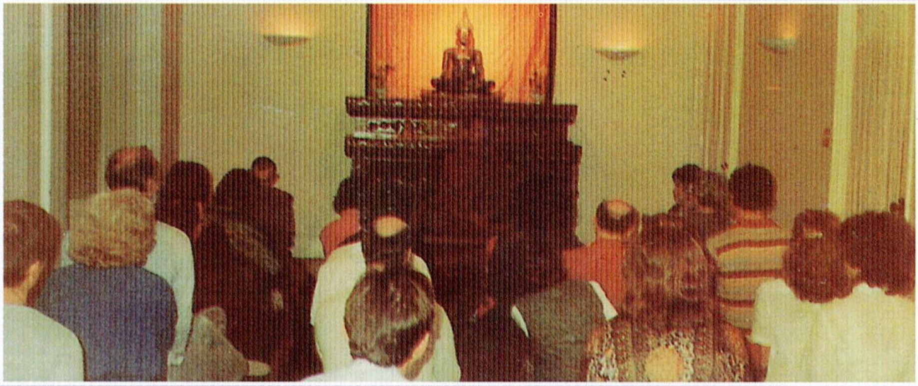
ก่อนเข้าพรรษาได้ไปแจกเครื่องเขียนแก่เด็กนักเรียนที่ยากจนในโรงเรียนบ้านป่าไม้แดง โรงเรียนบ้านช้างใน เป็นต้น

พรรษาที่ 30 (พ.ศ. 2531-พ.ศ. 2532) จำพรรษา

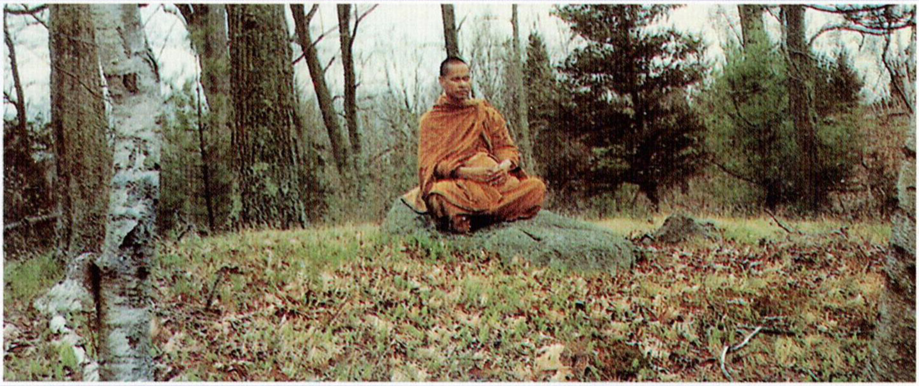
วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ ในวันที่ 19-21 ธันวาคม พ.ศ.2531 ในงานทำบุญและเยี่ยมญาติโยมทั้งวัน รวม 18 แห่งด้วยกัน จึงเดินทางกลับ จ.เชียงใหม่

ในวันที่ 1 เมษายน -2 มิถุนายน พ.ศ.2532 พระอาจารย์เปลี่ยน ได้รับนิมนต์ไปประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดา ท่านได้ไปเทศน์อบรมคณะศรัทธาญาติโยมที่วัดไทยในแต่ละเมือง และไปร่วมในงานเทศกาลที่ทางวัดเหล่านั้นจัดขึ้น เช่น วัดภูริทัตวนาราม วัดญาณรังษี วัดพุทธธรรม วัดป่าธรรมชาติ วัดธรรมาราม วัดธรรมบูชา วัดพุทธรัตนวนาราม วัดสังฆรัตนวนาราม ฯลฯ ท่านได้ไปงานทำบุญและเยี่ยมบ้านญาติโยม พร้อมทั้งชมสิ่งต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ตามเมืองที่ผ่านไป รวม 14 รัฐด้วยกัน และได้เดินทางไปชมน้ำตกไนแองการ่า ทางฝั่งประเทศแคนาดาซึ่งสวยงามมาก

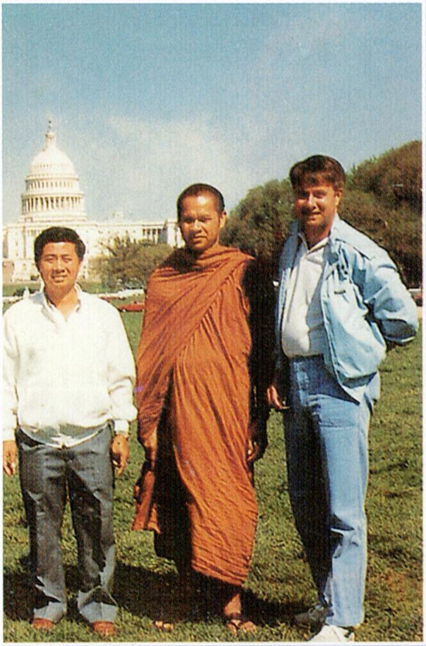
• ศูนย์ฝึกปฏิบัติธรรมที่เคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์

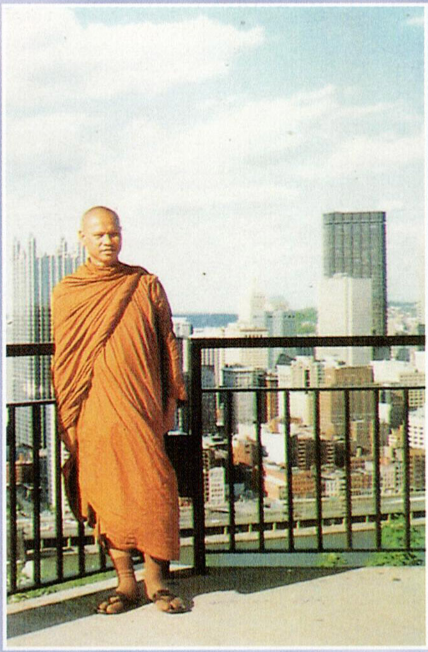
• สำรวจที่ดินซึ่งเจ้าของบริจาคให้ศูนย์

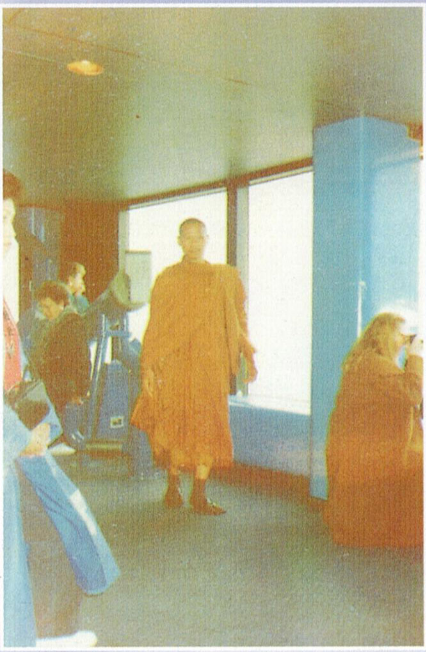
• ศูนย์ฝึกปฏิบัติธรรมที่แบรี่ รัฐแมสซาชูเซตส์

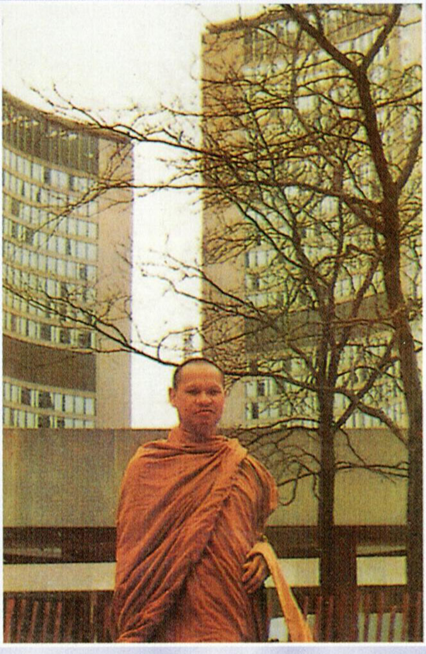
• กรุงวอชิงตัน ดีซี

• กรุงนิวยอร์ค

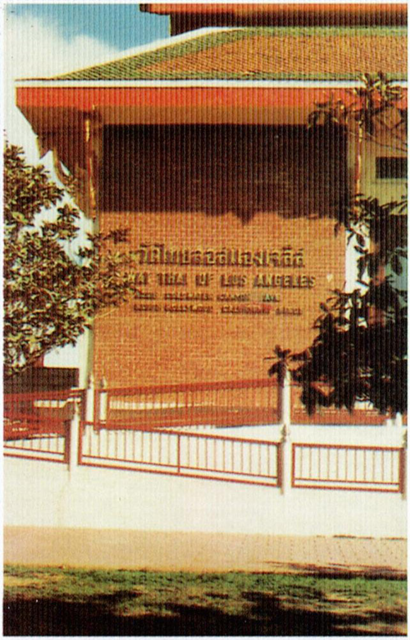

• หอชมน้ำตกไนแอการ่า

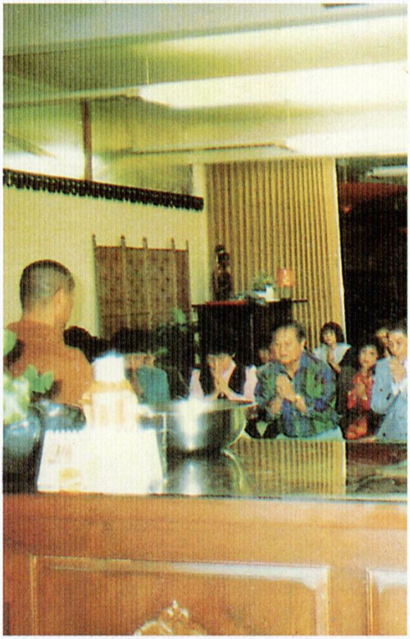

• ประเทศแคนาดา

ประเทศสหรัฐอเมริกา

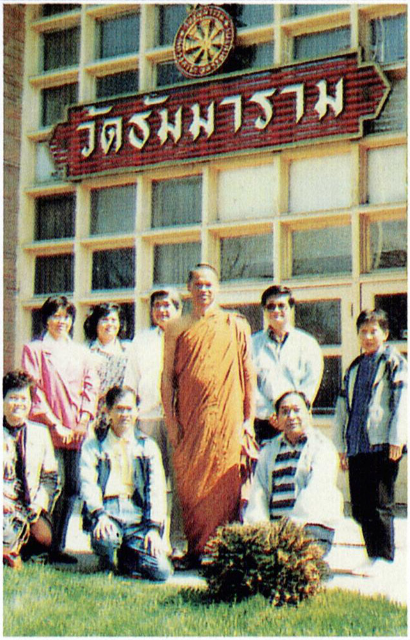
• *วัดไทย-ลอสแองเจลิสแคลิฟอร์เนีย*

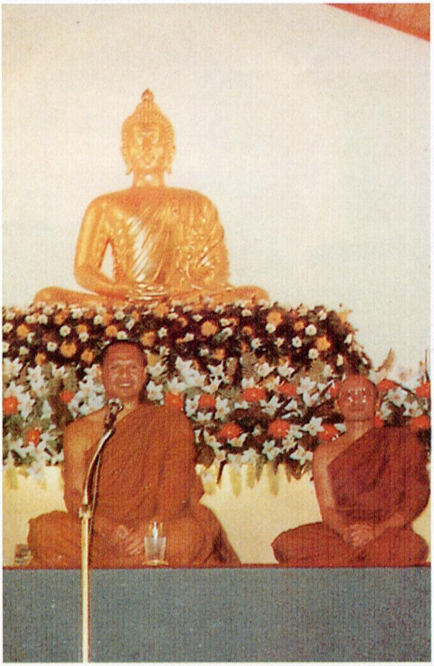
• *เทศน์-บ้านโยม-บัลติมอร์รัฐแมรี่แลนด์*

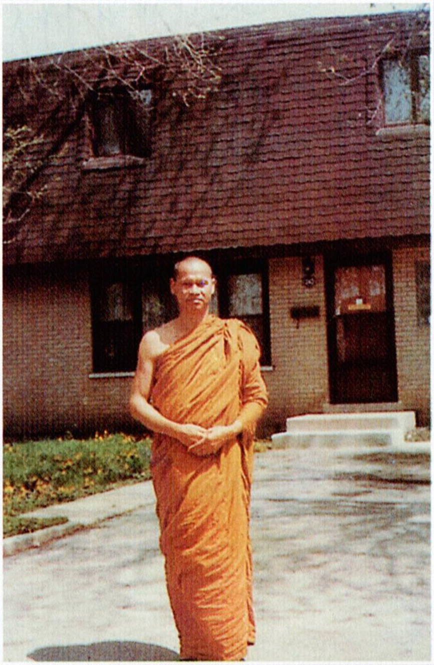
• *เทศน์-วัดธัมมาราม*

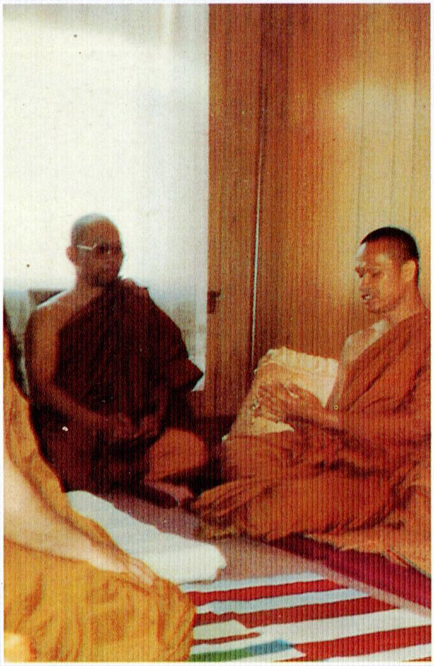
• *ชิคาโก รัฐอิลินอยส์*

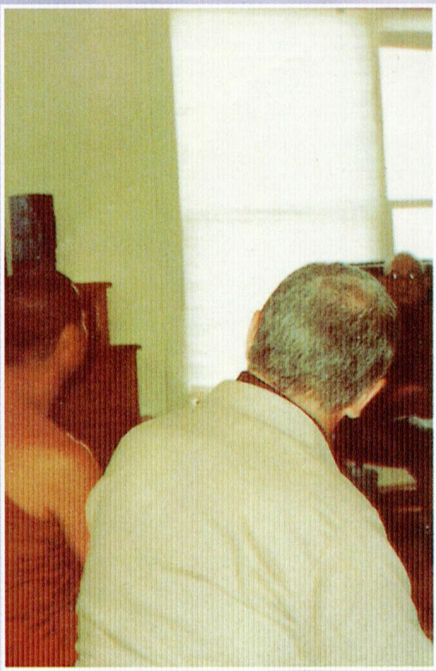
• เทศน์-วัดพุทธธรรม-ฮินสเดล

• วัดป่าธรรมชาติ-เบอร์แบงค์ รัฐอิลินอยส์

• วัดไตรรัตนาราม (วัดเขมร)
รัฐแมสซาชูเซตส์

• สนทนากับท่านมหาสี สยาดอร์

ท่านได้ไปเทศน์อบรมชาวต่างประเทศทำสมาธิ ที่ศูนย์ฝึกปฏิบัติธรรมที่เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ (เจ้าของศูนย์เคยไปฝึกภาวนาที่วัดป่าบ้านตาด อ.เมือง จ.อุดรธานี) อยู่ 5 วัน เทศน์วันละ 2 ครั้ง สอนให้เขารู้จัก ทาน ศีล ภาวนา ให้เขามีการให้ทาน และรักษาศีล ซึ่งจะเป็นบาทหรือพื้นฐานทางจิตใจให้ปฏิบัติภาวนาให้ดีขึ้น ท่านได้ไปสำรวจสถานที่ซึ่งเป็นไร่นาและป่าโปร่งมีทะเลสาปอยู่ด้านหนึ่ง เจ้าของมีจิตศรัทธาจะให้ทำเป็นศูนย์ฝึกสมาธิ สาขาของศูนย์ในเมืองเคมบริดจ์

ต่อจากนั้นได้ไปเยี่ยมศูนย์ฝึกปฏิบัติธรรมอีกแห่งหนึ่งที่เมืองแบรี่ รัฐแมสซาชูเซตส์ ซึ่งแจ๊ค คอร์นฟิลด์ (เคยบวชเป็นพระและศึกษาธรรมอยู่ที่วัดหนองป่าพง 2 ปี มีฉายาว่า พระสุญโญ) เป็นผู้สอนด้วย ในปีนั้นท่านมหาสี สยาดอร์ พระมหาเถระชาวพม่ากำลังอบรมสั่งสอนนักปฏิบัติที่ศูนย์นี้ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงได้พบกับท่านมหาสี สยาดอร์ และสนทนาแลกเปลี่ยนปัญหากัน พระอาจารย์เปลี่ยนเดินทางกลับถึงประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2532 แล้วกลับวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่

ก่อนเข้าพรรษา ท่านได้รับนิมนต์ไปเทศน์ตามที่ต่าง ๆ ทั้งใน จ.เชียงใหม่และกรุงเทพฯ เช่น วัดอุโมงค์ วัดเจดีย์หลวง วัดสันติธรรม วัดจิตตวนาราม ใน จ.เชียงใหม่และได้ไปเทศน์ที่วัดอโศการาม วัดหัวลำโพง ห้องประชุมของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอุตสาหกรรม ในกรุงเทพฯ

พรรษาที่ 31 (พ.ศ. 2532 - 2533) : จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาวัดอรัญญวิเวก บ้านปง เป็นพรรษาที่ 25 ในพรรษานี้มีคณะศรัทธาญาติโยม ทั้งในกรุงเทพฯ และใน จ.เชียงใหม่ มาทำบุญกันมาก รวมทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทยที่มาจากออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ฯลฯ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงต้องอยู่วัดต้อนรับคณะผู้มากราบนมัสการ ทั้งวัน ๆ ละ 5-6 คณะ ซึ่งท่านจะเทศน์หรือพูดธรรมะให้แต่ละคณะฟัง ส่วนญาติโยมที่มาจากต่างประเทศนี้ ท่านก็จะพาไปกราบหลวงปู่สิม วัดถ้ำผาปล่อง ไปชมวัดและสถานที่สำคัญอื่น ๆ ใน จ.เชียงใหม่

ออกพรรษาแล้วท่านได้รับนิมนต์ไปประเทศอินเดีย วันที่ 3-18 พฤศจิกายน พ.ศ.2532 อีก จากกรุงเทพฯ นั่งเครื่องบินไปกัลกัตตา แล้วนั่งรถไฟไปพุทธคยา พักวัดไทยที่พุทธคยา

จากพุทธคยานั่งรถไปราชคฤห์ ชมวัดเวฬุวัน นมัสการพระคันธกุฎีบนเขาคิชฌกูฏ ชมบ่อน้ำแร่ตะโปทาราม ไปนาลันทา ชมมหาวิทยาลัยนาลันทา แล้วกลับไปพักพุทธคยา นมัสการพระศรีมหาโพธิ์ สวดมนต์-ทำสมาธิ

รุ่งขึ้นออกเดินทางไปกรุงพาราณสีพักวัดไทยแล้วไปสารนาถ นมัสการสถานที่แสดงปฐมเทศนา โปรดปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ไปกุสินารา นมัสการสถานที่ปรินิพพาน และที่ถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า พักโรงแรม

แล้วเดินทางไปประเทศเนปาล นมัสการที่ประสูติของพระพุทธเจ้าที่ลุมพินี พักโรงแรม วันต่อมาเดินทางไปสาวัตถี พักวัดไทยที่เมืองนี้ แล้วไปนั่งทำวัตรสวดมนต์ ที่วัดเชตวันมหาวิหาร คันธกุฎีที่ประทับของพระพุทธเจ้า (19 พรรษา) ทุกวันตั้งแต่วันที่ 8-15 พฤศจิกายน จึงเดินทางไปกรุงลัคเนา แล้วนั่งเครื่องบินไปนิวเดลลี พักโรงแรม

วันต่อมาเดินทางไปอักกร้า ชมทัชมาฮาล แล้วมาพักที่นิวเดลลีอีก เที่ยวชมเมือง ซื้อของต่าง ๆ แล้วกลับกรุงเทพฯ

เมื่อกลับถึงวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่แล้ว ต่อมาท่านได้ไปกราบหลวงปู่สิม วัดถ้ำผาปล่อง ในวันคล้ายวันเกิดครบรอบ 80 ปี และรับนิมนต์ไปเทศน์ในกรุงเทพ ฯ อีก คือ วัดพิชัย (คลองกุ่ม) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย วัดเบญจมบพิตร กระทรวงอุตสาหกรรม ฯลฯ ท่านไปในงานทำบุญและเยี่ยมญาติโยมอีกเกือบทุกวัน เมื่อกลับ จ.เชียงใหม่แล้ว ได้ไปแจกผ้าห่มและเครื่องเขียนแก่นักเรียนยากจนที่โรงเรียนปากทาง โรงเรียนทับเดื่อ-แม่ทะลาย ไปแจกผ้าห่มและเสื้อผ้าให้คนยากจนที่หมู่บ้านใหม่ด้วย

ก่อนเข้าพรรษา วันที่ 23-29 มิถุนายน 2533 ท่านได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ ไป จ.ปัตตานี จ.นราธิวาส จ.ยะลา ไปวัดเขากง วันต่อมาไป จ.นครศรีธรรมราช ไปวัดพระธาตุ และวัดพะโคะ (หลวงปู่ทวด)

ท่านได้เดินทางไปบัตเตอร์เวิธ ไปปีนัง (ประเทศมาเลเซีย) พักค้างคืนที่วัดจีน ได้ไปชมวัดงู และวัดชัยมังคลาราม ซึ่งเป็นวัดไทย

ในปีนัง ไปชมวัดเต่า ไปขึ้นปีนังฮิลล์ชมเมือง แล้วกลับ อ.หาดใหญ่ ท่านได้ไปงานทำบุญและเยี่ยมบ้านญาติโยมทั้งวัน รวม 18 บ้าน ในวันรุ่งขึ้นก็ไปเยี่ยมบ้านโยม ใน อ.หาดใหญ่ และ จ.สงขลาทั้งวัน รวม 16 บ้าน จึงเดินทางกลับ จ.เชียงใหม่

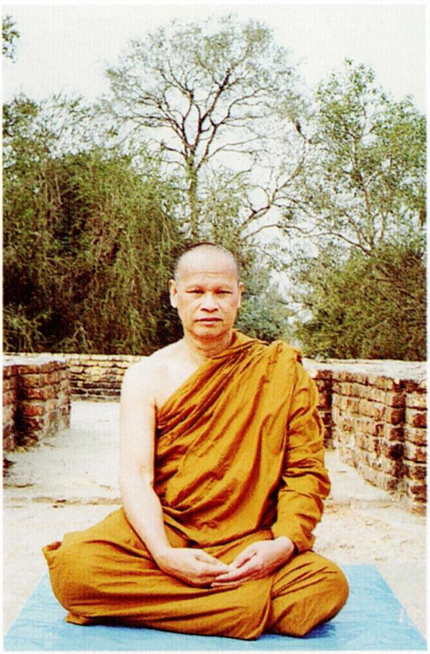
พรรษาที่ 32 (พ.ศ. 2533 - 2534) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

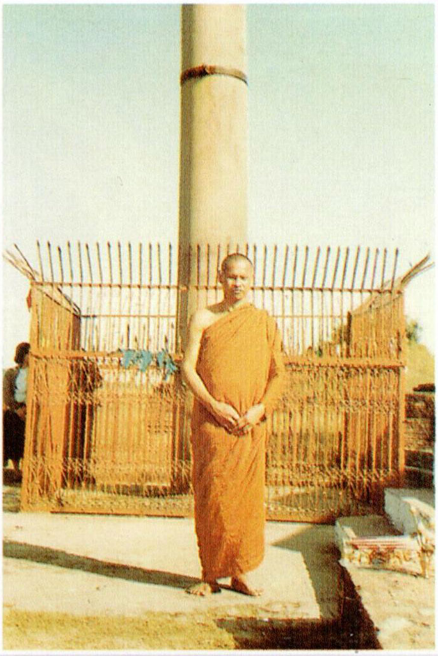
ในพรรษานี้ พระอาจารย์เปลี่ยนต้องต้อนรับคณะศรัทธาญาติโยมที่มาทำบุญกันมาก วันละหลายคณะ ทั้งจากจังหวัดต่าง ๆ และใน จ.เชียงใหม่เอง นอกจากนั้นยังมีชาวต่างประเทศ และชาวไทยที่มาจากประเทศอื่น ซึ่งท่านไปเยี่ยมมา ได้มากราบนมัสการท่านด้วย พระอาจารย์เปลี่ยนจะให้การต้อนรับอย่างดี นอกจากเทศน์อบรมแล้ว ยังพาไปทำบุญวัดอื่นๆ และไปชมสถานที่สำคัญ ในจ.เชียงใหม่ ทำให้แต่ละคณะนั้นซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ออกพรรษาแล้ว วันที่ 3-6 มกราคม 2534 ได้รับนิมนต์ไปประเทศสิงคโปร์อีก ต่อจากนั้นท่านก็รับนิมนต์ไปประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ระหว่างวันที่ 14 มกราคม-29 มีนาคม 2534 เมื่อไปถึงซิดนีย์ ได้พักที่วัดป่าพุทธรังษี มีคณะศรัทธาชาวไทย ลาว เขมร ไทยใหญ่ มาทำบุญที่วัดมาก ท่านได้ไปเยี่ยมวัดไทยแห่งใหม่ (สาขาวัดปากน้ำ) วัดลาว 2 วัด วัดเขมร 2 วัด

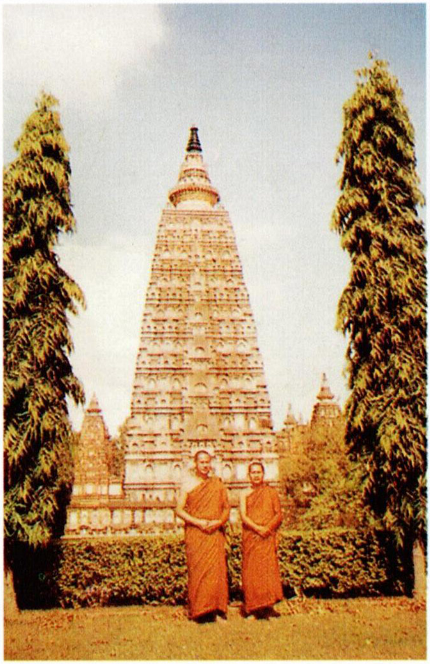
ประเทศอินเดีย

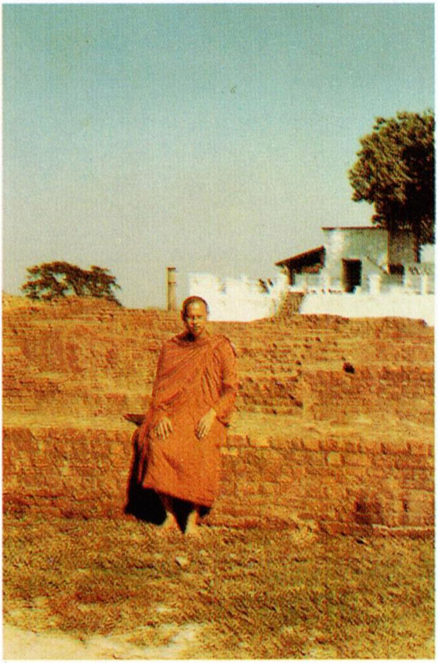
• คันธกุฎิ วัดเชตวันมหาวิหาร

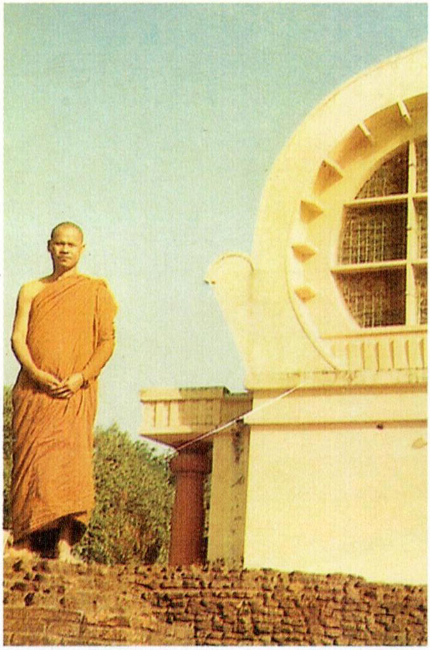
• เสาหินพระเจ้าอโศก

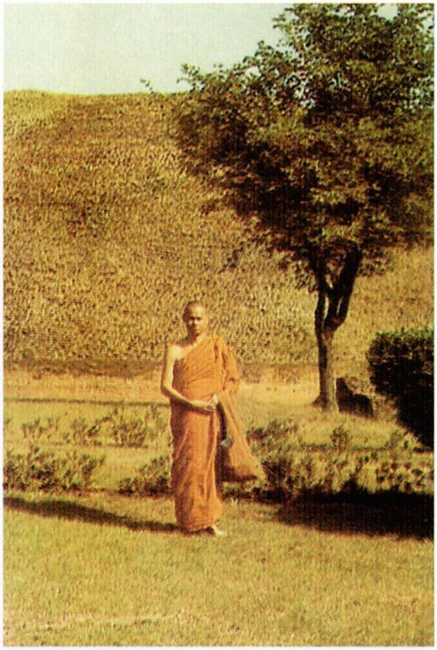
• พุทธคยา-พระมหาเจดีย์

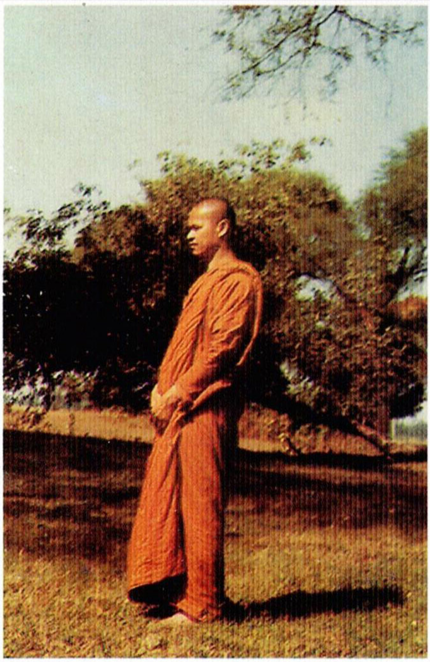
• ลุมพินี สถานที่ประสูติ

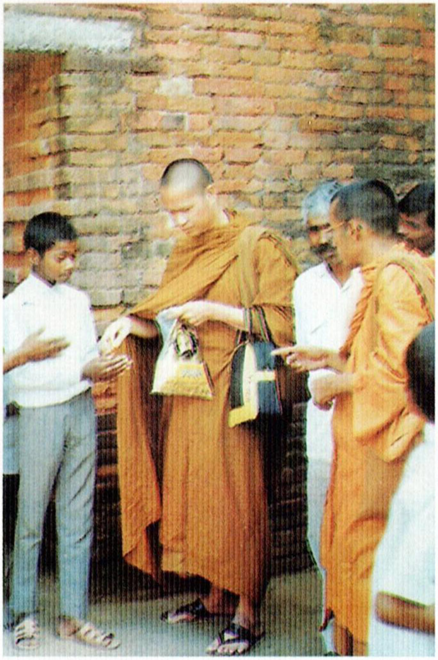

• กุสินารา–ปรินิพพานวิหาร

• สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ

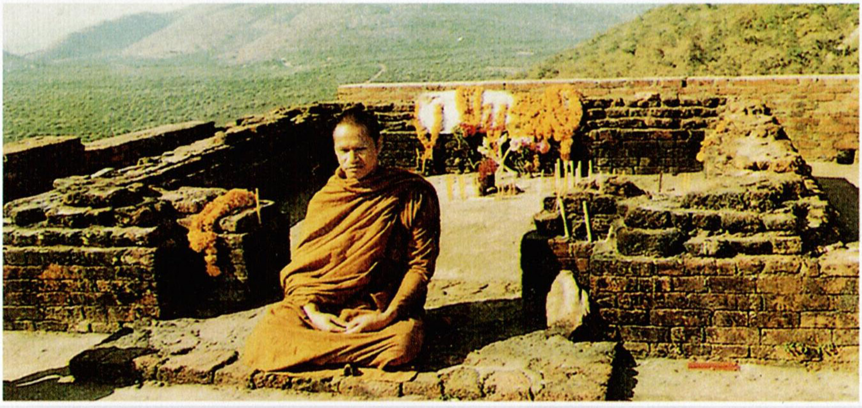

• นาลันทา–แจกทานครูนักเรียน

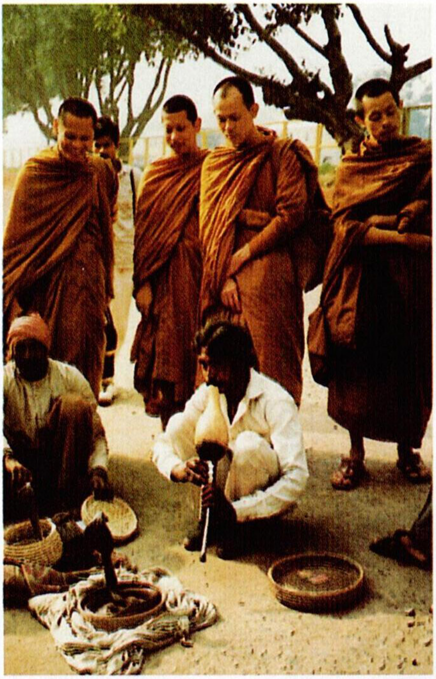
• เมืองกุสินารา

• คันธกุฎีบนยอดเขาคิชฌกูฏ

• ที่บนเขาบ่อน้ำร้อนตะโปธาราม

• ชมการแสดงวิธีเรียกงู

• แจกของให้เด็กนักเรียน

• เยี่ยมชมโรงเรียน

วัดญวน 2 วัด และวัดจีน ได้ไปงานทำบุญที่วัดจีนซึ่งเปิดวัดใหม่และวัดพุทธรังษี สแตนมอร์ ซึ่งมีศรัทธาชาวไทย ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฝรั่ง จีน ศรีลังกา มาทำบุญกัน รวมทั้งงานบุญที่พุทธสมาคมแห่งออสเตรเลียตะวันตกได้จัดขึ้น

ท่านได้ไปเยี่ยมสำนักงานองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสำนักงานกงสุลไทยในเมืองซิดนีย์ และรับนิมนต์ไปในงานบุญ และเยี่ยมบ้านของญาติโยมในซิดนีย์แทบทุกวัน ชมเมืองซิดนีย์และสถานที่ต่างๆ ท่านไปชมเมืองหลวงแคนเบอร่า แคมเบลล์ทาวน์ วูลลองกอง โกลด์โคสต์ ควีนส์แลนด์ บริสเบน เมลเบิร์น อาดิเลต ฯลฯ

พระอาจารย์เปลี่ยนออกเดินทางไปนิวซีแลนด์ ไปพักที่สำนักพุทธสมาคมที่โอ้คแลนด์ มีศรัทธาญาติโยมหลายชาติหลายภาษามาทำบุญกันมาก ท่านได้ไปเที่ยวเมืองแฮมตัน โรโตรัว ชมบ่อดินเดือดที่เกิดจากธรรมชาติ เมืองหลวงเวลลิงตัน ชมวัดป่าโพธิญาณ ซึ่งอยู่ชานเมือง ท่านได้ไปร่วมในงานปาฐกถาธรรม กับพระอาจารย์สุเมโธ และหมู่คณะสงฆ์อีก 12 รูป ที่หอสมุดแห่งชาติที่เวลลิงตันด้วย

ต่อจากนั้นได้ไปชมเมืองไคร้เชิช ดะนีดัน ควีนส์ทาวน์ ชมทะเลสาปเตคาโป ฯลฯ แล้วเดินทางกลับไปเมืองซิดนีย์ พักที่วัดป่าพุทธรังษี ได้เทศน์อบรมสมาธิให้ญาติโยมทุกวัน และก่อนจะกลับกรุงเทพฯ ท่านได้ถวายปัจจัยที่ได้จากญาติโยมทั้งหมด ให้วัดป่าพุทธรังษี 1,896 เหรียญ และวัดพุทธรังษี สแตนมอร์ 400 เหรียญ เพื่อบำรุงวัดให้รุ่งเรืองต่อไปตามควร

เมื่อกลับถึงเชียงใหม่ ท่านได้ออกเดินทางไปอีสานเตรียมงานถวายเพลิงศพพระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ ที่วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ในวันเสาร์ที่ 20 เมษายน พ.ศ.2534 เสร็จงานแล้วได้ไปแวะเยี่ยมหลวงปู่เทสก์ วัดหินหมากเป้ง จ.หนองคาย แล้วเดินทางเลียบริมแม่น้ำโขงไป จ.เลย จ.พิษณุโลก จ.ลำปาง ถึงวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่

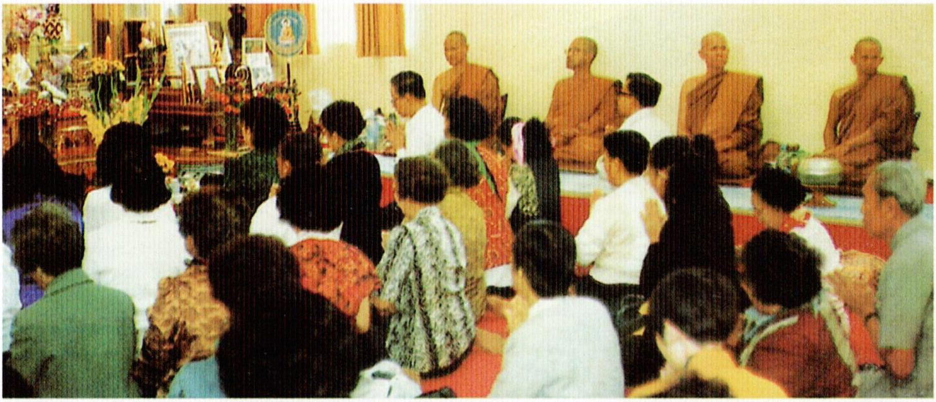
ก่อนเข้าพรรษา ท่านได้รับนิมนต์ไปงานทำบุญของโยมที่ จ.สุราษฎร์ธานี และเทศน์อบรมญาติโยมที่ จ.ระนอง ได้ไปเกาะช้างและชายแดนพม่าด้วย อาทิตย์ต่อมาท่านได้รับนิมนต์ไปเจริญพระพุทธมนต์ถวายเจ้าคุณพระเทพโมลี ครบรอบ 80 ปี ที่วัดอโศการาม แล้วได้รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ พักที่วัดปลักกริม (สระน้ำ) อบรมธรรมะแก่ญาติโยม และได้ไปเยี่ยมบ้านคณะศรัทธาญาติโยม 11 บ้าน วันรุ่งขึ้นได้เยี่ยมบ้านญาติโยมอีก 9 บ้าน และวันต่อมาเยี่ยมอีก 13 บ้าน ตอนค่ำเทศน์อบรมอาจารย์แพทย์และคณะอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แล้วกลับ จ.เชียงใหม่

พรรษาที่ 33 (พ.ศ.2534 - 2535) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ในพรรษานี้ ปรากฏว่ามีศรัทธาญาติโยมคณะต่าง ๆ มาทำบุญรักษาศีลที่วัดกันมากมาย ปกติพระอาจารย์เปลี่ยนจะเทศน์อบรมสมาธิแก่ญาติโยม และภิกษุสามเณรทุกวันพระในเวลา 20.00 น. แต่ถ้ามีคณะศรัทธามาจากกรุงเทพฯ หรือจากที่อื่น ท่านจะเทศน์

ประเทศออสเตรเลีย

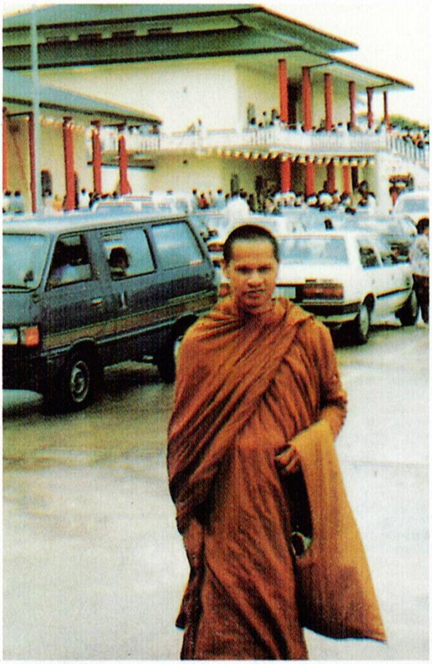
• วัดพุทธรังษี ซิดนีย์

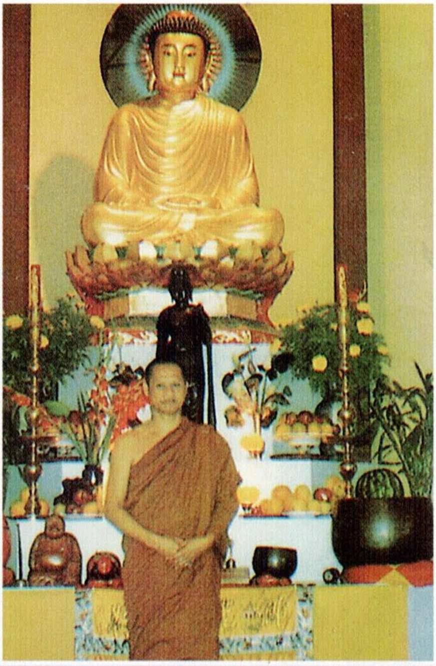
• วันมาฆบูชา ที่วัดพุทธรังษี

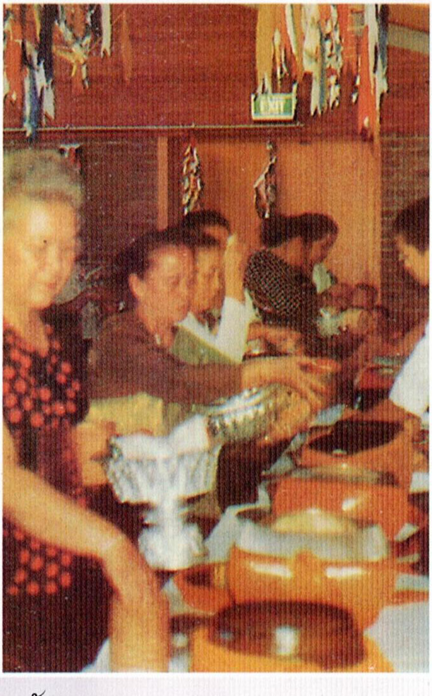
• สวนพฤกษศาสตร์ที่ไครัซเชิช

• วัดจีน

• วัดเวียตนาม

• วัดลาว

• จิงโจ้ในสวนสัตว์ที่โกลด์โคสต์

ประเทศออสเตรเลีย

ฮาร์เบอร์บริด ประเทศออสเตรเลีย

อบรมให้เป็นพิเศษตามความประสงค์ของแต่ละคณะนั้นๆ

ท่านได้บริจาคเงินค่าอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียนหลายโรงเรียนในบริเวณใกล้เคียง เช่น โรงเรียนบ้านปง โรงเรียนหางดง โรงเรียนบ้านเด่น โรงเรียนบ้านสันป่าตอง โรงเรียนบ้านปากทาง และโรงเรียนอื่น ๆ ที่ขอมา และได้ไปแจกผ้าห่ม แก่เด็กนักเรียน 4 โรงเรียน และคนยากจนอีก 4 หมู่บ้าน

นอกจากเทศน์อบรมสมาธิแก่คณะต่าง ๆ ที่นิมนต์ไป เช่น คณะพยาบาลสวนปรุง ชมรมพุทธศาสน์วิทยาลัยครูเชียงใหม่แล้ว ท่านได้รับนิมนต์ไปเทศน์ที่วัดพระพุทธบาทตากผ้า จ.ลำพูน และวัดพระสิงห์ วัดเจดีย์หลวง วัดสันติธรรม วัดอุโมงค์ ฯลฯ ใน จ.เชียงใหม่

หลังออกพรรษา ท่านได้รับนิมนต์ไปกรุงเทพฯ ได้ไปเทศน์ที่วัดบรมนิวาส สโมสรการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย วัดพิชัย (คลองกุ่ม) วัดเบญจมบพิตร โรงพยาบาลรามาธิบดี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น

ท่านได้เดินทางไปอีสาน วันที่ 6-12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 ในวันทำบุญคล้ายวันมรณภาพของพระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ ที่วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ระหว่างทางได้แวะกราบนมัสการหลวงปู่เทสก์ ที่วัดหินหมากเป้ง จ.หนองคาย และท่านพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี เมื่อเสร็จงานทำบุญถวายพระอาจารย์สุภาพแล้ว ท่านได้เดินทางกลับ จ.เชียงใหม่ โดยแวะเยี่ยมบ้านญาติโยมที่ จ.ขอนแก่น หลายบ้าน

ระหว่างวันที่ 21-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 ท่านได้รับนิมนต์ไปเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ในงานทำบุญวางศิลาฤกษ์การสร้างพระเจดีย์พระบรมสารีริกธาตุของวัดวิปัสสนาคราหะ ซึ่งท่านอาจารย์ฉลวย สุธีโว (พระธรรมฑูตไทยปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่เมืองบันดุง) เป็นประธานสงฆ์ ท่านได้เทศน์โปรดญาติโยมชาวอินโดนีเซียผู้สนใจพระพุทธศาสนา ซึ่งมาฟังกันมากและไปเที่ยวชมเมืองจาการ์ต้า เมืองย้อกจาการ์ต้า ชมวัดไทยในประเทศอินโดนีเซีย บูโรพุทโธและชมภูเขาไฟชื่อตังกูบันเปอราฮู ซึ่งยังไม่ดับด้วย

ในวันที่ 26-28 เมษายน ได้รับนิมนต์ไปในงานทำบุญประจำปีวันมรณภาพของท่านอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร ที่วัดป่าแก้ว บ้านชุมพล ต.ค้อใต้ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร เมื่อกลับมาแล้ว ท่านได้รับนิมนต์ไปเทศน์ตามที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ และใน จ.เชียงใหม่ ท่านได้รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่ท้องสนามหลวง เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชา และไปเทศน์ที่ จ.นครปฐม จ.ราชบุรี อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ จ.พิษณุโลก อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา จ.ปัตตานี ฯลฯ และไปในงานทำบุญที่คณะศรัทธาแต่ละคนนิมนต์ไว้ตลอดเวลา จนกระทั่งเข้าพรรษา

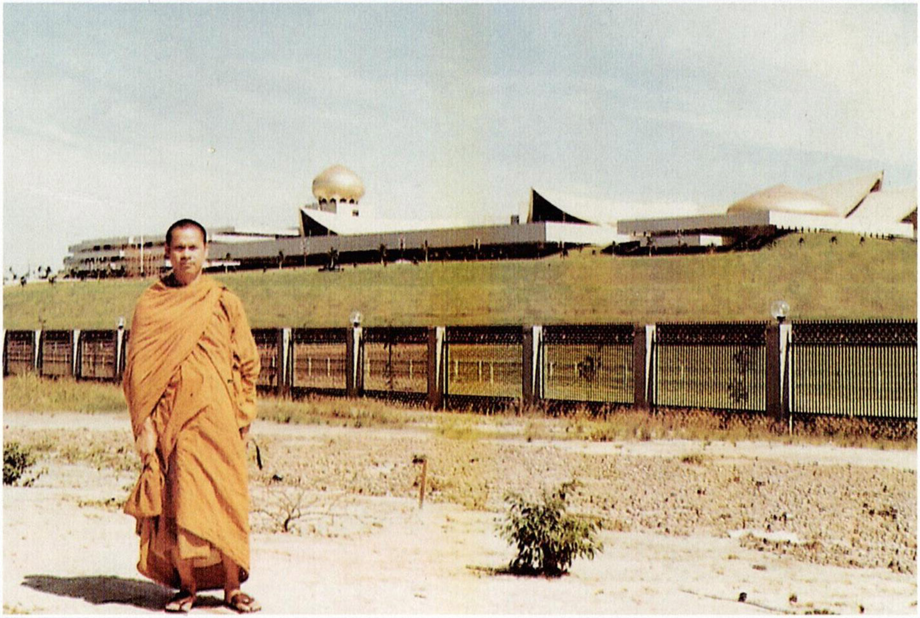
พรรษาที่ 34 (พ.ศ. 2535-2536) : จำพรรษา

วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ในช่วงเวลาเข้าพรรษา พระอาจารย์เปลี่ยนจะรับนิมนต์เฉพาะงานที่ใกล้วัด หรืองานซึ่งท่านจะไปและกลับวัดได้ในวันเดียว

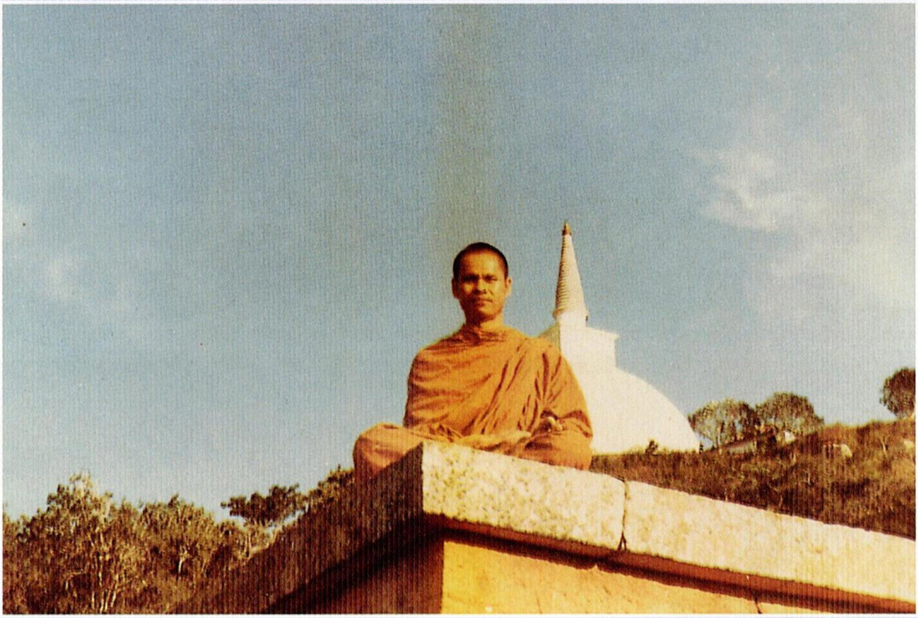
• บูโรพุทโธ ประเทศอินโดนีเซีย

• วังสุลต่าน ประเทศบรูไน

• *ประเทศสิงคโปร์*

• *เมืองอโนรา หับปุระ ประเทศศรีลังกา*

ท่านจะไม่ไปจำวัดที่อื่นโดยไม่จำเป็น จึงปรากฏมีคณะศรัทธาญาติโยมจากกรุงเทพ ฯ และต่างจังหวัด เช่น เชียงราย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ พิจิตร สมุทรสาคร สมุทรปราการ ชลบุรี ศรีราชา แปดริ้ว อ.บางปะกง ฉะเชิงเทรา อ.สว่างแดนดิน สกลนคร อุดรธานี ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ราชบุรี เพชรบุรี พังงา ชุมพร เกือบทุกภาคของประเทศไทย มาทำบุญที่วัด และพักค้างคืนเพื่อฟังเทศน์และทำสมาธิกันมาก จนที่พักที่มีอยู่ไม่พอจะรับญาติโยมในบางครั้ง เพราะมาพร้อมกันหลายคณะ คณะหนึ่งมีหลายคันรถในคราวเดียวกัน พระอาจารย์เปลี่ยนมีดำริจะสร้างศาลาหอฉันใหม่ หลังออกพรรษาอยู่แล้ว จึงให้ช่างก่อสร้างเป็นตึก 2 ชั้น ชั้นบนเป็นที่ถวายภัตตาหารพระสงฆ์ ชั้นล่างเป็นที่พักของญาติโยม มีห้องน้ำทันสมัยอยู่ในอาคาร ทำให้ผู้มาพักได้รับความสะดวกสบายขึ้น

ที่ตั้งของศาลาหอฉันนี้ อยู่ใกล้หอระฆัง เคยเป็นที่ตั้งกุฏิไม้ของหลวงปู่แหวน สุจิณโณ เมื่อครั้งหลวงปู่มาจำพรรษาอยู่ที่สำนักสงฆ์อรัญญวิเวก นานถึง 11 ปี และชำรุดทรุดโทรมมาก จึงได้รื้อออกไป

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนได้ทราบข่าวว่าพระญาณสิทธาจารย์ (หลวงปู่สิม พุทธาจาโร) มรณภาพแล้ว เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ.2535 ท่านได้ไปกราบศพหลวงปู่และได้เป็นเจ้าภาพสวดศพด้วย ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการฝ่ายสงฆ์จัดงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่ เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2536 จนแล้วเสร็จ

ในวันที่ 23 พฤศจิกายน - 7 ธันวาคม พ.ศ.2535 ท่านได้รับนิมนต์ไปประเทศอินเดียอีก เมื่อเดินทางไปถึงเมืองกัลกัตตา แล้วนั่งรถไฟไปพุทธคยา สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ไปพักวัดไทยที่พุทธคยา วันรุ่งขึ้นเดินทางไปนาลันทา มหาวิทยาลัยแห่งแรกของพุทธศาสนา โดยแวะราชคฤห์ ชมเวฬุวัน วัดแรกในพระพุทธศาสนาและพระคันธกุฏีบนเขาคิชฌกูฏ ที่ประทับของพระพุทธเจ้า แล้วกลับมาพักวัดไทยพุทธคยา ต่อจากพุทธคยาไปสารนารถ สถานที่แสดงปฐมเทศนา ไปกรุงพาราณสี กลับมาพักวัดไทยสารนารถ พระอาจารย์เปลี่ยนได้นำสวดมนต์ทำวัตรเย็นและเทศน์อบรมพระ อุบาสก อุบาสิกา

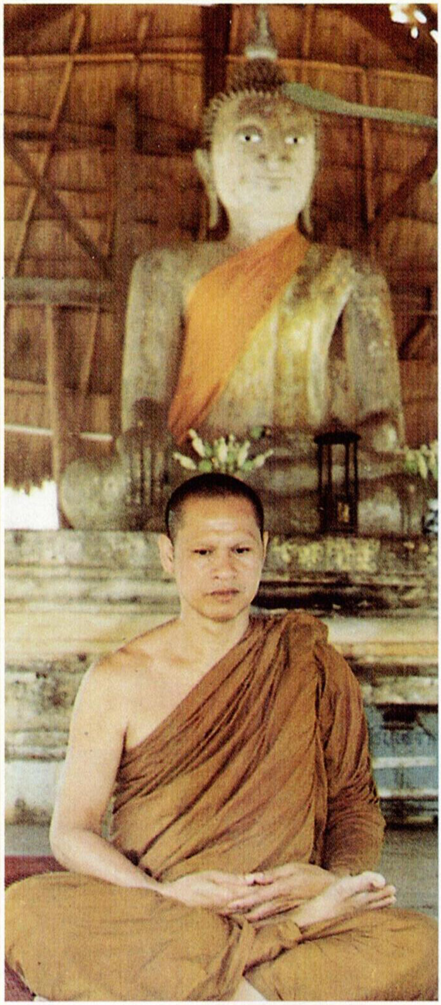
วันต่อมาไปกุสินารา สถานที่เสด็จดับขันธ์เข้าสู่ปรินิพพานและที่ถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า แล้วไปลุมพินี สถานที่ประสูติซึ่งอยู่ในประเทศเนปาล กลับไปพักที่เมืองโครักปูร์ จากโครักปูร์ไปสาวัตถี ชมวัดพระเชตวัน ซึ่งพระพุทธองค์ประทับอยู่ 19 พรรษา ได้พักอยู่หลายวัน ทำวัตรสวดมนต์ทุกวัน ได้แจกปากกา และขนมแก่ครูนักเรียนหลายโรงเรียน จากสาวัตถีไปกรุงลัคเนา ไปอักกร้า ชมทัชมาฮาล แล้วไปกรุงนิวเดลลี พักโรงแรม เที่ยวชมเมืองหลวงของประเทศอินเดีย แล้วกลับกรุงเทพฯ

เมื่อกลับถึงวัดอรัญญวิเวก จ.เชียงใหม่แล้ว ท่านก็เริ่มปฏิบัติงานประจำวัน ตามรายการที่ได้รับนิมนต์ไว้ ด้วยความอุตสาหะและจิตที่เปี่ยมล้นด้วยเมตตาของท่านต่อไปโดยมิได้หยุดยั้ง

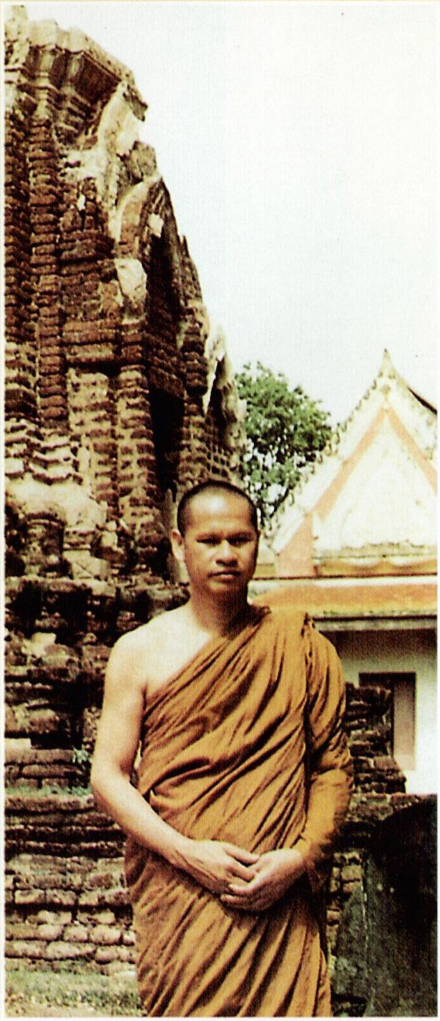

• อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยชั้นใน จ.สุโขทัย

• วัดจุฬามณี จ.พิษณุโลก

พรรษาที่ 35 (พ.ศ.2536-ปัจจุบัน) : จำพรรษา

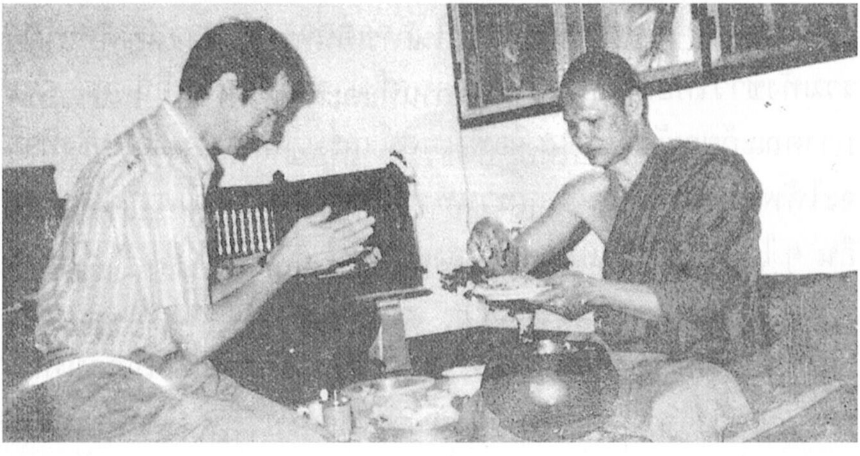
วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์เปลี่ยนยังคงจำพรรษาอยู่ที่วัดอรัญญวิเวก บ้านปงตลอดมา นับตั้งแต่พรรษาที่ 8 (พ.ศ.2509) จนถึงพรรษาปัจจุบัน (พ.ศ.2546) รวมเป็นเวลาได้ 37 ปีแล้ว ท่านได้พัฒนาวัดและทำการก่อสร้างเจดีย์ โบสถ์ วิหาร กุฏิ หอฉัน และเสนาสนะอื่น ๆ ที่จำเป็นของสงฆ์ ปีละเล็กละน้อยไปเรื่อย ๆ ตามกำลังของท่าน ได้ซื้อที่ดินเพื่อขยายอาณาเขตของวัดไปอีกจากเดิม 24 ไร่เศษ เป็น 102 ไร่เศษ (ใน พ.ศ. 2536) พร้อม ๆ กับการเทศน์สั่งสอนคณะศรัทธาญาติโยมให้ประพฤติปฏิบัติธรรมมากขึ้น จนเป็นที่รู้จักกันดีทั้งในประเทศและต่างประเทศ

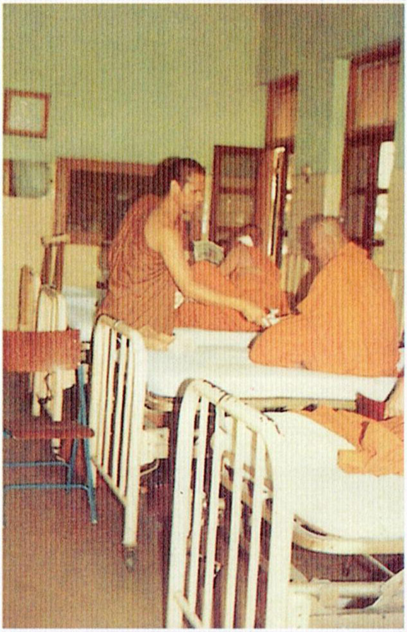
ถ้าพระอาจารย์เปลี่ยน ไม่มีกิจนิมนต์ไปที่ใด บุคคลคณะต่าง ๆ ที่เคยฟังเทศน์อบรมของท่าน ก็จะผลัดกันมากราบนมัสการเยี่ยมท่านที่วัดจนแทบจะไม่ขาดสาย มีทั้งที่มาจากใน จ.เชียงใหม่ กรุงเทพฯ และจากภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย รวมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาจากประเทศอื่น ๆ ด้วย บางคณะก็ขอพักค้างคืนเพื่อฟังเทศน์และปฏิบัติธรรมต่อ ซึ่งท่านจะให้พระเณรจัดเตรียมสถานที่พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้ ตามความประสงค์ของคณะนั้น

หลังออกพรรษาแล้ว ท่านมักจะรับนิมนต์ของลูกศิษย์และคณะศรัทธาญาติโยมไปแสดงธรรมตามที่ต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด บางครั้งก็เดินทางไปต่างประเทศ แถบเอเซีย

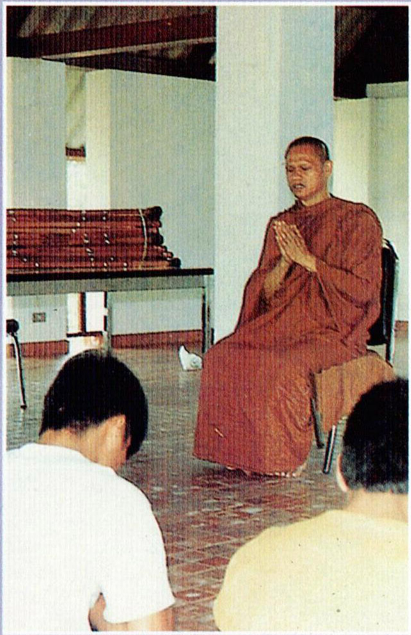
อเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ แล้วแต่โอกาสจะอำนวย โดยมิได้คำนึงถึงความเหนื่อยยากที่ท่านจะได้รับในการเดินทางไกลนั้นเลย ท่านกลับยินดีและสนใจที่จะได้ไปพบกับสถานที่และผู้คนใหม่ๆ ในประเทศเหล่านั้น จะได้สอนเขาให้ปฏิบัติธรรม เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ในชีวิตให้ดีขึ้น ถ้ามีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพและการงานดีแล้ว ท่านก็จะสอนเพื่อยกระดับจิตใจของเขาให้สูงขึ้นเป็นลำดับ เพื่อที่จะมีโอกาสหลุดพ้นจากวัฏสงสารได้ ทำให้เขาซาบซึ้งใจในความเมตตาและห่วงใยของท่าน จึงพากันนิมนต์ท่านไปทุกปี เป็นประจำ ในครั้งหลังๆ นี้ มักจะนิมนต์กันทุกโอกาสที่จะทำบุญเพื่อตนเอง ครอบครัว และเพื่อความก้าวหน้าของบริษัท หรือกิจการต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลด้วย จึงทำให้พระอาจารย์เปลี่ยน ต้องเดินทางเพื่อเผยแพร่พระธรรมคำสั่งสอนแก่คณะศรัทธาญาติโยม อยู่ตลอดเวลา

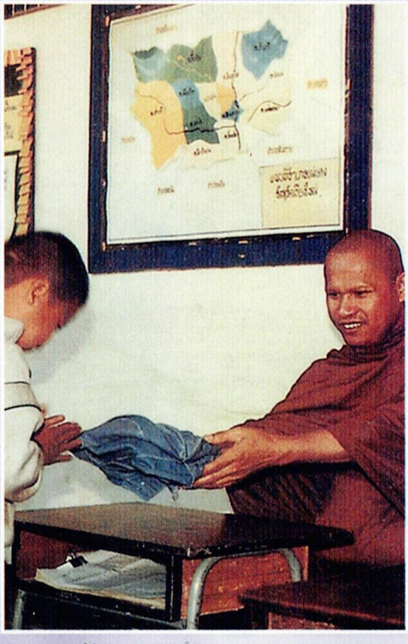
ภารกิจปัจจุบัน

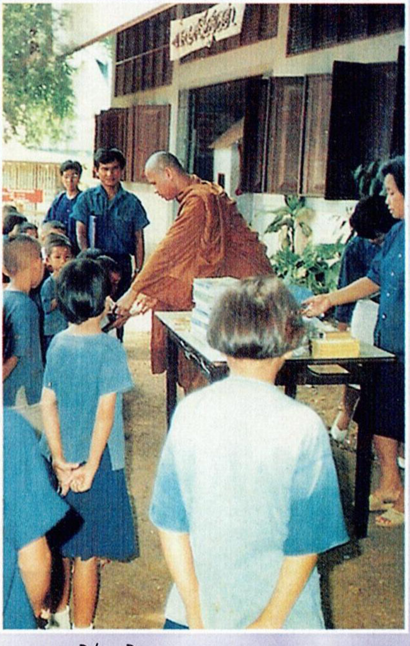
• ถวายของภิกษุอาพาธ

• แจกไม้เท้าคนพิการ

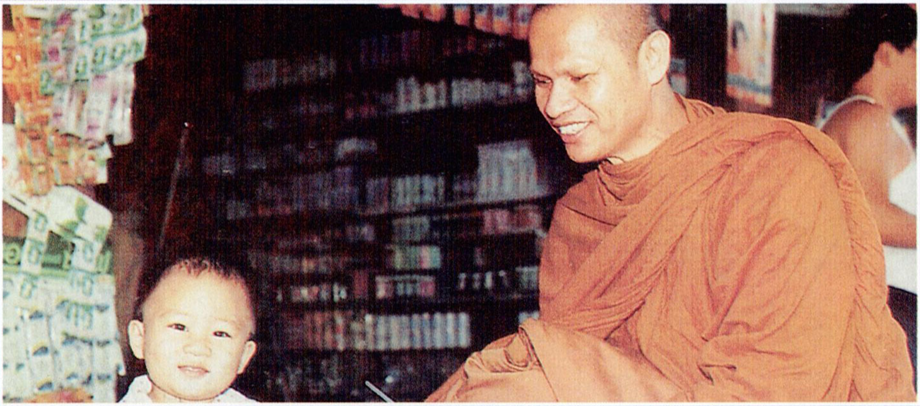

• แจกเสื้อผ้า

• แจกเครื่องเขียน

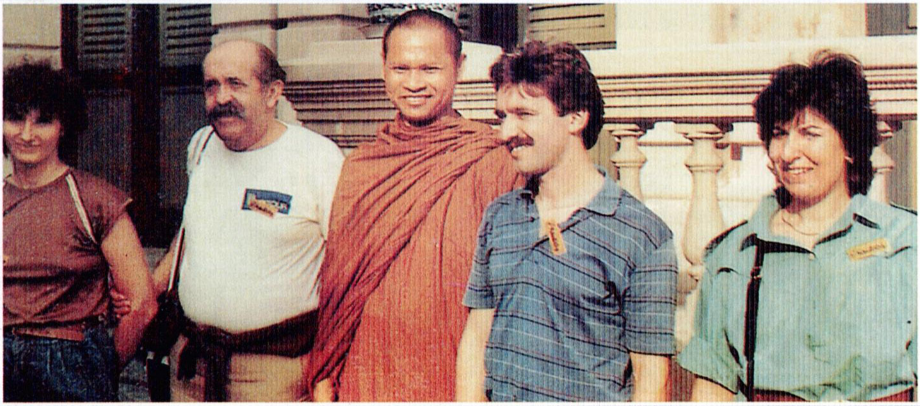
เมตตาทุกเพศทุกวัย

• เด็กเล็ก

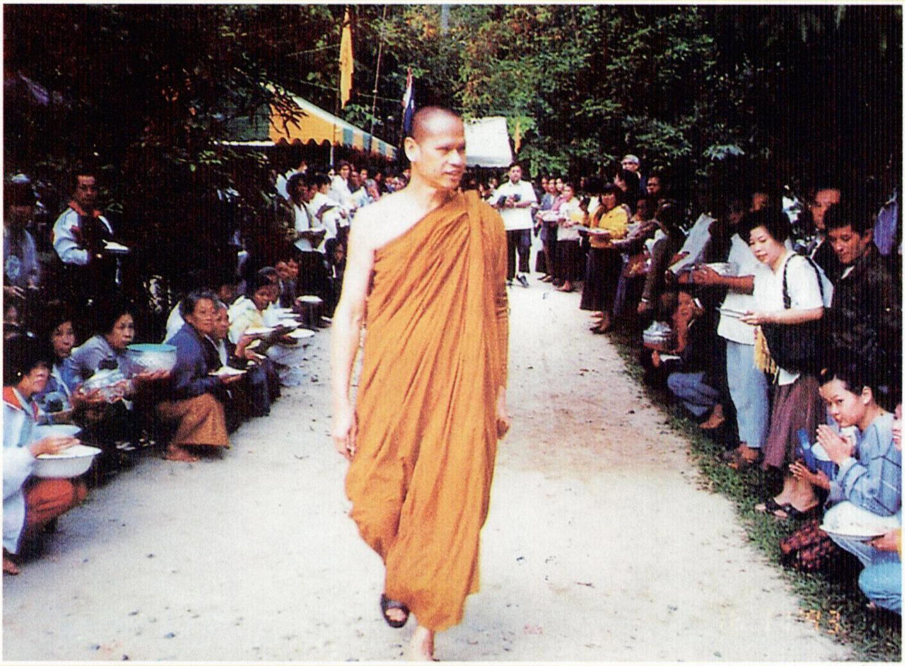

• นักเรียน

• ชาวต่างประเทศ

งานทำบุญอายุครบ ๖๐ ปี

• ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖

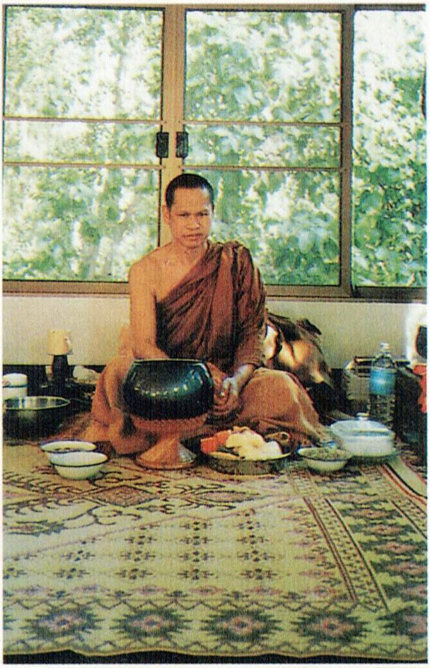
• ถวายของพระภิกษุ

• พระออกบิณฑบาต

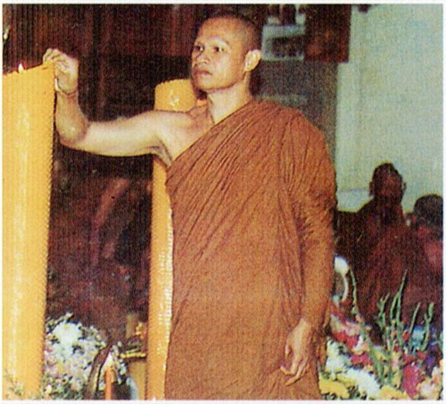

• พระอาจารย์เปลี่ยนออกบิณฑบาต

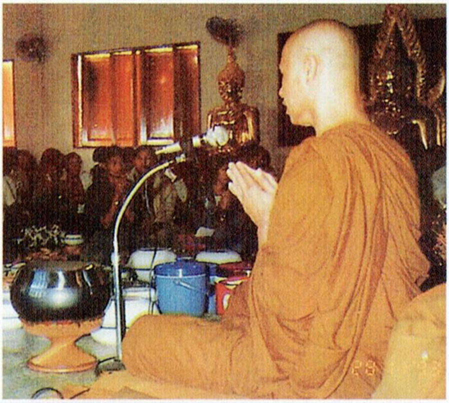

• ฉันภัตตาหาร

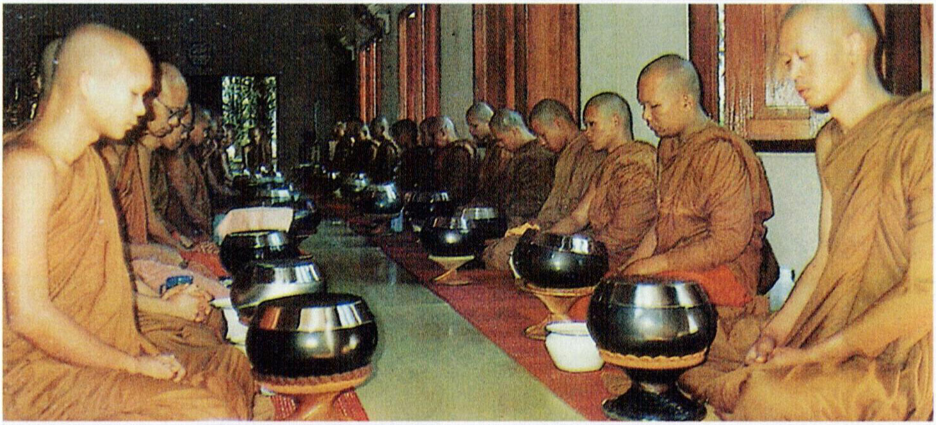
งานพิธีในวัด

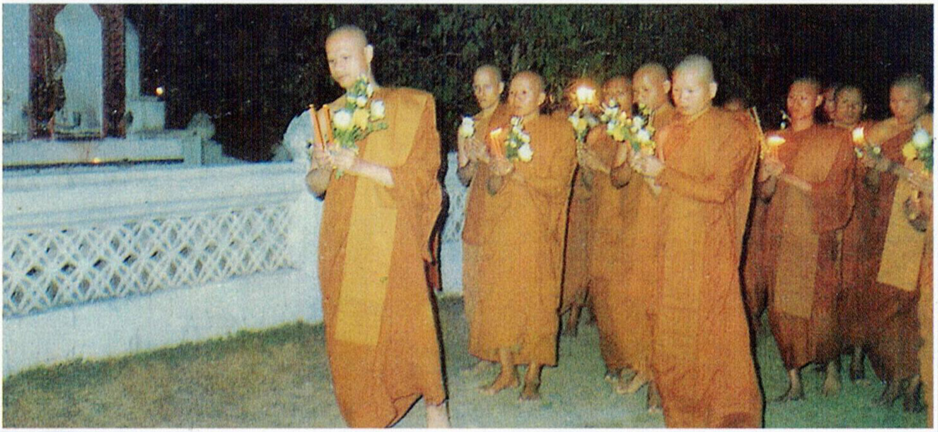
• จุดเทียน

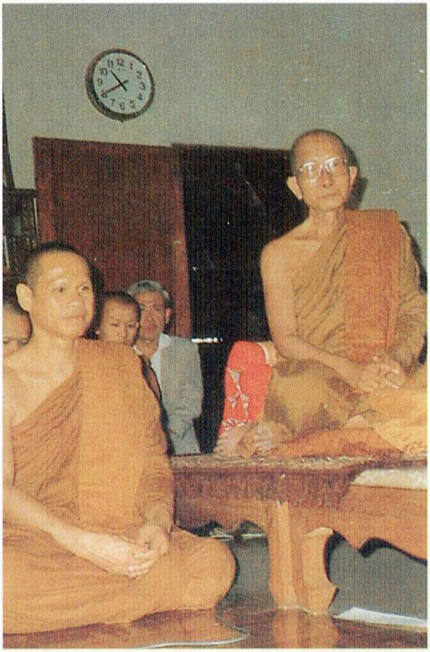
• ให้ศีลให้พร

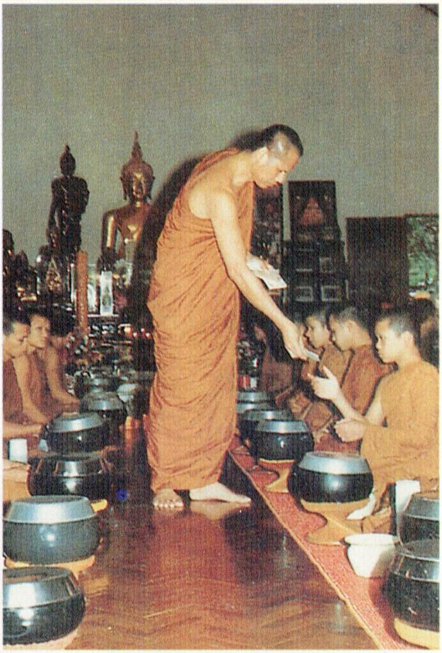
• พระเณรเตรียมฉัน

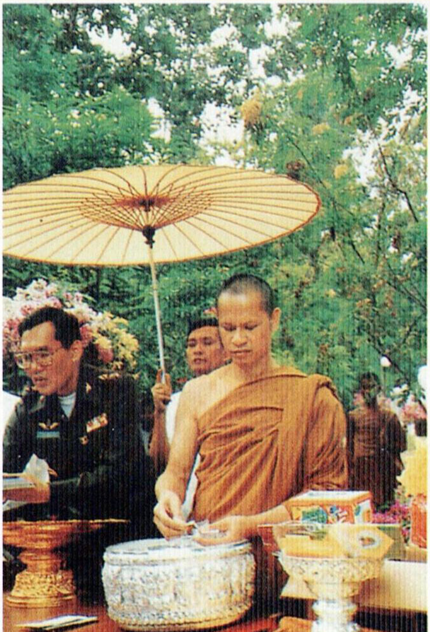
• พิธีเวียนเทียนตอนค่ำ

• พระธรรมดิลก รองเจ้าคณะภาค (ธ) เมตตามางาน

• แจกทานพระเณร

• แจกของชำร่วยผู้มางาน

• บัลลูน ๖๐ ปี

การเดินทางไปต่างประเทศ

ไปประเทศมาเลเซีย เยี่ยมญาติโยมและชมวัดพุทธยันตี (เป็นวัดไทย) ชมถ้ำปาตุ (ปาตุเคป) ข้ามไปปีนัง ที่ปีนังนี้ไปบ่อยเพราะรู้สึกชอบมาก ที่ปีนังนั่งทำสมาธิภาวนาดีมาก บางครั้งนั่งสงบได้นานถึง 6 ชั่วโมง จิตสงบดีมาก ส่วนที่กัวลาลัมเปอร์ก็คล้าย ๆ กัน ตอนพักที่มาเลเซีย มีโยม มิสเตอร์ลี, โยมอุยสวีจูและโยมลิกก้าดูแลเป็นอย่างดี

การเดินทางไปประเทศสิงคโปร์ก็ไปหลายครั้ง ไปพักที่วัดอนันต์บ้าง วัดป่าเลไลย์บ้าง ครั้งแรกไปกับโยมเอกชัยและหมอสมพงษ์ ไปพักที่โรงแรมแห่งหนึ่ง คืนหนึ่งข้าพเจ้าไหว้พระสวดมนต์อยู่คนเดียวในห้องพักจนถึงเวลาประมาณ 23.00 น. ก็รู้สึกอ่อนเพลียจึงเตรียมจะนอนหลับเพื่อพักผ่อนร่างกาย ก็เอนลงนอนกำหนดลมหายใจเข้าออก จิตใจก็สงบมีแสงสว่างเกิดขึ้นมองเห็นรอบ ๆ ที่พัก ทันใดนั้นก็เห็นหลวงปู่ขาว อนาลโย ยืนลอยอยู่ในอากาศห่มจีวรสีเหลืองอร่าม ลอยเข้ามาทางหน้าต่างที่ข้าพเจ้านอนพักอยู่ลอยมาหยุดอยู่ใกล้ ๆ เตียงนอน แล้วท่านก็พูดกับข้าพเจ้าว่า "นี่บ่อมาเมืองนอก มานอนอยู่เฉย ๆ บ่อได้เด้อ ต้องภาวนา ไปอยู่ที่ไหนก็ดีนอนอยู่เฉย ๆ ไม่ได้" หลวงปู่ขาวตักเตือนด้วยความเมตตาข้าพเจ้าจึงลุกขึ้นภาวนาตลอดทั้งคืนไม่นอนอีกเลยตั้งแต่ 24.00 น. ถึง 6 โมงเช้า จิตใจก็สงบดี มีความสุขมาก หลวงปู่ขาวท่านให้กำลังใจ อยู่ไกลถึงต่างประเทศก็ยังส่งจิตตามไปเมตตาอยู่

ไปประเทศอินโดนีเซีย เป็นครั้งแรก ไปกับคณะสงฆ์ มีท่านเจ้าคุณพรหมมุนีเป็นประธานสงฆ์ และญาติโยมติดตามไปด้วย ไปงานวางศิลาฤกษ์ ก่อสร้างพระเจดีย์ที่วัดไทย วัดวิปัสสนาราม อยู่ที่เมืองบันดุง เดินทางโดยสายการบินการูด้าจากกรุงเทพฯ ไปเมืองจาการ์ต้า จากสนามบินจาการ์ต้า โยมมาต้อนรับ และพาไปพักที่วัดพุทธเมตตา เมื่อไปถึงที่พักเวลายังไม่มืดค่ำนัก ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสชวนพระและโยมไปเที่ยวชมเมืองหลวง เพื่อเป็นการศึกษาความเป็นอยู่ของพลเมืองที่นั่น พลเมืองส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ที่นับถือศาสนาพุทธมีเป็นส่วนน้อย หลังจากชมเมืองหลวงพอสมควรก็กลับที่พัก วันรุ่งขึ้นหลังจากฉันภัตตาหารเช้าเรียบร้อยก็ออกเดินทางไปยังเมืองบันดุง ระหว่างทางผ่านทุ่งนาป่าเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ คดเคี้ยวไปมา ผ่านสวนใบชาบ้าง ผ่านหมู่บ้านน้อยใหญ่ นั่งรถไปหลายชั่วโมง ไปถึงเมืองบันดุงก็ค่ำพอดี เดินทางต่อไปยังวัดวิปัสสนาราม พระที่วัดและญาติโยมมาต้อนรับเป็นอย่างดี ตอนค่ำมาพากันทำวัตรสวดมนต์ แล้วสนทนาธรรมกันตามสมควร ข้าพเจ้าเพิ่งไปเป็นครั้งแรก พูดภาษากับโยมไม่สะดวกเพราะพูดภาษาเขาไม่ได้ แต่พูดภาษาอังกฤษได้บ้างเท่านั้น แต่ศรัทธาญาติโยมที่นั่น เช่น โยมอีบูมิน โยมอีบูนุ้ย โยมอีบูตุ๊ก และคนอื่น ๆ อีก ให้การดูแลพระสงฆ์เป็นอย่างดี

หลังจากเสร็จกิจของสงฆ์ที่วัดนี้แล้ว วันต่อมาก็เดินทางไปเมืองย้อกจาการ์ต้า พัก 1 คืน เที่ยวชมบูโรพุทโธ เป็นเจดีย์สถานของชาวพุทธเราในสมัยอดีตกาล วันต่อมาก็เที่ยวชมเมืองเล็กเมืองใหญ่บ้าง เสร็จแล้วเดินทางกลับไปยังเมืองจาการ์ต้า แล้วเดินทางกลับเมืองไทย

การเดินทางไปประเทศศรีลังกา ไปเที่ยวชมสถานที่ของชาวพุทธเราตามเมืองต่าง ๆ วันแรกพักที่เมืองหลวงโคลัมโบ แล้วต่อไปยังเมืองแคนดี วัดสยามวงศ์ที่ประดิษฐานพระบรมธาตุพระเขี้ยวแก้วของพระพุทธเจ้า มีชาวพุทธเข้ากราบนมัสการ บูชาพระเขี้ยวแก้วมากมายทุกวัน ทั้งเช้า-เย็น ที่น่าชื่นใจมาก มีทั้งชาวต่างประเทศและในประเทศ เสร็จจากที่นี่ก็เดินทางไปเมืองโปโลนปุระ เที่ยวชมโบราณสถาน ไปต่อเมืองอโนราทปุระ ซึ่งเป็นเมืองที่พระมหินทะ พระอรหันต์ พักอยู่ ยังมีเจดีย์เป็นหลักฐาน ข้าพเจ้าได้ขึ้นไปนั่งทำสมาธิภาวนาได้รับความสงบดีมาก เสร็จแล้วเดินทางไปชมวัดภูเขาทอง ซึ่งเป็นวัดของนางภิกษุณี อมิตตาเถรีเป็นผู้สร้างวัดนี้ ทุกวันนี้ก็ยังมีผู้หญิงบวชเป็นนางภิกษุณีพักอยู่ในวัดนี้ เดินทางไปเที่ยวชมตามวัดต่าง ๆ พอสมควรก็เดินทางกลับไปเมืองโคลัมโบ เที่ยวชมวัดกัลยาณี, วัดอโศการาม วัดกูเปีย วันต่อมา ก็เดินทางกลับเมืองไทย

การเดินทางไปประเทศบรูไน เมืองคนรวย โยมมิสเตอร์ลิม, มิสเตอร์โทนี่ มีศรัทธาขอนิมนต์ไปทำบุญขึ้นบ้านใหม่ และพาเที่ยวชมทั่วเมือง ไปถ่ายรูปที่หน้าวังสุลต่าน พระราชวังสุลต่านนี้มิสเตอร์ลิมเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง เสร็จครั้งแรกมี 3000 ห้อง มีโดม อีก 3 โดม ประดับด้วยทองคำทั้งหมด บรรจุคนได้มากกว่า 3000 คน ตามคำบอกเล่าของมิสเตอร์ลิม สิ่งของเครื่องใช้สอยของสุลต่านที่อยู่ภายในวังนี้ใช้ทองคำประดับมากมายมหาศาลประมาณค่าไม่ได้ พลเมืองในประเทศบรูไนส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม มีส่วนน้อยที่นับถือศาสนาพุทธมหายาน คริสเตียนก็มีบ้าง จำนวน

ประชากรมีไม่มาก รัฐบาลดูแลความทุกข์สุขของประชากรทั้งหมด ข้าพเจ้าพักอยู่ในประเทศบรูไน รวม 6 วัน ได้นั่งทำสมาธิดูแล้วว่าเป็นสถานที่สมบูรณ์ด้วยน้ำมัน ส่วนน้ำจืดสำหรับดื่มกินนั้นลำบากหน่อย ต้องซื้อจากประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศบรูไนมีอากาศร้อนกว่าประเทศไทยเรามาก บ้านแต่ละหลังต้องมีเครื่องปรับอากาศหรือพัดลมจึงจะอยู่ได้

การเดินทางไปประเทศออสเตรเลีย พักที่วัดพุทธรังษี วัดป่าพุทธรังษี เมลเบิร์น พักที่วัดธรรมรังษี แอแดเลท พักที่วัดเมืองแอแดเลท บริสเบน พักที่สำนักสงฆ์ เมืองควีนส์แลนด์ ในเมืองมีอากาศดีมาก ระหว่างที่พักอยู่ที่เมืองนี้ ในคืนหนึ่งหลังจากข้าพเจ้าไหว้พระสวดมนต์เสร็จแล้วประมาณ 23.35 น. ก็นั่งสมาธิต่อแล้วเอนตัวลงนอนกำหนดจิตภาวนาอยู่ ก็มีแสงสว่างเกิดขึ้นมองเห็นหลวงปู่เทสก์ ห่มจีวรพาดสังฆาฏิเรียบร้อยสีเหลืองอร่ามเหมือนกับสีทองคำ ยืนลอยมาทางอ่าวทะเลสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 10 เมตร หลวงปู่เทสก์ได้ลอยเข้าไปในห้องที่ข้าพเจ้านอนอยู่ ลอยลงมายืนอยู่ข้างเตียงตรงหน้าข้าพเจ้า แล้วท่านก็พูดว่า “นี่บ้อมาเมืองนอก เมืองออสเตรเลีย เอาแต่นอนบ่อได้เด้อ ต้องลุกขึ้นนั่งภาวนาเด้อ ประมาทไม่ได้ ต้องปฏิบัติภาวนา” หลวงปู่เทสก์เตือนด้วยความเมตตา ข้าพเจ้าก็ลุกขึ้นนั่งทำสมาธิตั้งแต่เวลาประมาณ 24.40 น. ไปจนกระทั่งเช้า 06.45 น. โดยประมาณ จิตใจสงบเป็นสมาธิดีมาก นี่นับว่าเป็นบุญคุณของหลวงปู่เทสก์ที่มีกับข้าพเจ้า

การเดินทางไปประเทศจีน

แต่นี้ต่อไปจะได้เล่าเรื่องการไปเที่ยวประเทศจีนกับหมู่คณะทัวร์ วันที่ 24 มีนาคม 2539 เวลา 9.00 น. พร้อมกันที่สนามบินดอนเมือง แล้วขึ้นเครื่องบิน โดยสายการบินไชน่าแอร์ไลน์จากดอนเมืองสู่นครปักกิ่ง พร้อมด้วยหมู่คณะจำนวน 10 คน เครื่องบินได้แวะเพื่อเปลี่ยนเครื่องที่เมืองชุงชิ่งประมาณชั่วโมงเศษ แล้วขึ้นเครื่องบินลำใหม่ซึ่งใหญ่กว่าเดิม บินต่อไปยังนครปักกิ่ง ชาวไทยเราเรียก ปักกิ่ง แต่ชาวจีนเรียก เบจิง เป็นเมืองหลวงของประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ เมื่อเครื่องบินลงถึงแอร์พอร์ตนครปักกิ่งแล้ว หมู่คณะของเราก็เข้าห้องตรวจเช็คสิ่งของและรับกระเป๋าเรียบร้อยแล้ว ก็ออกมาถ่ายรูปหมู่คณะที่ป้ายของแอร์พอร์ต จากนั้นก็เดินทางโดยรถตู้เพื่อเข้าที่พัก ซึ่งทางทัวร์จัดเตรียมไว้ให้ นครปักกิ่งเป็นเมืองใหญ่กว้างขว้าง พลเมืองก็หนาแน่น แต่เป็นเมืองที่พัฒนา ถนนหนทางก็ดี สถานที่ต่าง ๆ ก็พัฒนาเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศจีน สิ่งก่อสร้างแต่ละอย่างล้วนแต่ใหญ่โต ผู้คนทั้งหญิงและชายแต่งกายเรียบร้อยดี

ปักกิ่งเป็นเมืองหลวงเป็นเมืองอวดแขกนานาชาติ ที่จะเข้ามาเที่ยวชม จึงต้องพัฒนา ทั้งปลูกต้นไม้ ทั้งสร้างถนนหนทาง ปรับปรุงขึ้นมาใหม่หลายสถานที่ น่าดูน่าชม ก่อนที่พวกเราจะถึงที่พัก ฝนตกลงมาหนักทำให้นครปักกิ่งชุ่มชื่นไปด้วยฝน ฝนตกหนักบ้างเบาบ้างเกือบจะทั้งวันทั้งคืน หลังจากพวกเราเข้าที่พัก อาบน้ำอาบท่ากันแล้ว หัวหน้าทัวร์ได้พาไปดูการแสดงกายกรรม

ของจีน เสร็จแล้วกลับที่พัก ตื่นเช้ามองออกไปทางหน้าต่างเห็นชาวจีนทั้งหญิงและชาย เฒ่าแก่และหนุ่มสาว ยืนเรียงเป็นแถวอยู่ริมถนนหน้าบ้านหรือหน้าห้องแถว เรียงเป็น 2 แถว 3 แถว กลุ่มละ 10 คนก็มี กลุ่มละ 17-18 คนก็มี หรือ 20 คนก็มี พากันออกกำลังกายรำมวยจีน บางสถานที่มีครูสอน ทั้ง ๆ ที่ ฝนก็ยังตกพรำๆ อยู่ ชาวจีนเหล่านั้นก็ยังพากันออกกำลังกายอยู่ แสดงให้เห็นว่าชาวจีนเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายกันดี หลังจากรับประทานอาหารเช้าแล้ว ออกจากที่พักไปทางทิศเหนือ ไปชมกำแพงเมืองจีน รถวิ่งไปตามไหล่เขา ตามช่องเขา มองดูภูเขาไม่ค่อยมีต้นไม้ ส่วนใหญ่เป็นต้นไม้เล็ก ๆ ขึ้นห่าง ๆ กัน มีแต่ก้อนหินเสียมากกว่า ต้นไม้ก็ไม่ค่อยชุ่มชื่นเท่าไหร่ แม้จะมีหิมะตกก็ตาม กำแพงเมืองจีนเป็นชายแดนระหว่างประเทศจีนกับประเทศมองโกเลีย เรียกว่าเป็นเขตแดน เวลานั้น ก็ยังมีหิมะเกาะอยู่บนหลังคาบ้านและข้างบ้าน ชาวจีนพากันเอาพลั่วตักหิมะออกมากองไว้ที่ใดที่หนึ่งข้าง ๆ บ้านของตน อากาศก็หนาวมากพอสมควร คนไปที่นั่นต้องสวมเสื้อกันหนาว สวมหมวก สวมถุงเท้า ถุงมือกัน กำแพงเมืองจีนนี้เป็นกำแพงที่ยาวมาก ตามประวัติศาสตร์ว่าก่อกำแพงเป็นเขตแดนสำหรับสกัดกันข้าศึกที่จะล่วงล้ำเขตแดนประเทศ เมื่อชมกำแพงเมืองจีนทั่วถึงกันแล้วก็กลับลงไปข้างล่างที่รถจอดคอยอยู่ เดินทางไปยังร้านค้าใหญ่ที่อยู่กลางทางก่อนถึงเมืองปักกิ่งและชมร้านค้าหาซื้อสิ่งของต่าง ๆ กลับเข้าที่พัก

เช้าวันรุ่งขึ้นเป็นวันที่ 26 มีนาคม เราก็ยังอยู่ที่นครปักกิ่ง ออกไปชมสถานที่ราชการต่าง ๆ ร้านค้า ร้านทำสิ่งของ แจกัน

ทำของใช้ต่าง ๆ ของรัฐบาล และไปชมสถานที่ฝังศพของราชวงศ์ซึ่งอยู่นอกเมือง ตอนเย็นไปชมจตุรัสเทียนอันเหมิน มีภาพของเหมาเจ๋อตุง จตุรัสเทียนอันเหมินเป็นสถานที่กว้างขวางมาก เป็นที่ที่คนไปพักผ่อน เดินเล่น เล่นว่าว หรือพักผ่อนสูดอากาศออกกำลังกาย ทั้งตำรวจ ทหาร ประชาชนชาวจีนทั่ว ๆ ไป ช่วงเย็น ๆ จะพากันไปพักผ่อนที่นี่ เป็นหมู่เป็นกลุ่มพูดคุยกันตามภาษาจีน คนที่พูดภาษาจีนได้ก็สบาย เพราะเป็นประเทศจีน คนจีนที่พูดภาษาอังกฤษได้มีน้อยมาก ในนครปักกิ่งพวกเราได้เที่ยวไปหลายสถานที่ พักค้างคืนที่ปักกิ่งอีก 1 คืน

ตอนเช้าวันที่ 28 มีนาคม ฉันภัตตาหารเสร็จแล้วเดินทางไปเที่ยวชมทะเลสาป ไปชมพระราชวังของฮ่องเต้ราชวงศ์หมิงราชวงศ์ต่าง ๆ ชมพระราชวังของพระนางซูสีไทเฮา ชมสระที่ประชาชนสร้างขึ้นให้ราชวงศ์ เสร็จแล้วเดินทางไปยังสนามบินของนครปักกิ่ง ขึ้นเครื่องบินของไชน่าแอร์ไลน์ บินไปยังนครนานกิงตอนที่พวกเราไปถึงสนามบินนครนานกิงนั้น ฝนตกหนักมาก ทำให้น้ำกระเจิง นครนานกิงชุ่มชื่นไปด้วยน้ำฝน จากสนามบินเข้าที่พักแล้วอออกไปชมสะพานข้ามแม่น้ำแยงซีเกียง เป็นสะพานที่ยาวที่สุดที่ข้ามแม่น้ำแยงซีเกียงในนครนานกิง มีป่าบ้างหลายแห่ง มีความชุ่มชื่นดี ชาวจีนในเมืองก็ช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองดี ตามถนนหนทางมีป่าไม้ มากกว่าในปักกิ่ง พวกเราพากันขึ้นไปบนหอสูงชมสะพานข้ามแม่น้ำแยงซีเกียงที่ยาวที่สุด ทั้งสะพานรถไฟและรถยนต์ วิ่งข้ามแม่น้ำ ในแม่น้ำแยงซีเกียงก็เต็มไปด้วยเรือ มีทั้งเรือยนต์และเรือพาย ทั้งลำเล็กลำใหญ่มากมาย มองไปสุดสายตา

ชาวจีนนิยมนั่งเรือที่แจวอยู่ตามน้ำ ทั้ง 2 ฝั่งมีจำนวนมากนับไม่ถ้วน ขณะนั้นฝนก็ยังตกหนัก อากาศก็หนาว ชมสถานที่ต่าง ๆ ในนครนานกิงพอสมควรแล้วกลับเข้าที่พัก ญาติโยมรับประทานอาหารเสร็จแล้วเตรียมสัมภาระไปยังสถานีรถไฟ รถไฟของประเทศจีนเป็นรถไฟ ที่ใหญ่ พวกเราจองรถด่วนชั้นหนึ่ง หนึ่งโบกี้นั่งเพียง 10 คน มีชาวญี่ปุ่นมานั่งด้วย 2 คน รวมเป็น 12 คน นั่งรถไฟจากนานกิง ไปซูโจว ใช้เวลาหลายชั่วโมง ถึงซูโจวก็เข้าที่พัก รับประทานอาหารเสร็จ ไปชมวัดสีเหรียญเมืองซูโจว มีพระ 3 องค์ พระจีนไว้ผมยาวอย่างโยม สวมเสื้อ กางเกง เช่นเดียวกับโยม เป็นวัดใหญ่ มีพระพุทธรูปน่ากราบไหว้ วัดก็สะอาดเรียบร้อยดี สวยสดงดงาม มองดูมั่นคงถาวรดี หลังคาสวยมากเป็นแบบทรงของจีน

นครซูโจวเป็นเมืองเล็ก ๆ มีป่าไม้อยู่บ้าง บ้านเมืองยังไม่เจริญ ถนนหนทางก็ยังไม่เจริญ แต่วัดสร้างได้ดีมาก สวยงามมาก ชาวเมืองซูโจวมีหน้าตาแช่มชื่น อุปนิสัยและมารยาทดี หน้าตาสวยสดงดงามทั้งชายและหญิง โดยเฉพาะผู้หญิงประกวดนางงามได้ตำแหน่งชนะเลิศติดต่อกัน 3 ปี ในนครซูโจวพวกเราก็ได้ชมสถานที่ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น สถานที่ทำเพชรพลอย พักค้างคืนที่นครซูโจว 1 คืน เช้าวันรุ่งขึ้นไปดูสถานที่อนุสรณ์ที่เป็นหลักคล้าย ๆ หลักเมือง อีกที่หนึ่งอยู่ในป่า ผู้คนไปชมกันมาก ที่นี่ไม่มีสถานที่ให้ชมมากนัก พวกเรากลับที่พักเตรียมตัวไปขึ้นรถไฟเพื่อเดินทางต่อไปยังนครหังโจว ใช้เวลาเดินทางหลายชั่วโมงเช่นกัน นครหังโจวเป็นเมืองที่มีแม่น้ำกว้างขวาง เหมือนสระน้ำมีสะพานเดินข้ามไป มีเรือท่องเที่ยวแบบฮ่องเต้ หังโจวเป็นเมืองที่พัฒนา

ได้สวยงามมาก มีหนองน้ำใหญ่ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า เลค (LAKE) 2 แห่ง กว้างขวางเหมือนกับบึงใหญ่ มีป่าไม้ตามริมแม่น้ำ ถนนหนทางเลียบริมแม่น้ำสวยงามมาก พวกเราได้ไปชมหลายสถานที่ ชมสวนดอกไม้ต้นไม้ สวนดอกไม้ในหังโจวเป็นสวนดอกไม้ที่สวยที่สุดที่เคยได้ชมมาหลายประเทศ ทุกคนที่มานครหังโจวจะต้องไปชมสวนนี้เป็นหลัก ตอนขากลับต้องนั่งเรือออกจากสวนกลับเข้าเมือง พักที่เมืองหังโจว 1 คืน

เช้าวันรุ่งขึ้นก็เดินทางโดยรถไฟไปยังนครเซี่ยงไฮ้ คนจีนเรียกว่า จังไฮ้ เซี่ยงไฮ้เป็นเมืองใหญ่ที่สุด มีพลเมืองมากที่สุด เป็นเมืองอุตสาหกรรม เป็นเมืองท่า เป็นเมืองหน้าด่าน เมื่อลงรถไฟที่สถานีรถไฟในนครเซี่ยงไฮ้ มองไปทางไหนก็มองเห็นแต่หัวคนดำไปหมด แสดงถึงจำนวนประชากรว่ามีมากที่สุดในประเทศจีน พวกเราขึ้นรถไปยังที่พักตามที่คณะทัวร์จัดเตรียมไว้ให้ ที่พักสะอาดสะอ้านเรียบร้อยดี พักค้างคืน วันรุ่งขึ้นฉันภัตตาหารเสร็จก็ขึ้นรถตู้ไปชมท่าเรือ เป็นท่าเรือใหญ่ ใช้ขนสินค้าจากเซี่ยงไฮ้ไปสู่ทะเล เซี่ยงไฮ้เป็นเมืองเก่า ตึกรามบ้านช่องเป็นแบบทรงยุโรป แบบอเมริกา มองดูแล้วเหมือนกับเมืองยุโรป เมืองอเมริกา หอสูงที่สุดก็อยู่ที่เมืองเซี่ยงไฮ้นี้ เป็นหอสูงที่สำหรับชมเมือง มีที่พัก มีร้านอาหารอยู่ข้างบน ที่เซี่ยงไฮ้มีตึกที่สูงหลายพันตึก (สูงเกิน 50 ชั้น มีถึงพันกว่าตึก แต่ก็เป็นการเช่าที่ของรัฐบาลกลางทั้งสิ้น มีอยู่ที่เดียวที่มีธงชาติไทยปลิวเด่นสง่าอย่างน่าภูมิใจ คือ สถานกงสุล และธนาคารกรุงเทพฯ ที่ผืนดินตรงนั้นเป็นของประเทศไทย เซี่ยงไฮ้เป็นเมืองใหญ่ เป็นเมืองที่กำลังพัฒนาให้เจริญ เป็นที่

เลื่องลือกันว่า เซี่ยงไฮ้มีการเจริญเติบโตของอาคารที่เร็วที่สุดในโลก และมีตึกที่สูงที่สุดเป็นอันดับ 3 ของโลก หลังจากชมท่าเรือแล้วก็ไปชมวัดเก่าแห่งหนึ่ง เป็นวัดที่สร้างสมัยเมื่อประเทศจีนยังนับถือพระพุทธศาสนาอยู่ ชื่อวัดยี่หัวสื่อ แปลเป็นไทยว่า วัดพระหยก มีพระพุทธรูป เป็นพระหยกนั่ง และพระหยกนอน ทางรัฐบาลพม่าหรือคณะสงฆ์ของพม่าเป็นผู้นำไปประดิษฐานไว้ที่วัดนี้เป็นเวลานานมากกว่า 1,500 ปีแล้ว กล่าวกันว่าพระหยกนั่งมีมูลค่าถึง 5 ล้านหยวน พระหยกนอน มีมูลค่าถึง 7 ล้านหยวน เป็นพระหยกรูปทรงแบบพม่าสวยงามมาก มีผู้คนไปสักการะบูชากันมาก หลังจากชมวัดยี่หัวสื่อแล้วก็ไปชมสถานที่อื่น ๆ อีก เช่น โรงเรียนเด็กนักเรียนแต่งกายเป็นระเบียบเรียบร้อยดี ไปชมสุสานของ ดร.ซุนยัดเซน ประธานาธิบดีคนแรกของจีน เซี่ยงไฮ้เป็นเมืองใหญ่มีสถานที่เที่ยวชมมาก พลเมืองก็มีมาก ตามที่เขาบอกกล่าวว่าพลเมืองเฉพาะในเมืองเซี่ยงไฮ้มีประมาณ 13 ล้าน สี่แสนคนเศษนับว่าเป็นเมืองที่มีพลเมืองมากที่สุดในประเทศจีน ยานพาหนะมีทั้งรถยนต์ รถจี๊ป รถเก๋ง แต่รถจักรยานมีมากที่สุด ทั้งคนทำงานทั้งนักเรียนก็ใช้ปั่นจักรยานกัน ตามถนนหนทางเต็มไปหมด แต่เขามีกฎระเบียบรักษาความสงบได้ดีมาก สำหรับรถจักรยานต้องกลับเข้าบ้านก่อน 6 โมงเย็น คนขับรถในประเทศจีนมีมารยาทในการขับรถดี ทั้งแท็กซี่ทั้งรถเมล์ คนขับรถแท็กซี่และรถเมล์เป็นผู้หญิงประมาณ 80 % ส่วนคนขับรถตู้รถเก๋งมีทั้งผู้หญิงผู้ชาย การแต่งกายของผู้คนก็เป็นระเบียบเรียบร้อยดี การทำงานก็ขยันหมั่นเพียรกันดีมาก ต่อไปภายภาคหน้าประเทศจีนก็คงจะพัฒนา

ให้เจริญรุ่งเรืองได้เร็วที่สุด เพราะคนขยันหมั่นเพียรทำการทำงานดี พวกเราได้พักอยู่ในนครเซี่ยงไฮ้เป็นเวลา 2 คืน

จากนครเซี่ยงไฮ้เดินทางต่อไปยังนครกุ้ยหลิน โดยสายการบินไชน่าแอร์ไลน์ กุ้ยหลินเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยภูเขา สวยงามมาก ภูเขามีทั้งกลม ๆ เหมือนโคน เหมือนจอมปลวกอยู่ตามทุ่งนา ภูเขาสูง ๆ ต่ำ เหมือนเจดีย์ก็มี เหมือนเขาตกแต่งไว้ วันแรกที่พวกเราไปถึงนครกุ้ยหลินก็เป็นเวลาเย็นแล้ว จึงเข้าที่พักและไม่ได้ออกไปชมที่ไหน พักอยู่ที่ยูนิเวอร์แซลโฮเต็ล เป็นโรงแรมที่มีบรรยากาศดี อากาศโปร่งโล่งสบาย วันรุ่งขึ้นคณะทัวร์ก็พาไปนั่งเรือชมทิวทัศน์ ชมแม่น้ำ ชมภูเขา ล่องเรือชมแม่น้ำหลีเจียง เป็นแม่น้ำที่ใสสะอาดและน้ำเย็น ล่องเรือไประหว่างเขาชมทิวทัศน์ของภูเขาที่อยู่สองฟากฝั่งแม่น้ำสวยงามสะดุดตามาก ล่องเรือไปเรื่อย ๆ ชมวิวทิวทัศน์จนไปถึงสถานที่แห่งหนึ่งเป็นภูเขาที่ชื่อว่า สาวอุ้มลูกร้องไห้คอยสามี ลักษณะเหมือนสาวอุ้มลูกร้องไห้ตามที่เขากล่าว

เมืองกุ้ยหลินเป็นเมืองที่นอกจากจะเต็มไปด้วยภูเขาแล้ว ยังมีทุ่งนาที่กว้างขวางการทำนาของชาวจีนไม่แตกต่างกับชาวไทย นับตั้งแต่การไถนา การคาดนา การหว่านกล้า และวิธีปลูกข้าวก็เหมือนกับในไทย การพูดจาปราศรัยบางคำก็เป็นภาษาไทย บางคำก็เป็นภาษาจีน แต่เป็นภาษาจีนมากกว่า หน้าตาก็เหมือนกับคนไทย หน้าตาค่อนมาทางคนไทยมากกว่าคนจีน กล่าวกันว่าคนจากกุ้ยหลินหากอพยพก็จะเข้ามาอยู่เมืองไทย จึงมีคำเรียกกุ้ยหลินว่า ไทยนำ ตอนค่ำคณะของพวกเราได้รับเชิญให้ไปชมการแสดงประเพณีวัฒนธรรมของนครกุ้ยหลิน การแสดงจัดบนเวที

ลักษณะเหมือนละครเวที มีการแสดงวิธีปลูกข้าว เริ่มตั้งแต่การไถนา คาดนา หว่านกล้า ถอนกล้า เตะกล้า ทุกขั้นตอนเหมือนกับในเมืองไทย การปลูกข้าวก็เดินถอยหลังเหมือนทางอีสาน ไม่เหมือนทางเชียงใหม่ หลังเกี่ยวข้าวเสร็จก็นวดข้าว เก็บข้าวเข้ายุ้งฉาง ทุกขั้นตอนเหมือนทางอีสานบ้านเราทำกัน หลังฤดูเก็บเกี่ยวข้าวแล้วก็ย่างเข้าหน้าหนาว ก็มีประเพณีแต่งงาน ประเพณีก็เหมือนทางอีสานคือ มีการฉลอง มีหมอแคน หมอรำ การเลือกเนื้อคู่ทำเหมือนพวกแม้วที่ดอยปุยทางบ้านเรา คือผู้หญิงโยนลูกผ้าไปให้ผู้ชาย หากผู้ชายคนไหนรับลูกผ้าได้ก็จะได้เป็นคู่ครอง ก็จบการแสดงเรื่องราวขนบธรรมเนียมประเพณีของนครกุ้ยหลิน ดูแล้วขนบธรรมเนียมประเพณีของนครกุ้ยหลินก็คล้าย ๆ กับเมืองไทย แม้หน้าตาก็คล้ายคนไทยเป็นส่วนใหญ่

วันที่สองที่นครกุ้ยหลิน พวกเราได้ไปชมถ้ำ ขุ่ยอ้อ คนจีนเรียก หลูจี๋ เป็นถ้ำที่มีขนาดใหญ่และสวยงามมาก ด้านในถ้ำลักษณะเหมือนเป็นเจดีย์ เหมือนช่อดอกไม้ บางแห่งก็เหมือนพวงอุบะห้อยระย้าสวยงามราวกับมีผู้ไปตกแต่งไว้ มีนักท่องเที่ยวไปชมกันมาก

วันต่อมาเดินทางจากกุ้ยหลินไปนครกวางเจา โดยสายการบินไชน่าแอร์ไลน์ ท่าอากาศยานนครกวางเจาใหญ่โตกว้างขวางมาก ขณะพักที่นครกวางเจาพวกเราได้ไปชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น อนุสาวรีย์ห้าแพะ เมืองจำลอง เป็นสถานที่จำลองประเทศต่าง ๆ ไว้ที่นั่น เช่น อิตาลี เดนมาร์ค เบลเยี่ยม อังกฤษ ฝรั่งเศส แม้แต่ประเทศไทยก็มี นอกจากนี้พวกเรายังได้ไปชมวัด

ที่มีเจดีย์เก้าชั้น สูงสวยสดงดงาม รูปทรงแบบชาวจีนเป็นแปดเหลี่ยมข้างล่าง มีพระพุทธรูปทั้งแบบจีน แบบญี่ปุ่น ให้คนสักการะบูชา มีสถานที่พักของพระภิกษุสงฆ์อยู่ข้าง ๆ ลักษณะเป็นศาลา นับเป็นวัดที่มีความสวยงามมากแห่งหนึ่งในนครกวางเจา และอีกสถานที่หนึ่งที่ได้ไป ลักษณะเหมือนศาลาวัด มีกุฏิ มีพระพุทธรูปแบบทรงเหมือนกับพระพุทธรูปไทย ตามคำบอกกล่าวว่า สมเด็จพระสังฆราชสังคปรินายกท่านได้นำไปประดิษฐานไว้ที่นครกวางเจา พวกเรายังได้ไปชมสถานที่ต่าง ๆ อีกหลายสถานที่ในนครกวางเจา ไม่อาจจะพรรณาได้หมด คณะของเราได้มาเที่ยวที่ประเทศจีนเริ่มตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2539 จนถึงวันที่ 5 เมษายน 2539 ก็สิ้นสุดการเดินทางที่นครกวางเจานี้ ตอนค่ำคณะของพวกเราก็เดินทางกลับประเทศไทย โดยสายการบินไชน่าแอร์ไลน์

สรุปการไปเที่ยวประเทศจีนแผ่นดินใหญ่

เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2539

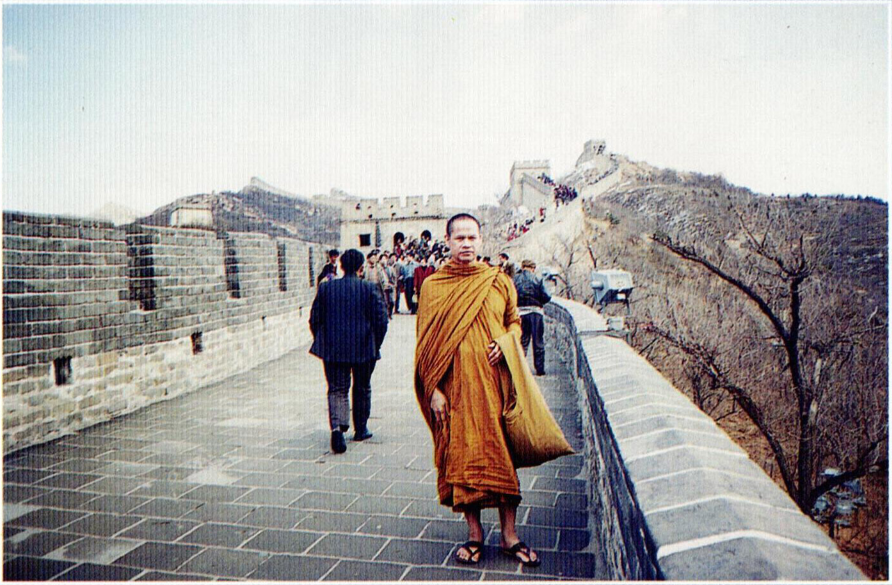
25-26 มี.ค.	พักที่นครปักกิ่ง
27 มี.ค.	พักที่นครนานกิง
28 มี.ค.	พักที่นครซูโจว
29-30 มี.ค.	พักที่นครหังโจว
31 มี.ค.-1-2 เม.ย.	พักที่นครเซี่ยงไฮ้
3 เม.ย.	พักที่นครกุ้ยหลิน
4-5 เม.ย.	พักที่นครกวางเจา
5 เม.ย.	เดินทางกลับประเทศไทย

ประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ เป็นประเทศที่มีพลเมืองมากที่สุดในโลก มีจำนวนถึงพันสองร้อยกว่าล้านคน ตามประวัติชาวจีนโบราณกล่าวขานเป็นประเพณีว่า

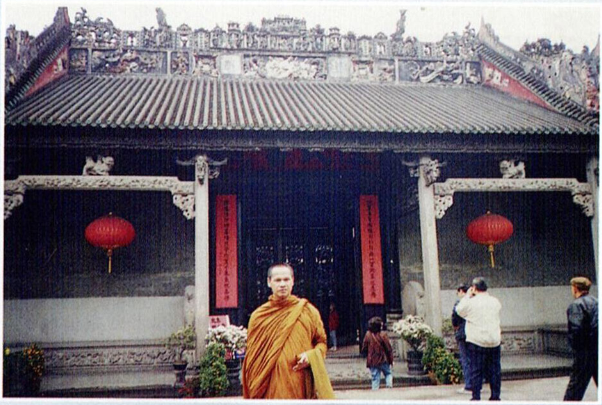
อยากดูหัวกำแพง	ต้องไปดูที่นครปักกิ่ง(มีกำแพงเมืองจีน)
อยากดูหัวคน	ต้องไปดูที่นครเซี่ยงไฮ้ (มีพลเมืองมากที่สุดในประเทศจีน)
อยากดูหัวภูเขา	ต้องไปดูที่นครกุ้ยหลิน (มีภูเขามากที่สุด)
อยากกิน	ต้องไปกินที่นครกวางเจา (เป็นเมืองที่เลื่องลือชื่อว่าทำอาหารอร่อย)
อยากอยู่	ต้องไปอยู่ที่นครซูโจว (ขึ้นชื่อเรื่องสาวสวย)
อยากเที่ยว	ต้องไปเที่ยวที่นครหังโจว (มีทิวทัศน์สวยงาม)
อยากตาย	ต้องไปตายที่หลิ่วโจว (มีต้นไม้ใหญ่เป็นไม้เนื้อแข็ง ใช้ทำหีบศพ ฝังไว้ใต้ดิน ไม้ไม่ผุง่าย คนตายจะได้นอนในโลงได้นานๆ)

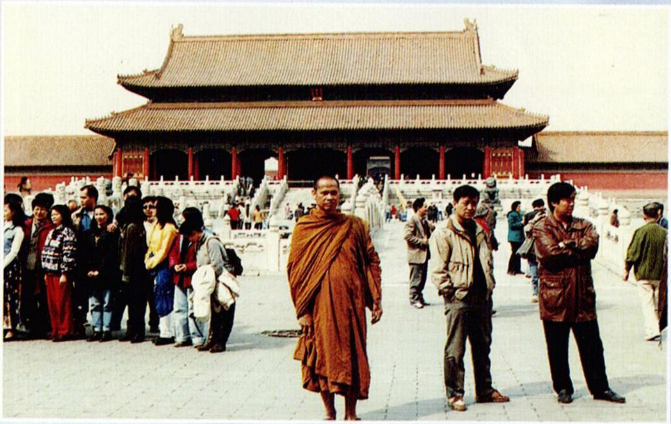
• นครปักกิ่ง ประเทศจีน

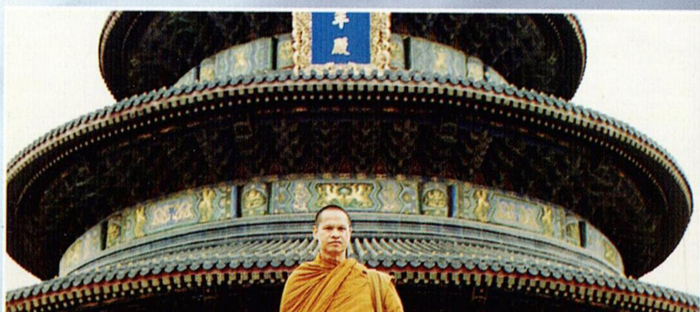
• กำแพงเมืองจีน

• นครนานกิง
ประเทศจีน

• พระราชวัง
ประเทศจีน

• ที่สักการะบูชาของฮ่องเต้ ราชวงศ์ต่างๆ

การเดินทางไปปฏิบัติภารกิจ
ทางพระพุทธศาสนา ที่ประเทศพม่า

ตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ 13 มกราคม ถึงวันศุกร์ที่ 18 มกราคม 2545

วันที่ 13 มกราคม 2545

ฉันภัตตาหารเช้าที่กรุงเทพฯ เสร็จแล้วจัดเตรียมบริขารเล็กน้อยที่จำเป็นกับ ดร.วรพัฒน์ อรรถยุกติ และคนติดตามอีก 1 คน เดินทางไปด้วยกัน ถึงเวลาก็พากันไปสนามบินดอนเมือง เพื่อเตรียมตัวขึ้นเครื่องบินเดินทาง ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ เที่ยวบิน TG 305 เวลา 18.45 น. บินมุ่งหน้าไปถึงสนามบินย่างกุ้ง เวลา 20.10 น. พอออกจากเครื่องบินลงไปแล้วเห็นแต่ความเวิ้งว้างเงียบเหงากัน พอเดินเข้าไปในที่ตรวจเช็คพาสปอร์ต มองซ้ายแลขวาแล้วเดินเข้าแถวกันไป ทั้งชาวฝรั่ง ชาวไทยเรา และชาวพม่าก็มี มีเจ้าหน้าที่ผู้ชายที่นุ่งชุดขาวมาเก็บเอาพาสปอร์ตทุกคนนำไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจเช็ค เจ้าหน้าที่ถ้าตรวจ เช็คของใครเสร็จแล้วก็เปิดพาสปอร์ตหน้าที่มีรูปยกขึ้นมาให้คนโดยสารดู ถ้าเป็นพาสปอร์ตของบุคคลใด บุคคลนั้นก็เดินไปรับเอากับเจ้าหน้าที่ทันที แล้วก็เดินเข้าห้องไปเพื่อเช็คกระเป๋าถืออีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วก็จึงไปรับเอากระเป๋าเดินทางของตน ดูแล้วก็เรียบร้อยดีเหมือนกัน เมื่อเดินออกไปที่ประตูหลังก็พบบุคคลที่มารอรับ และมองดูบุคคลทั้งหลายที่เป็นผู้ชาย เห็นนุ่งผ้าโสร่งกันหมด ต่อมาเมื่อติดต่อสื่อสารกับคนที่มารอรับได้เรียบร้อย ก็เดินไปนั่งรอรถออกเดินทางไปในเมือง

ย่างกุ้ง วิ่งรถวนไปมาก็เข้าไปถึงที่พัก เป็นหมู่บ้านสีลมวิลเลจ บ้านเป็นหลัง ๆ ส่วนตัว มีห้องพักเป็นห้อง ๆ ดีมากสะดวกสบายดี ที่พัก ข้าพเจ้าพักอยู่คนเดียว ส่วนอีก 2 คน มี ดร.วรพัฒน์ กับ คนติดตาม นอนพักอีกห้องหนึ่ง สถานที่พักนี้มีความเงียบสงบดี ทำกิจวัตรและนั่งบำเพ็ญภาวนาได้สะดวก แล้วก็พักผ่อนกัน

วันที่ 14 มกราคม 2545

ตื่นเช้าขึ้นมาทำกิจธุระเรียบร้อยแล้ว นิมนต์ไปฉันอาหาร เช้าที่บ้านคุณนันดา เป็นคนชาวพม่า มีรถมารับไปด้วยกันทั้งหมด พอเดินทางไปถึงหน้าบ้านเจ้าของบ้านก็มาคอยต้อนรับเป็นอย่างดี แล้วก็นิมนต์เดินขึ้นไปบนบ้านชั้นที่ 2 ข้าพเจ้าเข้าไปในห้องรับแขก ก็เห็นตั้งพระพุทธรูปและเครื่องสักการะบูชาเรียบร้อยดี พอรู้ ได้ว่าในบ้านนี้ต้องเป็นชาวพุทธแน่ เมื่อข้าพเจ้านั่งเรียบร้อยแล้ว ก็ ถามเจ้าของบ้านว่า คุณนันดาพร้อมกับครอบครัวของคุณนันดา นับถือพุทธศาสนาหมดทุกคนหรือ เขาบอกว่า ญาติพี่น้องพ่อแม่ ลูกหลานนับถือพุทธศาสนาทุกคน พอเจ้าของบ้านและญาติพี่น้อง มาพร้อมหน้ากัน ก็พากันกราบพร้อมกันหมดทุกคน สนทนากัน ถามทุกข์สุขต่อกันแล้ว เจ้าของบ้านบอกว่า บ้านนี้จะนิมนต์พระมา ทำบุญถวายอาหารทุกวันอาทิตย์ ถ้าไม่ขัดข้อง พอถึงเวลา 8.30 น. เจ้าของบ้านก็เตรียมจัดภัตตาหารมาถวาย ที่นั่งจัดเตรียมเอาไว้ คุณนันดาพร้อมทั้งญาติพี่น้องนั้น มีความพร้อมเพรียงสามัคคีใน การทำบุญจริง ๆ ทั้งโยมผู้ชายและผู้หญิงช่วยกันจับยกสำรับ อาหารต่อกันมา ถวายด้วยความเรียบร้อยดีมาก เมื่อเสร็จแล้วก็ยะถา ให้พรญาติโยมแล้วก็ฉันภัตตาหาร และเจ้าของบ้านก็จัดโต๊ะอาหาร

เลี้ยงอาหาร ดร.วรพัฒน์ พร้อมกับบุคคลติดตามดูแลเป็นอย่างดี ก็น่าชื่นชมอนุโมทนาในการต้อนรับของศรัทธาเจ้าภาพ อาหารการฉันนั้นก็ดีมาก เหมือนกันกับอยู่เมืองไทยเรา เมื่อฉันเสร็จแล้ว เจ้าภาพกับคุณแม่และญาติ ก็ยังพากันจัดรวมปัจจัยถวายอีก 9,000 จ๊าด แล้วข้าพเจ้าก็ทำอนุโมทนาให้ญาติโยม ต่อมาก็สนทนาธรรมะกันบ้างเล็กน้อย ดร.วรพัฒน์ เป็นคนแปลภาษาอังกฤษให้โยมฟัง เวลาสมควรก็ลาเจ้าภาพไป

เวลา 10.00 น. ออกเดินทางไปชมนมัสการพระธาตุชะเวดากอง เป็นสถานที่เชิดหน้าชูตาชาวต่างประเทศของพม่า และเป็นสถานที่ชาวพม่าเคารพสักการะบูชาเป็นอย่างยิ่ง และชาวพุทธทั้งหลายที่มาเที่ยวในประเทศพม่าก็จะมานมัสการ พระมหาธาตุเจดีย์ชะเวดากองแห่งนี้ ตั้งอยู่บนภูเขาเตี้ย ๆ และสร้างประตูทางเข้าสวยงามดี และในทิศทั้ง 4 ขององค์พระเจดีย์นั้นก็จัดสร้างเป็นซุ้มมีหลังคามุขยื่นออกมา แต่ละทิศนั้นก็สร้างพระพุทธรูปประจำเอาไว้ด้านละ 1 องค์ เขียนชื่อประจำเอาไว้ 1. พระกกุสันโท 2. พระโกนาคะมะโน 3. พระกัสสะโป 4. พระโคตะโม เป็นชื่อของพระพุทธเจ้าทั้งหมดที่มาตรัสรู้มาแล้วในภัทธกัปป์ปัจจุบันนี้ และมีเจดีย์เล็ก ๆ ล้อมรอบองค์พระเจดีย์ รอบวงนอกออกไปนั้นก็สร้างศาลาประดิษฐานพระพุทธรูปเอาไว้หลายแห่งเหมือนกัน และมีสถานที่สำหรับนั่งทำสมาธิมีบริเวณกว้าง คนไหนนั่งนานสมควรแล้วก็ลุกไป คนใหม่ก็มานั่งแทนเปลี่ยนกันไป ตอนเย็นวันนี้ข้าพเจ้าก็ไปนั่งทำสมาธิอยู่ที่นี่ด้วย พร้อมกับดร.วรพัฒน์ จากนั้นไปชมวัดอีก 2 วัด แล้วก็กลับที่พักตามเดิม

วันที่ 15 มกราคม 2545

นิมนต์ไปฉันอาหารเช้าที่บ้านพักทูตไทย ท่านทูตไทย เป็นบุคคลที่มีอุปนิสัยใจคอดีมาก เมื่อเข้าไปถึงบ้านแล้วก็ถามข่าวคราวความทุกข์สุขกันและกัน พอสมควรแก่เวลาแล้วคุณนายท่านทูตก็จัดเตรียมสถานที่สำหรับจะฉันอาหารให้ข้าพเจ้า ริมใกล้ ๆ หน้าต่างเพื่อจะได้มองออกไปจากหน้าต่างก็จะเห็นต้นไม้ใหญ่เล็กรอบ ๆ ข้างบ้านร่มรื่นสวยงามตามธรรมชาติ เหมือนกับวัดป่าบ้านเรานี่แหละ ต่อมาคุณนายท่านทูตก็จัดเตรียมอาหารมาถวายเสร็จแล้วก็รับพรก่อนจึงจะฉันอาหาร ส่วนเรื่องอาหารการกินนั้นก็คล้ายกับเมืองไทยเรานี่แหละ เมื่อฉันภัตตาหารเสร็จแล้วก็สนทนาธรรมะกันพอสมควร ท่านทูตก็ถวายปัจจัยร่วมทำบุญกับคณะทำงานสถานทูตร่วมกันรวม 7,000 บาท เสร็จแล้วก็กระทำอนุโมทนา เวลาสมควรก็ลาท่านทูตออกเดินทางไปชมวัดในย่างกุ้งอีก 2 วัด แต่ละวัดในประเทศพม่านั้นนิยมสร้างพระเจดีย์กันทุกวัดเล็กบ้างใหญ่บ้างตามกำลังศรัทธา และสร้างพระพุทธรูปก็สร้างมากมายแต่ละวัด ทั้งท่านอน ท่านั่ง ใหญ่บ้างเล็กบ้าง ไว้กราบไหว้สักการะบูชาแก่พุทธบริษัททั้ง 4 ที่ไปเยี่ยมวัด

วันที่ 16 มกราคม 2545

นิมนต์ฉันอาหารเช้าที่บ้านสีลมวิลเลจ เสร็จแล้วก็เตรียมตัวนั่งรถออกเดินทางไปเมืองหงสาวดี การเดินทางออกจากเมืองย่างกุ้งไปต่างเมืองนั้น ถนนหนทางไม่ดี มีแต่หลุมแต่บ่อ วิ่งรถลำบากมากพอสมควรเลย ถ้าคิดย้อนหลังไปนั้นก็เท่ากับถนนบ้านเรา 40 ปีผ่านมาแล้ว ก็นั่งรถไปเรื่อย ๆ ก็มองไปตามข้างทาง

มีหมู่บ้านเล็กบ้าง หมู่บ้านใหญ่บ้าง แต่ก็มีการสร้างวัดและพระเจดีย์มีประจำอยู่ทุกหมู่บ้าน แสดงว่าคงมีพลเมืองเคารพนับถือในพระพุทธศาสนากันมาก เมื่อเดินทางเข้าไปใกล้เมืองหงสาวดีถนนหนทางก็ดีขึ้นบ้าง พอไปถึงจอดรถแล้วก็ออกจากรถ เดินเข้าไปซุ้มประตูเข้าวัด ต้องจ่ายเงินค่าเข้าชมวัดนี้ พอเดินขึ้นไปตามบันไดถึงลานพระเจดีย์ก็กว้างใหญ่เหมือนกัน องค์พระเจดีย์สูงมากเหมือนกัน ข้าพเจ้ากับ ดร.วรพัฒน์ และคนติดตามพากันกราบไหว้พระพุทธรูปเสร็จแล้ว ก็เดินชมบริเวณวัด นับว่าสร้างถาวรวัตถุมั่นคงดีพอสมควร เมื่อเดินชมบริเวณวัดเสร็จแล้วก็นั่งรถดูรอบ ๆ เมืองหงสาวดี ต่อไปก็เดินทางไปชมวังเก่าของพระเจ้าบุเรงนอง ต้องเสียค่าผ่านประตูก่อนจึงเข้าไปชมได้ ที่แรกก็ชมพระราชวังหลวง แล้วก็ไปชมพิพิธภัณฑ์ของกษัตริย์สมัยโบราณใช้อะไรบ้าง มีสิ่งของไม่มากนัก ดูแล้วก็ออกเดินทางไปชมวัดพระนอน นับว่าเป็นพระนอนที่องค์ใหญ่มากองค์หนึ่ง ต่อไปก็เดินทางกลับมา ถนนหนทางไม่ดีก็เหนื่อยมีความลำบากพอสมควร กว่าจะถึงเมืองย่างกุ้ง แล้วก็เข้าที่พัก วันนี้เหน็ดเหนื่อยกันทุกคน ก็สนุกดีเหมือนกันได้ประสบการณ์ สัจธรรมของจริงในชีวิต

วันที่ 17 มกราคม 2545

นิมนต์ฉันอาหารเช้าที่บ้านคุณแซนดรา (Sandra) เวลา 8.30 น. เสร็จแล้วก็ถวายปัจจัยไทยทาน 7,000 จ๊าด พร้อมกับสิ่งของใช้ต่าง ๆ กับน้องชายของเธอแล้ว กระทำอนุโมทนาให้พรประพรมน้ำพุทธมนต์ และสนทนาธรรมกันเล็กน้อย แล้วก็เดินทางออกจากบ้าน ไปชมสถานที่ต่าง ๆ

เวลา 10.30 น. ไปเยี่ยมศูนย์ปฏิบัติธรรมมหาสีสยาดอ (Mahasisayador Meditation Center) เป็นศูนย์ปฏิบัติภาวนาวิปัสสนากัมมัฏฐาน ที่มีชื่อเสียงในการปฏิบัติภาวนาในเมืองย่างกุ้ง เมื่อเข้าไปถึงแล้ว ก็ให้คุณSandra กับแฟนไปติดต่อพระเพื่อหาโอกาสสนทนาธรรมะ และความทุกข์สุขซึ่งกันและกัน เมื่อพระในศูนย์ปฏิบัติธรรมให้โอกาส และจัดสถานที่ต้อนรับข้าพเจ้ากับ ดร.วรพัฒน์ และคณะเราเข้าไปนั่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระพม่าก็ถามว่า ท่านมีความประสงค์อะไร มาจากไหน ดร.วรพัฒน์เป็นล่ามแปลเป็นภาษาอังกฤษ ข้าพเจ้าก็ถามว่า ในวัดนี้พวกท่านพากันปฏิบัติธรรมกันอย่างไรบ้าง พระพม่าก็ตอบว่า ท่านจะถามเรื่องอะไรผมจะตอบให้ท่านทั้งหมดทุกอย่างเลย พูดอย่างกล้าหาญแข็งขันดีเริ่มต้น และบอกว่าสำนักนี้บริกรรม ยุบหนอพองหนอ เป็นทางวิปัสสนาดีกว่าพระพวกปฏิบัติสมถะกัมมัฏฐานทำสมาธิล่าช้า พระพม่าตอบข้าพเจ้าจึงถามต่อว่า ถ้าจิตใจยังไม่สงบเป็นสมาธิจะพิจารณาธรรมได้หรือ พระพม่าก็นิ่งไม่พูด ข้าพเจ้าก็บอกว่า เอาล่ะ ถ้าอย่างนั้นพวกท่านก็พากันปฏิบัติไปตามความถนัดของตนเองต่อไปเถิด ข้าพเจ้าถามพระพม่า ว่าท่านบวชมากี่ปีแล้ว เขาบอกว่าเขาบวชมา 8 พรรษาแล้ว ดีล่ะ ผมก็บวชมานานพอสมควร แล้วบอกพรรษาให้เขาทราบ พระพม่า พูดว่าท่านบวชก่อนจึงขอกราบท่านด้วย แล้วก็ลุกเดินไปบอกเพื่อน พระด้วยกันมากราบข้าพเจ้า การสนทนากับพระพม่าครั้งนี้ ดร. วรพัฒน์ อรรถยุกติ เป็นคนแปลภาษาอังกฤษให้ได้เป็นอย่างดี พอเวลาสมควรก็ลาพระพม่าออกเดินทางไปชมวัดอื่นต่อ วัดนี้กำลังมีการปรับปรุงพัฒนาก่อสร้าง

แต่ก็เป็นวัดเก่าแก่มานานแล้ว มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่แกะสลักด้วยหินขาวเรียกว่าหยกขาวก็ได้ ก็มีพระเณรต่างวัดและคณะศรัทธาในเมืองย่างกุ้ง และเมืองอื่น ๆ ก็พากันมากราบนมัสการสักการะบูชาทำบุญกุศลบริจาคปัจจัยไทยทานกันมากมาย ข้าพเจ้าดูแล้วว่าประเทศเมียนม่า ชื่อใหม่นี้ ประชาชนพลเมืองนับถือพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ข้าพเจ้านั่งรถไปในเมืองต่าง ๆ และหมู่บ้านต่าง ๆ นั้นมีการสร้างวัด พระเจดีย์ กันทุกหมู่บ้านที่เห็นกัน แต่ก็ไม่ได้ไปเที่ยวชมทั่วทั้งประเทศพม่านะ ต่อมาวันนี้เวลา 16.10 น. ก็พากันไปที่วัดพระธาตุชะเวดากองอีก เดินชมกันอีกพอประมาณ แล้วไปหาที่นั่งทำสมาธิกันกับคณะ ดร.วรพัฒน์ พร้อมกับบุคคลติดตามไปได้ที่เสร็จแล้วก็เริ่มนั่งทำสมาธิ คณะศรัทธาชาวพม่าเห็นข้าพเจ้านั่งทำสมาธิ คณะศรัทธาก็พากันหาที่นั่งทำสมาธิกันบ้าง ในสถานที่ทางการจัดเอาไว้เฉพาะนั่งทำสมาธิโดยตรงเท่านั้น ในระหว่างข้าพเจ้ากำลังนั่งทำสมาธิอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงเหมือนมีคนร้องกันหลาย ๆ คน ประมาณ 5 นาที อยู่ที่ข้างองค์พระเจดีย์ด้านทางทิศเหนือแล้วก็หยุดไป ต่อมาเวลาพอสมควรก็ออกจากทำสมาธิ เดินไปจะลงลิฟต์ตอนไปถึงที่จะลงลิฟต์นั้น ก็มีญาติโยมคณะศรัทธาคนเฒ่าแก่ทั้งผู้ชายผู้หญิงหลายคน มานั่งเป็นแถวกราบไหว้ข้าพเจ้าด้วยความเคารพมาก ก็น่าชื่นชมชาวพม่าผู้มีความเคารพพระพุทธศาสนา จากนั้นข้าพเจ้าก็แจกรูปภาพเล็ก ๆ ให้แก่ญาติโยมพม่าก็พากันมารับด้วยความเคารพกันทุกคน จากนั้นก็เดินทางกลับไปที่พักตอนกลางคืนก็ทำกิจของตนนั้นเป็นประจำไม่ให้ขาด แม้เราจะเดินทางไปบ้านใดเมืองใด ประเทศไหนก็ตาม เราก็ต้องทำกิจวัตรของตนเองไม่ให้ขาด เป็นข้อวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์เราโดยเฉพาะ

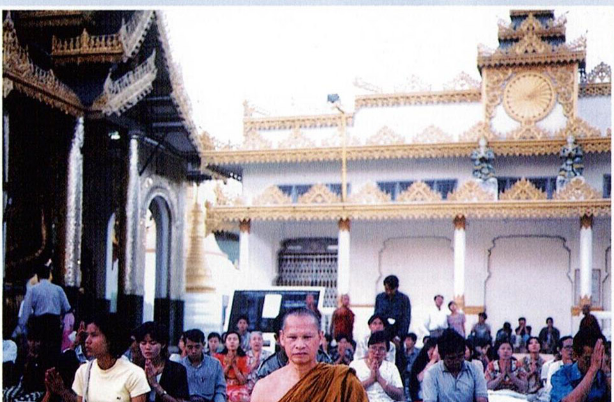
วันที่ 18 มกราคม 2545

วันนี้ตื่นเช้าขึ้นมาแล้ว เจ้าของร้านอาหารสีลมถวายภัตตาหารเช้า เมื่อฉันเสร็จ แสดงธรรมเทศนาแก่คนงานร้านอาหารฟัง ประมาณ 120 คน เป็นคนในประเทศพม่าเกือบหมด คนไทยมี 5 คนเท่านั้น ตอนข้าพเจ้าเทศน์เป็นภาษาไทย มีโยมผู้หญิงอายุประมาณ 30 ปี เป็นคนไทย แปลเป็นภาษาพม่าคล่องแคล่วดีมาก แปลให้คนพม่าฟัง ญาติโยมคนพม่านี้เมื่อฟังเทศน์ฟังธรรม จะพากันลุกออกจากเก้าอี้มานั่งกับพื้นราบที่สะอาดพอสมควรฟังเทศน์ ดูแล้วก็น่าชื่นชมในการเคารพธรรมของญาติโยมชาวพม่า เมื่อฟังเทศนาจบลงไปแล้ว ก็พากันถวายปัจจัยเสร็จ ก็ทำอนุโมทนา เป็นอันเสร็จในพิธีของงานนี้ เมื่อข้าพเจ้าพิจารณาดูแล้วว่า คณะศรัทธาญาติโยมพม่าก็พากันทำบุญกุศลรักษาศีล เจริญภาวนาอยู่ ก็คงมีพระที่เป็นครูบาอาจารย์ปฏิบัติดีอยู่บ้าง ไม่มากก็น้อยแน่นอน

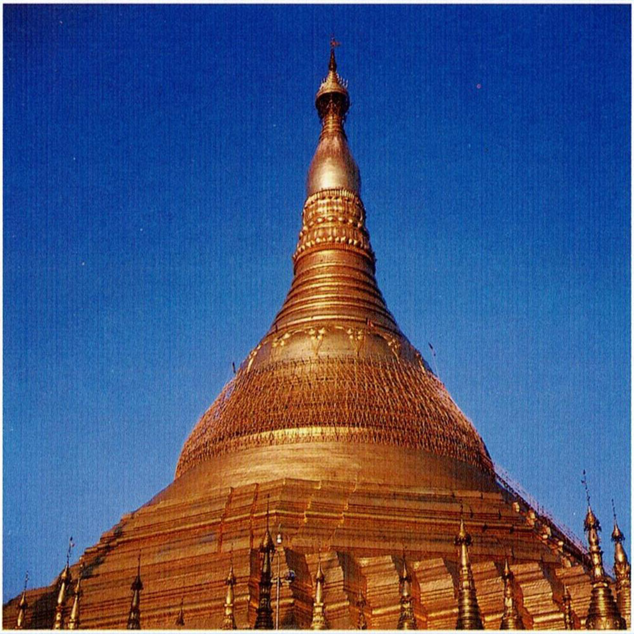
การที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสดี ได้ไปเที่ยวในประเทศเมียนม่าครั้งนี้ก็เพราะว่าได้มี ดร.วรพัฒน์เป็นผู้ให้ความสะดวกทั้งไปและกลับขออนุโมทนาในบุญกุศลครั้งนี้ด้วย และขออวยพรให้กับ ดร.วรพัฒน์ อรรถยุกติ และครอบครัว จงประสพแต่ความสุขตลอดไป ถึงเวลาก็พากันออกเดินทางไปสนามบินนานาชาติพม่า เมื่อจัดการทุกอย่างเสร็จ ก็ไปขึ้นเครื่องบินของสายการบินไทย บินมุ่งหน้าสู่เมืองไทย ก็เป็นอันว่า การไปเยี่ยมประเทศเมียนม่าในระยะสั้น ๆ ของข้าพเจ้าก็จบลงเพียงเท่านี้เอง.

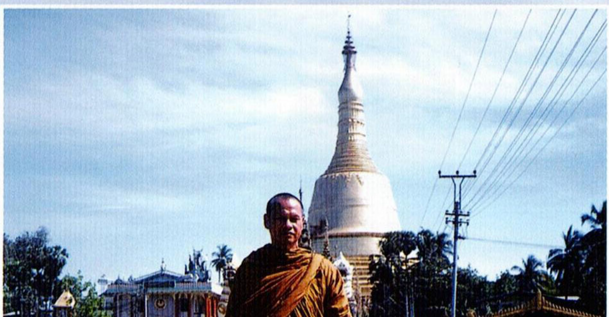
• ที่เจดีย์ชะเวดากอง ประเทศพม่า

• นั่งสมาธิ ที่บริเวณเจดีย์ชะเวดากอง ประเทศพม่า

• เจดีย์ชะเวดากอง ประเทศพม่า

• ภาพถ่ายที่เจดีย์ชะเวดากอง ประเทศพม่า

การเดินทางไปปฏิบัติภารกิจทางพระพุทธศาสนา ที่ประเทศออสเตรเลีย

ตั้งแต่วันศุกร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ ถึงวันอังคารที่ 9 เมษายน 2545

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2545

ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยสายการบินไทย TG 997 Y เวลา 07.55 น. บินไปเมืองเพิร์ธ ประเทศออสเตรเลีย กับท่านเมธิโน ชาวเนเธอแลนด์ ถึงวัดโพธิญาณเมืองเพิร์ธ มีพระฝรั่งมาต้อนรับเป็นอย่างดี มีท่านพระอาจารย์ญาณธัมโม เป็นผู้ดูแลข้าพเจ้าเป็นพิเศษ และพระเณรชาวฝรั่งทุกรูปภายในวัดนี้ด้วย เมื่อจัดสถานที่ให้เรียบร้อยแล้ว พักผ่อนนิดหน่อยถึงเวลา 20.00 น. ก็ไปที่อุโบสถไหว้พระทำวัตรสวดมนต์เสร็จแล้ว คณะญาติโยมชาวฝรั่งก็เริ่มถามปัญหาธรรมะกัน ข้าพเจ้าก็ตอบปัญหาธรรมเป็นภาษาไทย อาจารย์ญาณธมฺโม ก็แปลเป็นภาษาอังกฤษ ก็ถามปัญหากันไปเรื่อย ๆ ก็ตอบกันไปเรื่อย ๆ ส่วนมากแล้วการถามปัญหาธรรมปฏิบัติในเรื่อง การทำสมาธิ และวิปัสสนา ในสติปัฏฐานสี่ ขันธ์ 5 ไตรลักษณ์ มีการทำบุญบ้าง เรื่องกรรมบ้าง แต่มีเล็กน้อยเท่านั้น ไปจนถึงเวลา 24.00 น. จึงแยกย้ายกันกลับที่พัก ทำความเพียรส่วนตัวเอง

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันภัตตาหารเช้าที่วัดโพธิญาณพร้อมกับพระเณร เสร็จแล้วเวลา 12.00 น. เทศนาธรรมสอนญาติโยมไทย ลาว ฝรั่ง ที่มา

ทำบุญเสร็จแล้วไปพักผ่อน ตอนเย็นมีโยมชาวศรีลังกา ฝรั่ง ไทย มาถามปัญหา เวลา 20.00 น. ถึงเวลา 24.00 น.

วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545

บิณฑบาต ฉันเช้าที่วัด เวลา 11.00 น. เสร็จแล้วถึงเวลา 12.40 น. เทศนาธรรม แก่ญาติโยม

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2545

บิณฑบาต ฉันเช้าที่วัด เวลา 11.00 น. เสร็จแล้วถึงเวลา 12.30 น. เทศนาธรรมอบรมศีลธรรมแก่ศรัทธา ถึงเวลา 20.30 น. สนทนาตอบปัญหาธรรมปฏิบัติแก่ญาติโยม

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2545

บิณฑบาต ฉันเช้าที่วัด เสร็จแล้ว เวลา 15.00 น. ออกเดินทางไปที่สำนักแม่ชีอลิซซาเบ็ธ แม่ชีชาวฝรั่ง 2 คน เมื่อถึงแล้วนั่งเรียบร้อยก็เทศนาธรรมโปรดแม่ชีทั้ง 2 และมีโยมอีก 2 คน พระอาจารย์ญาณธมฺโม แปลเป็นภาษาอังกฤษให้ เรื่องทุกข์ สมุทัย สมควรแล้วก็กลับวัดเวลา 20.40 น. สนทนาตอบปัญหาธรรมปฏิบัติกับคณะศรัทธา

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันเช้าที่สำนักวัดแอเดเลด (Adelaide) เสร็จแล้วคุยธรรมะกับญาติโยมชาวลาวที่มาถวายอาหารที่วัด พอสมควรแล้วก็พักผ่อน เวลา 13.00 น. สนทนา ตอบปัญหาธรรม กับคณะศรัทธาชาวลาว ชาวฝรั่ง ไปจนถึงเวลานานพอสมควรก็เลิกลากัน ต่อจากนั้น ก็จัดเตรียมตัวออกเดินทางไปสนามบินเพื่อเดินทางต่อไปเมืองเมลเบิร์น (Melbourne) เมื่อเรานั่งเครื่องบินไปถึงสนามบิน

แล้ว เกิดมีฝนตกมาก เอาสัมภาระออกจากเครื่องบินไม่ได้ 1.45 ชั่วโมง จึงเอากระเป๋าสัมภาระออกมาได้ มีท่านกัลลญาโณ และคณะศรัทธาญาติโยมไปต้อนรับที่สนามบินมาก เสร็จแล้วก็เดินทางต่อไปที่สำนักปฏิบัติธรรมของชาวศรีลังกา จัดเตรียมสรงน้ำเสร็จแล้ว เวลา 20.00 น. มีญาติโยมชาวศรีลังกา ลาว ไทย ฝรั่งมานั่งสมาธิอยู่กันมากพอสมควร เริ่มถาม ตอบ ปัญหาธรรมะกันต่อ ถึงเวลา 24.00 น. ก็เลิกไปพักผ่อนกัน

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545

นิมนต์เดินทางไปฉันอาหารเช้าที่สำนักสงฆ์ท่านพระอาจารย์เอียน เสร็จแล้วก็ออกเดินทางเที่ยวชมป่าเขาชุ่มชื่น ป่าไม้ยูคาลิปตัส มีต้นเล็ก-ใหญ่ สวยงามเงียบสงบ เหมาะกับการบำเพ็ญธรรมปฏิบัติธรรมมาก เวลา 19.30 น. มีคณะศรัทธามาฟังเทศน์นั่งสมาธิกัน พักจำวัดกับท่านอาจารย์เอียน ตื่นเช้ามาวันใหม่ก็ออกเดินทางไปที่สำนักใหม่

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันเช้าที่สำนักสงฆ์ใหม่ของพระอาจารย์กัลลยาโณ เสร็จแล้วพักผ่อน ตอนบ่ายไปดูสถานที่สำนักสงฆ์บนภูเขา พอเวลาสมควรก็กลับที่พัก สถานที่จะสร้างวัดใหม่นี้ มีคุณโยมเจฟฟี่ และภรรยาพร้อมครอบครัว ขวนขวายหาสถานที่สร้างวัด เพื่อการปฏิบัติภาวนาทำสมาธิ มีท่านกลุลยาโณ เป็นประธานสงฆ์ จะจัดสร้างสำนักนี้เวลา 19.30 น. แสดงธรรมโปรดญาติโยมชาวฝรั่งทั้งหมด ท่านกลุลยาโณ ช่วยแปลภาษาอังกฤษให้โยมฝรั่งฟัง

วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2545

นิมนต์ไปฉันเช้าที่ในเมือง ในงานแต่งงานลูกชายของโยมชาวจีน มีข้าพเจ้าเป็นประธานสงฆ์ มีพระอาจารย์เอียน พระเขมนนฺโท พระกลฺลยาโน พระฉตฺตมาโร และพระชาวฝรั่งอีก 2 รูป สวดมนต์และฉันร่วมกัน พระทุกรูปมีอุปนิสัยเรียบร้อยดีมาก ฉันเสร็จแล้วไปแวะบ้านโยมเจฟฟี่ แล้วเดินทางกลับที่พัก เวลา 19.20 น. แสดงธรรม ตอบปัญหาธรรมะกับโยมชาวฝรั่งเช่นเดิม ท่านกลฺลยาโณ แปลเป็นภาษาอังกฤษ

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันเช้าที่สำนักสงฆ์ท่านกลฺลยาโณ เสร็จพักผ่อนบ้างวันนี้เหน็ดเหนื่อยมาหลายวันแล้ว เวลา 19.20 น. แสดงธรรม ตอบปัญหากับญาติโยมชาวฝรั่งเช่นเคยกับทุกวัน ญาติโยมชาวฝรั่งแถว ๆ นั้น สนใจเรื่องพุทธศาสนามาก

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันเช้าที่สำนักท่านกลฺลยาโณ จัดทำบุญสร้างวัดใหม่ โยมถวายปัจจัยให้ $ 2,200 AUS. เงินไทย อีก 8,000 บาท จึงทำบุญร่วมสร้างวัดใหม่ทั้งหมด ตอนบ่าย 14.00 น. เดินทางเข้ามาพักที่วัดธรรมรังษี ในตัวเมืองเมลเบิร์น มีพระธานี เป็นเจ้าอาวาส ท่านต้อนรับดูแลเป็นอย่างดี

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันเช้าที่วัดธรรมรังศี วันนี้มีคณะศรัทธาทั้งชาวไทย ลาว ศรีลังกา ฝรั่ง มาทำบุญถวายภัตตาหารมาก พระเราก็มาร่วมกันที่วัดหลายรูป ฉันเสร็จแล้ว เวลา 13.00 เทศน์โปรดญาติโยม 1 กัณฑ์

แล้วพักผ่อน เวลา 20.00 น. เทศนา ตอบปัญหาธรรมะญาติโยม ถึงเวลา 24.00 น.

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันเช้าที่วัดธรรมรังษี เสร็จแล้วเวลา 13.30 น. เทศนาโปรดญาติโยมเสร็จก็ไปพักผ่อน เวลา 20.30 น. เทศนา ตอบปัญหาธรรมญาติโยมเช่นเคย ถึงเวลา 24.00 น.

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2545

ฉันอาหารเช้าที่บ้านคุณนภาศรี เสร็จเวลา 13.20 น. เทศนาธรรมโปรดโยม แล้วกลับวัดธรรมรังษี เวลา 20.30 น. ตอบปัญหาธรรมญาติโยม ถึงเวลา 24.00 น. พักผ่อน

วันที่ 1 มีนาคม 2545

ฉันอาหารเช้าที่วัดธรรมรังษี วันนี้มีญาติโยมมาทำบุญกันมาก มีคนลาว ไทย ศรีลังกา เขมร ฝรั่ง เวียดนาม ฉันอาหารเสร็จแล้วก็จะไปเตรียมบริขารตนเองให้เสร็จเรียบร้อย เวลาสมควรแล้วก็ออกเดินทางไปที่สนามบิน มีพระไปส่ง 3 รูป ท่านกลฺยาโณ ท่านฉตฺตมาโร ท่านธานี และคณะศรัทธาหลายคน เมื่อถึงเวลาแล้ว ก็ไปขึ้นเครื่องบินกับคุณเจฟฟี่ไปด้วยกัน ออกจากสนามบินเมลเบิร์นไปเมืองบริสเบน ถึงเวลา 15.10 น. มีฝนตกมาก คุณโรเบิร์ต (Robert) มารอรับ แล้วนั่งรถเดินทางไปที่พักบ้านคุณโรเบิร์ตที่ควีนส์แลนด์ (Queensland)

วันที่ 2-5 มีนาคม 2545

ฉันอาหารเช้าที่บ้านคุณโรเบิร์ตทุก ๆ วัน เสร็จแล้วออกเดินทางไปส่งคุณเจฟฟี่กลับไปเมลเบิร์น คุณโรเบิร์ตพานั่งรถไป

เที่ยวชมในเมืองบริสเบรน และนั่งรถขึ้นไปบนภูเขาสำหรับชมเมืองบริสเบรน แล้วกลับ

ในวันที่ 3 เวลา 13.30 น. เดินทางไปโกลด์โคสต์เยี่ยมครอบครัวน้องสาวของคุณโรเบิร์ต คุณเกรรี่ (Krely) เวลา 15.30 น. เดินทางกลับ ในวันที่ 5 คุณเกรรี่ มาทำบุญถวายอาหารกับพ่อแม่ที่บ้าน ฉันเสร็จแล้วก็พากันถวายปัจจัยไทยทาน แล้วให้พร สนทนาธรรมกันต่ออีกนิดหน่อย เวลา 20.00 น. สนทนาธรรมะเช่นเดียวกันทุก ๆ วัน

วันที่ 6 มีนาคม 2545

เวลา 07.20 น. คุณโรเบิร์ต ขับเครื่องบินพาเที่ยวชมเมืองโกลด์โคสต์ 2 รอบ แล้วกลับมาที่บ้าน ฉันเช้า 10.00 น. เสร็จแล้ว สอนธรรมะให้ลูกคุณเกรรี่ ตอนเวลา 20.00 น. สนทนาธรรมะกับโรเบิร์ตถึงเวลา 23.00 น.

วันที่ 7 มีนาคม 2545

ฉันอาหารเช้าที่บ้านคุณโรเบิร์ต เสร็จแล้วจัดเตรียมบริขารให้เรียบร้อยก่อนกับคุณโรเบิร์ต แล้วก็ออกเดินทางไปสนามบิน แล้วก็ไปนั่งเครื่องบิน QF 784 เวลา 15.00 น. ออกเดินทางไปเมืองเคนส์(Cairns) กับโรเบิร์ต เวลา 19.20 น. สอนธรรมะให้กับคณะศรัทธาพอสมควร

วันที่ 8 มีนาคม 2545

ตื่นเช้าขึ้นมาแล้ว เตรียมออกเดินทางกับพระเจริญ จตฺตสลฺโล พร้อมกับคณะศรัทธาไปนั่งเรือเพื่อเดินทางไปในทะเล เพื่อดูประการังในทะเล ใช้เวลา 2 ชั่วโมง วันนี้ฉันอาหารเช้า

บนเรือ และมองดูซ้ายแลขวาก็ออกเดินทางห่างริมฝั่งไป มองดูคลื่นน้อย-ใหญ่ ในน้ำทะเลหลวงนั้น พิจารณาให้รู้เห็นเป็นอนิจจังว่าเป็นของไม่เที่ยงแน่นอน เมื่อเรามองดูคนทั้งหลายที่กำลังนั่งเรือไปด้วยกัน ก็มีทั้งเด็ก และหนุ่มสาว กลางคน จนถึงคนเฒ่าแก่ชราภาพหาบหามสังขารไปดูสังขารปะการังภายนอกกัน เมื่อเรือจอดที่ทุ่นแล้ว ทั้งชาวฝรั่งและคนไทย และชาติต่าง ๆ ก็เตรียมตัวนุ่งชุดเพื่อไปลงดำน้ำลึกบ้าง น้ำตื้นบ้าง ลงเล่นน้ำกันบ้าง ตามความชอบใจของตนเอง บางคนนั้นก็พากันนั่งเรือไปดูปะการัง ข้าพเจ้าก็ไปดูกับเขา มีปลานานาชนิด ตัวเล็ก ตัวใหญ่มีรูปร่างต่าง ๆ กันและสีสันลายหลายสีมากมาย พากันลอยแหวกว่ายชมปะการังข้าพเจ้าดูแล้วแม้ปลาเขาก็ยังหลงใหลในปะการังว่าสวยงาม แต่เราที่เป็นคนเป็นมนุษย์เมื่อมองดูปะการังแล้วก็มีหลายสีต่าง ๆ กันและรูปแบบต่าง ๆ เหมือนกับต้นไม้ มีดอกสวยงามทั้งต้นเล็กต้นใหญ่บางอย่างก็เหมือนกันกับดอกเห็ด เออ.. พรรณนากันไปไม่จบสิ้นว่าของที่เกิดอยู่ตามธรรมชาติในโลกนี้ เมื่อเรามองดูไม่เป็น ขาดสติปัญญาไม่ว่าปลาและคนนั้น ก็ย่อมพากันหลงใหลกันไปหมดฝรั่งเขาเล่ากันว่าถ้าใครเดินทางไปเมืองเคนแล้ว ไม่ไปดูปะการังในทะเลก่อนก็แปลว่าบุคคลนั้นไม่ได้ไปเมืองเคน มีคุณโรเบิร์ตซื้อตั๋วเฮริคอปเตอร์ถวายให้นั่งบินชมแนวปะการังบนอากาศ เสร็จแล้วก็นั่งเรือเดินทางกลับที่พักพร้อมกับญาติโยม

วันที่ 17 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านคุณวิคเตอร์ (Victor) มีคณะศรัทธามาร่วมทำบุญมาก เสร็จแล้วถวายปัจจัยไทยทาน พระสงฆ์อนุโมทนา

ต่อมาก็มีญาติโยมถามตอบปัญหาธรรม จนถึงเวลาสมควรก็กลับวัด คุณวิคเตอร์และครอบครัวเป็นบุคคลที่ศรัทธาในพระพุทธศาสนามาก

วันที่ 18 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่ร้านอาหารไทยลานทอง ของคุณเม้า พระ 5 รูป เวลา 20.00 น. เทศนาเรื่อง ความโกธรโปรดญาติโยม ลาว ไทย

วันที่ 19 มีนาคม 2545

คุณวิโรจน์นิมนต์ฉันที่ร้านอาหารดอยเต่า (Toy Tao) เสร็จแล้วกลับวัด เวลา 20.20 น. เทศนา เรื่อง กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา และถามตอบปัญหากับญาติโยมต่อ จนถึง 24.00 น.

วันที่ 20 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านคุณคิม ซู พระ 3 รูป เสร็จแล้วกลับไปพักผ่อน เวลา 20.00 น. เทศนาเรื่องสัมมาสังกัปโป เสร็จแล้วตอบปัญหาต่อ

วันที่ 21 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านคุณนีน่า ครอบครัวชาวอินโดนีเซีย เป็นครอบครัวที่ศรัทธาพระพุทธศาสนามากคนหนึ่ง ได้ไปตั้งรกราก ทำมาหากินอยู่ที่เมืองซิดนีย์เป็นเวลาหลายปีแล้ว เวลา 19.55 น. เทศนาเรื่องขันติ ความอดทน

วันที่ 22 มีนาคม 2545

ฉันอาหารเช้าที่วัดป่าพุทธรังษี เสร็จแล้วก็เตรียมเดินทางไปเมืองแคนเบอร์ร่า (Canberra) ที่เป็นเมืองหลวง ประเทศออสเตรเลีย ออกเดินทางโดยรถยนต์ 2 คัน วิ่งรถมุ่งหน้าชม

ป่าเขาไปตามสองข้างทาง ก็สวยงามดี พอไปถึงเมืองบันดะนูน (Bandanoon) ในระหว่างกลางทางก็เลี้ยวรถเข้าไปสำนักสงฆ์ ไปส่งท่านเขมนนุโท เป็นพระชาวฝรั่ง ท่านพักอยู่ที่นั้น และพากันเที่ยวดูสถานที่แห่งนี้ ได้มีคุณโยมผู้หญิงชาวฝรั่งเป็นบุคคลที่มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาก เธอยกที่ดินทั้งหมดพร้อมกับบ้านถวายพระสงฆ์เพื่อสร้างเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม มีที่ดินทั้งหมดประมาณ 300 เอเคอร์ ส่วนมากเป็นป่า อากาศดี เงียบสงบดี ชมเสร็จแล้วก็เดินทางต่อไป ก็เข้าไปถึงกรุงแคนเบอร์ร่า แวะเข้าไปที่วัดธัมมธโร มีพระมหาศุภชัย เป็นเจ้าอาวาสอยู่วัดนี้ ท่านก็ต้อนรับข้าพเจ้ากับญาติโยมที่เดินทางไปด้วยกันดีมาก สนทนากันบ้างแล้วก็พักผ่อน ไปจนถึงเวลา 20.30 น. เทศนาโปรดญาติโยมเรื่องการทำสมาธิ และถามตอบปัญหาธรรมะต่อจนถึง 24.00 น.

วันที่ 23 มีนาคม 2545

ฉันเช้าที่วัดธัมมธโร เวลา 13.00 น. เทศนาเรื่องการทำบุญกุศล เวลา 20.30 น. เทศนาเรื่องสัมมาวายาโม ความเพียรชอบ ถามตอบปัญหาต่อ เวลา 24.10 น. พักผ่อน

วันที่ 24 มีนาคม 2545

ฉันเช้าที่วัดธัมมธโร เมืองแคนเบอร์ร่า (Canberra) เวลา 12.00 น. เทศนาเรื่อง สัมมาสติ ความระลึกชอบ โปรดญาติโยมไทย ลาว ฟังเสร็จแล้วเตรียมตัวเพื่อจะเดินทางกลับ เวลา 15.10 น. ก็ออกเดินทางจากวัด แต่ก็มีการถ่ายภาพด้วยกันก่อนที่หน้าวัด เสร็จแล้วก็เดินทางออกจากวัดธัมมธโร กรุงแคนเบอร์ร่า นั่งรถมุ่งหน้ากลับมานครซิดนีย์ อีก พักที่วัดป่าพุทธรังษี

วันที่ 25 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านอ้ายตุ้ย เสร็จแล้วกลับไปพักผ่อน เวลา 20.30 น. เทศนาเรื่อง สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว โปรดญาติโยมไทย ลาว

วันที่ 26 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านคุณแดง เวลา 20.00 น. เทศน์เรื่อง สัมมาสมาธิ ความตั้งจิตใจไว้ชอบ และถามตอบปัญหาธรรม ถึงเวลา 24.00 น.

วันที่ 27 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้าน ดร.ลีออง (Dr. Leong) เสร็จแล้วถามตอบปัญหาธรรมเรื่องการปฏิบัติภาวนาและวิปัสสนา เสร็จแล้วกลับไปพักผ่อน เวลา 20.00 น. เทศนาเรื่อง สัมมาทิฏฐิ ปัญญาเห็นชอบโปรดญาติโยม ให้ท่านเจ้าคุณแปลเป็นภาษาอังกฤษให้ถ้าเป็นรายการที่มีชาวฝรั่งมาฟังเทศน์ด้วยทุกครั้ง

วันที่ 28 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันอาหารเช้าที่บ้านคุณถาวร คุณสมจิตต์ เสร็จแล้วก็ต้องไปรับสังฆทานที่บ้านคุณหน่อยอีก และเทศนาเป็นภาษาลาวให้โยมชาวลาวฟัง เวลา 20.00 น. ก็เทศนาเรื่องกรรมต่าง ๆ และถามตอบปัญหากันไปจนถึงเวลา 24.15 น.

วันที่ 29 มีนาคม 2545

นิมนต์ไปฉันอาหารเช้าที่บ้านคุณถาวร ที่เมืองวุลลองกอง ใช้เวลาเดินทางไปเมืองนี้ประมาณ 2 ชั่วโมงเศษ ถึงแล้วก็ทำพิธี

เจริญพุทธมนต์เสร็จแล้วฉันภัตตาหาร เวลา 13.00 น. เทศนาโปรดญาติโยมคนไทยเราที่นั่น แล้วก็ไปชมวัดจีน ชาวไต้หวัน จากนั้นเดินทางกลับมาที่ซิดนีย์ เวลา 20.00 น. ก็เทศนาเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา โปรดญาติโยมที่วัดป่าพุทธรังษี

วันที่ 30 มีนาคม 2545

บิณฑบาตฉันเช้าที่วัดป่าพุทธรังษี เวลา 13.00 น. เทศนาเรื่องทำบุญ ให้คนไทย คนลาวฟัง เวลา 20.00 น. เทศนาเรื่องกรรมสนองกรรม และสนทนาธรรม ตอบปัญหากันไปจน 24.00 น.

วันที่ 31 มีนาคม 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่วัดพุทธรังษี อานาเดล เวลา 13.40 น. เทศนาเรื่องความเพียร เวลา 20.00 น. ถามตอบปัญหาธรรมะ พระมหาสำเริง แปลภาษาอังกฤษให้คณะศรัทธา ชาวฝรั่ง ชาวไทย ชาวลาว ชาวมาเลเซีย ชาวอินโดนีเซียฟัง วันนี้มีคณะศรัทธามาฟังเทศน์มาก

วันที่ 1 เมษายน 2545

นิมนต์ไปฉันเช้าที่บ้านโยมน้องชายคุณหน่อย คุณถาวร เสร็จแล้วกลับมาพักที่วัดพุทธรังษี จนถึงเวลา 24.00 น.

วันที่ 2 เมษายน 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านโยมแก่นแก้ว อ.หลิน ทำบุญคล้ายวันเกิด พร้อมกับประพรมน้ำพระพุทธมนต์ให้ เสร็จก็กลับวัดพุทธรังษี อานาเดล พักผ่อน เวลา 19.50 น. เทศนาเรื่องกายนคร การพิจารณากายของคนเราเป็นอย่างไร

วันที่ 3 เมษายน 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านคุณเพลิน ปาละมัตตา ฉันเสร็จแล้วออกไปนั่งเรือกลับเข้าไปท่าเรือซิดนีย์ นั่งเรือชมอ่าว ชมหมู่บ้าน ป่าไม้ตามริมฝั่งก็เห็นสวยงามดีตามธรรมชาติ และก็มีลมพัดแรงมาก เมื่อเรือจะเข้าใกล้ตัวเมืองก็มีเรือลำเล็ก ลำใหญ่แล่นไปมาขวักไขว่กัน เมื่อมองดูชีวิตของคนเราเกิดมานี้ จะเกิดอยู่เมืองไหน บ้านใด ประเทศใดแล้วต้องมีการงานทำมาหากินเลี้ยงชีพ มีความทุกข์ยากลำบากเหมือนกันหมด เวลา 20.00 น. เทศนาเรื่องความโกธร โปรดญาติโยม และตอบปัญหาจนเวลาสมควรเช่นกับทุก ๆ วัน ท่านเจ้าคุณมหาสมัย เป็นผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษให้โยมฟัง

วันที่ 4 เมษายน 2545

นิมนต์เจริญพุทธมนต์ และฉันภัตตาหาร ที่บ้านกงสุลใหญ่ของไทย ฉันเสร็จแล้วก็เทศนาเรื่องการพัฒนาในชีวิตของคนเราให้เป็นประโยชน์ สนทนาธรรมกันบ้าง เสร็จแล้วก็กลับไปพักผ่อนที่วัดตามเดิม เวลา 20.00 น. เทศนาเรื่องโลภะ คือความโลภมากอยากใหญ่ ให้ญาติโยมฟัง มีท่านพระมหาสำเริงช่วยแปลภาษาอังกฤษให้โยมฟังกัน

วันที่ 5 เมษายน 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านคุณพรทิพย์ ที่มีลูกสาวแฝด เสร็จแล้วกลับวัดพักผ่อน เวลา 20.00 น. เทศน์และถามตอบปัญหาธรรมะเหมือนเช่นทุกวัน

วันที่ 6 เมษายน 2545

นิมนต์ฉันเช้าที่บ้านคุณแอ้ว มีศรัทธามาทำบุญมาก เวลา

13.00 น. เทศนา 1 กัณฑ์ แล้วกลับที่พัก 20.30 น. เทศนาอีก ถามตอบปัญหา จนถึงเวลา 24.00 น.

วันที่ 7 เมษายน 2545

นิมนต์บิณฑบาตฉันเช้าที่วัดป่าพุทธลาวัน มีศรัทธามาจากเมลเบิร์น และนิวซีแลนด์ อินโดนีเซีย ไทย ลาว มาร่วมทำบุญตักบาตรพระที่วัดลาวแห่งนี้มาก ประมาณสองพันกว่าคน เวลา 13.00 น. เทศนาภาษาลาวให้ญาติโยมลาวฟัง แล้วกลับวัดป่าพุทธรังษี

วันที่ 8 เมษายน 2545

นิมนต์บิณฑบาต ฉันภัตตาหารเช้าที่วัดป่าพุทธรังษี มีคณะศรัทธาญาติโยมมาใส่บาตรพระทำบุญมาก วันนี้ ฉันเสร็จแล้วเวลา 13.30 น. เทศนาให้ญาติโยมฟังอีก เวลา 20.20 น. ก็เทศนาและตอบปัญหามากในคืนวันนี้ มีญาติโยมมาฟังเทศน์มากเป็นพิเศษจนถึงเวลา 24.00 น.

วันที่ 9 เมษายน 2545

นิมนต์ฉันอาหารเช้าที่วัดป่าพุทธรังษี วันนี้คณะศรัทธาญาติโยมพากันมาทำบุญถวายอาหารมาก เมื่อฉันอาหารเสร็จแล้วก็ได้สนทนาธรรมกับคณะศรัทธาเล็กน้อย และสนทนากับท่านเจ้าคุณมหาสมัย พร้อมพระที่อยู่ที่วัด เพื่อจะลำลาเดินทางกลับประเทศไทย แล้วก็ไปจัดเก็บเตรียมสัมภาระบริขารของตนเองให้เสร็จเรียบร้อย

การที่ข้าพเจ้าได้รับนิมนต์ ท่านญาณธมฺโม มาแสดงธรรมโปรดญาติโยมที่เมืองเพิร์ธ เมืองแอเดเลด เมืองเมลเบิร์น เมือง

บริสเบน ควีนส์แลนด์ เมืองเคนส์ นครซิดนีย์ วูลลองกอง กรุงแคนเบอร์ร่า ที่ข้าพเจ้าได้ไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาตามหัวเมืองต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น ตามกำลังความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติได้ ในระหว่างที่ข้าพเจ้าพักปฏิบัติหน้าที่การงานอยู่ในแต่ละหัวเมืองต่าง ๆ ในประเทศออสเตรเลียนั้น พระที่วัดโพธิญาณก็ดี มีท่านญาณธมฺโม และพระเณรในวัดนี้ทุกองค์ก็ถวายความดูแลเป็นอย่างดีมาก และวัดอื่น ๆ นอกนี้ก็ดี ก็ดูแลให้ความสะดวกสบาย แลความอบอุ่นแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างดีทุกวัด พร้อมทั้งคณะศรัทธาญาติโยมทุกแห่งที่ข้าพเจ้าได้ไปพักอยู่ ก็ได้พากันถวายความสะดวกสบาย การเดินทางไปใกล้หรือไกลไม่ขัดข้อง ส่วนคุณวิโรจน์กับภรรยานั้นดูแลเป็นพิเศษ นำรถเก๋งมาไว้ที่วัดให้ใช้ 1 คัน คุณจอนเป็นคนขับรถให้ไปมาในที่ต่าง ๆ ดีมาก ขณะพักอยู่ที่นครซิดนีย์

เป็นอันว่า การที่ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติศาสนกิจทางพุทธศาสนาในคราวครั้งนี้ ก็สิ้นสุดลงเท่านี้ ต่อมาเวลาสมควรแล้วก็ออกเดินทางจากวัดป่าพุทธรังษี ลีเมีย นครซิดนีย์ไปที่สนามบิน ก็ลาพระและญาติโยมไปขึ้นเครื่องบินกับท่านอภิชัย อภิปุญฺโญ สายการบินไทย TG 922 เวลา 16.15 น. ออกเดินทางจากนครซิดนีย์บินมุ่งหน้ากลับประเทศไทย ใช้เวลาเดินทาง 10 ชั่วโมงเศษ

ถ่ายภาพกับเจ้าอาวาสวัดธรรมรังษี เมลเบอร์น

ถ่ายภาพกับเจ้าคุณสมัย
ที่แอเดเลด ประเทศออสเตเลีย

ที่สำนักสงฆ์ บันดะนูน อยู่ระหว่างซิดนีย์ กับแคนเบอร์ร่า

ถ่ายภาพกับอาจารย์เจริญ ที่เมืองเคนส์

ถ่ายภาพกับพระที่วัดโพธิญาณ เซอร์เพนไทม์ เมืองเพิร์ธ

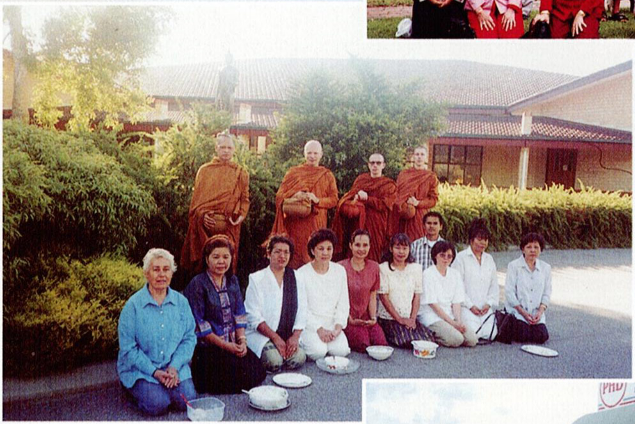
ถ่ายภาพกับเจ้าอาวาสวัดธรรมรังษี และพระรูปอื่น ๆ ที่เมลเบอร์น

วัดธัมมธโร เมืองแคนเบอร์ร่า

ถ่ายภาพกับเจ้าอาวาส
วัดพุทธรังษี
และคณะศรัทธา
ที่วัดพุทธรังษี
เมืองซิดนีย์

ที่เมืองเพิร์ธ ประเทศออสเตเลีย

ถ่ายภาพกับคุณโรเบิร์ตและหลาน ๆ
ที่เมืองควีนส์แลนด์

การเดินทางไปปฏิบัติภารกิจทางพระพุทธศาสนา ที่ประเทศอินโดนีเซีย

ตั้งแต่วันเสาร์ที่ 8 มิถุนายน ถึงวันจันทร์ที่ 1 กรกฎาคม 2545

วันที่ 8 มิถุนายน 2545

เดินทางจากกรุงเทพฯ โดยสายการบินไทย ทีจี 433 ถึงกรุงจาการ์ต้า เวลา 11.30 น. คณะศรัทธาญาติโยมมารับ มีโยมมารับ มีโยม Judy และ Dr.Jenny พร้อมคณะศรัทธาทุกคนให้ความสะดวก ออกเดินทางไปวัดพุทธเมตตา ในเมืองจาการ์ต้า จากนั้นก็เดินทางไปเมืองบันดุง การเดินทางโดยรถยนต์ไปตามทางนั้น ถนนหนทางก็ดีบ้าง ไม่ดีบ้างไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ขึ้นภูเขาลงภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ มองดูซ้ายแลขวาไปตามเส้นทางนั้น ก็มีพ่อค้าแม่ค้าขายสิ่งของต่าง ๆ มองดูที่เป็นป่าไม้ตามภูเขาก็เขียวชะอุ่มดี บางที่ก็ปลูกใบชามากตามไหล่เขา ดูแล้ว เห็นธรรมชาติสวยงามดี มีทุ่งนาป่าเขาข้าวกำลังออกรวง จนเดินทางไปถึงเมืองบันดุง ไปแวะเยี่ยมบ้านโยม Sanny ลูกสาว Ibu Minh พักหนึ่ง ก็เดินทางต่อไปที่วัดวิปัสสนาดาหะ เวลา 20.00 น. สนทนาธรรมกับคณะศรัทธาชาวอินโดนีเซียที่มากราบ เวลาสมควรแล้วก็เข้าพักผ่อน พักค้างคืนอยู่ที่วัดนี้ มีพระอาจารย์วงศ์สิน เป็นเจ้าอาวาส มีถาวรวัตถุ เสนาสนะ โบสถ์ วิหาร ศาลา กุฏิสงฆ์ บ้านพักโยมที่มาพักจำศีล ก่อสร้างสวยงามดี และมั่นคงพอสมควร วัดนี้ตั้งอยู่บนภูเขาเตี้ย ๆ อากาศเย็นสบายดีมาก

วันที่ 9 มิถุนายน 2545

ตอนเช้า ญาติโยมมารวมกันทำพิธีถวายศาลเจ้าแม่กวนอิม ตามประเพณีญาติโยมชาวจีน เสร็จแล้วพระออกบิณฑบาต มีศรัทธาทำบุญมาก ในเวลาตอนบ่าย คณะศรัทธามาจากหมู่บ้านและต่างจังหวัดมารวมกันที่วัดมาก มีชาวคริสต์, ชาวมุสลิม, ชาวฮินดู พากันมาดูชาวพุทธทำพิธีวันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีประชาชนคณะศรัทธาญาติโยม มาร่วมในพิธีเวียนเทียนทำบุญครั้งนี้มากมายเป็นพิเศษ น่าอนุโมทนา พระอาจารย์เปลี่ยนเป็นหัวหน้าคณะพระสงฆ์ พากันทำพิธีในครั้งนี้ ที่วัดวิปัสสนาดาหะ เมืองบันดุง

วันที่ 10 มิถุนายน 2545

ตอนเช้า หลังจากฉันภัตตาหารแล้ว เดินทางชมภูเขาไฟที่ระเบิดแล้ว ชื่อ ตันกุบันปาราฮู มองดูป่าเขาเขียวชะอุ่ม น่าอยู่สร้างสำนักปฏิบัติภาวนา เพราะป่าไม้สวยงามร่มรื่นดี แต่ทว่าใกล้ภูเขาไฟนั้น ก็มีอันตรายมาก ตอนบ่ายไปเจริญพระพุทธมนต์เพื่อเป็นสิริมงคล ที่บ้านโยม เท็ดดี้ (เป็นลูกชาย อีบูมินห์) เสร็จพิธีสนทนาธรรมกันบ้าง แล้วกลับที่พัก

วันที่ 11 มิถุนายน 2545

นิมนต์ไปเจริญพุทธมนต์ที่บ้าน อีบู ลิง ๆ ร้านขายทอง (โตโกมาส) เสร็จ 11.00 น. ฉันภัตตาหารเพลที่บ้าน อีบู มันซัน ร้านขายทองเช่นกัน จากนั้นเดินทางต่อไปเยี่ยมบ้านโยม อีบู หนุ่ย และบ้านอีบู เต็ง ซึ่งเป็นโยมที่ดูแลอำนวยความสะดวกตั้งแต่ครั้งแรกที่เดินทางไปอินโดนีเซีย อยู่ในเมืองบันดุง เมื่อสนทนาถามความ

ทุกข์สุขกันแล้ว โยมก็พากันทำบุญถวายปัจจัย พระให้พรจบก็ลาญาติโยม เดินทางต่อไปร้านของคุณรินนา ชื่อร้าน บาปัก บัมบัง แผ่เมตตาให้พรเสร็จแล้ว เดินทางกลับที่วัดวิปัสสนาดาหะ ที่บันดุงนั่นเอง

วันที่ 12 มิถุนายน

โยมอีบู มินห์ นิมนต์ไปฉันภัตตาหารที่ร้านอาหารจีน ที่เมืองบันดุง เสร็จแล้ว ออกเดินทางมาจาการ์ต้า ในระหว่างทางแวะเยี่ยม อีบู อูริ เมืองปุนจัก ซึ่งเป็นเมืองที่ทำสวนปลูกใบชามาก เจ้าของบ้านมีอุปนิสัยดีมาก เพราะเป็นบุคคลที่มีศรัทธาพระพุทธศาสนามากคนหนึ่ง โยมคนนี้กับสามี ก็คิดอยากจะสร้างสำนักสงฆ์ปฏิบัติธรรม เดินทางต่อไปแวะชมสวนสัตว์เปิด ตะมัน ซาฟารี มีสัตว์ป่าหลายชนิดมากมาย ที่กักขังเอาไว้ในสวนสัตว์แห่งนี้ ชมแล้วเดินทางต่อมุ่งหน้าชมหมู่บ้านมุสลิมตามข้างทางถนน จนเดินทางเข้าถึงกรุงจาการ์ต้า แล้วเข้าพักค้างคืนที่วัดพุทธเมตตา พระที่ดูแลวัด ก็จัดสถานที่ให้พักเรียบร้อยดี

วันที่ 13 มิถุนายน 2545

9.00 น. เดินทางไปเจริญพุทธมนต์ ฉันเช้าที่บ้าน อีบู เลนนี่ ตอนบ่าย นิมนต์ไปสวดมนต์อีก 3 แห่ง วันนี้มีภาระกิจมากวันเดียว โยมนิมนต์เจริญพุทธมนต์ 5 บ้าน เหนื่อยมาก แต่พระทุกองค์ก็อดทนกัน เพื่อทำงานตามหน้าที่ของพระสงฆ์ หลังสุดท้ายนั้น ของโยมป้าสุนารโย เสร็จแล้วกลับมาพักค้างคืนที่วัดพุทธเมตตาเป็นคืนที่ 2

วันที่ 14 มิถุนายน 2545

ออกเดินทางไกลมากหน่อย ไปทางเกาะชวาตอนกลาง ออกเดินทาง 07.30 น. คณะโยมมี อีบู มินห์ ด๊อกเตอร์เจนนี่ อีบูโก ส่วนพระมี พระเปลี่ยน ปญฺญาปทีโป พระอภิชัย อภิปุญฺโญ พระพงษ์ศักดิ์ โสวโร ออกจากกรุงจาการ์ต้า รถ 2 คัน คนขับมีคุณณัฐพงศ์ และคุณวิลชัย เส้นทางที่ไปก็ไม่ค่อยดี มีหลุมบ่อมาก ขลุกขลักไปหน่อย แต่คนขับรถก็ไม่ท้อถอย ขับรถดีมาก สองข้างทางนั้น ส่วนใหญ่เป็นนาข้าวและป่าไม้ แวะฉันอาหารกลางทางที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง อาหารแบบอินโดฯ จากนั้นก็เดินทางต่อไปตามเมืองต่าง ๆ ก็ไม่มีเมืองใหญ่เท่าไหร่นัก จนเกือบค่ำจึงเข้าเส้นทางลัดที่จะไปเมือง ย๊อกย่า การ์ต้า ข้างทางมีทุ่งนา ป่าไม้ ลำแม่น้ำ สองข้างทางก็สวยงามดี จนถึงเวลา 20.00 น. จึงเริ่มเข้าตัวเมือง Yogya Karta แต่ก็หาที่พักยังไม่ได้ เพราะยังไม่มีใครเคยมาเลย ขับรถวนไปมาจึงได้ที่พัก เวลา 21.00 น. เข้าที่พักชื่ออัมบารุกกะโม พาเลซ สรงน้ำเสร็จก็พักผ่อน เพราะเดินทางไกลมากเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลียกัน

วันที่ 15 มิถุนายน 2545

ตอนเช้า เมื่อฉันอาหารเสร็จแล้ว ก็เดินทางไปชมสถานที่สำคัญของทางพระพุทธศาสนา คือ บูโรพุทโธ ซึ่งเป็นวัดพุทธศาสนาเป็นเจดีย์ที่ใหญ่มาก และจัดเป็นมรดกโลกอีกด้วย ถึงที่นั่นเวลา 09.00 น. ใช้เวลาเดินชมไปรอบ ๆ เจดีย์ 1 ชั่วโมง ผู้คนไปเที่ยวชม บูโรพุทโธ นั้น มีหลายประเทศ มีชาวเกาหลี และผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ เดินเที่ยวชมกันมากมาย ถ่ายภาพกันมากเพื่อเก็บ

ไว้เป็นที่ระลึก แล้วเดินทางไปอีกเมืองหนึ่ง ให้โยมรับประทานอาหาร และพระฉันอาหารเพลเสร็จ เวลา 13.30 น. เดินทางต่อไปชม ปราสาทเมนดุท มีพระพุทธรูปแกะสลักด้วยหินเขียวอยู่ในเจดีย์แห่งนี้ ต่อไปแวะชมวัดท่าน ปญฺญาวโร แล้ว กลับมาเก็บสัมภาระ เวลา 14.30 น. กลับไปเยี่ยมโยม Ibu Tuk เข้าไปเยี่ยมและฉันน้ำ โยม ถวายปัจจัย พระให้พร ประมาณ 17.00 น. ก็ออกเดินทางไปเมือง สุราบาย่า จุดหมายปลายทางที่พักคืนนี้ แวะชมพราหมนันท์ ซึ่ง เป็นของชาวฮินดู เดินทางต่อไปเมืองโซโล ญาติโยมแวะรับ ประทานอาหาร เสร็จแล้วเดินทางต่อไป ถนนหนทางก็แคบมาก อีกทั้งเป็นเวลากลางคืนอันตรายมาก แต่คนขับรถ อดทนดีมาก ขับไปจนถึงเมืองสุราบาย่า ตี 3 ของวันใหม่ เข้าที่พักวัด วิหารา ธัมมะจายา

วันที่ 16 มิถุนายน 2545

ตื่นเช้ามาก็เดินชมวัดเล็กน้อย แล้วก็ถึงเวลาโยมขอ นิมนต์ไปฉันอาการ ที่วัดนั้นเอง วัดนี้ก็เป็นวัดเพิ่งสร้างใหม่ ๆ ยัง ไม่เสร็จเรียบร้อยดี แต่ก็สวยงามดีพอสมควร วันนี้เป็นวันอาทิตย์ มีชาวพุทธมาวัดมากหน่อย ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ที่มาทำมาหากิน กันที่นี่ เมืองนี้เป็นเมืองอันดับ 2 รองจาก Jakarta ตอนบ่ายก็ แจกของที่ระลึกให้ญาติโยม และมีการแสดงธรรมต่อ จนถึงเวลา 15.00 น. ก็เดินทางไปที่ร้าน Dr.Jenny จะเปิด Clinic ในตัวเมือง เพื่อเจริญพุทธมนต์ เสร็จพิธีแล้ว นั่งรถพาชมรอบ ๆ เมือง กลับ เข้าวัด มีญาติโยมมารอคอยอยู่ที่วัดหลายคน สนทนาธรรมกัน เล็กน้อยก็เข้าพักผ่อน

วันที่ 17 มิถุนายน 2545

เวลา 07.00 น. ออกเดินทางจากวัด Vihara Dhammajaya เมือง Surabaya ลงไปทางตอนใต้ แวะฉันอาหารที่ชายทะเลเมืองหนึ่ง เสร็จแล้วเดินทางต่อไป วันนี้มีคณะพระมาเพิ่มอีก 2 รูป คือ ท่านวงศ์สิน และท่านบุญกว้าง นั่งรถไปตามหมู่บ้านเลียบชายฝั่งทะเล ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น ปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารต่าง ๆ สองข้างทาง และมีต้นไม้ใหญ่ตามข้างทาง ดีมาก เดินทางไปถึงท่าเรือ 16.00 น. แล้ว จึงนั่งเรือข้ามไปเกาะบาหลี ที่เมืองบันนุง วังงี นั่งเรือ 1 ชั่วโมงจึงข้ามไปถึงเกาะบาหลี และต้องนั่งรถต่อไปอีก 164 ก.ม. ใช้เวลา 2 ชั่วโมงเศษ จึงจะถึงที่พักเมืองเดนปาซ่า ซึ่งเป็นเมืองหลวงของเกาะบาหลี ก็มีป้าวิลลี่ เป็นชาวจีนมารับนำทางไปที่พัก เป็นบ้านโยมอินโดนีเซียซื้อเอาไว้ แต่ไม่มีใครพักอยู่ การเข้าที่พักนั้นก็สะดวกดี ส่วนโยมก็พากันไปพักที่โรงแรมกันหมด คนพื้นเมืองที่อยู่เกาะบาหลีนี้ เป็นชาวฮินดู บูชาเทพเจ้าเป็นส่วนมาก

วันที่ 18 มิถุนายน 2545

ตอนเช้า คุณโรแนลด์ มาคอยดูแล แล้วพาเดินทางไปที่ปาจุง รีสอร์ต เมื่อถึงแล้ว ก็จัดเตรียมอาหารถวายพระ เสร็จแล้วเดินชมทิวทัศน์สวยงามมาก อากาศเย็นสบายดี เดินทางไปชมทะเลสาป ไปชมวัดชาวฮินดูซึ่งถือเป็นที่บูชาและศักดิ์สิทธิ์มาก มีเจดีย์เป็นชั้น ๆ ขากลับเราก็เดินทางมาแวะ ตาฮา ล็อต เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคนต่างชาติมาก เที่ยวชมตลาดการค้าซื้อสิ่งของต่าง ๆ กลับบ้าน

วันที่ 19 มิถุนายน 2545

ตอนเช้า คุณโรแนลด์ มารับไปเที่ยวที่ภูเขาไฟจินตามณี ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ออกจากเดนปาซ่า ก็ไปถึงที่นั่น อากาศเย็นสบายดี มีภูเขาไฟที่ยังไม่เย็นดี มีทะเลสาปด้วย แวะฉันอาหารที่นั่น ประตูร้านอาหารทำลวดลายสวยงามมาก เสร็จแล้วเดินทางไปยังวัดชาวฮินดูที่ เบอร์ซากี เป็นวัดตั้งอยู่บนภูเขาเตี้ย ๆ กล่าวกันว่าเป็นวัดที่ศักดิ์สิทธิ์มากของชาวฮินดู ไม่อนุญาตพวกเราเข้าไปชมภายในวัดเลย แล้วก็พากันเดินทางกลับที่พัก

วันที่ 20 มิถุนายน 2545

ตอนเช้ามีโยมคนจีนที่อาศัยอยู่ในอินโดฯ นิมนต์ไปฉันอาหารที่โรงแรมของเขาชื่อเกอร์กาน่า โรงแรมสร้างอยู่บนภูเขาไฟนั้น ก็มีรูปพระวิษณุทำด้วยสัมฤทธิ์ เขาบอกว่าขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ครอบครัวนี้ มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาก เดินทางไปชมวัดแบบเถรวาทอีกที่หนึ่ง โยมครอบครัวเดิมนี้สร้างไว้เพื่อพระสงฆ์ ต่อไปเดินทางไปอีกวัดหนึ่ง อยู่ลึกเข้าไปบนภูเขาสูง ชื่อวัดธรรมะคีรี เมืองปูปวน จังหวัดตาบานัน เล่ากันว่าเป็นชาวจีนกลุ่มแรกมาตั้งถิ่นฐานที่อินโดนีเซีย วัดธรรมคีรีนี้ตั้งอยู่บนภูเขาอากาศดีมาก เงียบสงบดี กระทั่งเวลา 18.00 น. จึงเดินทางกลับ

วันที่ 21 มิถุนายน 2545

วันนี้ก็ยังอยู่ที่บาหลี ตอนเช้าก็ไปเที่ยวชมเมือง และซื้อสิ่งของเล็กน้อย จากนั้นคุณโยมวิลลี่ ก็พาไปฉันอาหาร เวลาบ่ายก็เตรียมตัวจัดสัมภาระเดินทางไปสนามบินขึ้นเครื่องบิน GA 407 Karuda ออกจาก เดนปาซ่า บินไปเมืองจาการ์ต้า ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

ถึงแล้วเข้าพักที่วัดพุทธเมตตา

วันที่ 22 มิถุนายน 2545

วันนี้โยม Ibu Minh นิมนต์ไปฉันอาหาร และเจริญพุทธมนต์ที่บ้าน และอยู่สนทนาธรรมกัน 3 ชั่วโมง แล้วก็กลับที่พัก ระหว่างที่พักอยู่ที่วัดนี้ มีนักศึกษามาสนทนาธรรมกับพระอาจารย์เปลี่ยนทุกวัน

วันที่ 23 มิถุนายน 2545

โยม ลีลี่ และ บูดี้ นิมนต์ไปเจริญพุทธมนต์และฉันอาหารที่บ้าน ตอนบ่ายก็มีโยมนิมนต์ไปเจริญพุทธมนต์อีก 2 บ้าน

วันที่ 24 มิถุนายน 2545

ตอนเช้ามีโยมพาไปชมหอประวัติศาสตร์ของเมือง จาการ์ต้า ตอนเย็นมีการแสดงธรรมเทศนาโปรดญาติโยมชาวอินโดนีเซีย พระอาจารย์วงศ์สินเป็นคนแปล ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

วันที่ 25 มิถุนายน 2545

วันนี้ก็มีโยมนิมนต์ไปเจริญพุทธมนต์ และฉันอาหารที่บ้าน และแผ่เมตตาให้โยมที่ป่วยเพื่อให้กำลังใจ ฉันเสร็จแล้ว ก็ขอนิมนต์ไปบ้านของเพื่อนโยมจูดี้ ขอให้แผ่เมตตาให้กับครอบครัว

วันที่ 26 มิถุนายน 2545

ตอนเช้าพักผ่อนอยู่ที่วัด ก็มีโยมชื่อ บาฮูล มาทำบุญคล้ายวันเกิด ตอนบ่ายเดินทางไปเมืองตังการัง ไปดูการจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กลูกชาวพุทธ เสร็จแล้วเดินทางมาในเมืองตังการังแวะที่วัดพุทธ ซึ่งเป็นวัดแรกของคณะสงฆ์ไทย ที่จัดตั้งเป็นวัดขึ้น เมื่อเข้าไปในศาลาวัด มีญาติโยมชาวพุทธพากันมานั่งรอคอยอยู่

เป็นจำนวนมาก ญาติโยมก็ต้อนรับพระเป็นอย่างดี นั่งเรียบร้อย พากันรับศีล ฟังเทศน์ กำลังจะเทศน์ก็มีฝนตกหนักมากในวัด ประมาณ 15 นาที ฝนก็หยุดตก ก็เทศน์ให้โยมฟังต่อไปได้ พระอาจารย์วงศ์สิน เป็นองค์แปลภาษาอินโดนีเซียให้โยมฟัง โยมก็พากันทำบุญถวายปัจจัยสี่แด่พระสงฆ์ ให้พรเสร็จแล้วกลับไปพักที่วัดพุทธเมตตา

วันที่ 27 มิถุนายน 2545

วันนี้ฉันอาหารเสร็จเวลา 11 โมงเช้า ออกเดินทางไปชมพิพิธภัณฑ์ ของอีบู เลียน ภรรยาของอดีตประธานาธิบดีซูฮาโต้ เป็นอาคารเก็บรวบรวมสิ่งของต่าง ๆ ที่เขานำมาให้สมัยเมื่อครั้งยังมีอำนาจ ชื่อตามัน มินิ หลังจากนั้นก็ไปชมตามบริเวณ ตามัน มินิ ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้ง 128 เกาะของอินโดนีเซีย มีทั้งศาสนสถานของศาสนาต่าง ๆ รวมทั้งวัดของชาวพุทธด้วย และมีหมู่บ้านรูปแบบทรงต่าง ๆ แปลก ๆ มีมากมายหลายแบบทีเดียว ไปชมแบบบ้านหมู่เกาะสุมาตรา ซึ่งมีสีสันลวดลายมากมายเขียนสีทั้งหลัง และที่สนใจมากอีกก็คือทรงแบบบ้านของชาวเกาะสุราเวสี เป็นรูปคล้าย ๆ เรือสำเภาสมัยโบราณ ยกพื้นบ้านสูงมาก ผู้คนนั่งเล่นพักผ่อนใต้ถุนบ้านได้สบาย เวลากลางวันหรือกลางคืน จนเวลาสมควร ก็เดินทางกลับวัดพุทธเมตตาเช่นเคย

วันที่ 28 มิถุนายน 2545

วันนี้เราต้องเดินทางไกล โดยทางเครื่องบินของสายการบิน Lion Airline ฉันเช้าที่สนามบินขลุกขลักเล็กน้อย เพราะโยมไปรับ

ช้าเสียเวลา จนกระทั่งถึงเวลา 12.10 น. จึงได้ออกจากสนามบินซูฮาโต้ ได้เดินทางไปถึงเมืองเมดาน เกาะสุมาตรา เวลา 14.10 น. กับคณะมีโยมมารับไปที่บ้าน แล้วก็หารถจะเดินทางต่อไป ยุ่งไปหน่อยวันนี้ พวกเราก็จัดการหาเหมารถไปในราคา 400,000 RP. ไปยังทะเลสาปโตบ้า อยู่ไกลจากเมืองเมดาน 180 ก.ม. แต่ใช้เวลาเดินทางนานมาก เพราะทางรถแคบมากและไม่ดี เป็นเส้นทางขึ้นภูเขาลงภูเขาไปเรื่อย ๆ กว่าจะไปถึงที่พักก็เป็นเวลา 22.00 น. จึงถึงโรงแรมนาทัวร์ ที่พักนั้นเป็นบ้านเดี่ยวอยู่หน้าทะเลสาปอากาศเย็นสบายดีมาก เพราะตั้งอยู่บนภูเขาสูง ส่วนราคาค่าเช่าบ้านพักคืนละ 400,000 RP. เมืองปาราปัต เข้าพักผ่อนพระอาจารย์เปลี่ยน ตื่นขึ้นมากลางคืนนี้ก็เลยนั่งสมาธิตรวจตราดูว่าทำไมพวกเราพากันเดินทางมาที่นี่ เพราะอะไรกันแน่ พอนั่งดู ๆ ไปก็เห็นนิมิตว่า ในชาติอดีตเราทุกคนเคยอยู่ที่นี่เองแหละ และก็รู้จักชื่อของทุกคนในชาติอดีตนั้นด้วย

วันที่ 29 มิถุนายน 2545

ตื่นเช้าขึ้นมาก็ออกไปมองดูทะเลสาปแห่งนี้กว้างใหญ่มากน้ำใสสะอาดดี อากาศเย็นสบายดี ถึงเวลา 07.00 น. ก็พร้อมกันลงไปฉันอาหารเช้าที่ทางโรงแรมจัดไว้ให้ เสร็จแล้วก็เตรียมลงเรือไปเที่ยวที่เกาะซามอเซอร์ เราพากันนั่งเรือไปขึ้นหมู่บ้านชื่อโตม็อก เราใช้เวลาเดินทางจากที่พักไปในทะเลสาป Toba เป็นเวลา 45 นาที ถึงแล้ว ลงจากเรือเดินชมสภาพความเป็นอยู่ของชาวเกาะซามอเซอร์ เราไปถึงตั้งแต่เช้าก็ทำให้พวกเราเห็นชีวิตแบบชาวบ้านของคนพื้นเมืองได้ดี มีการค้าขายของป่าผักหญ้าผลไม้

อาหารการกิน และสิ่งของใช้ต่าง ๆ ภายในบ้านตามความจำเป็น แบบบ้านเราสัก 40 ปีย้อนหลังไป มีพวกคนแก่เคี้ยวหมากเหมือนกับคนทางอีสานบ้านเรา โดยเกาะนี้จะอยู่กลางทะเลสาปแห่งนี้ เกาะนี้เป็นที่ฝังศพของกษัตริย์ผู้ครองเมืองนี้เก่า ๆ ชนเผ่าที่นี่เขาเรียกว่า เผ่าบาต๊ัก หลังจากฉันอาหารเสร็จแล้ว ก็เดินทางกลับที่พัก และจะเดินทางกลับเมดานวันนี้ แต่เรานั่งรถกลับคนละเส้นทางกับเที่ยวไป ทางที่พวกเรานั่งรถกลับนี้มีหมู่บ้านต่าง ๆ ส่วนมากแล้วจะนับถือศาสนาคริสต์ ส่วนมากทำการเกษตรกรรมปลูกผักและผลไม้ต่าง ๆ ถนนหนทางเดินรถนั้นเป็นหลุมเป็นบ่อมาก เดินทางมาแวะพักระหว่างทางตามเมืองเล็ก ๆ บ้าง การเดินทางนั้นก็นั่งรถตามถนน ขึ้นเขาลงเขาคดเลี้ยวไปมาน่ากลัวมาก กว่าจะเข้ามาถึงเมืองเมดานได้ก็เป็นเวลาเย็นมากแล้ว เขาประดับไฟฟ้าทั่วเมืองเพราะว่าวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันฉลอง 412 ปีเมืองนี้ เราเข้าพักที่ วัดบูโรพุทโธ อยู่ในตัวเมืองเมดาน นั่นเอง เจ้าอาวาสท่านก็ต้อนรับพวกเราดีมาก กลางคืนมีฝนตกลงมา ก็ทำให้บรรเทาความร้อนไปได้บ้าง

วันที่ 30 มิถุนายน 2545

วันนี้มีโยม Rosmary กับน้องสาว ขอนิมนต์ไปฉันที่ร้านอาหารซึ่งอยู่ใกล้สนามบิน นิมนต์ไปฉันหลายองค์พร้อมกับคณะโยมด้วย ฉันเช้าเสร็จแล้วก็เลยไปชมวัดเก่าของสุลต่านเมืองเมดาน และเพื่อเป็นการไม่ให้เสียเวลา จึงเลยไปชมพิพิธภัณฑ์อีกแห่งหนึ่ง มีเรื่องราวของพระมหากษัตริย์ไทยอยู่ด้วย เมื่อครั้งเสด็จประพาสชวา ชาวเมืองนี้เก็บรักษาเอาไว้ดีมาก เมื่อชมเสร็จแล้วก็ถ่ายภาพ

ร่วมกันที่หน้าพิพิธภัณฑ์กับโยม Rosmary และเพื่อนของเธอ แล้วก็เดินทางไปสนามบิน ออกเดินทางเวลา 15.00 น. ถึงสนามบินจาการ์ต้า เป็นเวลา 18.00 น. ลูกสาวของอีบู คีต้า มารับเข้าที่พักที่วัดพุทธเมตตา กลางคืนก็ยังมีญาติโยมมาฟังเทศน์เช่นเคย พระพงษ์ศักดิ์ก็ทำหน้าที่เป็นล่ามแปลเช่นเคย เป็นอันว่าการไปกลับครั้งนี้ โยมยูเรีย เป็นผู้ถวายความสะดวกให้

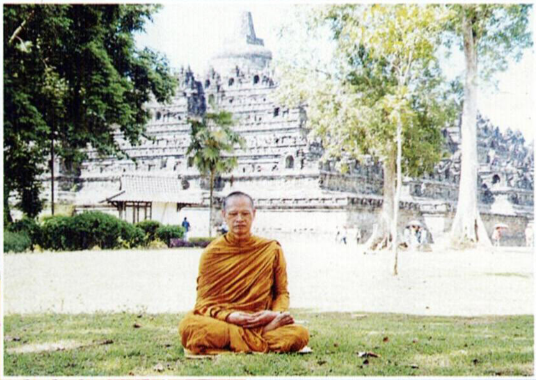
วันที่ 1 กรกฎาคม 2545

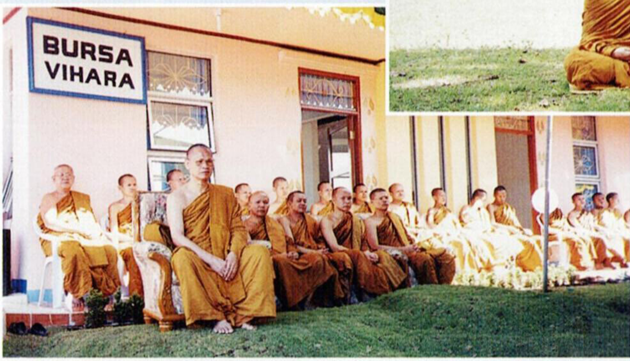
วันนี้โยม อีบู ฮาตาติ อีกชื่อหนึ่งคือ อีบู วิสาขา นิมนต์พระไปฉันอาหารที่บ้าน โยมผู้หญิงคนนี้พร้อมกับครอบครัว เป็นผู้อุปถัมภ์ใหญ่ของคณะสงฆ์ไทย ที่ไปพักอาศัยอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย เมื่อฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว ก็เดินทางกลับไปที่วัดพุทธเมตตา เพื่อจัดเตรียมสัมภาระต่าง ๆ ให้เสร็จเรียบร้อยก่อน จนกระทั่งเวลา 15.00 น. ก็ออกเดินทางไปสนามบิน ก็ลาพระภิกษุและคณะศรัทธาญาติโยมทุกคนที่ตามมาส่งที่สนามบิน

สรุปได้ว่า ที่ข้าพเจ้า พร้อมกับคณะพระสงฆ์ไทยเราได้พากันไปทำประโยชน์ทางศาสนกิจ เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาตามกำลังความสามารถของตนก็จบลงเท่านี้

เมื่อได้เวลา ก็ออกเดินทางโดยสายการบินไทย TG 414 มาแวะประเทศสิงคโปร์ 25 นาที บินต่อมาถึงกรุงเทพฯ เวลา 22.40 น.

กำลังทำความสงบอยู่ที่
เมืองย๊อกยาร์จาการ์ต้า
ประเทศอินโดนีเซีย

ที่วัดวิปัสสนาดาหะ
เมืองบันดุง
ประเทศอินโดนีเซีย

ที่วัดศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู
เมืองบาหลี
ประเทศอินโดนีเซีย

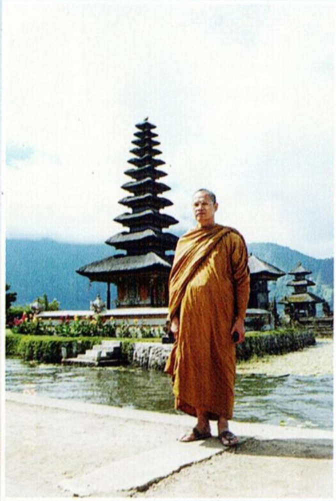

ถ่ายภาพร่วมกับพระ
จากประเทศเกาหลีใต้
ที่บูโรพุทโธ

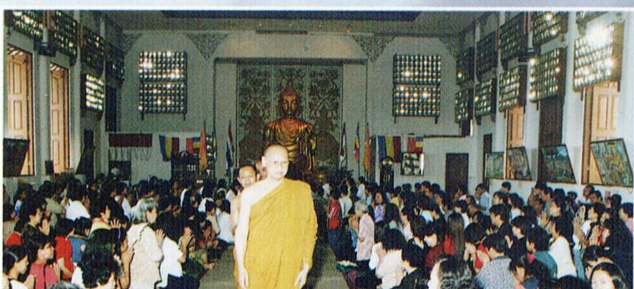
ที่วัดพุทธเมตตา กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย

ที่วัดศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู
เมืองบาหลี
ประเทศอินโดนีเซีย

ที่คลีนิค ด๊อกเตอร์เจนนี้
เมืองสุราบายา
ประเทศอินโดนีเซีย

คณะศรัทธาร่วมทำบุญวันวิสาขบูชา ที่วัดวิปัสสนาดาหะ
เมืองบันดุงประเทศอินโดนีเซีย

ลำดับการจำพรรษา สถานที่ และการพบพระอาจารย์

พรรษา **ปี พ.ศ.** **สถานที่และบุคคล**

1 **2502** **จำพรรษา วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ. สกลนคร**

- **พระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ**
- **หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ วัดประสิทธิธรรม** บ้านดงเย็น อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี

ธุดงค์อยู่ในภาคอีสาน

- **พระอาจารย์อ่อนศรี ฐานวโร วัดธรรมมิการาม** บ้านบึงโน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
- **สำนักสงฆ์บ้านม่วง** อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี
- **ดงหม้อทอง** อ.บ้านม่วง จ.สกลนคร (เดิม อ.วานรนิวาส จ.สกลนคร)
- **ดงสีชมพู** อ.โซ่พิสัย จ.หนองคาย
- **ดงขี้เหล็ก** อ.บ้านม่วง จ.สกลนคร
- **ถ้ำจันทร์** อ.โซ่พิสัย จ.หนองคาย (เดิม อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย)
- **ท่านพระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ วัดเจติยาคีรีวิหาร** (ภูทอก) กิ่ง อ.ศรีวิไล จ.หนองคาย
- **สำนักสงฆ์** บ้านหนองแวง อ.โซ่พิสัย จ.หนองคาย
- **วัดศรีสะอาด** บ้านท่าสะอาด ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		- **พระอาจารย์จันดี เขมปัญโญ คณะร่วมธุดงค์**
		- **หลวงพ่อสุพรรณ จันทวํโส คณะร่วมธุดงค์** (วัดประชานิมิตร บ้านห้วยปลาโด ต.บ้านดุง อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี)
		ธุดงค์ไปภาคใต้
		- **วัดอาจารย์ฉลวย** อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์
		- **วัดอาจารย์เฮ้ง** อ.เมือง จ.ชุมพร
		- **วัดโพธิ์** อ.หลังสวน จ.ชุมพร
		- **ถ้ำเขาทอง** อ.หลังสวน จ.ชุมพร
		- **วัดนาบุญ** (นาบอน) สถานีคลองขนาน จ.ชุมพร
		- **วัดฝ่ายมหานิกาย** อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
		- **วัดโคกสะท้อน** อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช
		- **สวนสาธารณะควนตำหนักจันทร์** อ.กันตัง จ.ตรัง
		- **วัดเจริญสมณกิจ** อ.เมือง จ.ภูเก็ต
		- **หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี**
2	2503	**จำพรรษา วัดราษฎร์โยธี** บ้านโคกกลอย ต.โคกกลอย อ.ตะกั่วทุ่ง จ.พังงา
		- **พระอาจารย์คำพอง (พระครูสุวัณโณปมคุณ) วัดถ้ำกกดู่** ต.โนนหวาย อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
		ธุดงค์อยู่ในภาคใต้
		- **วัดเขาควนดิน** อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		- พระอาจารย์เนตร
		- พระอาจารย์สุวัจน์ สุวโจ
		- หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ วัดป่านิโครธาราม** บ้านหนองบัวบาน ต.หมากหญ้า อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
		- **หลวงปู่ขาว อนาลโย และ พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภิรโต เจ้าอาวาสวัดถ้ำกลองเพล** ต.โนนทัน อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี
3	2504	**จำพรรษา วัดทุ่งสว่าง** บ้านโคกคอน ต โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		ธุดงค์อยู่ในภาคอีสาน
		- **พระอาจารย์อ่อนศรี ฐานวโร วัดธรรมมิการาม** บ้านบึงโน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		- **หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ วัดประสิทธิธรรม** บ้านดงเย็น อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี
		- **หลวงปู่หงษ์ และ พระอาจารย์อ่อน ญาโณทโย วัดศิริพันธวงศ์ (วัดดงบัง)** บ้านดงบัง ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
4	2505	**จำพรรษา วัดทุ่งสว่าง** บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		- **หลวงปู่คำดี ปภาโส** (วัดถ้ำผาปู่นิมิตร อ.เมือง จ.เลย)

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		ธุดงค์ไปภาคเหนือ
		- **วัดสันติธรรม** อ.เมือง จ.เชียงใหม่
		- **วัดป่าน้ำริน** ต.ขี้เหล็ก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
		- **หลวงปู่สิม พุทธาจาโร วัดถ้ำผาปล่อง** อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
		- **ถ้ำปากเพียง** ต.บ้านถ้ำ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
		- **ถ้ำเบี้ย** อยู่ทิศเหนือของถ้ำปากเพียง
		- **สำนักสงฆ์ป่าเมี่ยงแม่สาย** บ.ป่าเมี่ยง ต.โหล่งขอด อ.พร้าว จ.เชียงใหม่
		- **บ้านฮ่องนอด** อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย
		- **วัดเม็งรายมหาราช** อ.แม่สาย จ.เชียงราย
		- **วัดถ้ำผาจม** อ.แม่สาย จ.เชียงราย
		- **วัดพระเจ้าระแข้ง** ชายแดนฝั่งพม่า
		- **หลวงปู่คำพา** ถ้ำท่าขี้เหล็ก ชายแดนฝั่งพม่า
		- **วัดห้วยทราย เชียงตุง ในพม่า**
		- **วัดพระธาตุจอมกิตติ** อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
		- **ป่าช้าวัดสำราญนิวาส** อ.เกาะคา จ.ลำปาง
		- **วัดสันติธรรม** อ.เมือง จ.เชียงใหม่
5	2506	**จำพรรษา วัดป่าอาจารย์ตื้อ** ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		- **หลวงปู่ตื้อ อจลธัมโม**
		ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่
		- **วัดป่าสะลวง** บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม
		- **พระพุทธบาทสี่รอย** อ.แม่ริม
		- **สำนักสงฆ์บ้านผาแด่น** ต.ป่าแป๋ อ.แม่แตง

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		- **สำนักสงฆ์บ้านแม่หลอด** อ.แม่แตง
		- **หลวงปู่สาม อกิญจโน (วัดป่าไตรวิเวก** อ.เมือง จ.สุรินทร์)
		- **วัดจิตตวนาราม บ้านช่อแล อ.แม่แตง**
		- **พระอาจารย์จาม มหาปุญโญ (วัดป่าวิเวกพัฒนาราม** บ้านห้วยทราย อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร)
		- **วัดดอยแม่ปั๋ง** อ.พร้าว
		- **หลวงปู่แหวน สุจิณโณ และ พระอาจารย์หนู สุจิตโต**
		- **พระอาจารย์คำบ่อ ฐิตปัญโญ คณะร่วมธุดงค์ (วัดใหม่บ้านตาล** ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		- **วัดป่าโรงธรรมสามัคคี** อ.สันกำแพง
		- **พระอาจารย์ทองบัว ตนฺติกโร**
		- **ครูบาร่า วัดสันป่าตึง** อ.สันกำแพง
		- **วัดเชียงแสนน้อย** อ.สันกำแพง
6	2507	**จำพรรษา วัดป่าสะลวง** บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
		- **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม วัดป่าอาจารย์ตื้อ** อ.แม่แตง
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **จ.อุดรธานี จ.หนองคาย จ.สกลนคร จ.ขอนแก่น**
		- **วัดป่าสาลวัน** อ.เมือง จ.นครราชสีมา

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
7	2508	**จำพรรษา วัดป่าสะลวง** บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ **ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่** - **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม วัดป่าอาจารย์ตื้อ** อ.แม่แตง - **วัดป่าสะลวง** บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม - **สำนักสงฆ์อรัญญวิเวก** บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
8	2509	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก** (สำนักสงฆ์อรัญญวิเวก) บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ **ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่** - **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม วัดป่าอาจารย์ตื้อ** อ.แม่แตง - **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ วัดดอยแม่ปั๋ง** อ.พร้าว - **หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร วัดถ้ำผาปล่อง** อ.เชียงดาว - **ถ้ำปากเพียง** ต.บ้านถ้ำ อ.เชียงดาว
9	2510	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก** บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ - **หลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร** (วัดป่าดอนมูล อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่)

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่
		สำรวจตัวอย่างเจดีย์ตามวัดต่าง ๆ ของภาคเหนือ
10	2511	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก** บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี วัดหินหมากเป้ง** อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย
		- **พระอาจารย์บัวพา ปัญญาภาโส วัดป่าพระสถิตย์** อ.ศรีเชียงใหม่ จ. หนองคาย
		ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่
		- **วัดหนองบัว** อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
11	2512	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง** ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่
		- **ครูบาอินทจักรรักษา (อินถา อินทจักโก) วัดน้ำบ่อหลวง** อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่
		- **หลวงปู่แหวน สุจิณโณ** วัดดอยแม่ปั๋ง อ.พร้าว
		- **ถ้ำปากเพียง** ต.บ้านถ้ำ อ.เชียงดาว
		- **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม วัดป่าอาจารย์ตื้อ** อ.แม่แตง
12	2513	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก** บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		- **หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง** อ.พร้าว
		- **ถ้ำปากเพียง ต.บ้านถ้ำ อ.เชียงดาว**
		- **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม วัดป่าอาจารย์ตื้อ** อ.แม่แตง
		- **วัดป่าสะลวง บ้านสะลวงนอก** ต.สะลวง อ.แม่ริม
		- **สำนักสงฆ์บ้านผาแด่น** ต.ป่าแป๋ อ.แม่แตง
13	2514	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง** ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **วัดประสิทธิธรรม** บ้านดงเย็น อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี
		- **พระอาจารย์อ่อน ญาโณทโย** วัดศิริพันธวงศ์ (วัดดงบัง) บ้านดงบัง ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		- **วัดพระศรีมหาธาตุ** บางเขน กรุงเทพฯ
		- **สมเด็จพระมหาวีรวงศ์**
		- **หลวงปู่ผาง จิตตคุตโต** (วัดอุดมคงคาคีรีเขต อ. มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น)
14	2515	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก** บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์อยู่ในภาคเหนือ
		- **ถ้ำปากเพียง** ต.บ้านถ้ำ อ.เชียงดาว
		- **หลวงปู่สิม พุทธาจาโร** วัดถ้ำผาปล่อง อ.เชียงดาว

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		- **วัดป่าสะลวง** บ้านสะลวงนอก ต.สะลวง อ.แม่ริม
		- **ดอยช้าง** อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน
		- **พระอาจารย์ทิวา อาภากโร คณะร่วมธุดงค์**
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **วัดทุ่งสว่าง** บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		- **วัดพุฒาราม (วัดสุวรรณาราม)** อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร
		- **ท่านพระอาจารย์วัน อุตฺตโม (วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม)** อ.ส่องดาว จ.สกลนคร
		- **ท่านพระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร (วัดป่าแก้ว)** บ้านชุมพล อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		- **วัดป่าสุทธาวาส** อ.เมือง จ.สกลนคร
		- **หลวงปู่ฝั้น อาจาโร (วัดป่าอุดมสมพร)** อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร
		- **หลวงปู่แว่น ธนปาโล (วัดถ้ำพระสบาย)** ต.นาครัว อ.แม่ทะ จ.ลำปาง
		- **วัดพระศรีมหาธาตุ** บางเขน
		- **หลวงปู่ผาง จิตตคุตโต (วัดอุดมคงคาคีรีเขต)** อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น
15	2516	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก** บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		- **สำนักสงฆ์บ้านผาแด่น** ต.ป่าแป๋ อ.แม่แตง
		- **หลวงปู่สาม อกิญจโน**
		- **วัดจิตตวนาราม บ้านช่อแล** อ.แม่แตง
		- **พระอาจารย์จาม มหาปุญโญ**
		- **หลวงปู่แหวน สุจิณโณ (วัดดอยแม่ปั๋ง)** อ.พร้าว
		- **วัดพระศรีมหาธาตุ** บางเขน กรุงเทพฯ
		- **หลวงปู่ผาง จิตตคุตโต (วัดอุดมคงคาคีรีเขต)** อ. มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **วัดทุ่งสว่าง บ้านโคกคอน ต.โคกสี อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร**
		- **พระอาจารย์บุญ ชินวํโส วัดศรีสว่าง** อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
		- **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม (วัดป่าอรัญญวิเวก)** ต.บ้านข่า อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม
		- **พระอาจารย์บัวพา ปัญญาภาโส (พระครูปัญญาวิสุทธิ์ วัดป่าพระสถิตย์)** อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย
		- **นครเวียงจันทน์ ประเทศลาว**
		- **พระอาจารย์เหรียญ วรลาโภ (วัดอรัญญบรรพต)** ต.บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย
		- **หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี (วัดหินหมากเป้ง)** อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย
		- **วัดป่าสัมมานุสรณ์** บ้านโคกมน ต.ผาน้อย อ.วังสะพุง จ.เลย
		- **หลวงปู่ชอบ ฐานสโม**

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		- **หลวงปู่หลุย จันทะสาโร (วัดถ้ำผาบิ้ง** บ้านนาแก ต.ผาบิ้ง อ.วังสะพุง จ.เลย)
		- **หลวงปู่ชามา อจุตโต วัดป่าอัมพวัน** บ้านไร่ม่วง ต.น้ำหมาน อ.เมือง จ.เลย
		- **หลวงปู่คำดี ปภาโส วัดถ้ำผาปู่นิมิตร** ต.นาอ้อ อ.เมือง จ.เลย
		- **วัดชัยวัน** อ.เมือง จ.ขอนแก่น
16	2517-2518	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **พระอาจารย์ถิร ฐิตธมฺโม วัดทิพยรัฐ-นิมิตร (วัดบ้านจิก)** อ.เมือง จ.อุดรธานี
		- **หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ วัดป่านิโครธาราม** บ้านหนองบัวบาน ต.หมากหญ้า อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
		- **หลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล** ต.โนนทัน อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี
17-21	2518-2523	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		ธุดงค์ไปภาคอีสาน
		- **จ.อุดรธานี จ.หนองคาย จ.สกลนคร จ.นครพนม**
	7-9 มี.ค. 2518	- ไปงานถวายเพลิงศพหลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		ธุดงค์อยู่ใน จ.เชียงใหม่
		- **หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง** อ.พร้าว
		- **หลวงปู่สิม พุทธาจาโร วัดถ้ำผาปล่อง** อ.เชียงดาว
		- **ถ้ำปากเพียง** อ.เชียงดาว
		- **พระอาจารย์ไพโรจน์ วิโรจโน สำนักสงฆ์ดอยปุย** อ.เมือง
22	2523-2524	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง** ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		- **ไปนมัสการและชมปูชนียสถานในภาคกลาง**
	7 เม.ย. 2524	- **ไปงานถวายเพลิงศพหลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร**
		- **ไปเยี่ยมสถานที่ซึ่งเคยธุดงค์ไปพักจำพรรษาในภาคใต้**
23	2524-2525	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง** ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		- **ไปเยี่ยมสถานที่ซึ่งเคยธุดงค์ไปในภาคอีสาน**
	28 - 29 ก.พ. 2525	- **ไปงานถวายเพลิงศพหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ**
		- **ไปเยี่ยมสถานที่ซึ่งเคยธุดงค์ไปในภาคเหนือ**
24	2525-2526	**จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง** ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		- **ไปเยี่ยมสถานที่ซึ่งเคยธุดงค์ไปในภาคอีสาน**

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
		กราบนมัสการหลวงปู่ขาว หลวงปู่เทสก์ ไปวัดเจติยาคีรีวิหาร (ภูทอก) วัดป่าอุดมสมพร วัดป่าสุทธาวาส วัดพระธาตุพนม วัดหนองป่าพง
		- รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัดและชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
	16 - 23 ก.พ. 2526	
		- รับนิมนต์ไปประเทศศรีลังกา
	26 - 31 มี.ค. 2526	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์
	4 - 5 มิ.ย. 2526	
		- ไปกราบศพหลวงปู่ขาว อนาลโย
	5 - 11 ก.ค. 2526	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
25	2526-2527	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		- รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัดและชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
	9 - 11 ก.พ. 2527	
		- ไปงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่ขาว อนาลโย
	2 - 8 พ.ค. 2527	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
	5 - 10 ก.ค. 2527	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และประเทศมาเลเซีย

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
26	2527-2528	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	5 - 19 พ.ย. 2527	- รับนิมนต์ไปประเทศอินเดีย
	24 - 27 ม.ค. 2528	- รับนิมนต์ไปประเทศสิงคโปร์ ประเทศบรูไน
	28 เม.ย. - 3 พ.ค. 2528	- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และประเทศมาเลเซีย - รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัด และชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
	2 ก.ค. 2528	- ไปงานศพหลวงปู่แหวน สุจิณโณ
27	2528-2529	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ - รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัด และชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
	25 พ.ย. 2528	- งานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่คำดี ปภาโส
	12 ก.พ. - 6 เม.ย. 2529	- รับนิมนต์ไปประเทศออสเตรเลีย
	30 เม.ย. - 8 พ.ค. 2529	- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และประเทศมาเลเซีย
28-29	2529-2531	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
	4 - 8 พ.ย. 2529	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
		- รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัด และชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
	17 ม.ค. 2530	- ไปงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่แหวน สุจิณโณ
	20 - 22 ก.พ. 2530	
		- รับนิมนต์ไปงานทำบุญ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์
	1 - 15 มี.ค. 2530	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และประเทศสิงคโปร์
	16 - 22 มิ.ย. 2531	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
30	2531-2532	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	19 - 21 ธ.ค. 2531	
		- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
	11 - 13 ก.พ. 2532	
		- รับนิมนต์ไปประเทศสิงคโปร์
	1 เม.ย. - 2 มิ.ย. 2532	
		- รับนิมนต์ไปประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา
		- รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัด และชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ

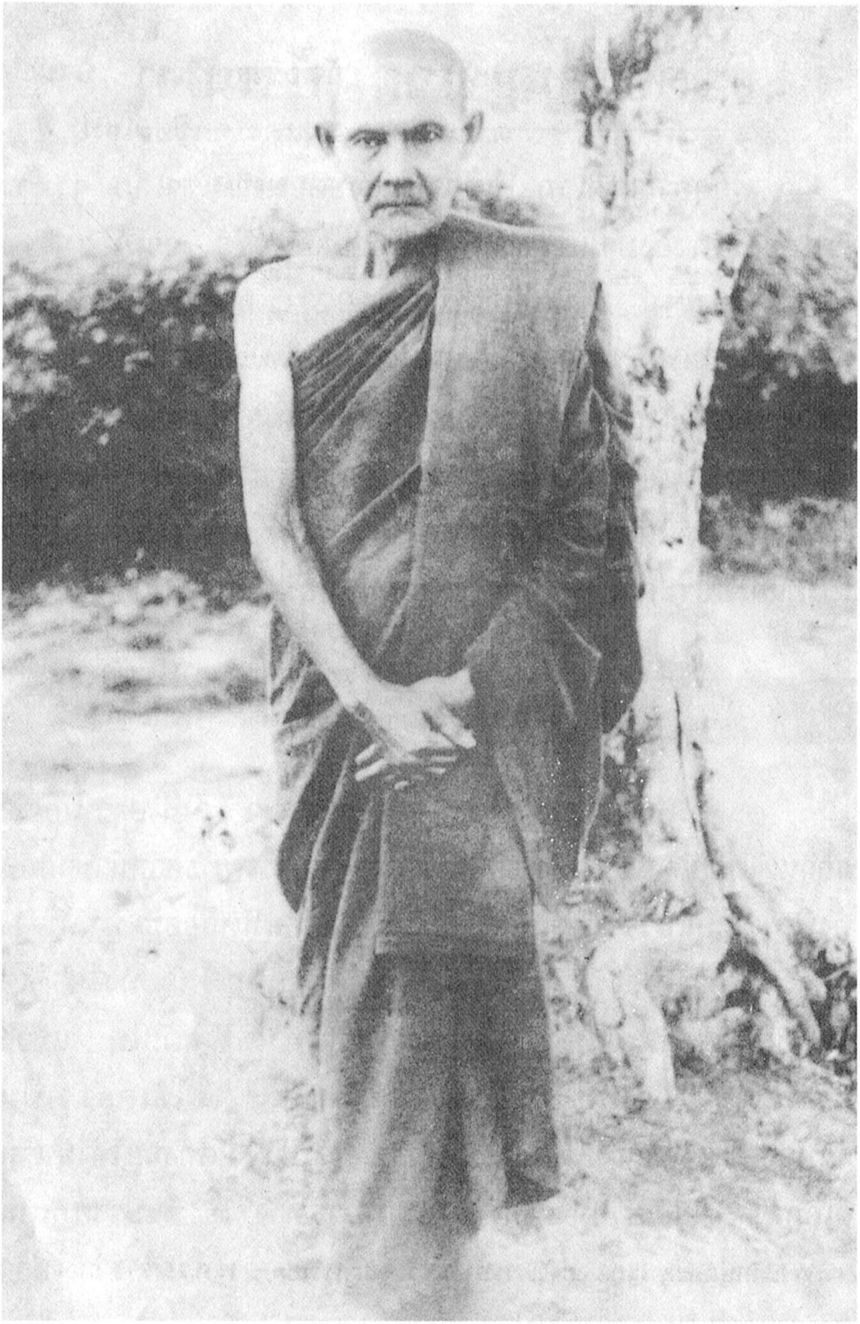
พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
31	2532-2533	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	3-18 พ.ย. 2532	- รับนิมนต์ไปประเทศอินเดีย - รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัด และชมรม ต่าง ๆ ในจ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ
	23 - 29 มิ.ย. 2533	- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และประเทศมาเลเซีย
32	2533-2534	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	3 - 6 ม.ค. 2534	- รับนิมนต์ไปประเทศสิงคโปร์
	14 ม.ค. - 29 มี.ค. 2534	- รับนิมนต์ไปประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์
	7 - 21 เม.ย. 2534	- ไปงานถวายเพลิงศพพระอาจารย์สุภาพ ธมฺมปัญโญ
	29 มิ.ย. - 2 ก.ค. 2534	- รับนิมนต์ไป จ.สุราษฎร์ธานี จ.ระนอง
	11 - 15 ก.ค. 2534	- รับนิมนต์ไป อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา - รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัดและชมรม ต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
33	2534-2535	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
		- รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัดและชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
	6-12 ก.พ. 2535	- ไปงานทำบุญคล้ายวันมรณภาพของพระอาจารย์สุภาพ ธมฺมปัญโญ
	21 - 28 ก.พ. 2535	- ได้รับนิมนต์ไปเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย
	26 - 28 เม.ย. 2535	- ไปงานทำบุญคล้ายวันมรณภาพของท่านพระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร
34	2535-2536	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	14 ส.ค.2535	- ไปงานศพ พระญาณสิทธาจารย์ (หลวงปู่สิม พุทธาจาโร)
	23 พ.ย. - 7ธ.ค. 2535	- ได้รับนิมนต์ไปประเทศอินเดีย
		- รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัดและชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
	22 ก.พ.2536	- ไปงานพระราชทานเพลิงศพ พระญาณสิทธาจารย์ (หลวงปู่สิม พุทธาจาโร)

พรรษา	ปี พ.ศ.	สถานที่และบุคคล
35	2536	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	-	รับนิมนต์ไปแสดงธรรมที่วัดและชมรมต่าง ๆ ใน จ.เชียงใหม่ กรุงเทพฯและต่างจังหวัด
	28 ก.ย. 2536 -	ไปงานศพพระอาจารย์จันดี เขมปัญโญ
38	2539	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	24 มี.ค. - 5เม.ย. 39	รับนิมนต์ไปประเทศจีน
43	2544	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	7-18 ก.พ. 44	รับนิมนต์ไปประเทศอินเดีย
44	2545-ปัจจุบัน	จำพรรษา วัดอรัญญวิเวก บ้านปง ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
	13 - 18 ม.ค. 45	รับนิมนต์ไปประเทศพม่า
	8 ก.พ. - 9 เม.ย. 45	รับนิมนต์ไปประเทศออสเตรเลีย
	8 มิ.ย. - 1 ก.ค. 45	รับนิมนต์ไปประเทศอินโดนีเซีย

พระภิกษุและสามเณรอยู่จำพรรษา ณ วัดอรัญญวิเวก พ.ศ.2519

ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง)

วัดอรัญญวิเวก ในปัจจุบันตั้งอยู่บนเนินเขาเตี้ย ๆ ทางทิศใต้สุดเขตของบ้านปง หมู่ที่ 7 ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ประมาณ 102 ไร่เศษ เป็นป่าโปร่งมีต้นไม้มากและร่มรื่นพอสมควร อากาศดีเหมาะเป็นที่เจริญสมณธรรมของผู้ใฝ่สงบทางใจและกาย แต่เดิมวัดนี้มีฐานะเป็นสำนักสงฆ์ มีชื่อว่า สำนักอรัญญวิเวก บ้านปง ซึ่งเป็นชื่อที่หลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ ได้ตั้งให้เมื่อคราวที่ท่านรับนิมนต์มาพำนักเพื่อปฏิบัติธรรมและอบรมคณะศรัทธาญาติโยมในแถบนี้เมื่อ พ.ศ. 2470

ความเป็นมา

ก่อนที่หลวงปู่มั่น จะได้มาจำพรรษา สันนิษฐานกันว่าสถานที่แห่งนี้คงจะได้เคยเป็นที่ตั้งของวัดในพระพุทธศาสนามาก่อน ทั้งนี้เพราะมีแนวซากฐานของพระวิหารเก่าหลงเหลืออยู่ ท่ามกลางที่รกร้างมีต้นไม้เต็งรัง และไม้นานาชนิดเล็กใหญ่ขึ้นอยู่ทั่วไป แต่ไม่มีหลักฐานที่จะยืนยันว่าได้สร้างไว้นานเท่าใดในสมัยใด แม้ว่าครั้งหนึ่งชาวบ้านหางดง ตำบลอินทขิล จะได้เคยตั้งเป็นสำนักสงฆ์ขึ้นและนิมนต์พระภิกษุมาจำพรรษา แต่ตั้งอยู่ได้ไม่นานก็เลิกร้างไปแล้วย้ายมาตั้งวัดขึ้นใหม่ที่บ้านหางดง ซึ่งปรากฏเป็นวัดหางดงในปัจจุบัน สถานที่แห่งนี้จึงถูกทอดทิ้งให้รกร้างว่างเปล่าตามเดิมอยู่เป็นเวลานานปี

ชาวบ้านในหมู่บ้านปง ตำบลอินทขิล ล้วนเป็นสาธุชนที่มีความเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนาอย่างยิ่ง มีความปรารถนาที่จะได้พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีลาจารวัตรในทางเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานมาอบรมสั่งสอนให้รู้แจ้งเห็นจริงในพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนั้นใน พ.ศ.2470 เมื่อสาธุชนชาวบ้านปงได้ข่าวว่ามีพระอาจารย์กัมมัฏฐานจาริกมาพักอยู่ที่วัดเงี้ยว ปัจจุบันคือ วัดติยะสถาน (ไทยใหญ่) อ.แม่แตง จึงได้ปรึกษากันว่าน่าจะพากันไปสืบดูให้แน่ชัด หากว่าข่าวนี้เป็นความจริง ก็จะได้อาราธนานิมนต์ท่านให้มาพักเพื่อโปรดชาวบ้านปงบ้าง จะให้ท่านเลือกสถานที่สำหรับปลูกที่พักและคณะชาวบ้านจะปลูกกุฏิให้ท่านอยู่เป็นที่เจริญสมณธรรมกัมมัฏฐาน

เมื่อได้ตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะผู้แทน ชาวบ้านประมาณ 9 ท่าน นำโดยหลวงพ่อหมื่นชัยมงคล (พ่ออุ้ยเฮือง) พร้อมด้วยคนสนิทคือ พ่ออุ้ยแสนพิพิธภักดี, พ่ออุ้ยวัง สุมดาอิ่ม, พ่ออุ้ยแสน, พ่ออุ้ยจั่น, พ่ออุ้ยน้อยหล้า, พ่ออุ้ยน้อยแก้ว, พ่ออุ้ยน้อยแสน และพ่ออุ้ยหมื่น ชัยมงคล จึงได้พร้อมใจกันออกเดินทางไปยังวัดเงี้ยว อ.แม่แตง เมื่อไปถึงก็ได้ทราบชัดว่ามีพระอาจารย์กัมมัฏฐาน มาพักอยู่จริงตามข่าวลือ

ปรากฏว่าพระอาจารย์กัมมัฏฐานที่มาพักโปรดญาติโยมที่วัดเงี้ยว คือ พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ พร้อมด้วยศิษยานุศิษย์ของท่านที่จาริกตามพระอาจารย์มาปฏิบัติอยู่ด้วยอีกหลายองค์ คณะศรัทธาที่เดินทางไปจากบ้านปง จึงได้กราบเรียนอาราธนาพระอาจารย์มั่น และคณะศิษย์ได้โปรดให้โอกาสกับชาวบ้านปง

ให้ได้รับรสพระธรรมคำสั่งสอนและได้มีโอกาสบำเพ็ญบุญกุศล หลังจากที่ท่านได้พิจารณาดูแล้วพระอาจารย์มั่นจึงตอบว่า "อาตมาก็พอที่จะไปโปรดเมตตาคณะศรัทธาทั้งหลายได้อยู่หรอก"

เมื่อพระอาจารย์มั่นให้โอกาสเช่นนี้ คณะศรัทธาจากบ้านปงจึงได้กราบเรียนท่านว่า "หากพระคุณเจ้าให้โอกาสและไม่ขัดข้องด้วยแล้ว พวกข้าพเจ้าทั้งหลายก็ขออาราธนานิมนต์ พระอาจารย์เจ้าได้ไปพร้อมกับพวกข้าพเจ้าทั้งหลายในวันนี้ พระอาจารย์เจ้าจะขัดข้องประการใดหรือไม่" พระอาจารย์มั่นตอบว่า "หากจะให้อาตมาเดินทางไปพร้อมกับพวกศรัทธาเลยในวันนี้ก็ไม่ขัดข้อง" เมื่อการอาราธนาได้เป็นที่ตกลงกันเรียบร้อยแล้วเช่นนี้ พระอาจารย์เจ้า จึงได้สั่งให้ศิษยานุศิษย์ของพระคุณท่านตระเตรียมสิ่งของบริขาร แล้วมอบให้พวกศรัทธาคนละไม้ละมือเพื่อถือมา การเดินทางในครั้งนี้ ไม่มีรถราประการใด คงเดินทางด้วยเท้า เป็นระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร พระอาจารย์พร้อมด้วยศิษยานุศิษย์และคณะศรัทธาทั้งหลายที่ไปนิมนต์ออกเดินทางจากวัดเงี้ยวมุ่งหน้าสู่บ้านปง เมื่อมาถึงบ้านปงและพักผ่อนพอสบายหายเหน็ดเหนื่อยสมควรแล้ว พระอาจารย์เจ้าจึงได้ปรารภขึ้นว่า "อาตมาจะไปหาที่พักในวันนี้ หนทางจะไปป่าช้ามีทางใด จะเป็นที่ไหนก็ได้" พวกศรัทธาจึงพาท่านอาจารย์ไปพักที่ป่าช้าบ้านเด่น ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านปง พระอาจารย์ได้พักอยู่ที่ป่าช้าบ้านเด่นได้ 3 วัน คณะศรัทธาจึงได้พาพระอาจารย์เที่ยวหาที่พักใหม่ อันสงบเงียบกว่านี้ จึงได้เดินทางไปพบสถานที่อันเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ เงียบสงัด อากาศเย็นสบาย ปราศจากเสียงรบกวนใดๆ ที่สำคัญก็คือสถานที่

ที่พบนี้มีแนวซากฐานของพระวิหารอันเป็นวัดร้าง เหมาะเป็นที่เจริญสมณธรรมกัมมัฏฐานยิ่ง พระอาจารย์จึงบอกกับพวกศรัทธาทั้งหลายว่า “ที่นี่เป็นที่เหมาะสม เป็นที่วิเวกสบายดี อาตมาจะพักอยู่ที่นี่” แล้วจึงให้พวกศรัทธาทั้งหลายจัดปลูกที่พักพอเป็นที่อยู่อาศัยได้เป็นการชั่วคราวในวันต่อมา

ในช่วงเวลาที่พระอาจารย์มั่น หรือที่ศิษยานุศิษย์รุ่นหลัง ๆ ในปัจจุบันเรียกท่านว่า หลวงปู่มั่น มาพักอยู่สถานที่นี้นับตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2470 ได้มีศิษย์ของท่านจากทิศต่าง ๆ มาเจริญกัมมัฏฐานอยู่ร่วมกับท่านหลายองค์ ครั้นจวนจะเข้าปุริมพรรษาคณะศรัทธาทั้งหลายจึงได้อาราธนานิมนต์พระอาจารย์เจ้าและคณะศิษยานุศิษย์ ให้อยู่จำพรรษาด้วย ในพรรษาแรกนี้ หลวงปู่มั่นได้พาศิษย์อยู่จำพรรษาร่วมกันทั้งหมด 6 รูป คือ

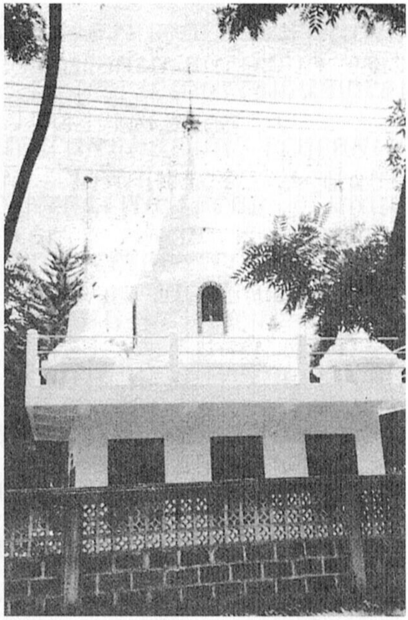
1. หลวงปู่มั่น 2. หลวงปู่แหวน 3. หลวงปู่พร

4. หลวงปู่พัตร 5. หลวงปู่วิรัช และ 6. พระอาจารย์บุญ

ตลอดระยะเวลาที่หลวงปู่มั่นจำพรรษาอยู่ที่บ้านปงนี้ ท่านได้เทศน์อบรมสั่งสอนศิษยานุศิษย์ และคณะศรัทธาญาติโยมตลอดจนสาธุชนทั้งหลายในหมู่บ้านปงและหมู่บ้านใกล้เคียง ได้มีความเข้าใจในหลักการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น คณะศรัทธาและชาวบ้านทั้งหลายต่างมีความเลื่อมใสและพากันทำบุญสุนทานมากขึ้น เมื่อออกพรรษาแล้ว หลวงปู่พักอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาพอสมควรจึงปรารภกับศิษยานุศิษย์เพื่อออกเที่ยวธุดงค์ต่อไป เมื่อเป็นที่ตกลงกันได้แล้ว หลวงปู่จึงแจ้งให้ศรัทธาญาติโยมทราบว่าท่านจะขอลาญาติโยมทั้งหลายไปเที่ยวหาวิเวกต่อกับหมู่คณะ

วัดเงี้ยว หรือวัดติยะสถาน

พระเจดีย์วัดเงี้ยว

วัดอรัญญวิเวก (บ้านปง)

ศิลาจารึก

พระศิษย์ที่อยู่ร่วมกันทั้งหมดนี้ โดยจะพาหมู่คณะออกธุดงค์ไปทางถ้ำเชียงดาว

ก่อนที่หลวงปู่มั่นจะพาศิษย์ออกเดินธุดงค์ ท่านได้บอกแก่คณะศรัทธาญาติโยมว่า จะตั้งชื่อที่นี้ให้ เรียกชื่อว่า **สำนักอรัญญวิเวก บ้านปง** (ชาวบ้านเรียกกันว่า วัดดอยบ้านปง) หลวงปู่มั่น ยังได้สั่งเพิ่มอีกว่า "ขอให้คณะศรัทธาญาติโยมจงพากันรักษาปฏิบัติดูแลสำนักแห่งนี้ไว้ให้ดี ต่อไปในอนาคตข้างหน้านั้นจะมีเจ้าของเขามาสร้างพัฒนาให้เจริญรุ่งเรือง เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐาน และเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมืองในอนาคตภายภาคหน้าแก่ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายสืบไป"

ดังนั้นหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ จึงเป็นผู้ให้กำเนิดสำนักอรัญญวิเวก บ้านปง นับแต่ปีพุทธศักราช 2470 เป็นต้นมา และยังนับได้ว่าท่านเป็นเจ้าอาวาสองค์แรกของสำนักปฏิบัติธรรมแห่งนี้อีกด้วย

ในปีต่อ ๆ มา หลังจากที่หลวงปู่มั่นได้จากไปแล้ว ได้มีครูบาอาจารย์กัมมัฏฐานมาพักเจริญภาวนาในสถานที่แห่งนี้มิได้ขาด ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ก็ได้มาพักเจริญภาวนา ณ สำนักอรัญญวิเวก บ้านปงอยู่ระยะหนึ่ง เมื่อท่านขึ้นมาพำนักประจำอยู่ที่วัดเจดีย์หลวง

ในช่วงปี พ.ศ.2471-2480 หลวงปู่มั่นได้เที่ยวจาริกบำเพ็ญภาวนาอยู่แถว อ.พร้าว บ้านมูเซอร์ในป่าในเขา และสำนักสงฆ์ป่าเมี่ยง แม่สาย บ.ป่าเมี่ยง ครูบาอาจารย์ได้จาริกติดตามหลวงปู่เป็นจำนวนมาก แล้วจึงแยกย้ายกันไปปฏิบัติตาม

ลำพัง ในบรรดาศิษย์ของหลวงปู่มั่นมีหลายองค์ที่ได้มาพักจำพรรษาที่สำนักอรัญญวิเวกในวาระต่าง ๆ กัน อาทิเช่น หลวงปู่ขาว อนาลโย หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ, หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี, หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม หลวงปู่ชอบ ฐานสโม, หลวงปู่สาม อกิญฺจโน, พระอาจารย์สม พระอาจารย์ถิร, หลวงพ่อคำอ้าย, พระอาจารย์โค้ง, หลวงปู่คำแสน, พระอาจารย์บุญ, พระครูอ่อนสี, พระอาจารย์สาร, พระอาจารย์มหาประเสริฐ เป็นต้น

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ได้มาอยู่จำพรรษาหลังจากที่หลวงปู่มั่นได้จากไป บรรดาญาติโยมทั้งหลายจึงพร้อมใจปลูกสร้างกุฏิและศาลาโรงธรรมขึ้น เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยเจริญสมณธรรมและเป็นที่ฟังธรรมจำศีล ในวันขึ้น-แรม 8, 14, 15 ค่ำเป็นประจำ

ในขณะที่พระอาจารย์โค้งมาอยู่จำพรรษา ได้เกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา ครั้นออกพรรษาแล้วพระอาจารย์โค้งก็ได้ลาศรัทธาญาติโยมทั้งหลายออกจาริกต่อไป สำนักอรัญญวิเวกบ้านปง จึงร้างว่าง ไม่มีพระภิกษุมาอยู่จำพรรษาเป็นระยะเวลาประมาณ 4 ปี เพราะเหตุการณ์บ้านเมืองไม่ปกติ บรรดาผู้เฒ่าที่เป็นผู้ริเริ่มก่อสร้างก็ได้ล่วงลับดับขันธ์ไปตามวัย สำนักอรัญญวิเวกบ้านปงขาดคนเอาใจใส่ดูแล ทำให้กุฏิและสิ่งปลูกสร้างชำรุดทรุดโทรมไปตามกาล ลูกหลานของบรรดาผู้เฒ่าที่ล่วงลับไปเห็นว่าควรบูรณะซ่อมแซมและก่อสร้างเพิ่มเติมให้คงสภาพดังเดิม จะได้นิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาจำพรรษาเพื่ออบรมสั่งสอน และเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้บำเพ็ญทานการกุศล จำศีลภาวนาในโอกาสอันสมควร

ใน พ.ศ. 2488 ภายหลังสงครามสงบแล้ว คณะศรัทธาญาติโยมชาวบ้านปงได้พากันไปอาราธนานิมนต์พระอาจารย์สิม พุทธาจาโร (ซึ่งต่อมาท่านมีสมณศักดิ์เป็น พระครูสันติวรญาณ เจ้าอาวาสวัดสันติธรรม อ.เมือง จ.เชียงใหม่) มาอยู่จำพรรษา พระอาจารย์สิมรับนิมนต์และมาพักเจริญสมณธรรมอยู่ในช่วงฤดูแล้งระยะหนึ่งก็จาริกจากไป ท่านไม่ได้อยู่จำพรรษา แต่ก็นับว่าท่านมาเป็นผู้ริเริ่มให้สำนักอรัญญวิเวกกลับคืนสภาพเป็นครั้งที่สอง

ในปีต่อมา พระอาจารย์สม จาริกมาจำพรรษา ณ ที่นี้ ได้เทศนาอบรมสั่งสอนคณะญาติโยม ให้มีความเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนา ตลอดระยะเวลา 2 พรรษาที่ท่านพำนักอยู่ ได้มีผู้มีจิตศรัทธาปลูกสร้างกุฏิ ศาลาโรงธรรมขึ้นหลายหลัง ปีต่อมามีพระอาจารย์ถิร ฐิตธมฺโม และพระอาจารย์ตื้อ อจลธมฺโม จาริกมาจำพรรษา พระอาจารย์ถิรพักอยู่ 1 พรรษา ส่วนพระอาจารย์ตื้อพักอยู่ 3 พรรษา แล้วท่านก็ออกจาริกต่อไป

ประมาณ พ.ศ. 2495 หลวงปู่แหวน สุจิณโณ จาริกมาถึงสำนักอรัญญวิเวก บ้านปงเป็นครั้งที่สอง คณะศรัทธาญาติโยมจึงได้อาราธนานิมนต์ให้ท่านอยู่จำพรรษา หลวงปู่แหวนท่านรับนิมนต์และอยู่จำพรรษาพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์อีกหลายองค์ หลวงปู่แหวนได้อยู่จำพรรษาที่สำนักแห่งนี้เป็นเวลานานถึง 10 พรรษา นับว่าเป็นบุญอันมหาศาลของชาวบ้านปงและหมู่บ้านใกล้เคียง ที่ได้มีพระอริยเจ้าจาริกมาโปรดเป็นเวลานานถึง 10 ปี คณะศรัทธาญาติโยมอันมีพ่อหนานศรีธน สุมดาอิ่ม เป็นหัวหน้าได้พร้อมใจกันรื้อศาลาโรงธรรมหลังเก่า และก่อสร้างขึ้นใหม่อุทิศ

เป็นพระวิหารของสำนักอรัญญวิเวก นอกจากนี้ยังได้ร่วมใจกันอุทิศทุนทรัพย์สร้างถาวรวัตถุขึ้นหลายอย่าง เช่น ถังเก็บน้ำ กุฏิ เป็นต้น

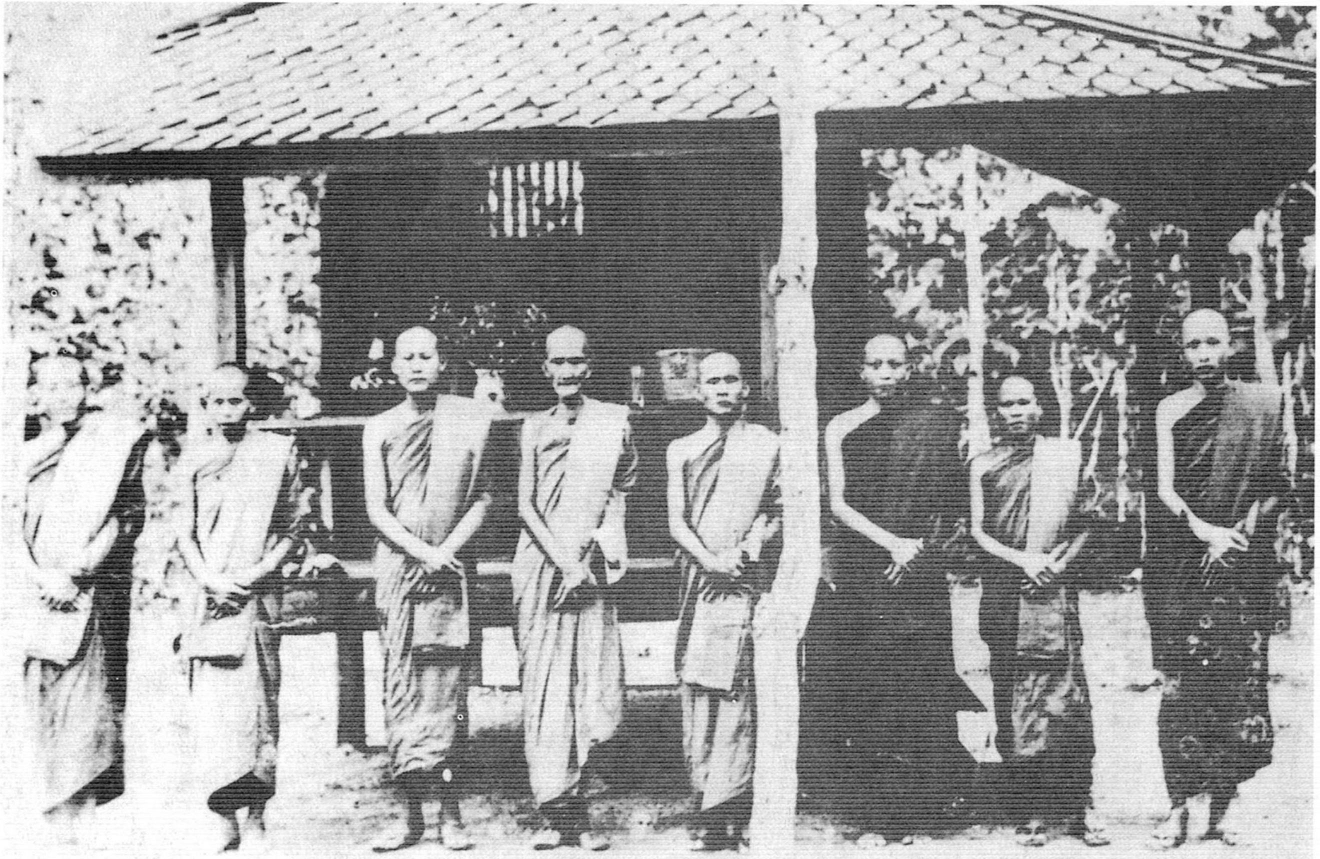
หลวงปู่แหวนอยู่จำพรรษาในสำนักอรัญญวิเวก บ้านปงได้ 10 พรรษา แล้วก็ลาญาติโยมจาริกไปอยู่จำพรรษา ณ สำนักวัดป่าแม่ปั๋ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ ใน พ.ศ. 2505 ตราบจนท่านมรณภาพในปี พ.ศ. 2528

หลังจากที่หลวงปู่แหวนจาริกไปแล้ว หลวงปู่สาม อกิญจโน มาอยู่จำพรรษา 2 พรรษา ต่อจากนั้นได้มีพระอาจารย์กัมมัฏฐานอีกหลายองค์มาอยู่จำพรรษามิได้ขาด แต่เป็นการมาพักจำพรรษาชั่วคราว เมื่อออกพรรษาแล้วก็เดินธุดงค์ต่อไป จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2509 **พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป** ได้จาริกมาถึง คณะศรัทธาทั้งหลาย จึงนิมนต์ขอให้อยู่จำพรรษาตลอดมา

ก่อนที่พระอาจารย์เปลี่ยนจะได้มาพักจำพรรษาอยู่ ณ สำนักอรัญญวิเวก ท่านได้จำพรรษาอยู่วัดป่าสะลวง บ้านสะลวงนอก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ อยู่ 2 พรรษา คืนหนึ่งขณะที่ท่านนั่งทำสมาธิอยู่นั้นท่านนิมิตไปว่า ท่านลอยขึ้นไปบนอากาศจนมาถึงสถานที่แห่งหนึ่งได้พบหลวงปู่ชอบ ซึ่งกำลังจะเดินไปอาบน้ำ ท่านจึงลงมากราบนมัสการหลวงปู่ เมื่อหลวงปู่เดินไปแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้ลอยต่อไปก็ได้พบโยมผู้หญิงคนหนึ่ง นิมนต์ท่านลงมาจากอากาศและอาราธนาท่านไปพักที่สำนักแห่งหนึ่ง พร้อมทั้งปวารณาตัวขอเป็นโยมอุปัฏฐาก หลังจากสนทนาไต่ถามกันแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนก็ลอยกลับไปยังที่พักที่ท่านนั่งทำสมาธิอยู่ตามเดิม ต่อ

จากนั้นพระอาจารย์เปลี่ยนก็ออกจากวัดป่าสะลวง บ้านสะลวงนอก แล้วธุดงค์ต่อไปถึง วัดป่าอาจารย์ตื้อ อ.แม่แตง ในปัจจุบัน

ขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่หลวงปู่ตื้อพักอยู่ที่วัด พระอาจารย์เปลี่ยนจึงเข้าไปกราบและขอพักบำเพ็ญภาวนาฟังเทศน์หลวงปู่ท่านก็ได้รับความเมตตาจากหลวงปู่เป็นอย่างดี เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนมีโอกาสได้กราบเรียนหลวงปู่ตื้อถึงเรื่องนิมิตของท่าน หลวงปู่ก็บอกว่าต่อไปภายหน้าพระอาจารย์เปลี่ยนจะมีสำนักที่อยู่ใหม่ และโยมผู้หญิง ในนิมิตนั้นจะอุปัฏฐากดูแลท่าน หลังจากที่อยู่ปฏิบัติกับหลวงปู่ตื้อพอสมควรแล้ว พระอาจารย์เปลี่ยนได้กราบลาท่านออกเดินธุดงค์มาทางตะวันออกจนกระทั่งมาถึงป่าช้าของหมู่บ้านปง เมื่อได้ทราบจากญาติโยมว่าที่สำนักอรัญญวิเวก บ้านปง ไม่มีพระเณรพักมาเป็นเวลา 3 เดือนกว่าแล้ว ท่านจึงตัดสินใจพักที่นี่เพราะวิเวกสงบเงียบดีมาก เนื่องจากสำนักสงฆ์แห่งนี้ได้ถูกทอดทิ้งมาเป็นเวลานานพอสมควร จึงอยู่ในสภาพทรุดโทรม มีเพียงศาลาเก่า ๆ หลังหนึ่ง ที่ชาวบ้านเรียกว่าวิหาร มีพระพุทธรูปปูนปั้นองค์หนึ่ง มีกุฏิเก่า ๆ อยู่ 4 หลัง พระอาจารย์เปลี่ยนเลือกพักหลังที่มีสองห้อง ห้องหนึ่งยังดีพอพักได้ อีกห้องหนึ่งปลวกกินหมด หากท่านเผลอเดินไปที่ห้องนั้นเมื่อใดก็จะตกลงไปข้างล่างอาจขาหัก หรืออาจถึงตายได้ ท่านจึงเลือกพักกุฏินี้เพื่อตั้งใจทำความเพียรและฝึกสติไม่ให้ประมาท หลังจากทำความสะอาดกุฏิแล้ว ท่านก็เดินหาน้ำใช้มีบ่อน้ำลึกอยู่ท้ายภูเขา ต้องหากระป๋องไปหิ้วมาด้วยความยากลำบากเป็นระยะทางไกลและต้องใช้อย่างประหยัดที่สุด ลานวัดก็รกมีใบไม้กิ่งไม้หล่นเกลื่อน เพราะไม่มีคนทำความสะอาด พระอาจารย์เปลี่ยนก็ต้องกวาดลานวัดไปภาวนาไป

พระอาจารย์ที่มาพัก ณ วัดอรัญญวิเวก พ.ศ. 2480

พระอาจารย์เปลี่ยนได้บันทึกไว้ว่า วันแรกที่ท่านมาพักที่สำนักอรัญญวิเวก บ้านปงนี้ **ตรงกับวันอาทิตย์ที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2509 ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ปีมะเมีย** พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่องค์เดียว ทำความเพียรได้ดีมาก เพราะสถานที่สงบเงียบ อีกประการหนึ่งคือ กุฏิที่ท่านเลือกพักเป็นกุฏิเก่าที่หลวงปู่แหวนพักจำพรรษาอยู่ถึง 10 พรรษา ท่านมีจิตใจเคารพกราบไหว้หลวงปู่อยู่ตลอดเวลา ทำให้การภาวนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

พระอาจารย์เปลี่ยนพักอยู่รูปเดียว เป็นเวลา 5 เดือนเศษ จึงมีสามเณรมาพักด้วย 1 องค์ ชื่อสามเณรสม มาจากจังหวัดเลย และเมื่อเหลืออีก 4 วันจะเข้าพรรษา พระอาจารย์สมัย ทีฆายุโก พร้อมด้วยศิษย์อีก 3 รูป ได้เดินทางมาจาก จ.สกลนคร มาพักอยู่ด้วย ในปีนั้นจึงมีพระสงฆ์ 5 รูป และสามเณร 1 รูปจำพรรษา ทุกองค์ต่างต้องอดทนต่อสู้กับความฝืดเคืองขัดสน ญาติโยมก็ทำบุญตามกำลังเท่าที่จะทำได้ เมื่อออกพรรษาพระอาจารย์สมัยก็พาลูกศิษย์ของท่านออกธุดงค์ไปเชียงราย คงเหลือแต่พระอาจารย์เปลี่ยนและสามเณรสม เพียง 2 รูปตามเดิม ในฤดูแล้ง พระอาจารย์เปลี่ยนก็เดินทางไปพักภาวนากับหลวงปู่แหวนที่วัดดอยแม่ปั๋งบ้าง ไปพักกับหลวงปู่สิม เพื่อฟังเทศน์ พักที่ถ้ำปากเพียงบ้าง กลับมาบำเพ็ญเพียรที่สำนักอรัญญวิเวกบ้าง ต่อมาหลวงพ่อคำอ้าย ฐิตธมฺโม ได้มาพักบำเพ็ญภาวนาอยู่ด้วย ในพรรษาปี พ.ศ. 2510 มีพระจำพรรษา 4 รูป สามเณร 1 รูป รวม 5 รูป บรรยากาศที่สงบร่มรื่นทำให้การบำเพ็ญเพียรรุดหน้า พระอาจารย์เปลี่ยนจึงตัดสินใจอยู่ที่นี่ไปเรื่อย ๆ แต่ก็หมั่นไปกราบครูบาอาจารย์ เพื่อฟังธรรมและปฏิบัติกับท่านอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนมาพักจำพรรษาอยู่ที่บ้านปงได้ไม่นาน ชาวบ้านเลื่อมใสในการปฏิบัติธรรมของท่าน จึงพร้อมใจกันสร้างกุฏิให้ท่านใหม่ โดยรื้อกุฏิหลังเก่า และโค่นต้นไม้ในวัด 5 ต้น เพื่อนำมาสร้างกุฏิให้ท่าน สำหรับการก่อสร้างถาวรวัตถุอื่น ๆ นั้น ชาวบ้านไม่ค่อยสนับสนุนเพราะคิดว่าท่านจะบวชอยู่ไม่นาน เนื่องจากท่านเป็นพระหนุ่มมีพรรษาน้อย ชาวบ้านอ้างคำพูดหลวงปู่มั่นว่า รอให้เจ้าของเดิมมาสร้าง และยอมร่วมมือช่วยท่านสร้างเท่าที่จำเป็นและพออยู่ได้เท่านั้น

บรรดาครูบาอาจารย์ที่ได้มาจำพรรษาอยู่ ณ สำนักนี้พอจะประมวลได้ดังนี้ คือ

1.	หลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ	1	พรรษา
2.	หลวงปู่แหวน สุจิณโณ	11	พรรษา
3.	หลวงปู่ตื้อ อจลธัมโม	3	พรรษา
4.	หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ	2	พรรษา
5.	หลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร	3	พรรษา
6.	หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี	1	พรรษา
7.	หลวงปู่ขาว อนาลโย	1	พรรษา
8.	หลวงปู่สม	2	พรรษา
9.	หลวงปู่ถิร ฐิตธมฺโม	1	พรรษา
10.	หลวงปู่บุญ	1	พรรษา
11.	หลวงพ่อคำอ้าย ฐิตธัมโม	14	พรรษา
12.	หลวงปู่สาม อกิญจโน	2	พรรษา

13. หลวงปู่ชอบ ฐานสโม	1	พรรษา
14. หลวงปู่พร	1	พรรษา
15. หลวงปู่ภัสร	1	พรรษา
16. พระครูอ่อนสี	1	พรรษา
17. หลวงปู่วิรัช	1	พรรษา
18. หลวงปู่โค้ง	1	พรรษา
19. พระอาจารย์สาร	1	พรรษา
20. พระอาจารย์สมัย ทีฆายุโก	1	พรรษา
21. หลวงพ่อชม	2	พรรษา
22. พระอาจารย์ทิวา อาภากโร	2	พรรษา
23. พระอาจารย์หนูบาล	1	พรรษา
24. พระอาจารย์รังษี	1	พรรษา

นอกจากนี้ยังมีพระอาจารย์กัมมัฏฐานบางรูปที่มาพักบำเพ็ญเพียร ณ ที่นี้เป็นเวลาชั่วคราวรวมทั้งพระอาจารย์อีกหลายท่านที่เคยผ่านมาพักวัดนี้ด้วย เช่น

ท่านเจ้าคุณอุบาลี คุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท)

พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ

พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร

พระอาจารย์เพียร วิริโย

หลวงพ่อไท ฐานุตฺตโม

พระอาจารย์สุภาพ ธมฺมปัญโญ

หลวงปู่สิม พุทธาจาโร

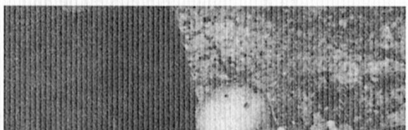
หลวงปู่แหวน สุจิณโณ

หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

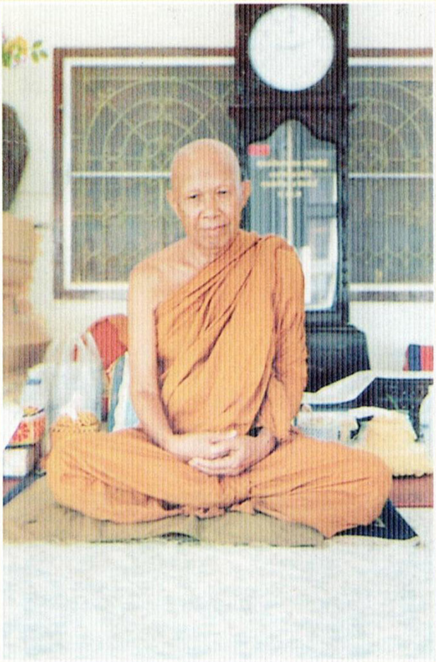

หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ

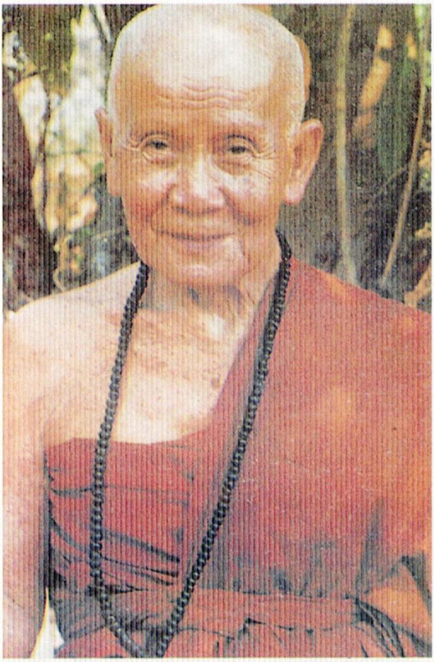

พระราชนิโรธรังสี (หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี

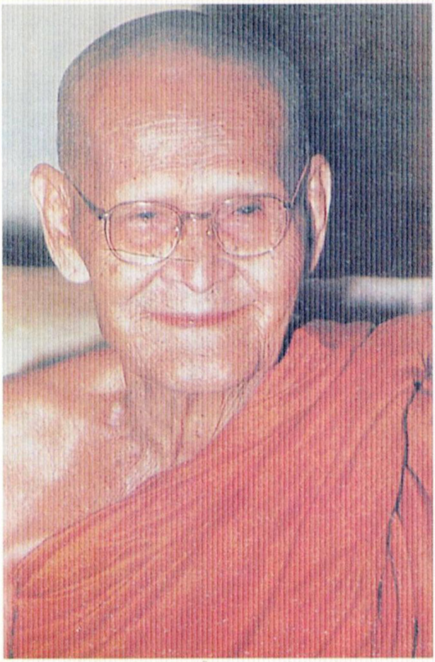
พระอาจารย์ที่มาพักจำพรรษา

• พระอาจารย์ถิร ฐิตธมฺโม

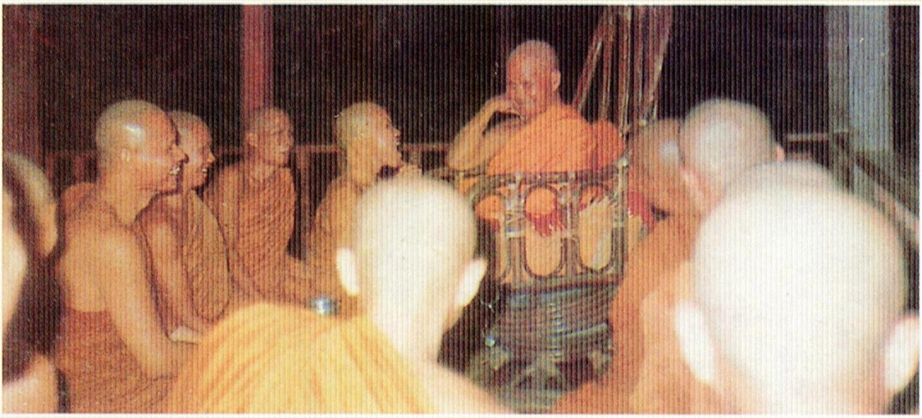
• หลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร

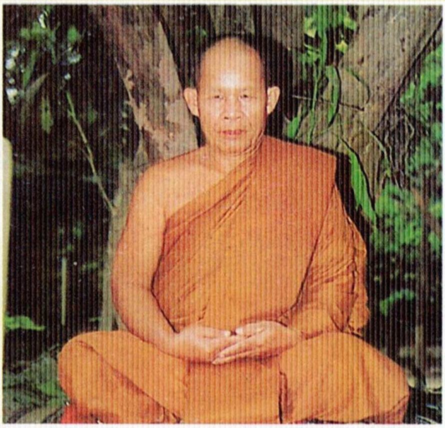
• หลวงปู่ขาว อนาลโย

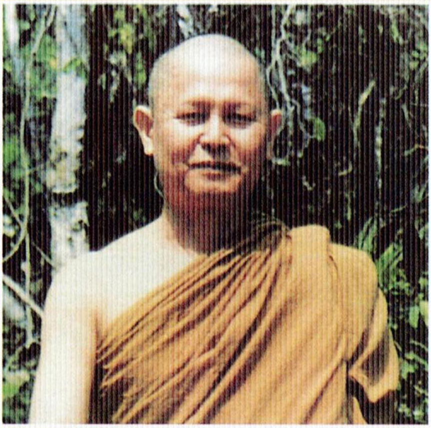
• หลวงปู่สาม อภิญฺจโน

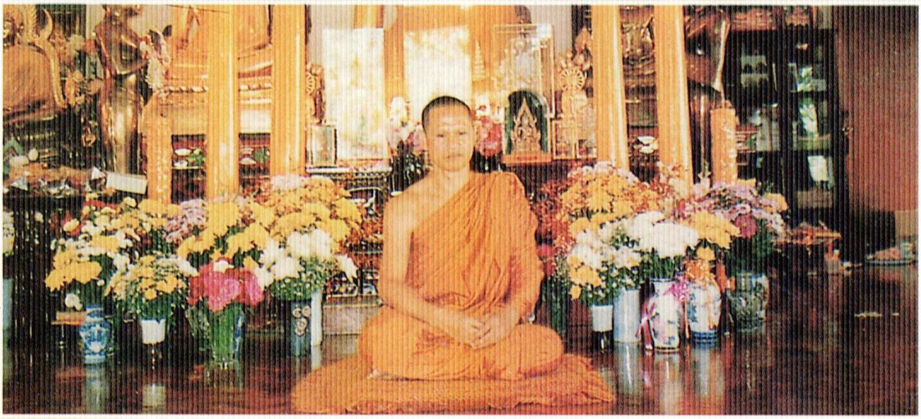
• หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

• พระอาจารย์สมัย หิมายุโก

• พระอาจารย์หิวา อาภากโร

• พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป

พระอาจารย์มหาปราโมทย์ ปาโมชฺโช

พระอาจารย์จันดี เขมปัญโญ

พระอาจารย์ศรีจันทร์

พระอาจารย์เครื่อง

พระอาจารย์สุธรรม

หลวงพ่อคำ

หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

พระอาจารย์เปลี่ยนจำพรรษาอยู่ ณ ที่นี้เป็นเวลากว่าสองปี ชาวบ้านจึงเริ่มแน่ใจว่า ท่านมีความมั่นคงในเพศบรรพชิตของท่านและเกิดศรัทธาที่จะสร้างถาวรวัตถุสำคัญถวายไว้ในพระพุทธศาสนา นั่นก็คือพระเจดีย์ศักดิ์สิทธิ์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุของสาวกไว้ถึง 26 องค์ ตั้งเด่นเป็นสง่าอยู่ในปัจจุบัน นอกจากพระเจดีย์แล้วยังมีสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ อีกดังนี้

โบสถ์

โบสถ์หรือพระอุโบสถ เป็นอาคารทรงไทยประยุกต์แบบเรียบง่าย หลังคามุงด้วยกระเบื้องไม้แผ่นเล็กซ้อนกัน ประตูและหน้าต่าง ปิดเปิดด้วยไม้ขัดดาลข้างในแบบโบราณ พื้นภายในปูด้วยกระเบื้องดินเผาขัดมัน ชานและระเบียงรอบโบสถ์ปูด้วยกระเบื้องดินเผาธรรมดา มีกำแพงแก้วเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก สถาปนิกผู้ออกแบบคือ อาจารย์จุลทัศน์ กิติบุตร สิ้นเงินค่าก่อสร้างประมาณ 700,000 บาท ซึ่งคุณเกียรติ เอื้อชูเกียรติ

นายช่างสิน สมบูรณ์ อธิบดีเสนีย์ วาทิน และคุณเติมพันธ์ จามรกุล เป็นผู้บริจาคเงินส่วนใหญ่ ช่างได้ก่อสร้างโบสถ์เสร็จ ตั้งแต่พ.ศ. 2525 ส่วนพิธีสวด ถอนสีมาวิปวาทและสมานสังวาท พร้อมทั้งพิธีตัดลูกนิมิต ได้จัดให้มีขึ้น เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2528

พระวิหาร

พระอาจารย์เปลี่ยน ได้เริ่มลงมือสร้างพระวิหาร เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2524 มีนายช่างสาย ออกแบบ นายช่างเกียรติ เป็นผู้ก่อสร้าง พระอาจารย์เปลี่ยนและพระเจริญ จตฺตสลฺโล คุมการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ สิ้นเงินค่าก่อสร้างประมาณ 700,000 บาท ได้จัดให้มีงานฉลองพระวิหาร เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2525

พระวิหารเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดใหญ่ ไม่มีเสากลางภายใน หลังคามุงกระเบื้องลอนคู่สีเขียว หน้าต่างมีบานเปิด 2 บาน มีขอรับ-ขอสับ ประตูปิดเปิดเป็นม่านเหล็กเลื่อนขึ้น-ลง พื้นภายในปูด้วยไม้ปาร์เก้ ชานและระเบียงวิหารปูด้วยกระเบื้องเซรามิค

หอระฆัง

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ซึ่งคุณโสทร ถิระสาโรจน์ เป็นผู้บริจาคค่าก่อสร้างประมาณ 60,000 บาท และคุณเติมพันธ์ จามรกุล เป็นผู้บริจาคระฆัง ราคา 15,000 บาท

อาคารและสิ่งก่อสร้างในวัด

• พระเจดีย์

• โบสถ์

• วิหาร

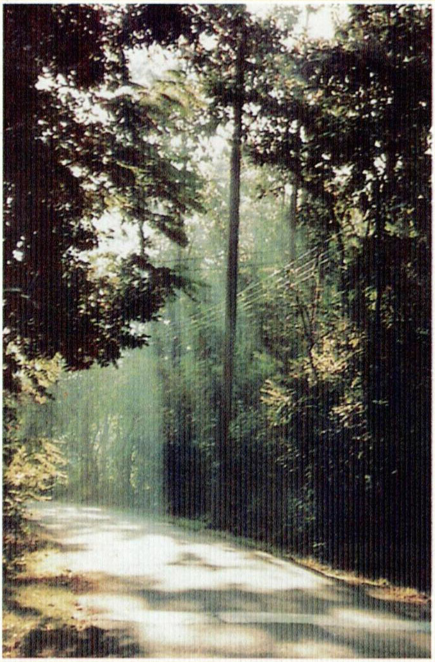
• ที่ตั้งเก่าของกุฏิหลวงปู่มั่น

• กุฏิเจ้าอาวาสปัจจุบัน

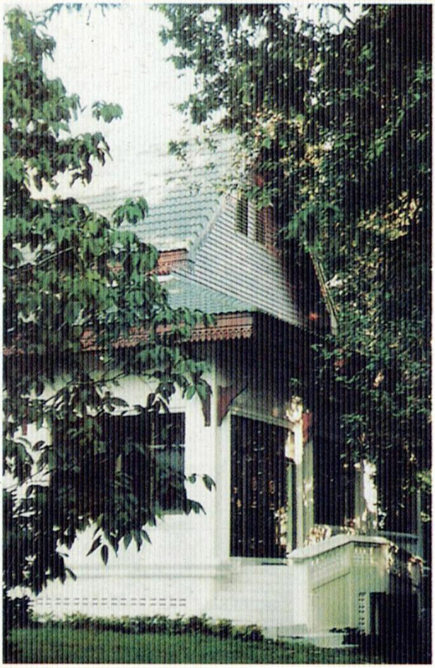
ทัศนียภาพในวัด

• ยามสาย

• ในอากาศ

• บนหลังคา

• บนพื้นดิน

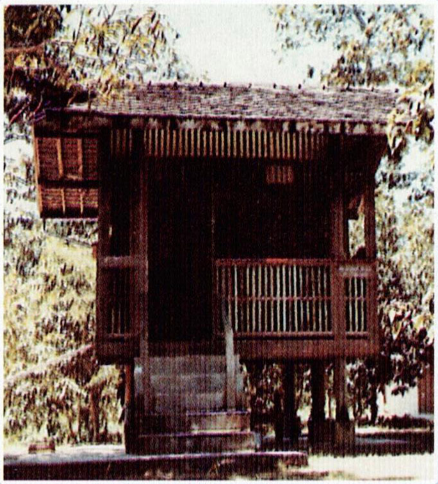
• โรงฉันหลังเก่า

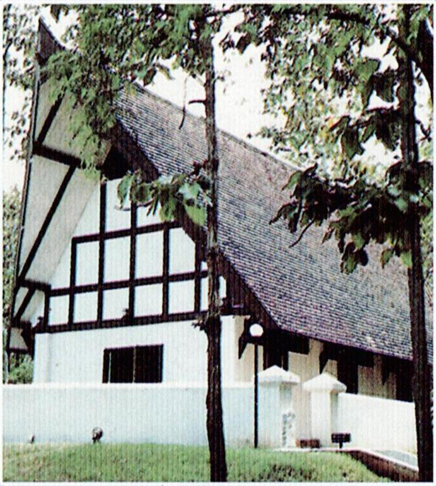
• วิหารหลังเก่า

• กุฏิที่พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโปเคยอยู่

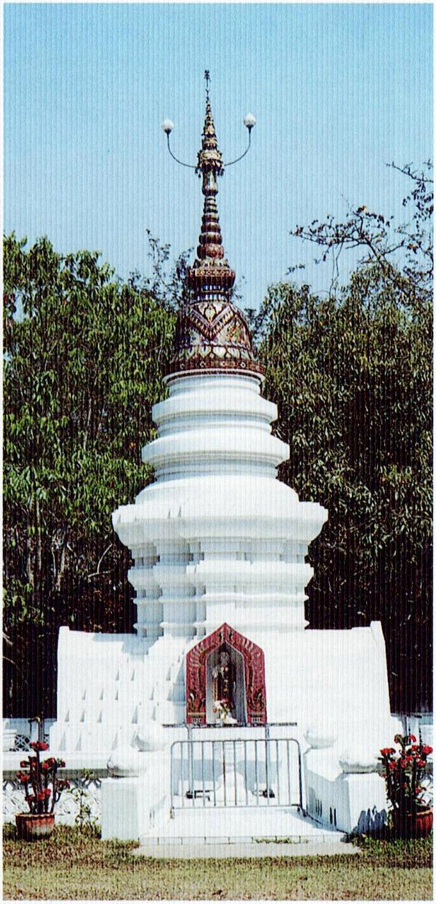
• บริเวณที่เคยเป็นที่สร้างกุฏิหลวงปู่มั่น

• โบสถ์

• หอระฆัง

• เจดีย์

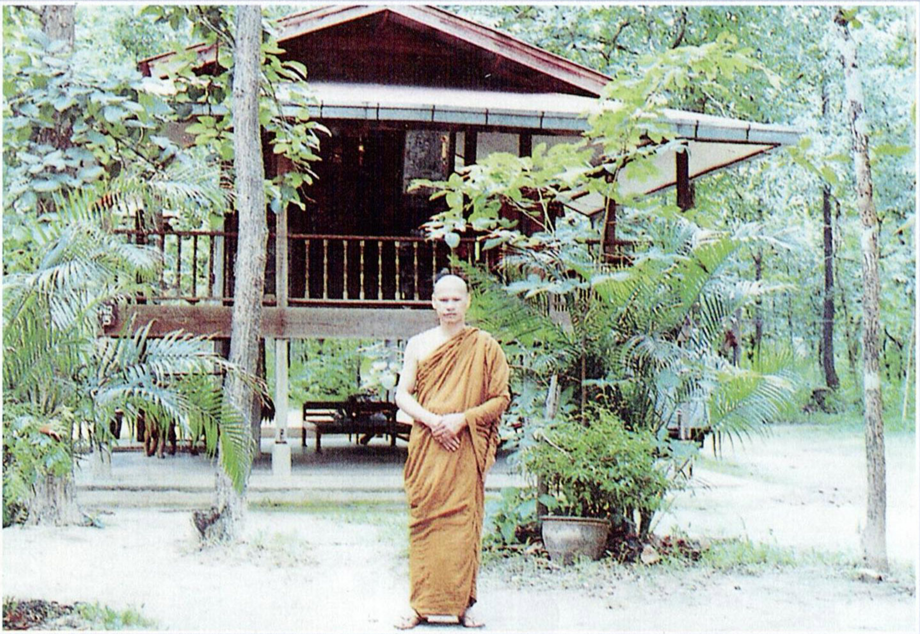

• พระอาจารย์สุภาพ ธัมมปัญโญ
เทศน์ในงานฉลองศาลารับแขก

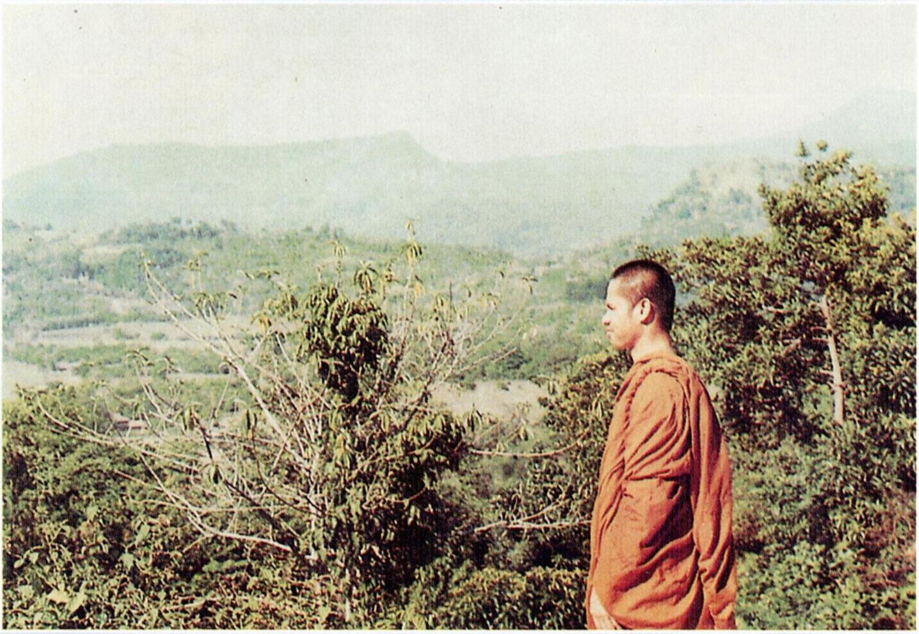
• ณ บริเวณที่เคยเป็นที่สร้างกุฏิหลวงปู่มั่น

• ฉลองศาลารับแขก ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๓

• ณ กุฏิหลังเก่า

• ณ ห้องทุ่งอันเวิ้งว้างใกล้วัด

กุฏิเจ้าอาวาส (เก่า)

เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ใต้ถุนสูง มีระเบียงและลูกกรงล้อมรอบ คุณแม่บัวใส ชัยมงคล เป็นผู้บริจาคค่าก่อสร้างทั้งหมด

กุฏิเจ้าอาวาส (ใหม่)

เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้มี 2 ชั้น ชั้นบนเป็นห้องพักมีระเบียงและลูกกรงล้อมรอบ ชั้นล่างเป็นห้องโถงรับแขก และห้องน้ำ คุณเติมพันธ์ จามรกุล บริจาคค่าก่อสร้างประมาณ 330,000 บาท

หอสมุด

เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ มี 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นที่อ่าน มีตู้และชั้นเก็บหนังสือ ชั้นบนเป็นห้องพักของพระเณรที่มาพักชั่วคราว

กุฏิใหญ่รับแขก

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นเดียว ยกพื้นสูง มีห้องพักและห้องน้ำของพระเถระผู้ใหญ่ และห้องโถงอเนกประสงค์ ประตูหน้าต่างเป็นบานกระจก ติดเครื่องปรับอากาศ สร้างเสร็จเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2533 สิ้นค่าก่อสร้าง 1,135,820 บาท คุณบุญส่ง เดชบุญ เป็นผู้ออกแบบ

ศาลาหอฉัน

เริ่มสร้างเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2536 เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น ชั้นบนเป็นห้องโถง ด้านในของห้องมียกพื้นเป็นอาสนะของพระสงฆ์ ประตูหน้าต่างเป็นบานกระจก ชั้นล่างเป็นที่พักของคณะศรัทธาญาติโยม มีห้องน้ำทันสมัยอยู่ด้วย 2 ห้อง สร้างเสร็จเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2536 สิ้นค่าก่อสร้างประมาณ 2,700,000 บาท คุณอุรุพงษ์ ประจำดี เป็นผู้ออกแบบ

ศาลามรรคแปด

เริ่มสร้างเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2536 เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ทรง 8 เหลี่ยม มีที่นั่งรอบ ๆ พื้นและบันไดปูด้วยกระเบื้องเซรามิค สร้างเสร็จเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2536 สิ้นค่าก่อสร้างประมาณ 500,000 บาท คุณอุรุพงษ์ ประจำดี เป็นผู้ออกแบบ

นอกจากนี้ยังมีกุฏิพระและเณร กุฏิผู้มาพักปฏิบัติธรรม กุฏิคณะศรัทธาญาติโยมที่มาพักชั่วคราว โรงครัว ห้องน้ำ ฯลฯ

พระอาจารย์เปลี่ยน ได้ดูแลทำนุบำรุงและพัฒนาวัดอรัญญวิเวก บ้านปง ในด้านต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาปฏิบัติธรรม สร้างกุฏิ ที่พัก ห้องน้ำ ฯลฯ จัดหาสาธารณูปโภคเข้าสู่วัดตามความจำเป็น ขุดบ่อน้ำและตั้งเครื่องสูบน้ำขึ้นเก็บในแท้งค์เหล็ก วางท่อประปาไปตามจุดต่าง ๆ ในบริเวณวัด ต่อมาใน พ.ศ. 2531 ได้ขุดบ่อบาดาลใหม่ มีแท้งค์พักกรองน้ำเพื่อทำ

ประปาแท้งค์สูง เป็นเงินทั้งสิ้น 498,208 บาท ทำให้มีน้ำกินน้ำใช้ในวัดอย่างเพียงพอ

เนื่องจากบริเวณวัดเป็นป่า ในเวลากลางคืนจึงต้องอาศัยแสงไฟช่วยป้องกันภัยจากอันตรายทั้งปวง พระอาจารย์เปลี่ยนจึงขอต่อไฟฟ้าเข้าวัดซึ่งทางการไฟฟ้าอนุมัติเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 คุณเดชา ณ ลำปาง ผู้อำนวยการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และคุณชนิตย์ วิทยสิงห์ หัวหน้างาน ได้มาเดินสายไฟฟ้าเข้าวัดเป็นครั้งแรก ต่อมาใน พ.ศ. 2524 ท่านได้ซื้อเสาไฟฟ้า 30 ต้น เป็นเงิน 33,600 บาท เพื่อติดตั้งเสาไฟฟ้าให้ทั่วบริเวณวัด และเดินสายไฟไปยังอาคารและสิ่งก่อสร้างทุกหลัง ทำให้ผู้มาพักอาศัยในวัดได้รับความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดเวลา

เพื่อให้วัดอรัญญวิเวก มีการคมนาคมที่สะดวก ติดต่อได้ทางรถยนต์ พระอาจารย์เปลี่ยนจึงทำถนนลูกรังจากวัดต่อกับถนนเข้าเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล ของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาใน พ.ศ. 2528 ได้ใช้รถเกรดปรับถนนทางเข้าวัดแล้วลาดยางตลอดทาง เป็นเงิน 300,000 บาทเศษ ทำให้ผู้คนที่สนใจมาวัดนี้เดินทางมาได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นสิ่งจูงใจให้คณะศรัทธาแสวงบุญ ซึ่งมีเวลาน้อยก็แวะวัดนี้ได้ เพราะนำรถเข้ามาจนถึงวัดได้เลย

ส่วนอาณาเขตของวัดในตอนแรกนั้นมี 24 ไร่ 2 งาน 82 วา ใน พ.ศ.2514 คุณอนันต์ สุวรรณแสง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ภาคเหนือ ซึ่งเป็นศิษย์วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ ได้อนุมัติให้พระอาจารย์เปลี่ยนล้อมรั้ววัดเพื่อกันป่าไม้เอาไว้ มิให้ชาวบ้านมาตัดไม้ทำลายป่าอีก

ใน พ.ศ. 2535 รองศาสตราจารย์ ดร.วรพัฒน์ อรรถยุกติ ได้บริจาคเงินจำนวน 567,698 บาท เพื่อซื้อที่ดินถวายวัด ร่วมกับคณะศรัทธาอื่น ๆ อีก 300,000 บาท และรวมกับที่ดินอีก $3\frac{1}{2}$ ไร่ ซึ่งคุณประเสริฐ-คุณเดือนงาม รัติวนิช ได้ซื้อถวายวัด ทำให้อาณาบริเวณของวัดขยายกว้างขวางขึ้นจากเดิม เป็น 102 ไร่เศษ ทางวัดได้ซื้อเสาและลวดหนามสิ้นเงิน 57,000 บาท เพื่อทำรั้วล้อมที่ดิน พร้อมทั้งปลูกต้นไม้เพิ่มอีก ทำให้เกิดความร่มรื่นด้วยไม้นานาพันธุ์ เป็นที่สัปปายะ เหมาะแก่การปฏิบัติธรรมอย่างยิ่ง

ปัจจุบันกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุญาตให้ สำนักอรัญญวิเวก บ้านปง จัดตั้งเป็นวัดอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้ว มีชื่อว่า **วัดอรัญญวิเวก ตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2525** และมี**พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป เป็นเจ้าอาวาส** มาจนถึงทุกวันนี้

พระเจดีย์พระบรมสารีริกธาตุ

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนมาอยู่วัดอรัญญวิเวก (หรือสำนักอรัญญวิเวก) บ้านปง อ.แม่แตง ในพรรษาแรก (พ.ศ.2509) ได้มีคณะศรัทธาญาติโยม คือ แม่บัวใส ชัยมงคล และน้องสาวชื่อแม่บัวคำซึ่งมีสามีชื่อ กำนันเมา หนานศรีธน (เป็นตระกูลที่เข้าวัดฟังธรรมจำศีลมาตั้งแต่ครั้งหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ มาจำพรรษา ณ สำนักนี้) ได้ร่วมกันอุปัฏฐากวัด และพระอาจารย์เปลี่ยนมาแต่ต้น ทั้งยังได้มาจำศีลอุโบสถพร้อมคณะศรัทธาอื่น ๆ เป็นประจำ

ในพรรษาต่อมา ประมาณเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2510

แม่บัวใสชัยมงคล เกิดอาการป่วยหนัก พ่อหนานศรีธน สุมดาอิ่ม และบุตรธิดาของแม่บัวใส จึงนำไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลแม้คคอร์มิคใน จ.เชียงใหม่เนื่องจากมีอาการหนักมาก พี่น้องและบุตรธิดาจึงบอกแม่บัวใสให้อธิษฐานในใจว่า "ถ้าอาการเจ็บป่วยครั้งนี้ค่อยสบายหายไปดีแล้วข้าพเจ้าจะขอสร้างพระเจดีย์ตั้งไว้ที่สำนักอรัญญวิเวกหนึ่งองค์ ให้เป็นพยานในชีวิตของข้าพเจ้า ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ได้มาพบพระพุทธศาสนา" หลังจากอธิษฐานแล้วแม่บัวใส มีอาการดีขึ้นทุกวันจนได้ออกจากโรงพยาบาลมาอยู่กับลูกหลานได้สบาย หายป่วยและมารับศีลที่วัดในวันพระได้

แม่บัวใสจึงปรึกษาหารือกับพี่น้องลูกหลานถึงการสร้างพระเจดีย์ตามคำอธิษฐานของตน แล้วคิดจะหาพระบรมธาตุมาบรรจุไว้ตามจารีตประเพณี พ่อหนานศรีธน จึงคิดถึงหนานชิน อิธิมะอยู่บ้านเหล่า อ.สันกำแพง ซึ่งมีพระบรมธาตุเก็บไว้หลายองค์ที่บ้าน ควรจะไปขอมาไว้บรรจุในพระเจดีย์ที่จะสร้างขึ้น

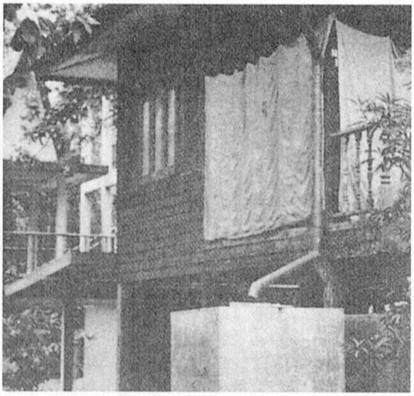

คณะศรัทธาสมัยแรก (ยืน) พ่อเสา พระถาวร พ่อหนานศรีธน พ่อทา
(นั่ง) แม่บัวใส แม่บัวจันทร์ แม่คำปัน

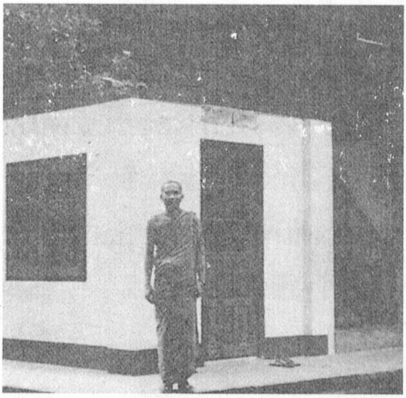
สิ่งก่อสร้างในวัด

กุฎิเจ้าอาวาส (เก่า)

หอระฆัง (หลัง) กุฎิพระ (หน้า)

หอสมุด

กุฏิใหญ่รับแขก

ศาลาหอฉัน

ศาลามรรคแปด

สิ่งก่อสร้างในวัด

แท้งค์น้ำบาดาล

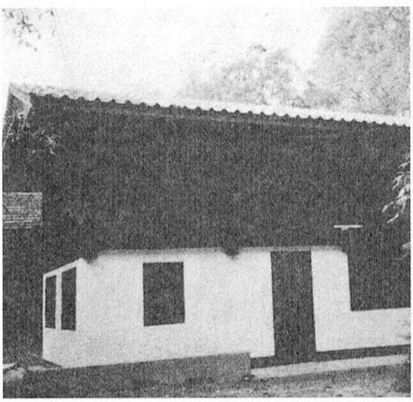
โรงครัว

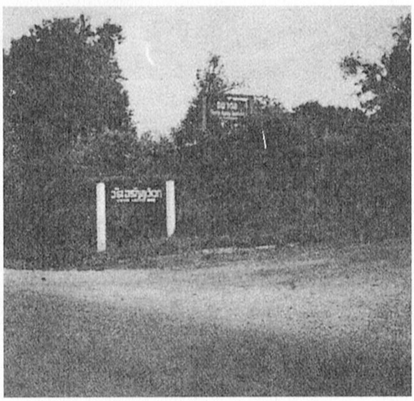
ห้องน้ำ

กุฏิผู้มาพัก (ชาย)

กุฏิผู้มาพัก (หญิง)

ถนนเข้าวัดปัจจุบัน

ในวันศุกร์ที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2510 แรม 5 ค่ำ เดือน 11 เหนือ (เดือน 9 ใต้) พ่อหนานศรีธนและหมู่คณะศรัทธาทั้งหลาย จึงได้นำรถมานิมนต์พระอาจารย์เปลี่ยนเดินทางไป อ.สันกำแพง ไปพักอยู่ที่ร้านศิริชัย และได้ขอให้นายหลาน วงศ์ไชย เจ้าของร้านพาไปบ้านของหนานชิน ได้พบตัวเจ้าของบ้านพอดี พ่อหนานศรีธนจึงบอกหนานชินว่า แม่บัวใสและลูกหลานมีศรัทธาจะบริจาคทรัพย์สมทบทุนสร้างพระเจดีย์ ณ วัดอรัญญวิเวก บ้านปง แต่ยังขาดวัตถุมงคลที่จะนำเข้าบรรจุในพระเจดีย์ จึงได้พากันมาหาเพื่อจะขอพระบรมธาตุที่หนานชินมีอยู่ ไปเก็บรักษาไว้ในพระเจดีย์นี้

หนานชินยินดีมากจึงมอบพระบรมธาตุให้พระอาจารย์เปลี่ยนและหมู่คณะศรัทธาทั้งหลาย เพื่อไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์เป็นที่สักการะบูชา ในพระบวรพุทธศาสนา นำมาแห่งการกุศลของหมู่คนและเทวดาทั้งหลายตลอดกาลนาน ซึ่งคณะศรัทธาก็ได้อนุโมทนาสาธุการด้วย

ความเป็นมาของพระบรมธาตุ

หนานชิน อิธัมมะ ได้เล่าถึงสาเหตุที่จะได้รับพระบรมธาตุว่าเขาได้บวชเป็นสามเณร มีชื่อว่า ธัมมะเสนา (จู อิธัมมะ) เป็นศิษย์ของพระอาจารย์ปัญญา วิลาโส เจ้าอาวาสวัดสันกำแพง ต.สันกำแพง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ เมื่อจะได้ย้ายไปเรียนนักธรรมบาลี ที่วัดเจดีย์หลวง (โดยพ่อน้อย คำตัน คุณแม่นาง

มณีจักร์ และท่านอาจารย์ได้ฝากให้เป็นศิษย์พระมหาผิว (พระสุมงคลมุนี วัดบวรมงคลธนบุรีปัจจุบัน) พระอาจารย์ปัญญา วิลาโส จึงมอบพระบรมธาตุซึ่งเป็นของบิดาของท่าน (ชื่อหนานศรีชัย คำปา อยู่ที่สันใต้ หมู่ที่ 8 ต.สันกำแพง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่) ให้แก่สามเณร ก่อนจะไปจากวัด 1 วัน ในตอนค่ำวันอาทิตย์ที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2474 ขึ้น 12 ค่ำ เดือน 8 (8 สองหน) ขณะนั้น ท่านอาจารย์ปัญญา วิลาโส มีอายุประมาณ 65 ปีแล้ว ท่านได้บอกว่า "การให้พระธาตุแก่เธอครั้งนี้ เหมือนกับให้ชีวิตจิตใจ ขอให้เธอตั้งใจเรียนหนังสือให้ดี ให้มีความรู้รักษาตัว และพอเผื่อแผ่แก่คนทั้งหลาย จะได้ช่วยเหลือครูอาจารย์ต่อไปภายหน้า การให้พระธาตุนี้ เหมือนกับว่าฝากพระศาสนาด้วย ขอจงรักษาไว้ให้ดี" ซึ่งหนานชิน ได้รักษาพระบรมธาตุนี้ไว้อย่างดี จนกระทั่งลาสิกขาจากสมณเพศมาเป็นคฤหัสถ์ในปัจจุบัน

ปาฏิหาริย์ของพระบรมธาตุ

หนานชินและมารดาญาติพี่น้อง ได้สักการะบูชาพระบรมธาตุตลอดมา จึงมักจะเห็นปาฏิหาริย์เป็นสีขาวนวลเย็นตา มีรัศมีสว่างจ้า ทั่วบริเวณบ้าน บางครั้งลอยพุ่งขึ้นสู่อากาศ แล้วก็เสด็จไปทางทิศตะวันออกบ้าง ทิศตะวันตกบ้าง ทิศเหนือบ้าง ประมาณ 3 ชั่วโมง ก็เสด็จกลับคืนมาตามเดิม ในวันขึ้นหรือแรม 14-15 ค่ำ อยู่เป็นประจำ พระบรมธาตุจะแสดงปาฏิหาริย์ให้เห็นประจักษ์แก่ตาผู้ได้สักการะบูชาอยู่เสมอ

เมื่อพระอาจารย์เปลี่ยนได้รับพระบรมธาตุจากหนานชิน แล้ว จึงเดินทางกลับไปส่งเจ้าของร้านศิริชัย แล้วไปหาซื้อโกศใส่พระบรมธาตุที่ในเมือง จ.เชียงใหม่ เมื่อถึงวัดแล้วพระอาจารย์เปลี่ยนได้ยกโกศบรรจุพระบรมธาตุขึ้นไว้ที่ตู้บูชา เมื่อถึงวันขึ้น-แรม 8 ค่ำ และ 14-15 ค่ำ ได้นำโกศพระบรมธาตุไปที่ศาลาโรงธรรม ให้อุบาสก อุบาสิกาที่มาทำบุญรักษาศีลได้สักการะบูชา

ต่อมาในวันพุธที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 ประมาณ 20.00 น. พระอาจารย์เปลี่ยนเดินจงกรมอยู่ข้างกุฏิ ก็ได้เห็นพระบรมธาตุแสดงปาฏิหาริย์ เสด็จลอยมาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของกุฏิ มีแสงสว่างไสวไปทั่วใกล้บริเวณกุฏิแล้วก็ดับไป ท่านจึงขึ้นไปบนกุฏิเปิดดูโกศที่บรรจุพระบรมธาตุนั้น ก็เห็นพระบรมธาตุขึ้นมาวางอยู่บนก้อนสำลีที่ห่อไว้ จึงทราบว่าพระบรมธาตุได้แสดงปาฏิหาริย์ให้เห็นจริง ท่านได้เก็บพระบรมธาตุไว้ในสำลีตามเดิมด้วยความปิติอย่างยิ่ง

ในระหว่างนี้พระอาจารย์เปลี่ยนเริ่มไปสำรวจ พระเจดีย์ตามวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ เพื่อเป็นแบบอย่างในการก่อสร้าง ท่านไม่ชอบแบบใดโดยเฉพาะ แต่ชอบรูปทรงเจดีย์ของวัดพระธาตุที่ในเมือง จ.เชียงใหม่ จึงคิดนำมาเป็นแบบสร้างพระเจดีย์ที่วัด

สถานที่ตั้งพระเจดีย์

พระอาจารย์เปลี่ยน และพระอาจารย์ทิวา อาภากโร (พระจากกรุงเทพฯ) จึงช่วยกันกำหนดสถานที่ก่อสร้างขึ้นมาในบริเวณ

ที่โล่งหน้าศาลาหอฉัน แม่บัวใสเห็นด้วยว่าเป็นที่โล่ง เห็นพระเจดีย์เด่นชัด แต่ขัดกับชาวบ้าน ซึ่งพระอาจารย์เปลี่ยนก็ไม่อยากสร้างที่อื่น เนื่องจากต้องตัดต้นไม้เป็นที่เดือดร้อนแก่รุกขเทวดา และต้องการรักษาสภาพป่าของวัดไว้ให้มากที่สุด

การก่อสร้างพระเจดีย์

แม่บัวใสและพี่น้องพร้อมลูกหลาน ได้ขนส่งวัสดุเข้ามาเพื่อใช้ในการก่อสร้างทุกอย่าง มีการจ้างคนงานขุดฐานรากของพระเจดีย์เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2511 ตรงกับวันแรม 8 ค่ำ เดือน 7 เหนือ (เดือน 5 ใต้) ปีวอก โดยนายช่างสล่าติ๊บ ไชยศรี กับคนงาน มีครูเกษม สวัสดี และครูเสาร์ จุลนิล นำเด็กนักเรียนบ้านหางดง มาช่วยทำงานขนก้อนอิฐส่งให้ตามกำลังศรัทธา

พระอาจารย์เปลี่ยนเริ่มก่อพระเจดีย์ เมื่อวันจันทร์ที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2511 ท่านก่อพระเจดีย์องค์เดียวมาตลอด มีคนงานเป็นผู้ผสมปูน และส่งวัสดุก่อสร้างให้ ภายหลังมีชาวบ้านมาช่วยก่ออิฐด้วย พระเจดีย์องค์นี้เป็นสิ่งก่อสร้างชิ้นแรกของท่านที่เป็นปูน เป็นงานของท่านองค์เดียว ไม่ต้องจ้างช่างมาทำมาก ท่านมีวิธีการก่อสร้างง่าย ๆ หาไม้ยาวๆ สูงๆ ปักไว้แล้วผูกลูกดิ่งทิ้งลงมา เพื่อดูเป็นแนวในการก่อสร้างเจดีย์ให้ตรง ชาวบ้านผ่านมาดูแล้ววิจารณ์ไปต่าง ๆ นา ๆ เพราะการก่อสร้างเป็นไปตามจินตนาการของท่านพระอาจารย์เปลี่ยนแต่ผู้เดียว ไม่มีการเขียนแบบหรือมีแบบให้ดู ส่วนบริเวณระฆังนั้น ได้เรียกช่างมาติดกระจกประดับพระเจดีย์

พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

ในวันพิธีวางศิลาฤกษ์นั้น เจ้าภาพศรัทธาทั้งหลายได้จัดทำบุญโดยอาราธนานิมนต์พระสงฆ์ต่างวัดมาร่วมกันทำพิธีตามประเพณีที่ครูบาอาจารย์ทำสืบ ๆ กันมา มีพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ เสร็จแล้วมีสวดขณะวางศิลาฤกษ์ ซึ่งครูบาคำแสน คุณาลังกาโร (วัดสันโค้ง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่) เป็นผู้ทำพิธี

เมื่อการก่อสร้างพระเจดีย์ถึงตัวระฆังแล้ว ก็มีพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ พร้อมด้วยพระธาตุของพระสาวก รวมทั้งหมด 26 องค์ ซึ่งบรรพชิตและคณะศรัทธาทั้งหลายนำมามอบให้ ก่อนวันทำพิธีเข้าบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์

พระอาจารย์เปลี่ยนได้นิมนต์หลวงปู่คำแสน คุณาลังกาโร มาเป็นผู้ทำพิธี เพราะท่านได้รับความไว้วางใจจากวัดต่าง ๆ ให้เป็นผู้รื้อพระเจดีย์เก่า และหลวงปู่ได้บันทึกการรื้อทุกครั้ง และจดจำการวางพระธาตุของพระเจดีย์องค์เก่าไว้จนชำนาญ

หลวงปู่คำแสนเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมมาก บทอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุของท่านนั้นแสดงความเคารพ ความอ่อนน้อม และมีความไพเราะยิ่ง **วันบรรจุตรงกับวันอาทิตย์ที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2511** หลวงปู่ทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุเสมือนกับการบวชพระทุกประการ มีผ้าไตร จีวร บาตร และอัฐบริขารครบเครื่องบวชชุดหนึ่ง หม้อน้ำมนต์ 4 หม้อ เทียนใหญ่ 4 เล่ม และสิ่งของอื่น ๆ ตามพิธีของหลวงปู่ พระอาจารย์เปลี่ยนเป็นผู้ยกโกศพระบรมสารีริกธาตุขึ้นไปบรรจุด้วยตัวท่านเอง ก่อนบรรจุมีผู้นำพระบรมสารีริกธาตุมาถวายเพิ่มเติมอีก

พระบรมสารีริกธาตุ

พระธาตุสีเขียว 6 องค์ รวมของเดิม 1 องค์ เป็น 7 องค์

พระธาตุสีขาว 1 องค์ รวมของเดิม 1 องค์ เป็น 2 องค์

รวมพระบรมสารีริกธาตุทั้งหมด 9 องค์

พระธาตุของพระสาวก

พระอานนท์ 1 องค์ พระโมคคัลลานะ 1 องค์

พระอุบาลี 1 องค์ พระสิวลี 6 องค์

พระอนุรุทธะ 1 องค์

พระธาตุหลวงปู่มั่น 1 องค์ (พระภิกษุอินตองนำมาถวาย)

พระธาตุของพระสาวกอื่น ๆ 5 องค์

รวมพระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุ บรรจุอยู่ที่รูประฆังของพระเจดีย์ ทั้งหมด 26 องค์

เมื่อการก่อสร้างต่อไปขึ้นถึงยอดแล้ว ได้บรรจุพระธาตุซึ่งมีผู้ถวายเพิ่มที่ยอดพระเจดีย์ 1 องค์ และพระบรมสารีริกธาตุที่ฉัตรอีก 1 องค์ แล้วคณะศรัทธาก็พากันทำบุญในงานพิธียกยอดฉัตรอีกครั้งหนึ่ง มีพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เสร็จแล้ว พระสงฆ์พาพวกศรัทธาเจ้าภาพ ไปทำพิธีบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียนที่พระเจดีย์ แล้วนำฉัตรมาผูกเชือกที่เตรียมไว้ มีพระสงฆ์ที่สมควรชักยอดฉัตรขึ้นทีละน้อย ระหว่างนั้นพระสงฆ์ทั้งหลายสวดชะยันโต 1 จบ แล้วเอาฉัตรขึ้นปักยอดพระเจดีย์เป็นเสร็จพิธี

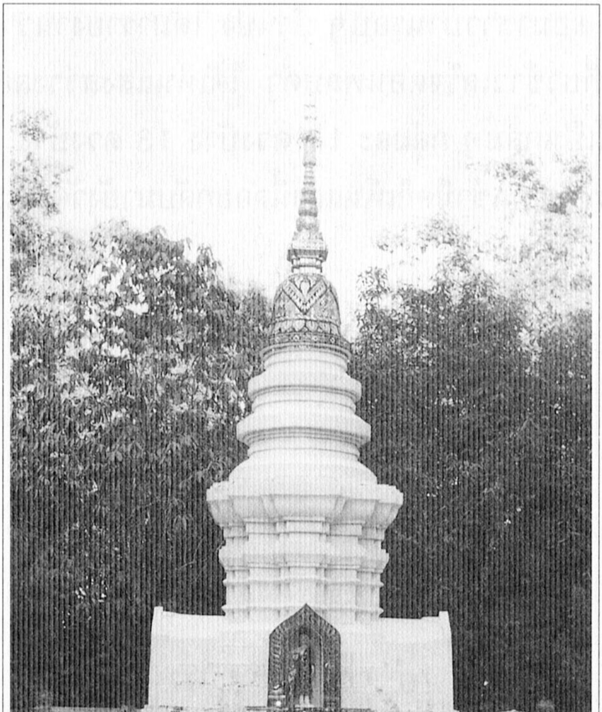
ต่อมาได้โบกฐานพระเจดีย์และก่อกำแพงแก้วต่อไป ขณะยังก่อกำแพงแก้วไม่เสร็จดี เช้ามืดวันหนึ่ง ประมาณตี 4 พระอาจารย์เปลี่ยนเดินจงกรมเสร็จ กำลังแปรงฟัน ท่านก็ได้เห็นพระบรมธาตุแสดงปาฏิหาริย์ให้เห็นแสงสว่างอยู่บนยอดพระเจดีย์เป็นครั้งที่สอง มีความสว่างมากจนเห็นองค์พระเจดีย์ทั้งหมด ประมาณ 5 นาทีจึงดับไป พระอาจารย์เปลี่ยนเกิดความปลื้มปีติ สมความปรารถนาของคณะศรัทธาทั้งหลาย ที่เสียสละกำลังทรัพย์ กำลังกาย สร้างพระเจดีย์นี้ ให้พุทธบริษัทจากทิศทั้ง 4 ที่มีใจบุญเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาได้มากราบไหว้สักการะบูชา แล้วจะได้ไปเกิดในสุคติภพต่อไป

เมื่อถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา ของทุก ๆ ปี จึงมีพุทธบริษัท อุบาสก อุบาสิกา พากันหาดอกไม้ธูปเทียนมาบูชาและเวียนเทียน 3 รอบ ที่องค์พระเจดีย์จนเป็นประเพณีสืบต่อกันมาถึงปัจจุบัน

การก่อสร้างพระเจดีย์ได้สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย เมื่อวันจันทร์ที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2512 ตรงกับวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 9 เหนือ (เดือน 7 ใต้) ปีระกา จุลศักราช 1331 พระเจดีย์องค์นี้มีความสูงวัดแต่พื้นดินถึงยอดสูงสุด 11 เมตร 70 เซนติเมตร ฐานพระเจดีย์กว้าง 4 เมตร วัดรอบตัวฐานยาว 16 เมตร สิ้นเงินในการก่อสร้าง 23,702.05 บาท (สองหมื่นสามพันเจ็ดร้อยสองบาทห้าสตางค์)

งานฉลองพระเจดีย์

งานฉลองพระเจดีย์มีขึ้นเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2512 ระหว่างวันฉลองมีการประดับไฟพระเจดีย์และบริเวณงาน โดยช่างจากกรุงเทพฯ มาเดินสายไฟ เมื่อเดินสายเสร็จ ได้ยืมเครื่องปั่นไฟของวัดใกล้เคียงมาใช้ลองไฟ ปรากฏว่าไฟบริเวณงานทุกดวงติดหมดแต่ไฟที่องค์พระเจดีย์ไม่ติด จึงไปขอยืมเครื่อง

ปั่นไฟของเขื่อนมาเพิ่มอีกหนึ่งเครื่อง ไฟที่พระเจดีย์ก็ยังไม่ติดอีก พระอาจารย์เปลี่ยนคิดถึงการติดตั้งไฟที่พระเจดีย์ อาจเป็นเพราะช่างไฟไม่ได้ขอขมาก่อน ใส่รองเท้าขึ้นไปเหยียบบนองค์พระเจดีย์ ท่านจึงให้นายสุทัศน์ ลูกเขยของแม่บัวใสไปจุดธูปเทียนขอขมาที่องค์พระเจดีย์ เมื่อติดเครื่องอีกครั้งหนึ่งไฟที่องค์พระเจดีย์จึงติด พระเจดีย์สว่างสวยงาม ต่อจากนั้นช่างถ่ายรูปพยายามที่จะถ่ายรูปพระเจดีย์ แต่ถ่ายไม่ได้เพราะกล้องไม่ทำงาน ท่านจึงให้ช่างไปอธิษฐานขอถ่ายรูป จึงถ่ายได้

ต่อมาชาวบ้านรอบๆ บ้านปง ได้มารายงานว่า ในฤดูแล้งเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จตอนพลบค่ำ ได้เห็นแสงสว่างลอยออกจากพระเจดีย์เป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ 11 ดวงบ้าง 13 ดวงบ้าง คล้ายกลุ่มดาว และในตอนเช้ามืดก็เห็นแสงนี้ลอยกลับมายังวัดอรัญญวิเวกอีก

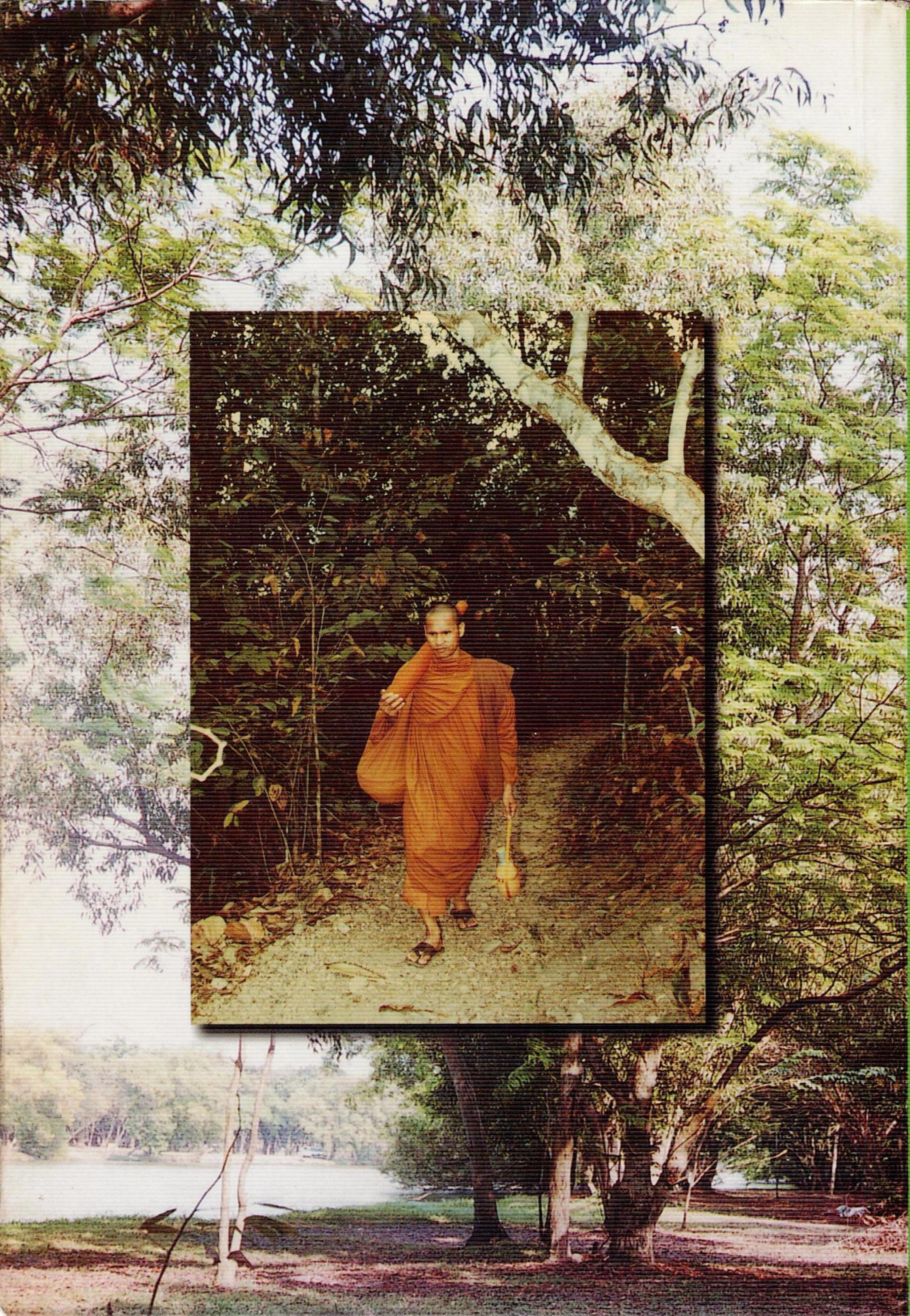

คุณศิริรัช - คุณสุพิน โรจนพฤกษ์

และบุตร - ธิดา

พิมพ์ถวาย

จำนวน 10,000 เล่ม

ประวัติส่วนตัว การจำพรรษา และการออกธุดงค์

พระอาจารย์เปลี่ยน ปัญญาปทีโป